

HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2024 - 2027

Virksomhetsplan og årsbudsjett for 2024

Innholdsfortegnelse

DEL 1 – INNLEDNING	4
Kommunedirektørens innledning	4
Generelle forutsetninger	6
Planprosessen.....	6
Elverum - noen langsiktige utviklingsperspektiver.....	6
Demografi – befolkningsutvikling og endringer i utgiftsbehov	7
Økonomiske måltall og handlingsregler.....	11
Måltall.....	11
Handlingsregler	11
DEL 2 – HANDLINGSPLAN – ØKONOMIPLAN 2024 – 2027.....	13
Innledning.....	13
Handlingsplan 2024 – 2027	13
Bakgrunn.....	13
Klima og energi.....	14
By- og bygdeutvikling	18
Samferdsel og infrastruktur.....	20
Verdiskapning og næringsutvikling	22
Natur, kulturmiljø og landskap	23
Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø	24
Økonomiplan 2024 – 2027 med årsbudsjett for 2024	25
Innledning.....	25
Mål, premisser og forutsetninger.....	25
Endringer i budsjettforutsetninger (grunnlagsendringer)	29
Salderingstiltak (KD-innstilling)	33
Kommunestyrets endringsvedtak	43
Bevilgningsoversikt – drift	44
Bevilgningsoversikt drift – netto	46
Bevilgningsoversikt – investering	47
Bevilgningsoversikt investeringer – prosjekter	48
Økonomisk oversikt – drift	56
Oversikt over gjeld og andre vesentlige forpliktelser	57
DEL 3 – VIRKSOMHETSPLAN 2024	58
Innledning.....	58
Styring – ledelse – kontroll.....	58
Delegering	58
Lederkontrakter og ledelsesfora	58
Egenkontroll	59
Ekstern kontroll	59
Årshjul for styring	59
Styringsplattformen	59
Planverket.....	59
Målhierarki og planhierarki	59
Organisering av virksomheten	59
Politisk organisering	59
Administrativ organisering	59
Bemanningsplaner.....	60
Overordnede styringsmål - indikatorer.....	61
Virksomhetsplan per tjenestoområde	62
Innledning.....	62
Politisk styring	64
Administrasjon.....	65
Barnehage.....	71

Skole	74
Barnevern	77
Helse – forebygging og behandling	79
Pleie og omsorg	82
Sosial – tjenestebistand	86
Sosial – økonomisk bistand	91
Kultur og religiøse formål	94
Teknisk forvaltning	97
Teknisk drift	99
Næringsutvikling	103
Felles/finans/vann og avløp	105
Beredskap	106
DEL 4 – Vedlegg.....	107
Betalingsregulativ 2024	107
Selvkostkalkyler 2024	134
Tilskudd til organisasjoner, lag og foreninger	137
Kontrollutvalg	138
Kommunestyresak 151/23	139

DEL 1 – INNLEDNING

Kommunedirektørens innledning

Handlings- og økonomiplan for 2024 – 2027 med virksomhetsplan og årsbudsjett for 2024, er et resultat av et omfattende arbeid i kommunens organisasjon. Utgangspunkt for arbeidet er rullering av gjeldende Handlings- og økonomiplan 2023-2026, gjeldende planer, samt de utfordringer som er framkommet i driftsåret 2023, og som er videreført inn i 2024.

Når det gjelder kommuneøkonomi og budsjettarbeid, er den viktigste faktoren antall innbyggere og aldersfordelingen av disse i Elverum. Aldersfordelingen sier automatisk noe om hvilke tjenester det er påregnelig at kommunen må gi.

Elverum kommune har høsten 2023 revidert to strategiske planer, Strategisk plan Oppvekst i Elverum 2023-2027 og Strategisk plan Helse og omsorg 2023 – 2027. Kunnskapsgrunnlaget som er grunnlaget for begge planene, sier at man blir færre unge og flere eldre i planperioden. Dette betyr at det vil bli påregnelig større etterspørsel etter tjenester innenfor helse -og omsorgsområdet enn til barn og unge, og at kommunen må flytte ressursene fra det ene området til det andre.

Statlige styringssignaler sier at kommunene må kjenne til endring i sin egen befolknings sammensetning, og begynne å planlegge og dimensjonere sitt tjenestetilbud i tråd med endringene. Antall innbyggere er den viktigste indikator når det gjelder overføring av midler fra staten til kommunen. Det forventes at kommunen har oversikt over utviklingen i antall innbyggere i de forskjellige aldersklasser på kort og lang sikt, og planlegger et forutsigbart og forsvarlig tjenestetilbud ut fra dette. Elverum kommune har hatt en befolkningsvekst i 2023 som avviker fra tidligere framskrivninger, og dette skyldes i hovedsak økning i antall bosatte flyktninger. I planperioden er det lagt til grunn en vekst på 0,45 %.

Elverum kommune har en særdeles stram økonomi. Vi har ikke klart å opparbeide oss en tilstrekkelig økonomisk buffer eller reserve i neste års budsjett eller i økonomiplanperioden. Elverum kommune har høy gjeld, dette begrenser kommunens økonomiske handlingsrom. Elverum kommune betaler mer i renter og avdrag enn tilsvarende kommuner det er naturlig å sammenligne seg med. Regnskap for 2022 viste at Elverum kommune betalte 57,8 millioner kroner i renter. Renten har økt kraftig de siste to år, og til neste års budsjett må kommunen sette av 132 millioner kroner til å betale renteutgiftene. Dette tilsvarer en økning på 74,2 millioner kroner over to år. Samtidig opplever vi at utgiftene til strøm har gått ned gjennom 2023 slik at vi for 2024 har redusert budsjettet med cirka 40 millioner kroner for denne budsjettposten. Rente- og strømkostnader er eksempler på faktorer som kommunen i liten grad kan påvirke.

Kommunens gjeldssituasjon betyr at organisasjonen har mindre til drift og må prioritere hardt for å kunne ivareta innbyggernes rettmessige krav til tjenester.

Budsjettforutsetninger som kommunestyret eller kommunedirektøren ikke kan påvirke innarbeides som grunnlagsendringer i budsjettet, det er for 2024 budsjettet lagt inn 151 millioner kroner i grunnlagsendringer. Dette skyldes i hovedsak endring i innbyggernes behov for tjenester.

Etter at Statsbudsjettet ble lagt fram og økte inntekter/rammeoverføringer fra Staten ble kjent manglet det cirka 61 millioner kroner for å komme i balanse. Det har etter at «gapet» ble kjent blitt jobbet iherdig med salderingstiltak i organisasjonen. Salderingstiltakene utgjør kutt i stillinger, tjenestetilbud, økt utbytte og økte inntekter. Samlet utgjør forslag til saldering som er lagt inn i kommunedirektørens forslag 47,8 millioner kroner, i tillegg foreslås det å bruke 13 millioner kroner fra disposisjonsfond. Salderingstiltakene innebærer en bemanningsreduksjon på 25,4 årsverk, i tillegg er det lagt inn en besparelse på vakante stillinger, sparing ved utsatt rekruttering eller innleie av sykevikar, på 8 millioner kroner. Dette betyr at det

innenfor enkelte enheter/avdelinger i kommunens organisasjon kan bli redusert produksjon. Budsjettet er teknisk i balanse, men det er ikke noen midler til uforutsette hendelser.

Eiendomsskatt - Elverum kommune har i dom fra Eidsivating Lagmannsrett ikke fått medhold på den måte Elverum kommune har praktisert lokal reduksjonsfaktor ved utskriving av eiendomsskatt. Dommen betyr at Elverum kommune må redusere eiendomsskatteinntektene med gjeldende promillesats. Kommunestyret skal 1. november 2023 ta stilling til om dommen skal ankes til Høyesterett. Kommunedirektøren har tatt høyde for at dommen fra lagmannsretten blir stående, og redusert inntektene på eiendomsskatt. For å saldere budsjettet er det forslag om å økte skattesatsene på eiendomsskatten.

Budsjettet netto driftsresultat for 2024 er ikke tilfredsstillende, det er på -0,71%. Det vil bedre seg svakt i planperioden og være på 0,95 % i 2027. Kommunedirektøren har derfor ikke funnet rom for store investeringer. Det er derfor ikke lagt inn forslag til utbygging av Vestad skole, rehabilitering av Hanstad skole, ny svømmehall eller flere omsorgsboliger og institusjonsplasser. Dette er først og fremst fordi det ikke er dekning for økte finanskostnader i økonomiplanperioden.

Sektorene og stabene i kommunen har også meldt inn forslag på nye og nødvendige tiltak både innenfor driftsbudsjettet og investeringsbudsjettet. Dette er det ikke funnet rom for i planperioden.

Selv om budsjett for 2024 er svært stramt, mener kommunedirektøren at budsjettet gir rom for at innbyggerne skal oppleve et godt tjenestetilbud fra Elverum kommune, da salderingstiltakene i mindre grad påvirker de enheter/avdelinger som er i direkte interaksjon med innbyggerne.

Kommuneorganisasjonen gjennomfører hvert år, i henhold til kommunens årshjul for styring, omfattende arbeidsprosesser for å sikre god mål- og rammestyring. Kommunens tjenester, lov-, forskrifts- og plangrunnlaget for tjenesteproduksjonen, målene for tjenesteproduksjonen, organisering av virksomheten samt planlagt årlig utviklingsarbeid framgår av den framlagte virksomhetsplanen for 2024. Kvaliteten på kommunens tjenester har jevnt over forbedret seg jevnt og trutt gjennom de senere årene, til tross for svært stramme økonomiske rammer. Dette dokumenteres blant annet gjennom det årlige Kommunebarometeret, som viser at Elverum kommune for tiden er vurdert å være blant de 25 prosent beste kommunene i landet på den samlede tjenesteproduksjonen.

Elverum 31. oktober 2023

Kristian Trengereid
kommunedirektør

Generelle forutsetninger

Planprosessen

En av kommunedirektørens viktigste oppdrag er å utarbeide forslaget til Handlings- og økonomiplan for kommende fireårs periode. Denne planen gjelder for perioden 2024-2027, med virksomhetsplan og årsbudsjett for det første året i perioden – 2024. Det er en krevende prosess som involverer hele organisasjonen.

Planprosessen gjennomføres i henhold til kommunens årshjul for styring. I tråd med årshjulet involveres særlig kommunestyrekomitéene (inkludert møter med lag, foreninger og andre i regi av komitéene), tillitsvalgte, verneombud og administrasjonen med bidrag fra hvert tjenesteområde. Kommunestyrets strategikonferanse medio juni er en milepæl i denne prosessen.

Forutsetninger og føringer for den samlede prosessen som leder til Handlings- og økonomiplanen tas særlig fra følgende kilder:

- Kommunepplanen – samfunnsdel og arealdel.
- Kommunedelplaner, sektor-/temaplaner – de strategiske planene.
- Handlings- og økonomiplan 2023-2026.
- Årsmelding, årsberetning og regnskap 2022.
- Tertialrapport for kommunens drift per 1. og 2. tertial 2023.
- Kommuneproposisjonen og regjeringens forslag til statsbudsjett for 2024.
- Kommunestyrevedtak gjennom 2023 som gir føringer for kommende år.

Elverum - noen langsiktige utviklingsperspektiver

Siden 1996 har Elverum vært bykommune. Elverum er regionsenter i Sør-Østerdal, og har gjennomgående vært i stabil vekst i hele etterkrigsperioden. Denne posisjonen har gitt både unike muligheter og utfordringer. Kommunen har vokst samtidig som den i stor grad er tilført nye oppgaver. Flere innbyggere, med økte forventninger, skal tilbys gode tjenester innenfor et stadig større tjenestespekter. Kommunen som organisasjon har måttet være omstillingsdyktig for å håndtere forandringer i rammevilkår og forventninger fra befolkningen. Den stabile befolkningsveksten har med virkning fra 2016 avtatt og prognosene for fremtiden viser en lavere vekst, likevel ser Elverum kommune ut til å ha befolkningsvekst, for tiden i størrelsen 0,5 prosent per år. Kombinert med endringer i befolkningssammensetningen – gradvis flere eldre og et redusert antall i barnehage og skole - fører dette til behov for kontinuerlig tilpasning og omstilling i kommunens drift. I tillegg er det en stadig tiltakende utfordring for alle kommuner å rekruttere tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til tjenesteproduksjonen, dette gjelder også Elverum kommune.

Elverums beliggenhet som kommunikasjonsknutepunkt mellom Østerdalen, Solør, Hedemarken og Trysil og Sverige, har vært en sentral driver for kommunens utvikling. Gunstige naturgitte vilkår for gradvis utbygging, tilstedeværelse fra forsvar, sykehus og utdanningsinstitusjoner og primærnæringene jord- og skogbruk, har gitt grobunn for handel og service, industriell produksjon og øvrige næringer.

Elverum har gradvis blitt knyttet bedre til omverdenen gjennom infrastrukturinvesteringer i nasjonal målestokk - i særlig grad Gardermoen som landets hovedflyplass, og i 2020 gjennom en ferdig utbygging av riksveg 3/25 inn mot og forbi Elverum. For de kommende år knytter det seg forventning til jernbaneutbygginger, både for gods- og varetransport. Videre er beslutningen for sykehusstruktur i Innlandet, med hovedsykehus i Moelv og funksjonsfordelinger mellom øvrige sykehus i Innlandet, og de konklusjoner som så langt er gjort, utfordrende for Elverums utvikling. Høsten 2023 har kommunen om lag 21 700 innbyggere og vel 10 000 arbeidsplasser, hvorav mer enn 40 prosent i offentlig sektor. Kommunen opplever en kontinuerlig pågående regionforstørring og er en del av en større bo- og arbeidsmarkedsregion – vestover med kommunene rundt Mjøsa, nordover mot Åmot, sørover mot Solør og østover mot Trysil. Elverum har forutsetninger for å være en kommune i Norge som har gode framtidsutsikter ut fra sin beliggenhet, både by- og landkvaliteter, tilknytningen til omverden, sin relative størrelse og et relativt variert bolig- og arbeidsmarked.

Høsten 2023, ved inngangen til planperioden 2024-2027, synes det som i mer enn 2 generasjoner har blitt benevnt som etterkrigsperioden (etter 2. verdenskrig) å bli et tiltakende irrelevant begrep. En rekke trender gjør seg gjeldende, hvorav noen blir til megatrender med betydning for framtida – globalt, nasjonalt og lokalt – noen framstår som muligheter, noen som trusler. Verden oppleves for mange som urolig og uforutsigbar, med sedvanlig stormaktsrivalisering, krig i Europa mellom Russland og Ukraina med vidtrekkende konsekvenser for energiforsyning, energipriser, matvarepriser o.a., for tiden en fullskala krigssituasjon i den som oppleves som en evigvarende konflikt i Midt-Østen mellom Israel og palestinerne, og for øvrig en rekke regionale konflikter rundt omkring i verden. Menneskehetens største utfordring, om mulig å få bukt med og tilpasse seg menneskeskapte klimaforandringer ligger over oss alle. Autoritære og det som oppleves som demokratifiendtlige politiske krefter, synes å være på frammarsj i flere land. I alle land som har deltatt i velstandsutviklingen etter 2. verdenskrig er det et framtrekkende fenomen at befolkningen lever lenger og eldes, fødselstallene går ned – i flere land dramatisk ned – dette gir demografiske utfordringer av betydning.

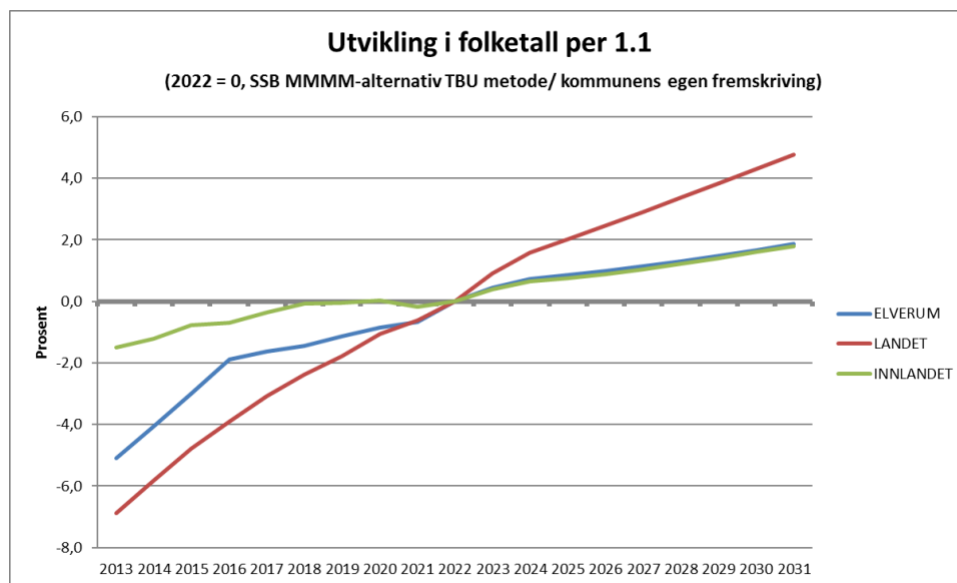
I sum gir de nevnte trendene konkrete utslag også for Elverum kommune ved inngangen til planperioden 2024 – 2027. Betydelig høyere rente på lånekapital slår hardt inn i driftsbudsjettet, energipriser er utfordrende, likeledes generelt høyere kostnader på alle innsatsvarer enn hva som kompenseres på inntektsida. I tillegg kommer vedvarende utfordringer med å rekruttere riktig kompetanse på flere fagområder, innenfor de rammer kommunen kan konkurrere på med hensyn til lønn.

Demografi – befolkningsutvikling og endringer i utgiftsbehov

Utvikling i antall innbyggere og alderssammensetningen (demografi) har stor betydning for kommunens utgiftsbehov og inntekter. I perioden 2000 – 2016 var den årlige veksten i innbyggertall på ca. 1 prosent, men fra 2017 og frem til i dag har veksten vært på ca. 0,5 prosent. Det å ha korrekte prognoser på utviklingen på kort og lang sikt er helt avgjørende for å ha kontroll på kommunens økonomi. Statistisk Sentralbyrå (SSB) sine prognoser for årene som kommer viser at det ikke kan forventes en vekst utover det som har vært de siste årene. Veksten vil komme som et resultat av netto innflytting og ikke fødselsoverskudd. Det innebærer at alderssammensetning i befolkningen vil endre seg, noe som igjen vil påvirke kommunens inntekter og utgiftsbehov.

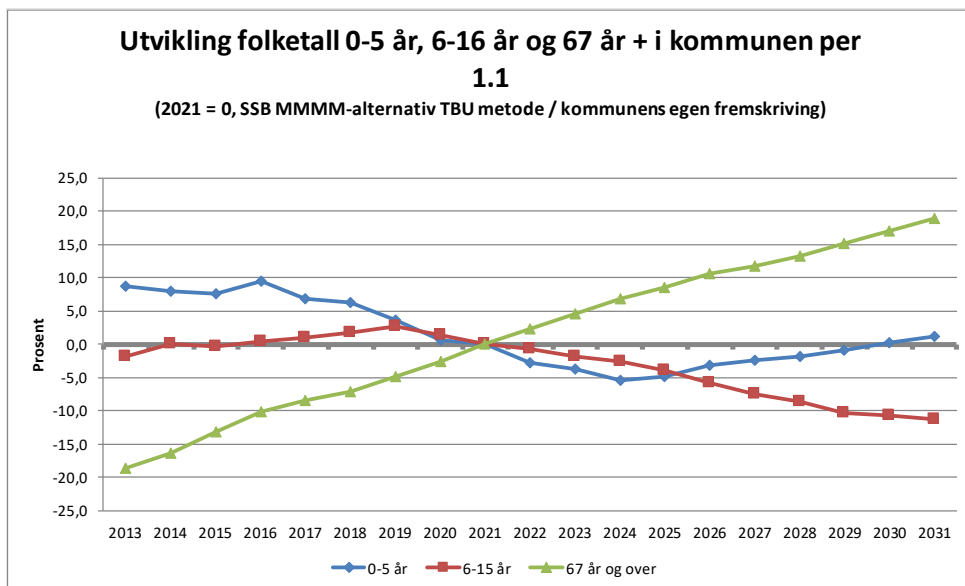
KS har med bakgrunn i SSB sine prognoser for befolkningsframskriving utarbeidet modell for beregning av kostnader knyttet til demografi og utvikling i forskjellige aldergrupper. SSB kommer med prognoser for befolkningsframskriving annethvert år. Tallene nedenfor er fra 2022.

Tabellen nedenfor viser utviklingen i prosent frem til 2021, og en prognose frem til 2031. Elverum har en lavere vekst enn landet, men bedre enn gjennomsnittet av alle kommuner i Innlandet.

Figur: Utvikling i folketall perioden 2013 – 2031 (KS sin demografimodell).

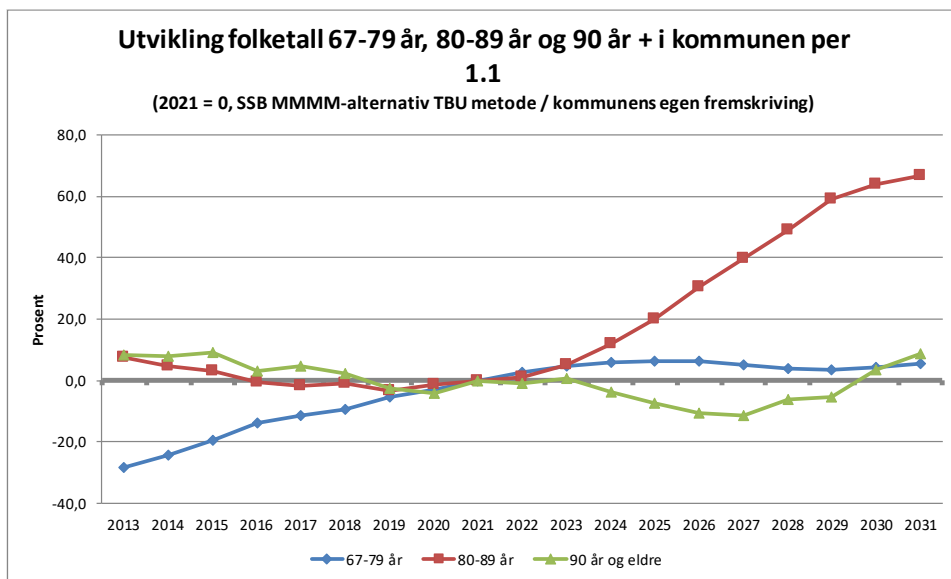
Figuren nedenfor viser prosentvis endring i folketall i perioden 2013 – 2031. Antall eldre vil øke mens antall unge vil gå ned.

Figur: Utvikling i aldersgruppene 0-5, 6-15 og 67 år + i perioden 2013 – 2031 (KS sin demografimodell).

Nedgangen i aldersgruppen 0 – 16 år tilsier et redusert utgiftsbehov innen tjenesteområder for barn og unge. Økningen i aldersgruppen 67 år og eldre tilsier et økt utgiftsbehov innen tjenesteområder for pleie og omsorg.

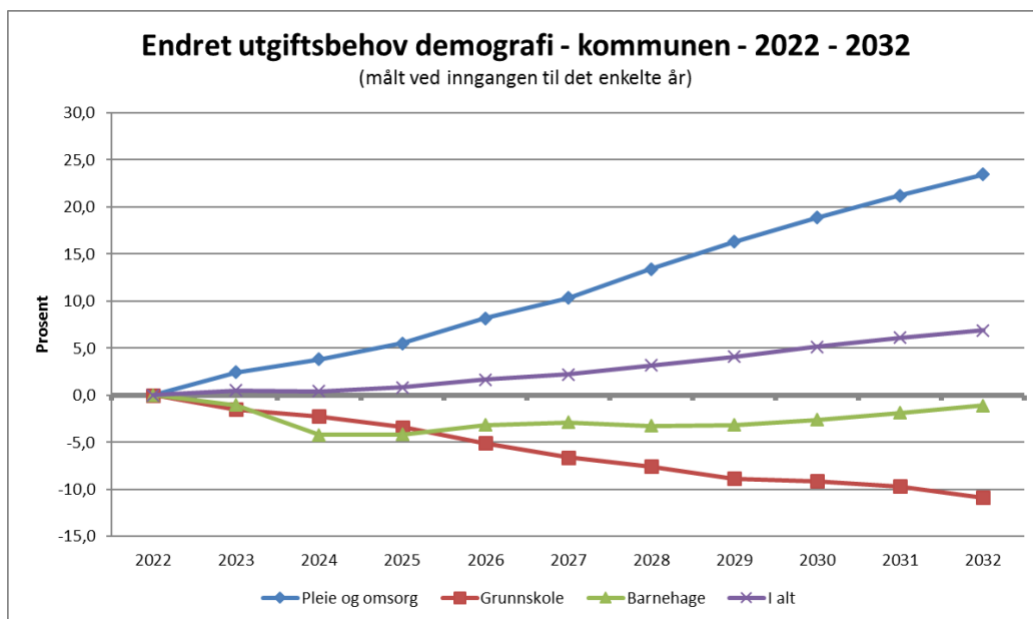
Figuren nedenfor viser at veksten ligger i hovedsak i aldersgruppen 80 – 89 år.

Figur: Utvikling i folketall 67 år + perioden 2013 – 2031 (KS sin demografimodell).

Endringene i befolknings sammensetning vil medføre endringer i kommunens utgiftsbehov og inntekter. Uten økte inntekter må utgiftsbehovet innen pleie og omsorg finansieres med redusert utgiftsbehov innen grunnskole og barnehage.

Figuren nedenfor viser prosentvise endringer i kommunens utgiftsbehov innen pleie og omsorg, grunnskole og barnehage i perioden 2022 – 2032.

Figur: Endret utgiftsbehov i perioden 2022 – 2032 (KS sin demografimodell).

Samlet vekst i planperioden 2023-2026 er liten, men det vil være grunnlag for endringer i sammensetningen av kommunens tjenester dersom det økte utgiftsbehovet innen pleie og omsorg ikke kan finansieres med økte inntekter.

Kommunenes sentralforbund har en modell for beregning av forventede endringer i kommunens utgiftsbehov som følge av endringer i demografi. Modellen bruker samme metodikk som ligger til grunn for landsanslaget for demografikostnader fra Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU), men da brutt ned på den enkelte kommune.

Kommunens innbyggere påvirker kommunens utgifter på forskjellige områder gjennom livet. Tabellen nedenfor viser hva som er lagt til grunn i KS sin demografimodell for beregning av forventet utgiftsbehov.

Aldersgruppe	Grunnskole	Pleie og omsorg	Sosialhjelp	Barnevern	Helse	Barnehager	Sum
0-1 år	-	6 013	-	14 202	5 561	64 011	89 788
2-5 år	-	6 068	-	14 250	5 612	229 351	255 281
6-15 år	157 255	5 317	-	13 592	4 917	-	181 081
16-18 år	-	12 328	2 705	4 938	5 213	-	25 183
19-20 år	-	12 328	4 621	4 938	5 213	-	27 100
21-22 år	-	12 328	4 621	4 938	5 213	-	27 100
23-29 år	-	11 915	4 423	-	2 540	-	18 878
30-34 år	-	11 915	9 305	-	2 540	-	23 760
35-49 år	-	11 915	9 305	-	2 540	-	23 760
50-66 år	-	11 915	7 388	-	2 540	-	21 843
67-79 år	-	55 330	-	-	8 387	-	63 716
80-89 år	-	203 378	-	-	9 867	-	213 245
90 år og over	-	415 651	-	-	9 952	-	425 603

Tabell: Forventet utgiftsbehov i kroner per innbygger på de forskjellige tjenesteområdene (kilde KS).

Demografimodellen er primært laget for å vise forventede utviklingstrekk for brutto utgiftsbehov framover. Ved bruk av modellen må man være varsom med å legge for stor vekt på utviklingen i det enkelte år. Framskrivninger for enkeltår vil være usikre. Avvik mellom befolkningsframskrivingene og faktisk befolkningsutvikling kan gi store endringer.

Endring utgiftsbehov per 1.1	Pleie- og omsorg	Grunnskole	Barnehage	Sosial	Kommunehelse	Barnevern	Sum
2023	14 962	-5 661	-2 304	256	810	-571	7 492
2024	8 340	-2 831	-6 945	401	570	-637	-1 102
2025	10 266	-4 403	101	128	406	-533	5 964
2026	15 990	-6 447	2 229	-103	585	-508	11 746
2027	13 229	-5 818	549	333	298	-497	8 094
2028	18 602	-3 774	-789	50	492	-404	14 176
2029	17 726	-4 875	256	-30	609	-399	13 286
2030	15 390	-1 101	1 173	-123	576	-115	15 801
2031	14 399	-2 044	1 568	-43	545	-167	14 257
2032	13 623	-4 560	1 797	-290	761	-252	11 080
Sum	142 525	-41 515	-2 363	579	5 651	-4 082	100 795

Tabell: Forventet utviklingen i utgiftsbehov (1.000 kroner) per år i perioden 2023-2032 (kilde KS).

Selv om det er usikkerhet for de enkelte årene viser modellen at det på sikt vil være behov for betydelige omdisponeringer i kommunens budsjettammer til de forskjellige tjenesteområdene. Den samlede forventede utgiftsveksten innen pleie- og omsorg vil delvis bli finansiert ved økte statlige overføringer, men mye må også finansieres med omdisponering av dagens rammer som går til barnehager og grunnskoler.

Utviklingen i demografi og et bevisst forhold til en forventet utvikling er viktig i kortsiktig og langsiktig planlegging av drift og investeringer. **Gjeldssituasjonen** for Elverum kommune er slik at gjelden er høy. Dette begrenser kommunens økonomiske handlingsrom.

Kommunen har vært gjennom en periode med svært mange og til dels store investeringer, de fleste som følge av kommunens egne prioriteringer, men også noe som følge av myndighetskrav. I kommunal sektor er det noe som heter **generasjonsprinsippet**. Dette prinsippet går ut på at den generasjonen som nyter godt av en investering er den som skal betale for den. Med dette prinsippet er det riktig med lånefinansiering av investeringer, men det er svært viktig at beslutningstakere tar hensyn til fremtidige generasjoners behov- og betalingsevne.

Fremtidig behov kan være vanskelig å fastsette. For eksempel vil overdimensjonerte investeringer ut fra det som er strengt tatt nødvendig bidra til å svekke kommunens handlingsrom i fremtiden. Fremtidig betalingsevnen må sees i to perspektiver: For innbyggerne (brukerne) er det deres forutsetning til å betale nødvendige avgifter og/eller husleie. For kommunens betalingsevne handler det om økonomiske rammer som følge av befolkningsutvikling og demografi.

Økonomiske måltall og handlingsregler

Måltall

Elverum kommune skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. I dette ligger det å utarbeide samordnede og realistiske planer for egen virksomhet, økonomi og for Elverumssamfunnets utvikling. Elverum kommune skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig risiko, og som sikrer at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.

Kommunens økonomireglement beskriver kommunens overordnede økonomibestemmelser og fullmakter. For å sikre kommunen økonomisk handleevne over tid må prioriteringer og aktivitet i budsjetter og økonomiplan tilpasses følgende økonomiske mål:

Økonomiske mål	Mål
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	Min. 2,0 %
Udisponert disposisjonsfond % av brutto driftsinntektene	Min. 4,0 %
Netto lånegjeld ¹ i % av brutto driftsinntekter.	Maks 100 %
Egenfinansiering av investeringsporteføljen ekskl. VARF ² Renteeksponert gjeld i % av brutto	Min. 20 %

Tabell: Økonomiske måltall i kommunens økonomireglement.

Handlingsregler

Kommunens langsiktige planlegging skal ha mål om en bærekraftig økonomisk utvikling som ivaretar nåtidens behov uten å stå i veien for at fremtidige generasjoner klarer å ivareta sine (generasjonsprinsippet). For å nå de økonomiske målene bør følgende handlingsregler følges:

1. Netto driftsresultat

Kommunen skal over tid budsjettere med netto driftsresultat på 2,0 % av brutto driftsinntekter. Det kan budsjetteres med et lavere netto driftsresultat når udisponerte disposisjonsfond er mer enn 4,0 % av brutto driftsinntekter i regnskapsåret før budsjettet vedtas for kommende år (budsjett år minus to år).

2. Avsetninger til fremtidige investeringer

Det skal over driftsbudsjettet avsettes et beløp som egenkapital i årets/fremtidige investeringer. Beløpet skal minimum tilsvare forventet utbytte/overføring til kommunen fra eierskap i selskaper.

3. Disposisjonsfond

Kommunen skal til enhver tid ha et udisponert disposisjonsfond på minst 4,0 % av brutto driftsinntekter som buffer ved et eventuelt driftsunderskudd.

4. Lånegjeld

Kommunen skal ikke ha netto lånegjeld som overstiger 100 % av brutto driftsinntekter (alternativt: gjennomsnittet for norske kommuner) og samtidig ivareta generasjonsprinsippet.

5. Investeringer innenfor dagens handlingsrom

Drifts- og finansutgifter som følge av investeringer skal håndteres innenfor de økonomiske rammer som er tilgjengelig når vedtak om investering gjøres. Ingen investeringer skal finansieres med bakgrunn i forventede inntekter som følge av en forventet innbyggervest eller lignende.

6. Langsiktig perspektiv

Kommunens økonomiplan for de fire neste årene skal ses i lys av det investerings- og driftsbehov kommunen vil ha i et perspektiv på minimum 8 år.

7. Ansvar og myndighet

Kommunen skal ha ledere med selvstendig ansvar for og myndighet til å disponere tildelte driftsrammer.

8. Utlån

Det skal ikke foretas utlån av kommunale midler utover formidlingslån (startlån fra Husbanken).

¹ Netto lånegjeld er langsiktig gjeld ekskl. pensjonsforpliktelser og lån til videre utlån.

² VARF står for vann, avløp, renovasjon og feiing.

Maskiner, biler, instrumenter, hjelpemidler og liknende skal ikke lånes ut dersom utlånet ikke er en del av kommunens tjenester.

9. Garantier

Når kommunen gir garanti for noen andres økonomiske forpliktelser skal det i kommunens balanse avsettes midler tilsvarende den summen garantien innebærer. Dette for å sikre dekning dersom behovet for garanti utløses.

10. Budsjettrenten og rentefond

Kommunen skal budsjettere med en rente på 3,0 %. Avvik mellom budsjetterte renter og faktiske renter avsettes/brukes av kommunens rentefond.

Kommunens økonomiske situasjon er svært krevende, noe den har vært over tid. Det har ikke vært mulig å budsjettere med de økonomiske målene på kort sikt, det vil si i kommende planperiode (1-4 år). Det har vært og er krevende å nå målet om en bærekraftig økonomisk utvikling. Høy gjeldsgrad tilsier at behov for økt egenfinansiering av investeringer i årene som kommer.

Tabellen nedenfor viser utviklingen i de økonomiske målene de siste regnskapsår og i kommende fire år når alle drifts- og investeringstiltak er innarbeidet.

Økonomiske mål	Måltall	Budsjett	Budsjett	Økonomiplanperiode		
		2023	2024	2025	2026	2027
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	2,00 %	0,09 %	-0,88 %	0,05 %	1,01 %	1,12 %
Udisponert disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	4,00 %	4,27 %	3,13 %	2,95 %	3,73 %	4,62 %
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter.	Maks. 100 %	115 %	105 %	105 %	105 %	104 %
Egenfinansiering av investeringsporteføljen ekskl. VARF.	20 %	5,7 %	7,2 %	11,1 %	12,9 %	15,0 %

Tabell: Økonomiske resultater og mål perioden 2023 – 2027.

De økonomiske målene er ikke tilfredsstillende. Målet om 2,0 % i netto driftsresultat i forhold til brutto driftsinntekter er ikke tilfredsstillt i planperioden. Bruk av udisponerte disposisjonsfond i 2024 og 2025 svekker fondsreserven. Nivået på fondsreserver er lite tilfredsstillende i forhold uforutsette hendelser og behov for fremtidig behov for investeringer. Netto lånegjeld i forhold til brutto driftsinntekter er svært høy, men i en svakt positiv utvikling. Egenfinansieringen av investeringer er ikke tilfredsstillende, men med redusert investeringsnivå i perioden 2024 – 2027 er det en positiv utvikling i egenfinansiering.

DEL 2 – HANDLINGSPLAN – ØKONOMIPLAN 2024 – 2027

Innledning

Handlings- og økonomiplan 2024-2027 beskriver hovedtrekk og rammer for den planlagte virksomheten for Elverum kommune for de kommende fire årene. **Handlingsplanen** beskriver plangrunnlaget og vesentlige aktiviteter i kommunen og lokalsamfunnet som følge av kommunestyrets prioriteringer. **Økonomiplanen** viser de økonomiske rammene for den samme fireårsperioden fordelt på investeringer og drift med detaljert budsjett for det første året i perioden, 2024.

Handlingsplan 2024 – 2027

Bakgrunn

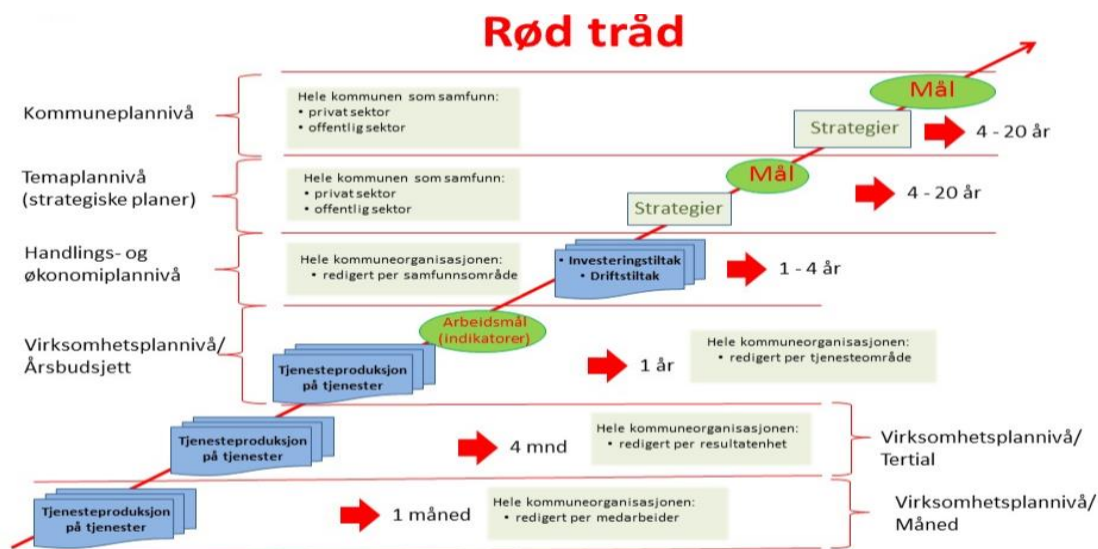
Handlingsplanen er det elementet i kommunens planhierarki som beskriver hovedtrekkene i kommunens virksomhet for de kommende fire år. Handlingsplanen baseres på:

1. Mål og strategier som står i kommuneplanen, kommunedelplaner og tema-/sektorplanene (de strategiske planene).
2. Føringer for tjenesteproduksjonen, myndighetsforvaltningen og samfunnsutviklingen som finnes i form av enkeltvedtak i kommunens styrende organer, i lover og forskrifter, og som ikke er omtalt i planverket.

Dette innebærer at kommunen skal arbeide planmessig og gjøre om politisk prioriterte og vedtatte, langsiktige mål og strategier til handling. Samtidig må kommunen være beredt på å håndtere muligheter og utfordringer underveis, og som planverket ikke har forutsatt. Handlingsplanen er fordelt på seks samfunnsområder basert på planstrategien for Elverum kommune:

- Klima og energi
- By- og bygdeutvikling
- Samferdsel og infrastruktur
- Verdiskaping og næringsutvikling
- Natur, kulturmiljø og landskap
- Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø

Kommunens planhierarki skaper en «rød tråd» fra kommuneplan via kommunedelplaner/tema-/sektorplaner til Handlings- og økonomiplan med Virksomhetsplan og årsbudsjett for 2024.

Figur: Illustrasjon av det samlede mål- og planhierarki i Elverum kommune.

Klima og energi

Klima- og energiplanen – temaer og tiltak

Elverum kommune har strategisk plan: Klima og energi i Elverum – 2020 – 2024 - Utslipps-reduksjoner – Karbonbinding – klimatilpasning, godkjent i kommunestyret 27. mai 2020. Den beskriver ambisjonene i klima- og energiarbeidet i kommunen og ligger til grunn for arbeidet på dette samfunnsområdet i planperioden.

Fra 2009 har klima- og energiarbeidet i Elverum kommune i hovedsak dreid seg om å gjøre kommunens egne bygg mer energiøkonomiske. Dette har stort sett foregått i et samarbeid med kommunene i Sør-Østerdal, gjennom Regionrådet for Sør-Østerdal (nå Sør-Østerdal Interkommunale Politiske Råd - SØIPR).

Arbeidet i SØIPR holder fram i eget prosjekt «Energi- og klima i Sør-Østerdal». Målet er å videreutvikle nettverket og aktiviteter mellom kommunene i Sør-Østerdal, og kompetansen til ansatte, innbyggere og næringslivet. Klima- og energiarbeidet for perioden 2023-2026 planlegges med tiltak en har ressurser til å prioritere og som er i samsvar med ambisjoner i klima- og energiplanen.

Som ett av flere underlag for å drive klimatilpasningsarbeid, både i planlegging, ordinær drift og med tanke på beredskapsarbeid; er det i 2021 gjennomført et kartleggingsarbeid i samarbeid med øvrige Sør-Østerdalskommuner gjennom prosjektet «Kartlegging av sårbarhet for klimaendringer i Sør-Østerdal». Prosjektet ble gjennomført med Asplan Viak AS som prosjektleder, rapport foreligger.

Klimabudsjett Elverum kommune

Da Elverum kommunes Klima- og energiplan ble vedtatt 27.05.2020 vedtok kommunestyret samtidig at: «Klimabudsjett utarbeides fra og med 2021 som del av det årlige arbeidet med Handlings- og økonomiplan, virksomhetsplan og årsbudsjett. Det skal også utarbeides klimaregnskap som en del av kommunens årsmelding.» Klimabudsjettet skal synliggjøre og konkretisere ytterligere innsatsen som skal gjøres i perioden for at målene for reduksjon av klimagassutslipp i kommunen skal nås. Klimabudsjettet inneholder også utvalgte tiltak som gir energibesparelser eller indirekte utslippskutt, og tiltak og virkemidler som ikke har latt seg kvantifisere - men som like fullt anses viktig. Klimabudsjettet skal oppdateres årlig for å finne nye, treffsikre tiltak slik at klimamålene nås. Det er viktig at kommunen samhandler på tvers av egne virksomheter, med innbyggere, organisasjoner, frivillige og lokalt næringsliv, samt regionale og statlige myndigheter i dette arbeidet. Alle tiltak som er vist under er avledet fra Klima- og energiplanen – jfr. de områder med aktuelle tiltak som er listet opp i kapitlet over - først etter vurdering av hvilke som synes mest realistisk å få gjennomført og dernest hva som gir størst effekt.

Elverums klimamål

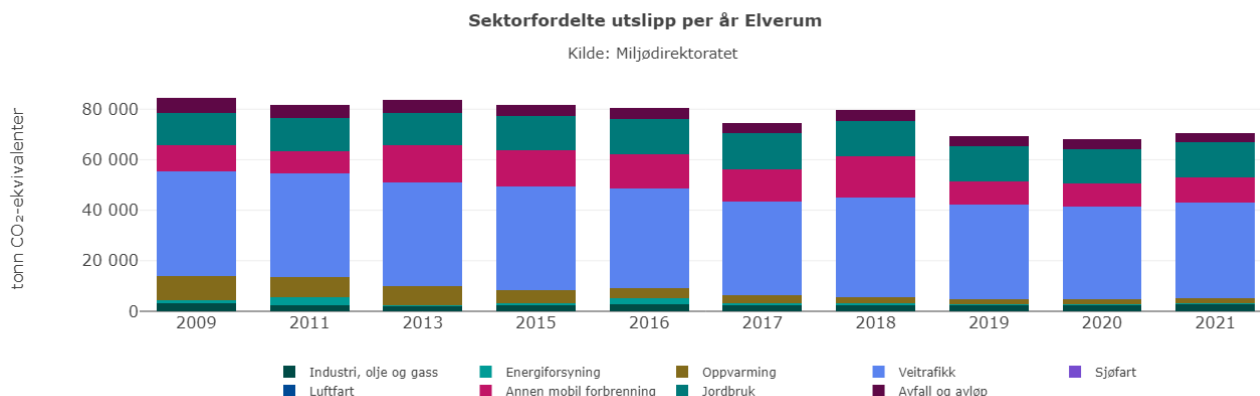
Kommunens klima- og energiplan har følgende hovedmål: Elverum skal innen 2030:

1. Redusere i kommunens årlige klimagassutslipp med 50% tilsvarende 30.000 tonn CO₂-ekvivalenter, jfr. 2017 nivå.
2. Øke årlig langsiktig binding av CO₂ i stående skog og i langsiktige trebaserte konstruksjoner tilsvarende 25.000 tonn CO₂-ekvivalenter jfr. 2017 nivå.

Det er fortsatt i hovedsak klimamål nummer 1 som Elverum kommune setter søkelys på i denne fjerde utgaven av klimabudsjettet. Det er for det første fordi det er på dette målet klimagassberegninger mottas fra Miljødirektoratet, og som derved gjør det mulig for å etablere et klimaregnskap. Dessuten er konvensjonen at klimabudsjett er knyttet til utslippsreduksjon og ikke karbonbinding.

Status for klimagassutslipp i Elverum

Miljødirektoratet publiserer årlige beregninger for de direkte klimagassutslippene innenfor norske kommuners grenser, det vil si eksklusive indirekte utslipp og brutto tall eksklusive karbonbinding. Dersom man legger indirekte utslipp til verdiene for de direkte utslipp får man klimafotavtrykket. Beregningene kommer med en forsinkelse på litt over et år. Figuren under viser utviklingen i Elverum for perioden 2009 til 2021. Tall for 2022 forventes mot slutten av 2023.

Framskrivninger

For å nå klimamålet om 50 % kutt innen 2030 relatert til 2017-utslippene, må 33 000 tonn CO₂-ekvivalenter reduseres frem til 2030, tilsvarende ca. 3.300 tonn CO₂-ekvivalenter per år.

Samlet utslipp i Elverum i 2017 var 70 867 tonn CO₂-ekvivalenter, og 70 676 tonn CO₂-ekvivalenter i 2021. Det vil si tilnærmet status quo på 4 år. Målsatt reduksjon for perioden er 13.200 tonn CO₂-ekvivalenter.

Vurderingen er at målene for klimagassreduksjoner hovedsakelig må komme gjennom nasjonal politikk. Det forventes drahjelp fra ny teknologi og statlige reguleringer i årene frem mot 2030. FNs klimarapporter forventes å bidra til å akselerere både de nasjonale og internasjonale reguleringer på området i og med at klimaendringene går raskere og blir mer intense enn hva som tidligere er lagt til grunn, og at noen av trendene nå er irreversible.

Klimabudsjettet som er satt opp for Elverum peker på tiltak og aktiviteter som Elverum kommunes egen virksomhet skal bidra med for å nå disse reduksjonen. Disse alene er meget langt fra tilstrekkelig for å nå målet. Samfunnet ellers (næringsliv, private husholdninger o.a.) må bidra for at målene skal nås. Kunnskaps- og informasjonsformidling i kombinasjon med uttalte og praktiserte holdninger til saken blir viktig.

I budsjettet er også inkludert tiltak som ikke er kvantifisert og understøttende tiltak som vil gi en effekt på sikt selv om størrelsen på kuttet er uvis. Dette tilsier større utslippsreduksjoner enn det som synliggjøres i dette klimabudsjettet.

Klimabudsjett 2024

Tiltakene i klimabudsjettet er delt inn i to ulike tabeller ut fra kategorisering og om de kan tallfestes eller ikke. Noen tiltak har vært mulig å beregne effekten av, men ikke alle. Det at tiltak ikke lar seg utslippsberegne, betyr ikke at tiltaket nødvendigvis har mindre påvirkning på klimagassutslippene enn de kvantifisert utslippene. Klimabudsjettet vil forbedres over tid, i takt med kunnskapsutvikling og eventuell kapasitetsstyrking på saksområdet.

Tiltak med kvantifiserte utslippsreduksjoner

Tabell under gir oversikt over tiltak hvor det har vært mulig å beregne utslippsreduksjon. «Utslippssektor» i tabellen henviser til hvilken sektor det er forventet at en effekt oppnås, samsvarende med Miljødirektoratets beregninger. I Elverums 2024-budsjett er det kun beregnet tiltak som gir utslippskutt i veitrafikksektoren.

Tiltak i klimabudsjett 2023	Reduserte utslipp i forhold til 2017 [tonn CO2e]			Ansvar
	2023	2025	2030	
(Jfr KEP Delmål 8.3 strategi 4): Utskifting av fossile tjenestebiler til elbiler, fra 22 enheter (18 %) i 2021 til 66 enheter (54 %) i 2025 og 100 % dekning i 2030. [2017: 13 stk, 2023: 38 stk] Finansieres over investeringsrammen.	113	94	240	Biladministrasjonen i kommunen
Sum utslippsreduksjoner (tonn CO2e)	113	94	240	

Tabell: Klimabudsjett Elverum - Tiltak med kvantifiserte utslippsreduksjoner.

Andre tiltak som understøtter utslippsreduksjoner

Tabellen under viser tiltak og virkemidler som det ikke er grunnlag for å beregne klimagasseffekten av per nå (direkte utslipp), men som forventes å gi utslippsreduksjoner i perioden. Dette kan være fordi vi er på utredningsstadiet, eller fordi arbeidet med å beregne utslippsreduksjoner blir for komplisert eller for kostnadskrevenende for oss. Enkelte tiltak som reduserer indirekte utslipp og bidrar til karbonbinding er også inkludert her fordi at de er enkle å gjennomføre og er viktig for å bevisstgjøre og gjennomføre det grønne skiftet.

Tiltak / virkemidler og beskrivelse med referanse til klima- og energiplanen (KEP)	Ansvar
(Jfr. KEP delmål 2.2 strategi 4, samt delmål 8.3 strategi 5, delmål 3.4 strategi 10): Teste ut fossilfri og mest mulig utslippsfri bygge- og anleggsplass før 2025.	Administrasjon (eiendomsstaben), Teknisk drift
(Jfr. KEP mål 3 strategi 4): Tilrettelegging for sykkel og gange. <i>Virkemiddel for å endre transportmiddelfordelingen fra bilbruk over til sykkel og gange. Dette tiltaket inkluderer ikke bygging av ny sykkelvei, men all annen fysisk tilrettelegging for å bedre tilgjengelighet og trafiksikkerhet for gående og syklende, herunder oppgradering av gatelys langs noen gang- og sykkelveger. Jf også vedtatt Trafiksikkerhetsplan. Finansieres over investeringsbudsjettet.</i>	Teknisk forvaltning
(Jfr. KEP Delmål 8.1 strategi 1): I alle innkjøps- og anbudprosesser skal det vurderes hvilke klima- og miljøkrav som er relevante å stille for den enkelte anskaffelsen. Nødvendige prosedyrer, instruksjoner, rutiner eller andre tiltak skal foreligge i internkontrollsystemet.	Administrasjon (Økonomistaben)
(Jfr. KEP Delmål 3.1, 3.2 strategi 1-6): Utarbeide strategier og tiltak for gode klimaløsninger i private- og kommunale arealplanforslag i medhold av PBL §3-1.g), jf. §1-1. <i>I forbindelse med planprosesser skal kommunen være aktiv pådriver for å sikre klimagode løsninger, herunder søke å unngå arealbruksendringer som gir økte utslipp.</i>	Teknisk forvaltning
(Jfr. KEP Delmål 8.3 strategi 6): Reglementfeste kollektivtransport eller bruk av tjenestebiler (nullutslippskjøretøy) som foretrukket reisemiddel ved alle tjenestereiser.	Administrasjon (Personalstaben)
(Jfr. KEP Delmål 8.3 strategi 6): Oppfordre til mest mulig bruk av digitale møter for å redusere reise-/transportvirksomheten. TEAMS-tilgjengelighet til alle med behov.	Administrasjon (Service- og IKT-staben)
(Jf KEP Mål 3 strategi 10): Utforme parkeringsbestemmelser som gir fordeler til null- og lavutslippskjøretøy. <i>Stimuleringstiltak for å påskynde overgang til fossilfri transport</i>	Teknisk drift
(Jfr. KEP mål 3 strategi 6): Etablere god sykkelparkering ved alle offentlige bygg i sentrum. <i>Stimuleringstiltak for å påskynde overgang til fossilfri transport.</i>	Administrasjon (Eiendomsstaben)
(Jfr. KEP mål 7 strategi 5): Innføre kildesortering av alt avfall fra kommunal drift innen 2024.	Administrasjon (Eiendomsstaben)
(Jfr. KEP mål 7 strategi 5): Innføre bærekraftig livssyklusbehandling av IT-produkter gjennom gjenbruk og resirkulering.	Administrasjon (Service- og IKT-staben)

Tiltak / virkemidler og beskrivelse med referanse til klima- og energiplanen (KEP)	Ansvar
(Jfr. KEP delmål 8.2, strategi 3): Forankre KEP i Elverum Vekst AS styringsdokumenter med oppfølgingssystemer.	Administrasjon (Samfunnsutviklingsstaben)
(Jfr. KEP delmål 8.2, strategi 3): Forankre KEP i KF Elverum Kommuneskoger styringsdokumenter med oppfølgingssystemer.	Administrasjon (Samfunnsutviklingsstaben)
(Jfr. KEP delmål 8.2, strategi 3) Forankre KEP i SØIRs styringsdokumenter med oppfølgingssystemer.	Administrasjon (Samfunnsutviklingsstaben)
(Jfr. KEP delmål 8.2, strategi 2): Etablere maler og rutiner som ivaretar klimaledelsesaspektet i alle saksfremlegg.	Administrasjon (Kommunedirektøren)
(Jfr. KEP mål 4 strategi 1, mål 5 strategi 1,2,4): Landbruksforvaltningen - utarbeide strategier og tiltak som sikrer at en i det daglige arbeidet informerer og veileder om tiltak i landbruket som bidrar til utslippsreduksjon. Herunder: <ul style="list-style-type: none"> • Forbedre driftskunnskapen om optimal bruk av gjødsel og nye spredeteknikker av husdyrgjødsel i jordbruket og bruke gjødslingsplanen aktivt. • Øke kunnskapen i næringa om effekten av redusert jordarbeiding, økt grøfting, kalking og tilførsel av organisk materiale, fangvekster. 	Teknisk forvaltning
(Jfr. KEP Delmål 7 strategi 8): Endre eller forbedre dagens slambehandlingsmetode til en mer miljømessig måte, og slik at utnyttelsen av slamressursen optimaliseres ytterligere.	Teknisk drift
(Jfr. KEP Delmål 7 strategi 9): Gjennomføre utskifting av ledningsnett i henhold til vann- og avløpsplan. <i>Jfr. VA-plan.</i>	Teknisk drift
(Jfr. KEP delmål 1.2 strategi 4): Ved fornyelse av avtalene om leveranse av fjernvarme til kommunale bygg stille krav om fossilfri energiproduksjon.	Administrasjon (Eiendomsstaben)
(Jfr. KEP Delmål 8.4): Stille tidsriktige krav til energieffektive, klimaeffektive- og miljøvennlige bygg som oppdragsgiver i reguleringsplaner der arealformålet er offentlig tjenesteyting og kommunen er tjenesteproducent.	Administrasjon (Eiendomsstaben)
(Jfr. KEP mål 8): Utskifting gatelys (LED 216000 kWh/år = 1,75 tonn CO2e/år) <i>Ref.: https://www.nve.no/energi/energisystem/kraftproduksjon/hvor-kommer-strommen-fra/</i>	Teknisk drift

Tabell: Klimabudsjett Elverum - Tiltak med ikke kvantifiserte utslippsreduksjoner.

By- og bygdeutvikling

Elverum kommune har ved inngangen til planperioden 2024 – 2027 en godkjent byplan for perioden fram mot 2030 – se egen side med dokumentasjon og omtale. Den ble godkjent av kommunestyret 28.08.2019, og vil være basis for den samlede byutviklingen mot 2030. I tillegg skal det i kommende planstrategi vurderes om det skal lages en egen plan for boligbyggingen. Deretter inngår det også som en mulig del av planstrategien å lage en plan for bygdeutviklingen i Elverum.

Samfunnsområdet er kalt by- og bygdeutvikling fordi Elverum både er en by- og landkommune. Cirka $\frac{3}{4}$ av befolkningen bor i by- og bynært område, mens cirka $\frac{1}{4}$ av befolkningen bor i omkringliggende bygder. Dette krever et planverk som tar hensyn til de muligheter og utfordringer dette gir for å tilby og vedlikeholde både urbane og landlige bo- og leveområder. Derfor er det vurdert som hensiktsmessig å ha både en byplan og en plan for bygdeutvikling.

Den kommunale tjenesteproduksjon og samfunnsutvikling på samfunnsområdet baserer seg på følgende:

- Byplan 2030
- Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.
- Et omfattende lovverk og forskrifter, som Plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter.
- Vedtak gjort i kommunestyret og formannskapet i forbindelse med de årlige budsjetter og kontinuerlig pågående reguleringsarbeid.

Det legges opp til at særlig følgende arbeid gjennomføres innenfor samfunnsområdet i kommende periode:

- **Arealplanlegging – Byplanlegging – Reguleringsplanlegging** – i de kommende årene skal byplanens intensjoner gradvis søkes realisert og følges opp med det som kan realiseres gjennom reguleringsplaner og utbygginger. Takten i arbeidet vil være avhengig av befolkningsutvikling og arbeidsplassutvikling som grunnlag for investeringer i privat sektor og kommunens egen evne til å investere. I så måte vil den framtidige rollen til sykehuset i Elverum, forsvarrets forventede økte aktivitet i Østerdal Garnison og Høgskolens utvikling være avgjørende faktorer, ved siden av utviklingen i handels- og servicenæringer og den industrielle produksjonen. I løpet av 2024 vil kommunen ha oppdatert kommuneplanens arealdel for arealene utenfor byplanens grense, som følge av pågående prosess gjennom 2023 og videre inn i 2024.
- **Byggesaksbehandling** – arbeidet pågår kontinuerlig som stabil gebyrfinansiert tjenesteproduksjon. Brukerdialog og kommunikasjon skal utvikles, og effektiviserings- og forbedringsarbeid pågår med LEAN.
- **Oppfølging av privat og offentlig utbygging** – Det er alltid et antall private og offentlige prosjekter å følge i drøftinger, dialog, forhandlinger og utbygging. Dette arbeidet gir grunnlag for de forskjellige formene for arealplanlegging og byggesaksbehandling. Det registreres at det ved inngangen til planperioden (høsten 2023) er regulert for relativt mange og relativt store utbyggingsprosjekter i sentrum av byen. Per 2023 er det lav aktivitet i byggebransjen i Elverum, som ellers i Norge, som følge av eskalerte byggekostnader, høyere rentekostnader enn de tidligere år og svekkelse i folks privatøkonomi. Det forventes at dette vedvarer inn i 2024.
- **Elverum Vekst** er et kommunalt eid selskap med **Elverum Tomteselskap** som datterselskap. Selskapet inngår som en viktig del av den kommunale satsingen for å tilrettelegge for bygge- og boområder i byen – en viktig del av attraktivitetsarbeidet. Utbyggingsområdet Ydalir med klimanøytralitetsambisjonene (jfr. kommunens og selskapets deltakelse i forskningsprosjektet Zero Emission Neighbourhood) har hatt og vil ha et særskilt fokus i årene fram mot 2030, for å sikre utbygging i området hvor det er gjort betydelige investeringer i infrastruktur, samt tilrettelegging med ny skole og barnehage. Per 2023 er det noe, men begrenset byggeaktivitet i regi av de utbyggere som har opsjoner på utbyggingsarealene i Ydalir, av årsaker som nevnt over. Det er forventet at dette vil vedvare også i 2024, men forhåpentligvis løsne i 2025 og videre framover mot 2030.
- **Arbeide for å holde fast ved og utvikle Elverum som «skoghovedstad» og treby.** Trestrategi for Elverum er utviklet gjennom 2021 og godkjent av kommunestyret. Dette er en revisjon av det som tidligere var Treveilederen for Elverum, og vil være en styringsparameter for utbygginger de kommende

år. Arbeidet med å utvikle næringsutviklingstiltak, konferanser og annet som er skog- og trerelatert fortsetter.

- **Kommunikasjons- og omdømmearbeid.** Arbeidet vil holde fram for å markedsføre Elverum som bosted, arbeidssted og et sted å besøke - attraktivitetsarbeidet. Kommunens selskap Elverum Vekst har gjennom årene 2020 - 2022 kommet godt i gang med driften i henhold til selskapets vedtekter (jfr. stiftelsen i 2019) og egen utviklet strategi. Selskapet skal være kompetansebase og koordinere det samlede attraktivitetsarbeidet for Elverum. Selskapet er også morselskap for Elverum Tomteselskap AS, Elverum Kommunale Industribygg AS og Elverum Kommunale Industribygg Utvikling AS. Dette miljøet er en viktig aktør i attraktivitetsarbeidet for kommunen de kommende år, og vil bidra til både by- og bygdeutviklingen i Elverum. I regi av selskapet er det iverksatt et stedsposisjoneringsprosjekt for Elverum i løpet av 2023, med tidshorisont for en 5-års-periode.

Både i privat og offentlig sektor har det fram til starten av planperioden 2024 – 2027 vært et relativt høyt investeringsnivå i og rundt Elverum. Det er gjort betydelige investeringer i offentlig og privat regi innenfor bygg, anlegg/infrastruktur i Elverum. I så måte kan nevnes grunnlagsinvesteringene og investeringene i ny skole og barnehage i bydelen Ydalir, Elverum Helsehus (Elverum kommunes største enkeltinvestering noensinne), allaktivitetsarena ved Elverum Ungdomsskole, fylkeskommunens investering i full rehabilitering av Elverum videregående skole og investeringene i riksveg 3/25 inn mot Elverum. Kommunens investeringer som kan henføres til samfunnsområdet by- og bygdeutvikling i den kommende planperioden vil være begrenset sammenlignet med de store løftene som er tatt fram til 2019.

Det er tiden for å høste av gjennomførte investeringer i grunnleggende infrastruktur. Det må nå arbeides godt med Elverums attraktivitet og omdømme, profilering, markedsføring og salg, for å sikre videre private investeringer, og rekruttere nye innbyggere ved å fremme Elverum som et godt sted å bo og leve.

Samferdsel og infrastruktur

Samferdsel og infrastruktur er et eget samfunnsområde i kommunens planstrategi, med forslag til planverk som hører til. Dette er gjort fordi alle utfordringer og behov innen samferdsel og infrastruktur bør bli sett under ett. Det gjelder grunnleggende fysiske samfunnsstrukturer slik som veg, bane, vannforsyning, avløp, energiforsyning og datanettverk.

I 2015 ble «**Hovedplan vann og avløp**» oppdatert og videreutviklet for perioden 2015 – 2024. Planen legger grunnlaget for vedlikehold og utvikling av livsviktig infrastruktur. Den har en særstilling på grunn av gebyrfinansieringen som ligger til grunn for gjennomføringen. Den årlige aktiviteten er omtalt i egen tabell i Handlings- og økonomiplanen. Denne planen er planlagt fornyet gjennom 2023 og 2024 for en ny periode fram mot 2030.

I planstrategien har det vært ambisjon om å utvikle en egen strategisk plan for samferdsel og infrastruktur, dette for å samle de mål og strategier som har vært fulgt på samfunnsområdet i ett plandokument. Denne ambisjonen vil måtte drøftes på nytt i den planstrategien som skal utarbeides for kommende periode – 2023 – 2027.

I løpet av vårhalvåret 2021 ble Trafikksikkerhetsplan for Elverum for perioden fram mot 2025 utviklet samt godkjent i kommunestyret. Planen vil ligge til grunn for trafikksikkerhetsarbeidet i kommunen for den kommende planperioden.

Den kommunale tjenesteproduksjon og samfunnsutvikling på samfunnsområdet baseres på:

- Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.
- Byplan 2030.
- Hovedplan vann og avløp
- Strategisk plan: Trafikksikkerhet i Elverum – 2021-2025.
- Et omfattende lovverk og forskrifter – i særlig grad Plan- og bygningsloven med forskrifter.
- Vedtak gjort i kommunestyret og formannskapet i forbindelse med de årlige budsjetter og til enhver tid pågående reguleringsarbeid.

Følgende tiltak på samfunnsområdet prioriteres i 2024-2027:

- **Nyutvikling og revidering av planer** – se kommentar over.
- **Vann og avløp** – dette er en stabil, gebyrfinansiert tjenesteproduksjon på forvaltning, drift, vedlikehold og utbygging av vann- og avløpssystemer i kommunen. Enhet for vann og avløp i sektor for teknikk og miljø kan vise til gode faglige resultater over år. Vannforsyning og avløpshåndtering i Elverum er av landets beste. Det planlegges for at dette fortsetter med utbygginger som koordineres med øvrige utbygginger. For kommende periode er det så langt planlagt investeringer for i størrelsesorden 25 – 30 millioner kroner per år. Se egen oversikt over planlagte investeringer i virksomhetsplanen under (tjenesteområdet teknikk og miljø).
- **Vegbygging og vegvedlikehold** – bygdeveger og bygater. Dette er viktig og nødvendig infrastruktur for at lokalsamfunnet skal fungere. Det er i årene 2012 – 2016 gjort et betydelig løft for å oppgradere standarden på kommunale veger. Det er gjort delvis ved hjelp av omplassering av kapital fra skog til veg (økt hogst av hogstmoden skog). Investeringsnivået har vært økende fram til 2018, men må tas ned i den kommende planperioden som bidrag til å betjene renter og avdrag på andre tunge investeringer som er gjort for kommunen og nødvendig reduksjon av gjeldsgraden.
- **Gater, veg og park** – sektor for teknikk og miljø har ansvar for forvaltning, drift, vedlikehold og utbygging av gater, veger og parker. Vegbygging og vegvedlikehold får særskilt oppmerksomhet som grunnleggende infrastruktur (se omtale over). Det jobbes også for å holde parker og uteområder i beste mulige skikk. I 2018 og 2019 er det gjort betydelige investeringer i Elverum Aktivitetspark og i oppgradering rundt Sagtjernet, samt aktivitetsanlegg/uteområder ved nye Ydalir skole og barnehage. I 2020 – 2022 er parken ved Gammelbrua på Vestad, Triangelparken og Elveparken oppgradert. Disse uteområdene og andre parker i kommunen vil inngå som gode tilbud til befolkningen og folkehelsen, og driftes av kommunen i de kommende år. Samlede planlagte

investeringer for perioden 2024 – 2027 er i størrelsesorden 22 millioner kroner for gater, veger og parker, hvorav kun 0,7 millioner kroner som det er funnet rom for i 2024, det øvrige for perioden 2025-2027. Se egen omtale av investeringsprosjektene i økonomiplandelen.

- **Bredbåndutbygging** – «Bredbånd til alle», er et viktig mål for den digitale infrastrukturen i kommunen. Bredbåndsdekningen vil med de planer som foreligger være tett opp til 100% innen 2025 for de 1750 husstandene på bygdene i Elverum som ikke får tilbud fra kommersielle aktører. Effekter av bredbåndsutbygging er mange, slik som økt bolyst, økt tilgjengelig til internett/nett tilgang/hjemmeskole for skolebarn og studenter, forbedrede rammevilkår for næringsutøvelse, mulighet for hjemmekontor, forbedret grunnlag for alle typer digitale tjenester – blant annet velferdsteknologiske tjenester.
- **I 2018 og 2019 foregikk et intensivt arbeid for å utvikle** en felles areal- og transportstrategi for ti kommuner rundt Mjøsa inkludert Elverum. Utgangspunktet er den felles bo- og arbeidsmarkedsregionen disse kommunene har. Elverum har deltatt aktivt i samarbeidet med kommunene, fylkeskommunene og transportetater. Dette arbeidet fortsetter i henhold til en egen kommunestyregodkjent samarbeidsavtale (juni 2021) i de kommende årene. Videre har Elverum kommune på lik linje med de øvrige samarbeidende kommunene tilsluttet seg nullvekstmål for klimagassutslipp fra personbiltrafikken fram mot 2035 – jfr. eget kommunestyrevedtak våren 2023. Denne forpliktelsen inngår som en del av strategien for å posisjonere Mjøsbyenregionen for særskilte statlige investeringsmidler innenfor samferdselssektoren – jfr. andre regioner i Norge som har hatt byvekstavtaler/regionvekstavtaler. Sammen med Elverums byplan forventes dette å være førende for arbeidet med samferdsel og infrastruktur de neste årene.

Verdiskaping og næringsutvikling

Samfunnsområdet har per høsten 2023 to strategiske planer som ligger til grunn for virksomheten:

- Strategisk plan: Attraktivitet for Elverum – næring, bosted, besøk – 2021 – 2026.
- Strategisk plan: Internasjonalt arbeid i Elverum 2018 - 2021.

Den strategiske planen: Attraktivitet for Elverum ble godkjent i kommunestyret i september 2021, og ligger til grunn for det arbeidet som skal gjøres i den kommende perioden for å ruste Elverum til et mest mulig konkurransedyktig lokalsamfunn for næringsutøvelse, som sted å bo og leve og som sted å besøke.

Den strategiske planen for det internasjonale arbeidet har også verdiskapings- og næringsutviklingsperspektiver i seg, og er derfor lagt til dette samfunnsområdet. Dette gjelder særlig for de mål og strategier som omhandler Elverum og europeisk samarbeid, noe som blant annet kommer til uttrykk ved at Elverum med virkning fra 2020 er medlem av OsloRegionens Europakontor. Planen for det internasjonale arbeidet er under fornyelse gjennom 2023 for en ny periode 2024 – 2027.

Kommunens spissede del av attraktivitetsarbeid, herunder næringsutviklingen er samlet med dedikerte roller og ansvar i det kommunalt eide selskapet Elverum Vekst.

Den kommunale tjenesteproduksjon og samfunnsutvikling på samfunnsområdet baseres på følgende:

- Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.
- Attraktivitetsplanen (se over).
- Byplan 2030.
- Strategisk plan for internasjonalt arbeid 2018 – 2021.
- Vedtak gjort i kommunestyret og formannskapet i forbindelse med de årlige budsjetter og enkeltsaker.

Arbeidet innenfor samfunnsområdet prioriteres på følgende tiltak for perioden 2024 -2027:

- Kommunen skal være en god eier og samarbeidspartner for de kommunalt eide selskapene Elverum Vekst AS, Flerbruksanlegget AS, Elverum Energi AS, Nordavind DC Sites AS, Agena AS og Terningen Arena Idrett og Kultur AS – alle med formål, roller og ansvar som bidrar til verdiskaping og næringsutvikling i -og for kommunen - slik at lokalsamfunnet driver godt og koordinert attraktivitetsarbeid for å rekruttere innbyggere og legge til rette for næringsutvikling og besøk til kommunen.
- Førstelinetjeneste overfor bedrifter, gründere og nyskapere for å hjelpe med de første vurderinger, og videre inn i virkemiddelapparatet hos Innovasjon Norge og finansieringsinstitusjoner med flere.
- Saksforberedelse og utredningsarbeid for å sikre god bruk av næringsfondets ressurser.
- Forvalte og bidra til utvikling av større og mindre initiativer innen næringsutvikling.
- Forsterke og videreutvikle samarbeidet med Høgskolen i Innlandet. Elverum kommune samarbeider med høgskolen på flere prosjekter, deriblant gjennom Helselnn, samarbeidsfora med andre vertskommuner og praktiske fagsamarbeid. Dette samarbeidet kan videreutvikles i samarbeid med næringsliv og andre.
- Fortsette å samarbeide tett med Forsvaret. Forsvaret er en stor aktør i Elverumsregionen, og det gir mulighet for innbyggerrekruttering, næringsutvikling og besøk – jfr. det arbeid som gjøres gjennom forvarskordinator og prosjektet «Østerdalen – sivilt-militært samarbeid». Nasjonale planer innebærer at Forsvaret vil stå for en relativt betydelig vekst i Elverum i kommende år.
- Delta aktivt i arbeidet med utviklingen av sykehusstrukturen i Innlandet for å sikre sykehuset i Elverum og dets utviklingsmuligheter som en viktig aktør for sykehustjenestene i Innlandet.
- Bidra til å utvikle Elverum Næringsforum som møtested og talerør for næringslivet i kommunen.

Natur, kulturmiljø og landskap

Dette samfunnsområdet handler om ansvaret for å forvalte og utvikle natur og landskap (jord, skog og utmark) for bruk og vern, samt kulturvern. Det dreier seg om å legge rammer for kommunens bidrag til forvaltning av landarealene og kulturvernet innenfor kommunens grenser. Forvaltningen skjer etter et omfattende lovverk, forskrifter og ordninger, særlig innenfor jord- og skogbruket. Sektor for teknikk og miljø – enhet for landbruk og miljø har et særlig ansvar for dette. Sektor for kultur har ansvar for kulturvern.

Det har vært og er en ambisjon at kommunens kulturvernplan skal oppdateres (jfr. planstrategien) – det har gjennom de siste årene vært kapasitetsutfordringer for å ferdigstille påbegynt arbeid. Arbeidet gjøres på grunnlag av et registreringsarbeid som ble gjort i 2014, men som ikke er ferdig. Kommunestyret har vedtatt at det skal lages en samlet strategisk plan for forvaltning av natur, kulturmiljø og landskap. Den skal beskrive arbeidet som foregår innenfor området, det er imidlertid kapasitetsutfordringer med tanke på å iverksette et slikt arbeid.

Den kommunale tjenesteproduksjon og samfunnsutvikling innenfor samfunnsområdet baseres på følgende:

- Kommuneplanens samfunnsdel.
- Lover og forskrifter som regulerer saksbehandling.
- Vedtak gjort i kommunestyre og formannskap under de årlige budsjetter og i enkeltsaker.

Arbeidet prioriteres på følgende tiltak for perioden 2024-2027:

- Arbeide for å beholde og utvikle Elverums posisjon i skogsektoren.
- Det jobbes for å få flere til å bygge i tre i Elverum. Fagkompetansen i kommunen bidrar til å løfte fram og holde fast i initiativ som har betydning for klimatiltak og byutvikling. Mye tyder på at langsiktig arbeid har ført til at flere og flere utbyggingsprosjekter har brukt eller planlegger å bruke klimariktige, trebaserte konsepter. I 2021 er arbeidet sluttført med hensyn til å fornye og utvikle treveilederen til både ei håndbok for trebyggeri og en oppdatert trestrategi.
- All forvaltning av jord og skog i kommunen inngår i dette samfunnsområdet. Elverum har tradisjon som en stor skogkommune, hvor vern og aktiv forvaltning av både virkesressurser og vilt inngår. Forvaltningsmyndigheter (deriblant kommunen) og private grunneiere samarbeider for å sikre forsvarlig ressursforvaltning. Det høstes årlig 300.000 m³ tømmer fra Elverums skoger. Kommunen er en stor skogeier med virksomheten organisert gjennom det kommunale foretaket, Elverum kommuneskoger KF. [Se mer om skogbruk og skogforvaltningen i kommunen her.](#)

Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø

Dette er et samfunnsområde hvor kommunen som tjenesteprodusent bidrar med den største andel av virksomheten. Her finnes barnehage-, skole-, helse-, omsorg og sosialtjenester og kulturelle tjenester. Dette omfatter 80 - 90 prosent av det årlige kommunale driftsbudsjettet.

Tjenesteproduksjonen foregår etter en betydelig mengde lover og forskrifter, samt kommunale sektor-/temaplaner med mål og strategier.

Kommunen har følgende godkjente planverk innenfor dette samfunnsområdet:

- [Strategisk plan: Helse og omsorg i Elverum 2023 – 2027.](#)
- [Strategisk plan: Oppvekst i Elverum 2023 – 2027.](#)
- [Strategisk plan: Folkehelsearbeid i Elverum – 2019-2023.](#)
- [Strategisk plan: Integrering i Elverum – 2015-2019.](#)
- [Strategisk plan: Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv – 2023 – 2027.](#)
- [Strategisk plan: Veteraner i Elverum – 2019 – 2023.](#)

Det har vært endringer i lovverk, både innen helse, sosial og oppvekt, for å lovfeste at kommuner må arbeide mer tverrfaglig i arbeidet rettet mot barn og unge, og deres familier. I kommende planperiode vil kommunen måtte intensivere og investere sitt tverrfaglige arbeid for å sikre lovoppfyllelse. Kommunen er i ferd med å gjennomføre bedre tverrfaglig innstas (BTI).

På dette samfunnsområdet har kommunen vært gjennom en intens investeringsperiode fram til 2019, i nytt helsehus, i bo- og omsorgssenter, i skoler og barnehager. Ved inngangen til denne planperioden er denne investeringsperioden over, investeringene skal benyttes, og tilpasninger må gjøres, både innenfor pleie og omsorg og skole- og barnehagestruktur. De neste årene må det holdes søkelys på god og effektiv drift, inkludert å ivareta de gode muligheter investeringene gir for tjenesteproduksjonen. Arbeidet prioriteres på følgende tiltak i 2024-2027:

- Utbygging av leiligheter for yngre med funksjonsnedsettelse – se investeringsoversikt.
- En rekke faglige utviklingsinitiativ som pågår i pleie, mestring og omsorg, barnehage, skole og sosial fortsetter – se omtaler under «Virksomhetsplan 2024» på de aktuelle tjenesteområdene.
- Forbedrings- og effektiviseringsarbeid med LEAN fortsetter for å forbedre og utvikle tjenesteproduksjonen.
- Fortsette jevn og god drift i barnehagene og skolene støttet av utviklingsarbeid som foregår – se virksomhetsplanen for tjenesteområdene.
- Kulturproduksjon på kino, kulturhusarrangementer og bibliotek fortsetter. Elverum kommune bidrar økonomisk og praktisk i samarbeid med frivillige og øvrige organisasjoner på kulturarrangementer som blant annet Festspillene i Elverum, Grundsetmart'n, Elverumsdagene, De Nordiske Jakt- og fiskedager, Elvebris, filmfestivalen Movies on War, 17. mai, fotball- og håndballturneringer.

Økonomiplan 2024 – 2027 med årsbudsjett for 2024

Innledning

Kommuner skal utarbeide fireårige økonomiplaner og årlige budsjetter. Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige. Kommuneloven stiller krav om at den løpende driften kun skal finansieres av løpende inntekter. Økonomiplanlegging skal bidra til at ressursene blir utnyttet på best mulig måte, og er grunnlaget for at tjenestetilbudet tilpasses utviklingen i innbyggernes behov og utviklingen i inntektsrammene.

God planlegging av økonomi og tjenestetilbud bidrar til å styrke det lokalpolitiske handlingsrommet. Kommunestyret skal selv vedta økonomiplan og årsbudsjett, herunder prioritere ressursbruken på de ulike tjenesteområder. Kommunestyret har ansvaret for at årsbudsjettet overholdes, og skal iverksette tiltak i løpet av året som er nødvendige for å opprettholde budsjettbalansen.

Arbeidet med økonomiplan 2024 – 2027 tar utgangspunkt i gjeldende økonomiplan (2023 – 2026). For å sikre realisme er det viktig at alle forutsetningene som ligger til grunn i gjeldende økonomiplan blir kvalitetssikret og gjennomgått før de blir videreført.

Endringer som kommunestyret har vedtatt eller ikke selv kan påvirke blir innarbeidet som grunnlagsendringer. Eksempler på grunnlagsendringer er pris- og lønnsvekst, føringer fra statsbudsjettet, endringer i demografiske forhold (brukerbehov og sammensetning med videre) og andre budsjettforutsetninger som må korrigeres for å sikre et realistisk budsjett. Effekten av effektiviseringer som ikke endrer tjenestetilbudet til kommunens innbyggere innarbeides også som grunnlagsendringer.

Endringer i budsjettforutsetninger som påvirke tjenestetilbud (omfang og kvalitet) som kommunestyret selv kan påvirke legges frem for politisk behandling. Eksempler på dette er ny aktivitet eller tiltak som reduserer kommunens nettoutgifter (salderingstiltak).

Mål, premisser og forutsetninger

Generelt

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise kommunestyrets prioriteringer, bevilgninger, mål og premisser som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på. Innledningsvis er **kommunens planprosesser** beskrevet. I planprosesser blir sentrale myndigheters føringer gjennom lover og forskrifter ivarettatt. Det er i tillegg utarbeidet egne **sektor- og fagplaner** der det er krav eller behov om dette.

Det er utarbeidet **virksomhetsplaner** for tjenesteområdene som **viser mål og premisser for kommende år**. Med premisser her menes betingelser og føringer som kommunen har gitt seg selv.

I tillegg til mål og premisser er det også en del **forutsetninger** som arbeidet med økonomiplan og årsbudsjett må ta hensyn til. Med forutsetninger her menes forhold som er gitt og som kommunen ikke selv kan påvirke. Nedenfor er noen overordnede forutsetninger beskrevet. Sektorspesifikke forutsetninger er beskrevet i virksomhetsplanene.

Statsbudsjett

Frie inntekter i form av rammetilskudd og skatt på inntekt og formue fastsettes gjennom Stortingets vedtak om statsbudsjettet. Rammetilskuddet består av innbyggertilskudd (likt beløp per innbygger), utgifts- og inntektsutjevning og andre ordninger som skjønnsstilskudd, distriktstilskudd, overgangsordninger med videre. Nivået på inntektsutjevningen i rammetilskuddet må sees i sammenheng med skatt på inntekt og formue. Nivået på de frie inntektene kan ikke kommunene selv påvirke, og de fastsettes i all hovedsak av innbyggertall, demografi og andre kriteriedata som indikerer kommunens utgiftsbehov.

Beløp i 1000 kroner	Budsjett	Budsjett	Økonomiplanperiode		
	2023	2024	2025	2026	2027
Innbyggertilskudd	603 204	645 917	660 033	663 925	667 847
Utgiftsutjevning	9 640	16 757	15 358	14 300	13 241
Inntektsutjevning	117 251	132 207	132 712	133 215	133 716
Andre ordninger	13 732	12 076	10 485	10 485	10 485
Sum rammetilskudd	743 827	806 956	818 587	821 926	825 289
Skatt på formue og inntekt	629 334	682 097	684 783	687 458	690 121
Sum frie inntekter (avrundet beløp til nærmeste 100 000)	1 373 161	1 489 100	1 503 400	1 509 400	1 515 400
Sum skatt og netto inntektsutjevning	746 585	814 304	817 495	820 673	823 837
Rammetilskudd kr pr innb. (inkl. inntektsutjevning)	34 622	37 269	37 629	37 601	37 570
Skatteinntekter kr pr innb.	39 293	31 503	31 478	31 449	31 416
Kostnadsindeks (utgiftsutjevningen)	0,9977	1,0023	1,0012	1,0005	0,9998

Tabell: Frie inntekter i form av rammetilskudd og skatt på formue og inntekt (prok 2304).

Rammetilskudd utgjør cirka 54 prosent og skatt 46 prosent av de frie inntektene. Skattøret for 2024 er i forslag til statsbudsjett satt til 10,95 prosent. Budsjettet forutsetter at kommunen anvender det skattøret som Stortinget vedtar. **Endringer i frie inntekter i planperioden henger samme med de forventede endringene i innbyggertall og demografi som er beskrevet innledningsvis.**

Demografi

Tabellen nedenfor viser prognosen for befolkningsframskriving som er lagt til grunn ved beregning av frie inntekter i økonomiplanperioden.

Innbyggertall/demografi per 1.7	2023	2024	2025	2026	2027
Innbyggere 0-1 år	384	387	385	383	381
Innbyggere 2-5 år	842	840	834	827	821
Innbyggere 6-15 år	2 419	2 396	2 373	2 349	2 326
Innbyggere 16-22 år	1 898	1 937	1 970	2 004	2 038
Innbyggere 23-66 år	11 887	11 945	11 931	11 977	11 993
Innbyggere 67-79 år	2 992	3 026	3 087	3 150	3 214
Innbyggere 80-89 år	822	924	944	964	984
Innbyggere 90 år og over	207	197	201	205	209
Innbyggere i alt 1.7 før budsjettåret	21 484	21 652	21 754	21 859	21 967
Folketall per 1.1. i budsjettåret	21 568	21 750	21 849	21 949	22 049

Tabell: Utviklingen i innbyggere og demografi, tallene viser hva som lagt til grunn ved beregning av kommunens inntekter i 2022 og resten av planperioden.

Framskrivning av innbyggertall (demografi) i perioden 2024 – 2027 er gjort med bakgrunn i endringene fra 2019-2023, med unntak av aldergruppen 90+ hvor det er lagt inn en liten økning.

Lønns- og prisvekst

Økonomiplanen for 2024 – 27 og årsbudsjettet 2024 er budsjettert i 2024 kroner. Grunnlaget for lønns- og prisvekst fra 2023 til 2024 ligger på det nivået som Statsbudsjettet legger til grunn. **For 2024 er kommunal deflator på 4,3 prosent.**

Forventet **lønnsvekst er på 4,9 prosent**. Lønnsveksten består av et overheng (1,8 %) fra året før budsjettåret og en forventet lønnsvekst i budsjettåret (3,1 %). Overhenget er budsjettert på sektorene og stabene, mens forventet lønnsvekst i budsjettåret er budsjettert på en sentral post. For 2024 er det lønnsreserven budsjettert med 26,8 millioner kroner. Dette er midler som blir fordelt ut på sektorer og staber når lønnsoppgjøret våren 2024 er kjent.

Forventet **prisvekst er på 3,4 prosent**. Sektorer og staber har fått sine rammer justert for noen kjente prisendringer, men det er ikke gitt økning for generell prisstigning på varer og tjenester.

Eiendomsskatt

Kommunestyret vedtar om det skal være eiendomsskatt, skattesats og bunnfradrag. Vedtak om eiendomsskatt kommende skatteår fremmes som en egen sak. Skatten kommunen får inn på eiendomsskatt kommer frem på en egen linje i bevilgningsoversikt – drift. Vedtak om eiendomsskatt og skattesatser er premisser som kommunen selv kan bestemme. Takstgrunnlaget for de fleste boliger er det samme som skatteetatens formues grunnlag, mens takstgrunnlaget for boliger som ikke har formues grunnlag og andre type eiendommer fastsettes av egen takstnemnd. Takstgrunnlag er en forutsetning som kommunen selv ikke kan påvirke.

Premissene for beregning av eiendomsskatt i 2024 og resten av planperioden er:

- Skattesatser fra 2024:
 - boligeiendom beskattes med 4,00 promille,
 - næringseiendom beskattes med 6,35 promille
 - ubebygd areal/tomter beskattes med 7 promille

Forutsetningene for beregning av eiendomsskatt i 2024 og resten av planperioden er:

- Samme takstgrunnlag for boligeiendommer som 2023, men korrigert for en forventet økning som følge av skatteetatens endring av formues grunnlag, samt økning i antall skatteobjekter som følge av nybygg inneværende år. De siste årene har det vært behandlet byggesaker som i snitt har gitt cirka 100 flere skatteobjekter (boenheter) hvert år. Økningen som har vært de siste årene ser nå ut til å avta.
- Samme takstgrunnlag for andre typer eiendommer som 2023.
- Takstgrunnlag for kraftanlegg påvirkes av kraftprisene. Beregningsgrunnlaget for vannkraftanlegg består av en inntektsside og kostnadsside som beregnes over uendelig tid. Inntektene blir beregnet ut fra gjennomsnittet av de siste 5 års kraftinntekter. De relativt lave prisene i 2020 og 2021 vil derfor påvirke eiendomsskattegrunnlaget i de framtidige år hvor disse inngår i den 5-årige gjennomsnittsberegningen. At kraftprisene har vært høye i 2022 og 2023 vil først gjenspeiles i eiendomsskattegrunnlagene som skal brukes for utskrivning av eiendomsskatt i 2024 og fremover. Skattegrunnlaget for vannkraftverk som skal brukes for utskrivning av eiendomsskatt neste år blir først distribuert fra Skatteetaten i slutten av november. En økning i takstgrunnlag for kraftanlegg er ikke kjent og heller ikke tatt hensyn til i inntektene som er innarbeidet for 2024 og resten av planperioden.

Andre generelle driftsinntekter

Kommunen får utbetalt **integreringsstilskudd** for flyktninger bosatt etter avtale mellom Integrerings- og Mangfolddirektoratet (IMDI) og kommunen, eller som bosetter seg i kommunen på egenhånd i fem-årsperioden. Integreringstilskudd kommer i tillegg til innbyggertilskudd, og er et tilskudd som gis de fem første årene. Første året er tilskuddet for hver flyktning på 194 400 kroner (241 100 kroner for enslige voksne og 187 000 kroner for enslige mindreårige), andre året 249 500 kroner for deretter en gradvis reduksjon til 72 000 kroner i år fem. I tillegg til integreringstilskudd får kommunen også innbyggertilskudd per person.

Tabellen nedenfor viser antall flyktninger som er lagt til grunn i beregning av integreringstilskudd i 2023 og økonomiplanperioden.

Beløp i 1000 kroner	Budsjett	Budsjett	Økonomiplanperiode		
	2023	2024	2025	2026	2027
Antall flyktninger med integreringstilskudd	217	297	304	311	224
Antall enslige mindreårige flyktninger tilskudd	12	20	20	20	20
Integreringstilskudd (gjelder også enslige mindreårige flyktninger)	41 523	58 547	44 247	34 509	26 661
Tilskudd for enslige mindreårige flyktninger (kommer i tillegg til integreringstilskuddet)	9 280	14 850	14 850	14 850	14 850
Sum tilskudd	51 393	73 397	59 097	49 359	41 511

Tabell: Beregningsforutsetninger Integreringstilskudd.

Kommunen får også **konsesjonsavgifter** på cirka kr 400 000 som inngår i andre generelle driftsinntekter. Dette er midler som disponeres til næringsutvikling gjennom avsetning til fond med egne vedtekter.

Avskrivninger i kommunale budsjetter og regnskap har ingen resultateffekt. Nivået på avskrivninger kommer frem på egen linje, og har en motpost før netto driftsresultat.

Renteinntekter

Kommunen får **renteinntekter** av innskudd i bank, formidlings lån, ansvarlige lån og andre utlån. Tabellen viser nivået i kroner.

Beløp i 1000 kroner	Budsjett	Budsjett	Økonomiplanperiode		
	2023	2024	2025	2026	2027
Bankinnskudd	7 267	5 567	5 917	6 217	6 267
Formidlings lån (husbank)	12 681	16 873	16 363	15 827	15 271
Ansvarlige lån (lån til andre)	2 900	4 600	4 250	3 950	3 900
Kundefordringer	200	200	200	200	200
Sum	23 048	27 240	26 730	26 194	25 638
Rentebetingelser:					
Bankinnskudd	3,80 %	4,61 %	3,42 %	3,98 %	3,26 %
Rentebetingelser utlån til TAIK Nibor-3mnd med påslag	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %

Tabell: Renteinntekter og rentebetingelser.

Utbytte fra Elverum Energi AS

Utbytte fra aksjeselskaper utbetales med bakgrunn i selskapenes regnskapsresultater. En forutsetning er at selskapene går med overskudd og har nok egenkapital til dele ut utbytte. Det vil si at nivået på utbytte ikke er kjent før regnskapene til de forskjellige selskapene er kjent.

Det å budsjettere med utbytte fra selskaper forutsetter forutsigbare inntekter og resultatet som gir rom for utbytte. Det er innarbeidet forventet utbytte fra Elverum Energi AS. Det forventes ikke utbytte fra de øvrige aksjeselskapene som kommunen eier aksjer i.

Elverum Energi AS mottar utbytter fra Eidsiva Holding AS og Østerdal Kraftproduksjon AS. Et forventet nivået på årlig utbytte fra Elverum Energi AS satt til 13 millioner kroner, men for 2024 er det budsjettert med 23,0 millioner kroner.

Strømprisene har også i 2023 vært vesentlig høyere enn tidligere år og signaler fra selskapet tilsier at kommunen kan forventet å ta ut et ekstraordinært utbytte. Det er lagt inn 10 millioner kroner i ekstraordinært utbytte som blir utbetalt i 2024.

Konsesjonskraft

Elverum kommune vil fra 2023 ta ut 2 263 MWh i konsesjonskraft fra Skjefstadfoss kraftverk. Uttak gjøres via et finansielt oppgjør med Østerdalen kraftproduksjon AS (ØKAS). Dette uttaket vil gi Elverum kommune inntekter, men det vil også redusere inntektene til ØKAS og dermed nivå på utbytte til eiere. Det vil gjøres en avtale med Nord Østerdal Kraftlag, som er medeier i ØKAS, om et økonomisk bidrag for å kompensere deres reduserte inntekt. For 2024 er det lagt inn en konsesjonskraftpris på 62 øre kWh, som vil gi Elverum kommune en netto inntekt på 1,1 million kroner.

Renteutgifter

Kommunen har **renteutgifter** på innlån for finansiering av kommunens investeringer, formidlingslån og andre lån. Tabellen nedenfor viser nivået i kroner og rentenivå for perioden 2023-2027.

Beløp i 1000 kroner	Budsjett	Budsjett	Økonomiplanperiode		
	2023	2024	2025	2026	2027
Renter på ordinære lån	86 096	102 434	93 769	86 973	84 707
Renter på formidlingslån (Startlån)	20 982	29 452	25 394	22 318	20 580
Låneomkostninger	100	150	150	150	150
Sum	107 178	132 036	119 313	109 441	105 437
Renter på innlån med flytende rente	4,11 %	5,11 %	4,60 %	4,25 %	4,13 %
Renter på innlån med faste renter	2,99 %	3,40 %	3,42 %	3,98 %	3,26 %
Gjennomsnittrente	3,88 %	4,67 %	4,35 %	4,08 %	3,98 %

Tabell: Renteutgifter og rentebetingelser.

Kommunen må nedbetale ordinære lån med et minimumsavdrag. Tabellen nedenfor viser kommunens gjeld og avdrag det budsjetteres for perioden 2023-2027.

Beløp i 1000 kroner	Budsjett	Budsjett	Økonomiplanperiode		
	2023	2024	2025	2026	2027
Avdrag på lån - budsjett	84 774	88 680	88 759	90 175	93 574
Minimumsavdrag i henhold til kommunelov	84 774	88 680	88 728	89 887	92 972
Avdrag utover minimumskravet	0	0	31	288	602

Tabell: Avdrag på lån og beregnet minimumsavdrag.

Endringer i budsjettforutsetninger (grunnlagsendringer)

Ved budsjettering er det en del forhold som kommunestyret selv har vedtatt, forhold som kommunen selv ikke kan påvirke, men også forhold som kan endres uten at det får betydning for tjenesteproduksjonen.

Budsjettskjemaet «Bevilgningsoversikt – drift» er en oppsummering av samtlige budsjettposter og kommenteres særskilt etter skjemaet. Linjen for «Sum bevilgninger drift, netto» viser hvor mye av budsjettet som disponeres til kommunens tjenesteproduksjon.

I skjemaet for «Bevilgning drift – netto» vises budsjetttrammer for de forskjellige tjenesteområdene.

Budsjetttrammene er nettorammer, det vil si bruttoutgifter minus bruttoinntekter for hver sektor og stab.

Endringer i forutsetninger gjør at rammene må justeres hvert år for at de skal være realistiske kommende år.

Budsjettforutsetninger som kommunestyret eller kommunedirektøren ikke kan påvirke, innarbeides som grunnlagsendringer. I grunnlagsendringer ligger også endringer i aktivitet med videre som er vedtatt av kommunestyret gjennom året (egne saker eller tertialrapporter).

Summen av alle grunnlagsendringer er på netto cirka 151,1 millioner kroner. Tabellen nedenfor viser hva som er lagt inn av grunnlagsendringer for den enkelte sektor og stab. Nedenfor tabellen er årsaken til grunnlagsendringer kommentert.

Sektor og stab	Endring i kr (beløp i 1000 kr)
Kommunedirektør og Samfunnsutviklingsstaben	-166
Teknikk og miljø	3 262
Eiendomsstaben	-29 972
Skole	22 873
Barnehage	13 751
NAV	16 613
Kultur	4 439
Helse, mestring og omsorg	68 327
Personalstaben	1 656
Service- og IKT-staben	2 944
Økonomistaben	498
Felles/finans/vann og avløp	46 911
SUM	151 137

Årsak til grunnlagsendring for den enkelte sektor og stab:

Kommunedirektør og Samfunnsutviklingsstaben

Helårsvirkning av lønnsoppgjør 2023 utgjør 0,41 millioner kroner. Justering av lønn og godtgjøring utgjør 0,1 million kroner. Tilskudd er redusert med 0,8 millioner kroner mens overføring til revisjon og kontroll utvalg samt overtakelse av vennskapsby samarbeid gir noe økte utgifter, netto effekt blir som vist i tabell.

Teknikk og miljø

Helårsvirkning av lønnsoppgjør 2023 utgjør 1,45 millioner kroner.

Økning i lønn (samlet ca 4,8 millioner kroner) skyldes korreksjoner med bakgrunn i historiske årsaker samt mindre investeringsfinansiert lønn, og ikke bemanningsøkning.

Endringer utover lønn (ca minus 2 millioner kroner) er i hovedsak nedjustert strømbudsjett basert på lavere strømpriser så langt i 2023 (ca 3 millioner kroner), korreksjoner (minus 1.5 millioner kroner) som følge av endret vinterdrift jamfør sak KS 101/21, og økt tilskudd til Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS (1.635 millioner kroner). I tillegg er det innarbeidet prisvekst på innkjøp av tjenester til snøbrøyting/strøying ut over deflator/KPI.

Eiendomsstaben

Helårsvirkning av lønnsoppgjør 2023 utgjør 2,28 millioner kroner. Reduksjon i bemanning og tilhørende lønnskostnader skyldes naturlig avgang og tilhørende innsparing, herunder 1,6 årsverk til prosjektledelse og 1 årsverk til boligforvaltning. Endringene utover lønn på minus 30 millioner kroner er i hovedsak nedjustert strømbudsjett basert på lavere strømpriser så langt i 2023, netto effekt blir som vist i tabell.

Skole

Helårsvirkning av lønnsoppgjør 2023 utgjør 12,94 millioner kroner. Det er en økning i lønnsmidler på kr 9 876 000 som følge av bemanningsøkning. Halve bemanningsøkningen er knyttet til økt mottak av flyktninger og gjelder i hovedsak enhetene Bosetting og introduksjon, Elverum læringssenter og mottaksklassene på Frydenlund skole og Elverum ungdomsskole. Resterende bemanningsøkning skriver seg i hovedsak fra økt ressursbehov for å oppfylle vedtak på enkeltelever. Netto effekt blir som vist i tabell.

Barnehage

Helårsvirkning av lønnsoppgjør 2023 utgjør 3,87 millioner kroner. Nedgang i lønnsmidler på kr 140 000 skyldes nedleggelse av Vestad barnehage samt endringer i barnegruppens sammensetning og endringer i vedtak. Økt tilskudd til private barnehager viser ved foreløpig beregning kr 7 900 000. Reduserte inntekter grunnet lavere maksimalpris for oppholdsbetaling er foreløpig beregnet til kr 2 300 000. Netto effekt blir som vist i tabell.

NAV

Helårsvirkning av lønnsoppgjør 2023 utgjør 0,66 millioner kroner. Økning i lønn med 2 millioner kroner skyldes økt bemanning for å betjene bosetting av flyktninger. Økning i bidragsutbetalinger tilsvarer 14 millioner kroner. Økningene forklares med økt mottak av flyktninger og økning i statens veiledende satser for utmåling av økonomisk sosialhjelp, og økning i antall sosialhjelpsmottakere. Kvalifiseringsprogrammet (KVP) er økt med 5 plasser som tiltak for økt arbeidsintegrasjon. Netto effekt blir som vist i tabell.

Kultur

Helårsvirkning av lønnsoppgjør 2023 utgjør 0,98 millioner kroner. Økning i lønn med 0,5 millioner kroner skyldes økte satser på kvelds- og helgetillegg. Økning på 2,8 millioner kroner skyldes lavere inntektskrav og økt utgifter til matvarer og drivstoff kjørekontor samt justerte tilskudd i henhold til avtaler.

Kantinedriften på lærerskolen legges ned. Frivillighetssentralen overtar driften i et prøveprosjekt og gis et oppstartstilskudd på 0,2 millioner kroner. Øvrige tilskudd til frivilligsentralen er flyttet fra sektor for Helse, mestring og omsorg til kultursektoren.

Helse, mestring og omsorg

Helårsvirkning av lønnsoppgjør 2023 utgjør 20,43 millioner kroner.

Det er behov for økt bemanning med cirka 28 årsverk for å sikre forsvarlige helse- og omsorgstjenester. Dette skyldes en kombinasjon av brukere som har økt behov, og flere nye brukere med omfattende behov. Tjenestene ytes både i egenregi og gjennom kjøp av tjenester. Det er i enkelte tjenester behov for 1:1, 2:1 og også i enkelte tilfeller 3:1 bemanning for å sikre et trygt arbeidsmiljø for ansatte og forsvarlig tjeneste. Denne økningen må sees i sammenheng med økt forventet refusjon for ressurskrevende tjenester. Dette utgjør hovedandelen av de økte utgiftene/grunnlagsendringene.

I tillegg har det vært en økning på vedtak med BPA-ordning (brukerstyrt personlig assistanse) på 4,6 millioner kroner, økning i basistilskuddet til avtaleleger (fastleger) etter nye kriterier fra mai 2023 på 3,8 millioner kroner. Det er økning i barnevernet på tiltak i hjemmet, barn plassert i fosterhjem og kjøp av institusjonsplasser og korrigeringer i budsjett på til sammen 14 millioner kroner. Psykologtjenesten er styrket med 1 årsverk psykologspesialist på grunn av økende behov i tjenesten til barn og unge. Annen lønn (avtalefestede tillegg, vikarinleie og overtid) har vært underbudsjettet og er nå korrigert.

Personalstaben

Helårsvirkning av lønnsoppgjør 2023 utgjør 0,62 millioner kroner. Kommunens lærlinger er organisert under Personalstaben, inntaket gjennom 2023 er økt med 3 nye stillinger, og det er mål om å ha 21 aktive lærlingeplasser til enhver tid. Antallet kan variere noe gjennom året da det er inntak i august hvert år og et normalt læreløp varer 2 år. Noen ganger forlenges læreløpet på grunn av fravær eller andre utfordringer, andre ganger avbrytes læreløpet før læretiden er fullført. Det er ikke endring i årsverk i personalstaben fra 2023-2024, men blant frikjøpte tillitsvalgte som også ligger inn under Personalstaben er det en reduksjon på 10 % stilling på grunn av endring i medlemstall i en av organisasjonene. Netto effekt blir som vist i tabell.

Service- og IKT-staben

Helårsvirkning av lønnsoppgjør 2023 utgjør 0,81 millioner kroner. Grunnlagsendringene skyldes også generelt store økninger i pris på programvare og lisenser, økte driftskostnader knyttet til oppgradering av kommunens arkiverings- og dokumenthåndteringssystem og nødvendig anskaffelse av tjeneste fra eksterne leverandør for sikkerhetskopiering og beskyttelse av kommunens data som lagres i skyen. Endringer i årsverk skyldes at 100 % stilling ved enhet Arkiv- og dokumentasjonssenter er erstattet med en 50 % stilling. Dette har vært mulig ved effektivisering av arbeidsprosesser og ved at arbeidsoppgaver er fordelt på andre ressurser i staben. Netto effekt blir som vist i tabell.

Økonomistaben

Helårsvirkning av lønnsoppgjør 2023 utgjør 0,8 millioner kroner. Det er foretatt flytting av GAT-ressurser til sektor for helse, mestring og omsorg (HMO). I dette ligger flytting av ett årsverk samt midler til lisenser med videre for drift av GAT, som er et ressursstyringsverktøy med blant annet turnusplanlegging. Det er også reduksjon i inntekter i form av refusjon av systemkostnader fra eksterne firmaer (SØIR, EKP), samt flytting av inntekter fra vertskommunesamarbeid til felleskapitlet. Netto effekt blir som vist i tabell.

Felles/finans/vann og avløp

Sum grunnlagsendringer på dette området er på 46,9 millioner kroner.

Reversering av strømtiltak 2023 bidrar med 41,5 millioner kroner, motposten til dette ligger på sektor for Teknikk og miljø, eiendom og vann og avløp. I tillegg er det lagt inn ytterligere reduksjon av utgifter til strøm som ikke er fordelt ut på sektorene med 3,7 millioner kroner. Netto utgjør dette 37,8 millioner kroner i rammeøkning fra 2023 til 2024.

Det er innarbeidet 7,2 millioner kroner i grunnlagsendringer som gjelder merutgifter til lønnsreserve og pensjon (reguleringspremier, premieavvik og amortisering av premieavvik).

Vann og avløp er selvkostområde og skal i utgangspunktet ikke påvirke kommunens ordinære drift. Det ligger likevel inne en netto reduksjon av rammen 1,1 million kroner. Dette er inntekter som skal bidra med å dekke økte

renteutgifter. I forbindelse med vertskommunesamarbeid er noen inntekter samlet på dette området fra Økonomistaben. Netto endringer utgjør 1,4 millioner i redusert ramme.

Salderingstiltak (Kommunedirektørens innstilling)

Kravet til budsjettbalanse er absolutt, dette gjelder også økonomiplanen. Kravet påvirker prioritering og gjennomføring av tiltak. Hvilke tiltak som skal gjennomføres til hvilket tidspunkt i planperioden er en politisk prioritering. Vedtatte endringsforslag er i egen tabell nedenfor. Tallene må sees i sammenheng.

Tabellen under viser kommunedirektørens forslag til tiltak som har til hensikt å redusere kommunens utgifter i 2024 og for planperioden.

Tiltak for saldering av årsbudsjett og økonomiplan	2024	2025	2026	2027
1 Kommunedirektør og Samfunnsutviklingsstaben – redusert tilskudd til idrettsrådet*	-415	-415	-415	-415
2 Kommunedirektør og Samfunnsutviklingsstaben - redusert tilskudd Helse Inn	-75	-75	-75	-75
3 Kommunedirektør og Samfunnsutviklingsstaben - redusert tilskudd Elverum vekst AS	-400	-400	-400	-400
4 Kommunedirektør og Samfunnsutviklingsstaben – Kontrollutvalg*	-400	-400	-400	-400
5 TEK MIL - avgiftsparkering i sentrum*	-2 100	-4 500	-4 500	-4 500
6 TEK MIL - gateløys - reduksjon driftsavtale p.g.a. oppgraderinger	-400	-400	-400	-400
7 TEK MIL - redusert tenntid gateløys	-200	-200	-200	-200
8 TEK MIL - 20% stilling overføres til dekning over driftsreservefond	-175	0	0	0
9 TEK MIL - 1 årsverk reduisering bemanning	-400	-800	-800	-800
10 Eiendom/NAV - økt husleieinntekt justert gjengs leie	-405	-810	-1 215	-1 620
11 Eiendom - bemanningsreduksjon driftstekniker	0	-608	-608	-608
12 Eiendom - bemanningsreduksjon enhetsleder byggeprosjekter	-650	-650	-650	-650
13 Eiendom - justert omfang i avtale med vaktsekskap	-185	-370	-370	-370
14 Skole – samlokalisering*	-2 123	-4 554	-4 554	-4 554
15 Skole - bemanning assistenter	-750	-1 800	-1 800	-1 800
16 Skole - kutte undervisningsmateriell	-600	-600	-600	-600
17 Barnehage - fjerne tilbud sommeråpen barnehage	-170	-170	-170	-170
18 Barnehage - redusere kurs og opplæring	-139	-139	-139	-139
19 Barnehage - redusere vedlikehold på lekeplasser	-100	-100	-100	-100
20 Barnehage - salg av tjeneste barnehagemyndighet	-165	-165	-165	-165
21 Barnehage - samlokalisering barnehager	-1 265	-3 035	-4 035	-5 035
22 Barnehage - frikjøp tverrfaglig innsats	-500	-500	0	0
23 NAV - redusert sats økonomisk sosialhjelp*	-800	-800	-800	-800
24 NAV - 2 årsverk nedbemanning*	-1 600	-1 600	-1 600	-1 600
25 Kultur - reduksjon stilling	-800	0	0	0
26 Kultur - reduksjon driftsstøtte Anno	-200	-200	-200	-200
27 Kultur - halvere tilskudd til rehabiliteringstiltak samfunnshus og grendehus	-120	-120	-120	-120
28 Kultur - halvere tilskudd lag og foreninger – Musikkrådet*	-150	-150	-150	-150
29 Kultur - redusert tilskudd til smale kultursjangre	-200	-200	-200	-200
30 Kultur - reduksjon i prosjektmidler til kulturformål	-100	-100	-100	-100
31 Kultur - reforhandle leieavtale med TAIK	0	0	-720	-720
32 Kultur - lørdagsstengt bibliotek*	-28	-28	-28	-28
33 Kultur - tilskudd til Møteplassen beholdes på 2023-nivå	-160	-160	-160	-160
34 Kultur – jobbsentralen*	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100
35 HMO - Utsette assisterende sektorsjef	-1 100	0	0	0
36 HMO - Grip redusere aktivitet*	-470	-470	-470	-470
37 HMO ressursstyring fagturnuser	0	-1 500	-1 500	-1 500
38 HMO - rehabiliterende innsatsteam*	-725	-725	-725	-725
39 HMO - fra kjøp fra eksterne til egen drift	0	-6 000	-10 020	-10 020
40 HMO - reduksjon av 70% konsulent vederlag	-400	-400	-400	-400
41 Personal - reduksjon antall lærlinger fra 21 til 18	-223	-223	-223	-223

Tiltak for saldering av årsbudsjett og økonomiplan	2024	2025	2026	2027
42 Personal - redusert frikjøp av hovedverneombud fra 100 % til 50 %	-153	-306	-306	-306
43 IKT - avvente ansettelse av ressurs velferdsteknologi revidert	-455	0	0	0
44 IKT - reduksjon i årlige leasing kostnader multifunksjonsmaskiner	-70	-140	-250	-250
45 IKT - salg av arkivtjeneste	-350	-350	-350	-350
46 IKT - reduksjon årsverk ved servicekontoret	-582	-582	-582	-582
47 IKT - reduksjon driftskostnader multifunksjonsmaskiner	-50	-50	-50	-50
48 IKT - kontinuerlig forbedring	-383	-651	-651	-651
49 Økonomistaben - Bemanningsreduksjon 80 % stilling	-500	-500	-500	-500
50 Økonomistaben - Vederlag for tjenesteyting	-100	-100	-100	-100
51 Felles - Midlertidig redusert ramme etablerings- og utbedringstilskudd	-1 500	0	0	0
52 Felles - Vakante stillinger og sykelønnsrefusjoner	-8 000	-8 000	-8 000	-8 000
53 Ekstraordinært utbytte fra Elverum Energi AS	-10 000	0	0	0
54 Eiendomsskatt - 4 promille (bolig og fritid)*	-2 100	-2 100	-2 100	-2 100
55 Eiendomsskatt - 6,35 promille (Næring)*	-3 750	-3 750	-3 750	-3 750
Sum salderingstiltak	-47 786	-50 996	-56 751	-58 156

Tabell: Salderingstiltak som er innarbeidet i Handlings- og økonomiplanen 2024 – 2027.

* Tiltakene ble endret eller ikke vedtatt, se tabell nedenfor.

Kommentarer:

1. Kommunedirektør og Samfunnsutviklingsstaben - tilskudd til idrettsrådet

Kommunen yter årlig tilskudd til idretten i Elverum. Tilskuddet kanaliseres i henhold til avtale gjennom Elverum Idrettsråd. Tilskuddet halveres og reduseres til kr 415 000.

Konsekvens: Idrettslagenes/den lokale idrettsbevegelsens økonomi tilstrammes ytterligere, og aktivitetsnivået vil med sannsynlighet måtte reduseres tilsvarende.

2. Kommunedirektør og Samfunnsutviklingsstaben - redusert tilskudd Helse Inn

Kommunen yter et årlig tilskudd til foreningen HelseInn, på lik linje med en rekke andre kommuner. Tilskuddet reduseres med kr 75 000 – fra 275 000 kroner til 200 000 kroner.

Konsekvens: Uttaket av tjenester fra HelseInn til kommunen må reduseres tilsvarende.

3. Kommunedirektør og Samfunnsutviklingsstaben - tilskudd Elverum Vekst AS

Elverum Vekst mottar et årlig tilskudd fra kommunen i henhold til egen avtale. Tilskuddet skal bidra til å dekke en rekke årlige aktiviteter og prosjekter for å bidra til kommunens attraktivitet med hensyn til næringsutvikling, næringsetablering, innbyggerrekruttering og besøk til kommunen. Tilskuddet reduseres med kr 400 000 – fra 2,9 millioner kroner til 2,5 millioner kroner.

Konsekvens: Kommunens attraktivitetsarbeid må reduseres tilsvarende i omfang.

4. Kommunedirektør og Samfunnsutviklingsstaben - Kontrollutvalg

Kontrollutvalget legger selv frem forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjettramme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge formannskapets innstilling til kommunestyret, og det er kommunestyret som bevilger den endelige rammen for budsjett til kontrollutvalg. Et forslag til salderingstiltak er å utfordre kontrollutvalget på å redusere sin ramme på lik linje med sektorer og staber. Kontrollutvalget kjøper revisjonstjenester og sekretariat som utvalget kan vurdere nivået på.

5. TEKMIL - avgiftsparkering i sentrum

Avgiftsparkering i sentrum. Tiltaket forutsetter noen investeringstiltak på cirka 1,5 millioner kr.

6. TEKMIL - gatelys - reduksjon driftsavtaler på grunn av oppgraderinger

Gatelyst, reduksjon driftsavtale Traftec på grunn av utførte oppgraderinger.

Konsekvens: Økt risiko for langvarig gatelystbortfall dersom skader fra ytre påvirkning oppstår.

7. TEKMI - redusert tenntid gatelyst

Gatelystene slukkes mellom 01-05 på hverdager og 04-05 på helgedager. Tiltaket forutsetter gjennomført investeringstiltak «Gatelyst styringssystem» i 2024 for effekt fra 2025 og utover.

8. TEKMI 20 % stilling overføres til dekning over driftsreservecfond

20 % stilling overføres til dekning over driftsreservecfond 194000. Ingen konsekvenser.

9. TEKMI 1 årsverk reduksjon bemanning

Redusere med ett årsverk på tjenesteområdet 80 Teknisk forvaltning. Konsekvensene avhenger av utvalgsområdet og enhet, svekket kapasitet kan føre til at oppgaver enten ikke blir gjort eller tar lengre tid.

10. Eiendom/NAV – økt husleie justert gjengs leie

Økt husleieinntekt som følge av justert gjengs leie, men også økt kostnad for NAV knyttet til økonomisk sosialhjelp (boughtgifter).

11. Eiendom- bemanningsreduksjon driftstekniker

En stilling som driftstekniker reduseres i forbindelse med naturlig avgang, og medfører behov for omrokking internt i enheten Drift.

12. Eiendom- bemanningsreduksjon enhetsleder byggeprosjekter

Stillingen enhetsleder byggeprosjekter (prosjektleder) reduseres i forbindelse med naturlig avgang. Stillingen erstattes ikke før det er økonomisk handlingsrom for å prioritere nye investeringer. Dette medfører at eiendomsstaben har minimal kapasitet til å utrede og gjennomføre byggeprosjekter, hvor spesielt byggherrestyring i tidlig fase skal sikre måloppnåelse i henhold til nylig vedtatt byggherrestrategi.

13. Eiendom - justert omfang i avtale med vaktelskap

Eiendomsstaben har monterte overvåkningskameraer ved flere av kommunens formålsbygg som følge av spesielt hærverk utført utenfor arbeidstid. Som følge av dette, samt den utfordrende økonomiske situasjonen kommunen er i, forslås det å avvile leveransen i avtalen vedrørende patruljerende vakthold. Dette innebærer at virksomhetene i større grad må ha rutiner for lukking av vinduer og låsing av dører ved arbeidsdagens slutt. Avtalen kan reforhandles med virkning fra 1. juli 2024. Avtalen gjeldende utrykning ved utløst alarm opprettholdes.

14. Skole - samlokalisering

Nedleggelse av Sørskogbygda skole og overføring av elever til Ydalir skole fra 1.8.2024.

Det er per 1.10.2023 53 elever ved Sørskogbygda skole. Det er fra 3 til 11 elever på hvert årskull og elevene er fådelt i fire grupper. Det er 22 elever som benytter seg av SFO, 16 med hel plass og 6 med delt plass. Det er ledig kapasitet til alle elever på Ydalir skole.

Ved beregning av økonomisk effekt er det lagt til grunn reduksjon på 3,8 stillinger med pedagog hvorav 2,8 er ordinær undervisning, 0,5 er kontaktlærer og andre funksjoner og 0,6 er ledelse. Det er ikke lagt inn reduksjon av spesialundervisning og barneveileder, det kan gi en samorganiseringsfordel som kommer i tillegg. Reduksjonen på SFO er beregnet til totalt 1,1 stillinger. Økt skoleskyss ble i 2020 beregnet til 200 000, dette er framskrevet til 250 000 i 2024. Nedleggelse og overflytting kan gi redusert behov for skyss til aktiviteter i skoletiden, dette er ikke beregnet. Det er ikke beregnet reduksjon på kostnader som skolemateriell og leirskole da disse i stor grad følger elevene.

Årlig kostnadsbesparelse til eiendomsdrift er beregnet til 1.580.000 kroner, og berørte stillinger utgjør 1,29 årsverk.

I nåværende rammeoverføring fra staten er det et særskilt tilskudd per skole på 541 000 per år. Dette er trukket fra i beregningen.

En nedleggelse og overflytting vil gi en ny nærskole for elever som i dag tilhører Sørskogbygda skole. Dette krever en endring i forskrift om skolekretsgrenser med tilhørende prosess og involvering av interessenter. Tiltaket vil bli utredet i tråd med rundskriv fra Udir *Behandlingen av saker om skolenedleggelse og kretsgrenser Udir-2-2012.*

Nedleggelse og overflytting vil medføre endret tjenestested for ansatte og prosess knyttet til dette. Erfaringsstall for turnover i Elverumsskolen indikerer at tiltaket ikke medfører oppsigelser.

15. Skole - nedbemanning assistenter

Tiltaket innebærer en nedbemanning av totalt 3 årsverk med barne- og ungdomsveiledere i grunnskolen fra 1.8.2024 gjennom ressursfordeling for skoleåret 2024/25. Barne- og ungdomsveiledere jobber med oppfylging av enkeltelevers vedtak om spesialundervisning. Dette må effektiviseres og samordnes i enda større grad enn i dag. På grunn av vikariater og turnover vil ikke tiltaket medføre oppsigelser. En større samordning av barne- og ungdomsveiledere kan gi et mindre tilpasset tilbud for enkeltelever, men en nedbemanning av denne størrelsen vurderes som forsvarlig.

16. Skole - kutte undervisningsmateriell

Sentral pott til undervisningsmateriell kuttes med kr 600 000. Totalt for sektoren kuttes undervisningsmateriell fra kr 1 400 000 til kr 800 000. Tiltaket vil redusere muligheten for innkjøp av materiell til en praktisk og variert undervisning. Dette kan til en viss grad motvirkes av bevilgning i statsbudsjettet hvor det er avsatt 127 millioner kroner til en tilskuddsordning for utstyr og læringsarenaer for en mer praktisk, variert og relevant læring i skolen. Tilskuddet vil utgjøre cirka 420 000 kroner for Elverum kommune. Tilskuddet er knyttet til kommende stortingsmelding om 5.-10. trinn, og kutt i denne posten vil redusere eller utsette realiseringen av denne.

17. Barnehage - fjerne tilbud om sommeråpen barnehage

Etter innføring av sommerstengte barnehager i 2021 har det vært opprettholdt et tilbud med sommeråpen barnehage. I 2022 benyttet til sammen 8 barn tilbudet, i 2023 benyttet 2 barn tilbudet. Konsekvensen for tjenesten er mer ferieavvikling uten behov for vikar når det ikke er behov for tilbudet. Tiltaket vurderes å ha minimale konsekvenser for brukere.

18. Barnehage - redusere kurs og opplæring

Redusere deltakelse på eksterne kurs. Konsentrere opplæringstilbud til gratis kompetansepakker og deltakelse i sektorens prioriterte opplæringstilbud.

19. Barnehage - redusere vedlikehold på lekeplasser

Redusere tidligere vedtatt takt på oppgradering av utelekeplasser i barnehage. I 2023 ble det vedtatt ny forskrift til helse og miljø i barnehage, skole og SFO. Denne forplikter kommunen til å ha en plan med ansatte ressurser til vedlikehold av bygg og utelekeplass. Kommunestyret vedtok i handlings- og økonomiplanperioden 2023-2026 oppgradering av utelekeplassene i barnehager med kr 500 000 årlig. Tiltaket foreslås nå å også omfatte vedlikehold av barnehagebyggene i tillegg til oppgradering av utelekeplassene og redusere årlig beløp med kr 100 000.

20. Barnehage - salg av tjeneste barnehagemyndighet

Interkommunalt samarbeid om funksjon som barnehagemyndighet som utfører tilsyn med kommunale og private barnehager.

21. Barnehage - samlokalisering barnehager

Tiltaket innebærer å dimensjonere tjenesten tilpasset den demografiske utviklingen i aldersgruppen for tjenesten. Nedleggelse av Solkroken barnehage gjennom samlokalisering med Sorenskrivergården barnehage fra barnehageåret 2024/2025. Bosatte og forventet fødte barn som fra barnehageåret 2024/2025 har rett på barnehageplass forventes å utgjøre 950 barn for kommunen samlet. Dette innebærer en ytterligere nedgang i antall barnehagebarn med rett på plass. Det er derfor behov for ytterligere å dimensjonere sektoren for å møte fremtidig etterspørsel etter tjenesten, og frigjøre ressurser til å møte nye krav til både sektoren og kommunen. Det ligger flere barnehager med kort barnehage, Sorenskrivergården barnehage, Grønnmyra FUS barnehage og Svartholtet barnehage. I tillegg ligger Hakkebakkeskogen barnehage og Hagen barnehage langs strekningen fra Hanstad til Heradsbygda.

Dersom sektoren ikke dimensjoneres i takt med endringer i barnetallet er konsekvensen at barnehagene driftes med ledig kapasitet og at det bindes opp årlige ressurser i størrelsesorden kr. 5 900 000 knyttet til drift av barnehagen. Det vil være svært vanskelig for kommunen å møte nye krav til tjenesten uten å ta ut effekt av rett dimensjonering av tjenesten. Å drifte tjenesten uten ledig kapasitet gir på den andre mindre mulighet til å kunne tilby barnehageplass til utenom hovedopptaket. Det vil si at de som flytter til Elverum og søker plass etter søknadsfrist 1.3.24 ikke har rett på plass og er dermed ikke garantert plass.

De siste 2 årene har en økning i andel barn som benytter barnehageplass delvis kompensert for at antall barn i førskolealder går ned. Resurser knyttet til styrket tilbud førskole er ikke medregnet. En samlokalisering med Sorenskrivergården barnehage forventes også å gi bedre ressursutnyttelse av de samlede ressursene knyttet til dette formålet tilsvarende inntil 4 årsverk. Det endelige antallet årsverk vil først være klart ved hovedopptak til barnehageåret 2024/2025 i mars 2024.

Årlig kostnadsbesparelse til eiendomsdrift er beregnet til 485 000 kroner, og berørte stillinger utgjør 0,42 årsverk. Videre vil tiltaket redusere det dokumenterte vedlikeholdsbehovet tilsvarende 2 090 000.

22. Barnehage - frikjøp tverrfaglig innsats

Frikjøp til utviklingsarbeid. Ekstern finansiering av planlagt utviklingsarbeid. Bidrar til utvikling av kvalitet i tjenestene og effektiv drift.

23. NAV - redusert sats økonomisk sosialhjelp

Statens veiledende satser har økt betydelig de siste to årene, to ganger årlig. Sist økning 01.07.23 på 10%. Det er tidligere vedtatt at Elverum kommune skal følge statens veiledende satser. Det foreslås å endre dette, med en reduksjon på 5% av de veiledende satsene. Kommunens utbetalinger til økonomisk sosialhjelp utgjør 1/3 av betalingene etter statens veiledende satser til livsopphold og 2/3 ved tilleggssøknader (tannlege, reise, egenandel behandler, medisiner, høytider, husleie, strøm, forsikring, utstyr til barn, samvær med barn med mer).

Konsekvenser: Økt mengde tilleggssøknader (merarbeid) på sosialhjelp som vil kreve flere samtaler, vedtak og utbetalinger.

24. NAV - 2 årsverk nedbemanning

NAV nedbemanner to årsverk kommunale stilling.

Konsekvenser: Tiltaket krever radikale endringer i NAVs arbeidsprosesser og samhandling med andre. Reduksjonen av stillinger vil medfører mindre tid til råd- og veiledning, samhandling med andre kommunale tjenester som vil øke varighet av behov for økonomisk sosialhjelp for brukere, inkludert flyktninger. Saksbehandlingsmengden vil øke for øvrige ansatte, og det vil være fare for at Statsforvalteren vil registrere lovbrudd ved tilsyn, og økt klagebehandling når brukerne opplever reduksjon i vår tilgjengelighet og lavere grad av råd- og veiledning. Veien til arbeid/utdanning blir vanskeligere for bruker som medfører avhengig av sosialhjelp over lang tid.

25. Kultur - reduksjon stilling

Vakant stilling som Rådgiver sektor for kultur, lyses ikke ut som planlagt i 2024, men utsettes for tilsetting i 2025.

Konsekvenser: Sektoren får ikke levert innenfor følgende tjenester/vi levere med et lavere nivå: politisk saksbehandling, oppfølging av kommunale planer og vedtak, tilrettelegging for aktivitet og dialog med kulturlivet, prosjektledelse med økonomistyring, prosessledelse av større og mindre oppgaver (her også kommunens kulturminnearbeid), ulike løpende oppgaver innen allmenn kulturfeltet og lavere nivå på fellestjenester for virksomhet kultur. Kultursektor kan ikke delta slik lokalsamfunn forventer da mer fokus må rettes mot direkte drift av enhetene.

26. Kultur - reduksjon driftsstøtte Anno

Elverum kommunes driftsstøtte på kr 200 000,- kuttes. Dette er et tilskudd som ble foreslått politisk. Elverum kommunes støtte per innbygger som ligger i gammel avtale med Glomdalsmuseet opprettholdes.

27. Kultur - halvere tilskudd til rehabiliteringstiltak samfunnshus og grendehus

Halvere tilskudd til rehabiliteringstiltak samfunnshus og grendehus.

Konsekvenser: Med siste års strømpriser og prisvekst generelt vil dette medføre vanskeligere å dekke vedlikeholdskostnader ute i de 22 registrerte husene.

28. Kultur - halvere tilskudd til lag og foreninger - musikkrådet

Halvere tilskuddet til lag og foreninger.

Konsekvenser: Dette vil ha store konsekvenser for lag og foreninger og det kunstneriske miljøet i byen, som igjen kan påvirke Elverum By sitt omdømme og attraktivitet. Kulturlivet og frivilligheten i Elverum vil trolig få betydelig vanskeligere drift.

29. Kultur - redusert tilskudd til smale kulturformål

Mulighet til å søke om støtte til arrangementer i Elverum med profesjonelle kunstnere fortrinnsvis ute på bygdene.

30. Kultur - reduksjon i prosjektmidler til kulturformål

Mulighet til å søke om prosjekt midler til kulturformål.

Konsekvenser: Prosjektmidlene er et tiltak for å kunne søke om støtte om midler til nye kultur-opplevelser/arrangementer med prosjektkarakter som kan utvikle seg til å bli noe varig. Denne starthjelpen vil da ikke kunne leveres fra Elverum kommune.

31. Kultur - reforhandle leieavtale med Teringen Arena Idrett og Kultur (TAIK)

Leieavtale med TAIK utløper 31.12.2025, videre avtale med TAIK reforhandles.

Konsekvenser: Vil kunne medføre endring i driftsform i idrettshallene og kulturhuset. De leier ut personell til TAIK for drift av anlegg og ved arrangement.

32. Kultur - lørdagsstengt bibliotek

Endre på arbeidsturnus og holder stengt lørdager.

Konsekvenser: Det vil være store konsekvenser for tjenesten tilknyttet det å stenge biblioteket på lørdager: for småbarnsfamilier er ofte **lørdager den eneste dagen** hvor de har anledning til å besøke biblioteket, og tilbringe god tid i barneavdelingen. Av samme grunn er det lagt en rekke **barnearrangementer til lørdager**. Det ble for noen år siden kveldsstengt én ukedag for å kunne forlenge åpningstiden lørdager, og på den måten imøtekomme brukernes behov for et lengre tilbud på lørdager. For mange arbeidstakere med 8-16-jobb er lørdag også den dagen som er mest velegnet for bibliotekbesøk, da kvelder på ukedager kan være fylt av andre aktiviteter. Innbyggere mister en

møteplass og treffsted på lørdager, cirka 12 000 årlig besøk lørdager. Konsekvens for ansatte er endringer i forhold til arbeidsdager.

33. Kultur - tilskudd til Møteplassen beholdes på 2023-nivå

Elverum kommune justerer ikke tilskuddet for 2024 med bakgrunn i kommunens totale situasjon og beholder tilskuddet på 2023 nivå. KPI justering holdes tilbake.

34. Kultur - jobbsentralen

Avvikle hele jobbsentralen.

Konsekvenser: Kommunen mister sitt siste og eneste arbeidstreningstilbud til de svakeste sosialklientene, og de som faller utenfor NAV sine etablerte programmer. Hjemmeboende eldre mister et tilbud om hjelp med hage og snø, 60 avtaler. Det finnes kommersielle tilbydere av tjenester, men mange vil ikke ha råd til disse. Dette kan på sikt få konsekvens hos Sektor for helse, mestring og omsorg (HMO) med tanke på antall hjemmeboende ved at flere må bli sykehjemsbeboere. Biladministrasjonen leier tjenester fra jobbsentralen til oppfølging av kommunens tjenestebiler, dette er tjenester avdelingen ikke har ressurser til å utføre selv, og det må hentes inn enten stilling eller leies inn ekstern ressurs. Enhet for bosetting og introduksjon (BOI) leier tjenester fra jobbsentralen til flytting, innkjøp, montering og utlevering av møbler til flyktninger. Det er oppdrag som må dekkes opp av andre, enten internt i BOI eller fra ekstern ressurs. Tiltaket vil berøre 2 årsverk, 2 ansatte i 100% fagarbeiderstilling.

35. HMO - utsette tilsetting av assisterende sektorsjef

Ansettelse av assisterende sektorsjef helse, mestring og omsorg utsettes til 2025. Innsparingen er årslønn inklusive sosiale utgifter i 2024.

36. HMO - Grip redusere aktivitet

Grip er et lavterskeltilbud med lokaler i Annekset, som tilbyr et trygt og sosialt fristed for voksne som i en eller annen form har hatt problemer knyttet til rus. En reduksjon av kapasiteten vil medføre færre aktiviteter og redusert åpningstid. Tjenesten reduseres fra 1,8 til 1 årsverk.

37. HMO - ressursstyring fagturnuser

Effektivisere natttjenesten i helse, mestring og omsorg.

38. HMO - rehabiliterende innsatsteam

Rehabiliterende innsatsteam består av 1 årsverk fysioterapeut, 1 årsverk ergoterapeut og 1 årsverk sykepleier. Teamet reduseres med 1 årsverk sykepleier. Det vil jobbes videre med hvordan rehabilitering kan gjennomføres i tilknytning til den hjelpen som ytes av hjemmetjenesten.

39. HMO - fra kjøp fra eksterne til egen drift

Kommunen kjøper i dag 5 ressurskrevende døgntjenester, hvor det planlegges å ta tilbake og drifte flere av disse tjenestene med virkning fra 2025. Disse brukerne har særlig komplekse behov som har medført at kommunens ordinære tjenestetilbud ikke har kunnet imøtekommes. Det være seg boligtilbud, kompetanse og særlig behovet for kontinuitet i tjenesten.

40. HMO - reduksjon 70 % konsulent vederlag

Reduksjon 70 % stilling konsulent som jobber med saksbehandling av vederlag/betaling for opphold på sykehjem. Stillingen er vakant. Innsparingen er årslønn inklusive sosiale utgifter.

41. Personalstaben - reduksjon antall lærlinger fra 21 til 18

Kommunen har politisk vedtak på mål om minimum 21 lærlinger (1 pr 1000 innbygger) Pr i dag er det krevende å rekruttere gode lærlinger med forutsetninger for å stå hele læreløpet ut. De senere årene er det registrert avbrutt læretid på 1-2 pr år. Det er synkende tilsøkning på de plassene kommunen

lyser ut, og tilbakemelding fra ELVIS er at elever med gode forutsetninger for å lykkes i et læreløp oftere velger påbygg og videre utdanning framfor læreplass etter 2 år på videregående skole. På bakgrunn av dette foreslås å holde antall lærlinger på 18 og jobbe enda bedre med å få alle gjennom hele læreløpet og hele vegen fram til et fagbrev.

Konsekvenser: Kommunen kunne fått flere kvalifiserte helsefagarbeidere klar for jobb om det hadde vært flere læreløp pr år, men det er ikke tilstrekkelige incentiver for å bli lærling innen helsefag når kommunen ikke kan tilby full stilling etter fullført løp og godkjent fagbrev.

42. Personalstaben - redusert frikjøp av hovedverneombud (HVO) fra 100 % til 50 %

Basert på rapportering og erfaring vil trolig organisasjonen klare seg med 50 % frikjøpt HVO.

Konsekvenser: Mulig noe ventetid i forbindelse med prosesser hvor det forventes at HVO deltar.

Sammenlignbare kommune har henholdsvis: Stange = 60 % frikjøp, Løten = 10% frikjøp, Våler = 20-40 % frikjøp. (20 % standard og 40 % midlertidig på grunn av store prosjekt). Kommunens HVO eier 100 % stilling fra HMO som ufaglært/assistent med erfaring fra rus/psykisk helse (samtaletjenesten) og bofellesskap i enhet for tjenester med nedsatt funksjonsevne. Redusert frikjøp vil måtte kombineres med tilbakeføring i turnusarbeid i reststillingen.

43. Service- og IKT-staben - avvente ansettelse av ressurs velferdsteknologi

Pleie- og omsorgstjenestene skal innrettes slik at flest mulig klarer seg selv lengst mulig, og opplever mestring og trygghet. Dette medfører nødvendigheten av fokus på bruk av velferdsteknologi som en integrert del av tjenestene. Det er derfor budsjettert med en 80 % stilling i Service- og IKT-staben for å kunne understøtte ytterligere innføring av velferdsteknologi i kommunen, hvor ressurs er tiltenkt oppgaver knyttet til utvikling, bruk og drift av velferdsteknologiske løsninger. Ansettelse i stillingen avventes til 4. kvartal 2024.

Konsekvenser: Forsinkelse i planlagte velferdsteknologiprojekter og redusert mulig til å bidra med videreutvikling og bruk av velferdsteknologi. Stabens egne ressurser som til daglig utfører andre oppgaver må så langt det er mulig og som en midlertidig løsning bidra med driftsoppgaver knyttet til velferdsteknologi.

44. Service- og IKT-staben - reduksjon i årlige leasing kostnader multifunksjonsmaskiner

Multifunksjonsmaskiner hvis leasingavtale utløper i 2024 videreføres ikke, og ingen nye avtaler inngås i 2024. Ved behov omfordeles maskiner som fortsatt er under leasing fra en enhet/lokasjon til en annen. Fra 2025 gjelder følgende: Når 1. leasingperiode, som er på 15 kvartaler, for multifunksjonsmaskin utløper, videreføres avtalen for en ny periode som brukt maskin. Dette vil kunne gi en reduksjon i leasingkostnad på cirka 30% per maskin i leasingperiode 2.

Konsekvenser: Antall multifunksjonsmaskiner for kommunen under ett vil bli redusert, og tilgang til maskiner for kopiering/utskrift/skanning vil for noen enheter/lokasjoner bli noe redusert.

Konsekvens ved å videreføre avtaler som brukt maskin anses å være ubetydelig, men kan muligens medføre noen flere driftsutfordringer for brukte maskiner enn for nye. Serviceavtaler er imidlertid like for både nye og gamle maskiner.

45. Service- og IKT-staben - salg av arkivtjeneste

Ved erstatning av 100% ressurs i enhet Arkiv og dokumentasjonssenter vil denne nye arkivressursen tilbys og kunne benyttes av andre samarbeidskommuner. Det estimeres at cirka 40 - 50% stillingen kan selges til andre kommuner. Mål som påvirkes: Merinntekt. Konsekvens av ikke å gjennomføre tiltaket: Går glipp av potensielle inntekter. Midlene tilføres/trekkes rammen for følgende sektorer: Service- og IKT-staben, enhet Arkiv og digitalt dokumentasjonssenter

46. Service- og IKT-staben - reduksjon årsverk ved servicekontoret

Servicekontorets oppgaver utføres i hovedsak fra Kommunehuset Folkvang. Oppgavene består i hovedsak av sentralbordtjenester, publikumsmottak (skranketjeneste), posthåndtering, salg av billetter til ulike arrangementer, skanningtjenester for andre enheter, saksbehandling og utlevering av HC-kort

(parkeringstillatelse for forflytningshemmede), saksbehandling og oppfølging av salgs- og skjenkebevillinger og varebestillinger (papir, kontorrekvisita etc.) på vegne av andre enheter. I tillegg utfører ansatte ved enheten oppgaver knyttet til velferdsteknologi, herunder utlevering, fakturering og overvåkning av trygghetsalarmer, samt bidrar med postkjøring ved behov. I forbindelse med valgavvikling er de fleste ansatte ved servicekontoret i vesentlig grad involvert før, under og etter valggjennomføringen.

Antall årsverk ved servicekontoret, enhet Kommunikasjon og service, reduseres med ett årsverk. Dette gjøres ved at stilling til ansatt som per nå er overført og utfører arbeid i en annen enhet i kommunen ikke erstattes. Denne stillingshjemmelen dekkes i dag ved midlertidig innleie av vikar.

Konsekvenser: Reduksjon i antall årsverk ved servicekontoret vil nødvendigvis medføre en ekstra arbeidsbelastning for de gjenværende ansatte, noe som igjen generelt vil kunne bety lengre svar-/responstid og saksbehandlingstid. Antall ressurser vil ved dette tiltaket kun være tilpasset en normalsituasjon. Det vil si at ved sykefravær, ferieavvikling eller andre forhold som medfører fravær fra arbeid vil det måtte påregnes et noe redusert tjenestetilbud både til ansatte og innbyggere. Mer konkret vil dette blant annet kunne bety lengre svartid eller at flere innkommende anrop på sentralbordet ikke blir besvart, lengre ventetid ved oppmøte i skranke på servicekontoret, redusert åpningstid ved servicekontoret, forsinkelser i utlevering av trygghetsalarmer og redusert mulighet for å bistå ved levering og henting av post. Ved valggjennomføring må det rekrutteres interne ressurser fra andre deler av organisasjonen eller eksternt for å kunne dekke opp for denne reduksjonen i årsverk.

47. Service- og IKT-staben - reduksjon driftskostnader multifunksjonsskriver

Ved at antall multifunksjonsmaskiner i kommunen reduseres (jfr. eget tiltak), samt sikre at maskinene og programvare er satt opp med standard innstilling svart-hvit utskrift, anses det mulig å oppnå en besparelse i kopi- og utskriftskostnader.

Konsekvenser: Tiltaket anses ikke å ha noen konsekvens for tjeneste eller ansatte.

48. Service- og IKT-staben - kontinuerlig forbedring

Gjennom kontinuerlig forbedring og tverrfaglig samarbeid på tvers av fagområder og sektorer/staber skal Service- og IKT-staben sikre at enkelte kommunale prosesser og tjenester gjøres rimeligere, raskere og bedre. Dette kan f.eks. gjelde prosesser rundt barn og unge, bosetting av ulike grupper med spesielle behov etc.

Konsekvenser: Tjenestene skal leveres like bra eller bedre enn i dag, og med bedre ressursutnyttelse. Dette kan medføre behov for omorganisering av staben eller eventuelle andre tiltak.

49. Økonomistaben - bemanningsreduksjon 80% stilling

Økonomistaben jobber med å rasjonalisere og effektivisere arbeidsprosesser. Målet er at dette ikke skal redusere kvaliteten, eller bistand ut mot innbyggere. Ved å redusere bemanningen vil det bli noe mindre tid til å bistå interne brukere av støttefunksjoner. Redusert tid må erstattes med digitale løsninger.

Konsekvenser: Kapasitet til å arbeide med utvikling og tilpasninger av digitale løsninger reduseres. Ansatte i staben og ute på sektorene må regne med noen endringer i oppgaver og ansvar. Bemanningsreduksjonen på 0,8 årsverk gjøres ved naturlig avgang.

50. Økonomistaben - vederlag for tjenesteyting

Økonomistaben fører regnskapet for Elverum menighetsråd og kommunens tre stiftelser. Dette er tjenester som kommunen kan ta seg betalt for. Samlet tidsbruk for disse tjenestene er et sted mellom 100-150 timer pr år. Ved å fakturere disse tjenestene etter selvkostprinsippet kan det gi inntekter på ca kr 100 000 per år.

Konsekvenser: Ingen konsekvenser for kommunens tjenestetilbud eller ansatte. Tiltaket vil påføre Elverum menighetsråd og kommunens tre stiftelser merutgifter.

51. Midlertidig redusert ramme - etablerings- og utbedringstilskudd

I budsjettene er det årlig avsatt 2 millioner kroner til etablering- og utbedringstilskudd. Nivået på budsjettet er fra den tiden hvor kommunen fikk øremerkede midler til formålet. Nå er midlene en del av frie inntekter, og det er opp til den enkelte kommune å budsjettere med midler til formålet. Hensikten med tilskuddet er blant annet å gi de som er økonomisk vanskeligstilt til å skaffe og utbedre egen bolig. Ordningen er behovsprøvd og tildeling av midler skjer etter søknad. Prognosen for utbetaling av tilskudd inneværende år ligger på samme nivå som snittet de tre siste årene, og snittet er 367 000 kroner. I 2019 ble det utbetalt 1,3 millioner kroner
Konsekvenser: En midlertidig reduksjon av budsjettmidler for 2024 medfører ikke noen konsekvenser av betydning for tjenesten eller ansatte.

52. Vakante stillinger og sykelønnsrefusjoner

Gjennom året vil det være stillinger som blir stående vakant (ledige) inntil nye medarbeidere er på plass. Dersom det ikke foretas innleie av vikarer i denne perioden vil det frigjøre budsjetterte fastlønnsmidler. Det vil også komme inn merinntekter når det ikke foretas innleie av vikarer for medarbeidere som er sykemeldt utover arbeidsgiverperioden. I sum er det påregnelig at det kan omdisponeres 8 millioner kroner gjennom året. Tiltaket innebærer at sektorer og staber får redusert sine rammer når frigjorte fastlønnsmidler er kjent og/eller når det er kommet inn merinntekter på sykelønnsrefusjoner. Dette gjøres ved at det foretas reguleringer mellom sektorer og staber til felleskapitlet hvor effekten av salderingstiltaket er innarbeidet.

53. Ekstraordinært utbytte fra Elverum Energi AS

Utbytte fra aksjeselskaper utbetales med bakgrunn i selskapenes regnskapsresultater. Det vil si at nivået på utbytte ikke er kjent før regnskapene til de forskjellige selskapene er kjent. Det å budsjettere med utbytte fra selskaper forutsetter forutsigbare inntekter og resultatet som gir rom for utbytte. Det er innarbeidet et forventet årlig utbytte fra Elverum Energi AS på 13 millioner kroner. Strømprisene i 2023 har vært høyere og signaler fra selskapet tilsier at de kan utbetale et større utbytte i 2024. For å saldere årsbudsjettet for 2024 er det innarbeidet et ekstraordinært utbytte på 10 millioner kroner, noe som gir et samlet utbytte på 23 millionene. For de andre årene i planperioden er nivået på utbytte satt til 13 millioner kroner.

54. Eiendomsskatt - 4 promille (boliger og fritidsboliger)

Det er kommunestyret som beslutter nivået på skattesatsen det enkelte skatteår. Saken om eiendomsskatt fremmes som en egen sak, hvor skattepromillene fastsettes for kommende skatteår. Skattesatsen for boliger og fritidsboliger i 2023 er 3,88 promille. Ved å øke skattesatsen for 2024 til 4 promille øker inntektene fra med 2,1 millioner kroner. Skattesatsen kan maksimalt være 4 promille for boliger og fritidsboliger.

55. Eiendomsskatt - 6,35 promille (Næringseiendom m.m.)

Det er kommunestyret som beslutter nivået på skattesatsen det enkelte skatteår. Saken om eiendomsskatt fremmes som en egen sak, hvor skattepromillene fastsettes for kommende skatteår. Skattesatsen for næringseiendommer m.m. i 2023 er 5,35 promille. Ved å øke skattesatsen for 2024 til 6,35 promille øker inntektene med 3,75 millioner kroner. Promillen kan ikke økes med mer enn 1 promille hvert år. Skattesatsen kan maksimalt være 7 promille for næringseiendommer m.m.

Kommunestyrets endringsvedtak

Kravet til budsjettbalanse er absolutt, dette gjelder også økonomiplanen. Kravet påvirker prioritering og gjennomføring av tiltak. Hvilke tiltak som skal gjennomføres til hvilket tidspunkt i planperioden er en politisk prioritering.

Tabellen nedenfor viser kommunestyrets endringsvedtak i forhold til kommunedirektørens innstilling.

Tiltak som ble vedtatt endret					
		2024	2025	2026	2027
Driftsinntekter					
I 1	Eiendomsskatt, kommersiell barnehage + tidl. Billakk.	-80	-80	-80	-80
I 2	Økt skatteinngang	-3 400	-6 400	-6 000	-6 000
I 3	Likebehandling av alle kjøretøy, parkeringsavgift	-200	-200	-200	-200
I 4	Avgiftparkering i sentrum	2 100	2 400		
I 5	Eiendomsskatt - økte inntekter fremlagt i møtet	-1 770	-1 770	-1 770	-1 770
Driftsutgifter					
U 1	Skole - samlokalisering	2 123	4 554	4 554	4 554
U 2	Kommunedirektør og Samfunnsutv. - Kontrollutvalg	400			
U 3	NAV - redusert sats økonomisk sosialhjelp	800	800	800	800
U 4	NAV - 1 årsverk nedbemanning	800	800	800	800
U 5	Kultur - lørdagsstengt bibliotek	28	28	28	28
U 6	Kultur - jobbsentralen	1 100	1 100		
U 7	HMO - Grip redusere aktivitet	470	470	470	470
U 8	HMO - rehabiliterende innsatsteam	725	725	725	725
U 9	Bajasprosjektet	100	100	100	100
U 10	Effektiviseringstiltak - Kom.dir. inkl. Samfunnsutv.		-200	-200	-200
U 11	Effektiviseringstiltak - Sektor for teknikk og miljø		-400	-400	-400
U 12	Effektiviseringstiltak - Eiendomsstaben		-700	-700	-700
U 13	Effektiviseringstiltak - Sektor for utdanning		-900	-900	-900
U 14	Effektiviseringstiltak - Sektor for barnehage		-300	-300	-300
U 15	Effektiviseringstiltak - Sektor for helse, mestring og omsorg		-1 200	-1 200	-1 200
U 16	Effektiviseringstiltak - Personalstaben		-100	-100	-100
U 17	Effektiviseringstiltak - Service og IKT-staben		-100	-100	-100
U 18	Effektiviseringstiltak - Økonomistaben		-100	-100	-100
U 19	Innsparing - bevertning formannskap, kommunestyre	-25	-25	-25	-25
U 20	Idrettsråd	415	415	415	415
U 21	Lag og foreninger, driftstilskudd	150	150	150	150
U 22	Renteutgifter	-296	-544		
Investeringer					
		2024	2025	2026	2027
Inv 1	Hanstad barneskole	5 000			
Inv 2	Vestad skole		10 000		
Inv 3	TEKMIL - Gang- og sykkelveger	-2 000			2 000
Inv 4	TEKMIL - Tyngre kjøretøy	-2 700			
Inv 5	TEKMIL - Avgiftparkering	-1 600	1 600		
Driftskonsekvenser av investeringer					
		2024	2025	2026	2027
Inv 1	Hanstad barneskole	107	347	340	333
Inv 2	Vestad skole		214	695	680
Inv 3	TEKMIL - Gang- og sykkelveger	-43	-139	-136	-133
Inv 4	TEKMIL - Tyngre kjøretøy	42	-32	-327	-636
Inv 5	TEKMIL - Avgiftparkering	-34	-86	3	3

Tabell: Endringsforslag som ble vedtatt endret av kommunestyret i Handlings- og økonomiplanen 2024 – 2027.

Bevilgningsoversikt – drift

Bevilgningsoversikt - Drift (§ 5-4.1)	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplanperiode		
(beløp i 1000 kr)	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Generelle driftsinntekter						
Rammetilskudd	-729 105	-744 576	-806 957	-817 728	-821 067	-824 430
Inntekts- og formuesskatt	-670 807	-631 701	-685 497	-691 183	-693 458	-696 121
Eiendomsskatt	-90 022	-91 038	-96 480	-97 680	-97 680	-97 680
Andre generelle driftsinntekter	-53 199	-53 541	-73 797	-59 499	-49 760	-41 911
Sum generelle driftsinntekter	-1 543 133	-1 520 856	-1 662 731	-1 666 090	-1 661 965	-1 660 142
Netto driftsutgifter						
Sum bevilgninger drift, netto	1 408 605	1 383 177	1 510 674	1 497 053	1 479 975	1 476 383
Avskrivninger	121 251	126 560	126 226	126 047	126 956	122 697
Sum netto driftsutgifter	1 529 855	1 509 737	1 636 900	1 623 100	1 606 931	1 599 080
Brutto driftsresultat	-13 278	-11 119	-25 831	-42 990	-55 034	-61 062
Finansinntekter/Finansutgifter						
Renteinntekter	-20 325	-23 049	-27 240	-26 730	-26 194	-25 638
Utbytter	-13 266	-33 000	-23 000	-13 000	-13 000	-13 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-	-	-	-	-	-
Renteutgifter	57 757	107 179	131 812	118 913	109 536	105 204
Avdrag på lån	83 839	84 774	88 680	88 919	90 655	94 054
Netto finansutgifter	108 004	135 904	170 252	168 102	160 997	160 620
Motpost avskrivninger	-121 251	-126 560	-126 226	-126 047	-126 956	-122 697
Netto driftsresultat	-26 524	-1 775	18 195	-935	-20 993	-23 139
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	5 291	9 839	-	4 973	4 973	4 973
Avsetninger til bundne driftsfond	16 051	401	2 358	2 358	2 358	2 358
Bruk av bundne driftsfond	-22 569	-2 627	-4 051	-2 711	-2 531	-2 531
Avsetninger til disposisjonsfond	27 751	-	-	-	16 193	18 339
Bruk av disposisjonsfond	0	-5 838	-16 502	-3 685	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0					
Sum disponeringer eller dekning av netto	26 524	1 775	-18 195	935	20 993	23 139
Merforbruk	0	0	0	0	0	0

Tabell: Bevilgningsoversikt – drift.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplanperiode		
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Netto driftsresultat - tall i hele tusen	-26 524	-1 775	18 195	-935	-20 993	-23 139
Netto driftsresultat i % av brutto	1,31 %	0,09 %	-0,88 %	0,05 %	1,01 %	1,12 %
Mål å økonomireglementet 2 %	-40 431	-38 070	-41 445	-41 490	-41 449	-41 405
Avvik i forhold til økonomisk mål 2 %	-13 906	-36 295	-59 640	-40 555	-20 456	-18 266

Tabell: Netto driftsresultat.

Netto driftsresultat er ikke tilfredsstillende, og det er ingen reserver i budsjettet for 2024 og 2025. For årene 2026 og 2027 er det netto avsetninger, men ikke tilfredsstillende i forhold til kommunens økonomiske mål og handlingsregler.

Avsetninger til eller bruk av bundne fond

Avsetninger av øremerkede inntekter og bruk av bundne fondsmidler skal budsjetteres og regnskapsføres i skjemaet for «Bevilgningsoversikt – drift». Inntekter og utgifter knyttet til bundne midler budsjetteres/ regnskapsføres i skjemaet for «Bevilgning drift – netto». Det medfører at det vil bli avvik mellom budsjett og regnskap dersom det ikke gjøres budsjettjusteringer gjennom året. Bundne midler skal disponeres til bestemt formål. Av praktiske årsaker har kommunedirektøren fullmakt til å foreta budsjettjusteringer fortløpende for å sikre samsvar mellom budsjett og regnskap.

Avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond

Tabellen nedenfor viser midler som er avsatt og brukt til forskjellige formål vedtatt av kommunestyret.

(beløp i 1000 kr)	Budsjett	Budsjett	Økonomiplanperiode		
	2023	2024	2025	2026	2027
Bruk av disposisjonsfond – Rådhusplassen	- 5 000				
Bruk av disposisjonsfond – Revisjon av kommuneplanens areal-/samfunnsdel	- 650	-1 308	-558		
Bruk av disposisjonsfond – saldering av årsbudsjett	-	- 15 194	- 3 127		
Avsetning til disposisjonsfond – Mindreforbruk i årsbudsjett				16 193	18 339
Netto avsetning/bruk av disposisjonsfond	- 5 838	-16 502	- 3 685	16 193	18 339

Tabell: Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond.

Avsetninger av frie inntekter og bruk av disposisjonsfond skal budsjetteres/regnskapsføres i skjemaet for «Bevilgningsoversikt – drift». Inntekter og utgifter knyttet til disposisjonsfond budsjetteres/regnskapsføres i skjemaet for «Bevilgning drift – netto». Det medfører at det vil bli avvik mellom budsjett og regnskap dersom det ikke gjøres budsjettjusteringer gjennom året. Frie midler disponeres av kommunestyret. Bruk av disposisjonsfond hvor kommunestyret har gjort vedtak om bruk til bestemte formål kan av praktiske årsaker budsjettjusteres fortløpende for å sikre at det er samsvar mellom budsjett og regnskap. Kommunedirektøren har fullmakt til å foreta budsjettjusteringer når det brukes av fond hvor kommunestyret har avsatt midler til bestemte formål. Eksempel på et disposisjonsfond hvor kommunestyret har avsatt midler til et bestemt formål er bredbåndsutbygging i Elverum.

Udisponerte disposisjonsfond

Tabellen nedenfor viser status i udisponerte fondsmidler med de forutsetninger som er innarbeidet i årsbudsjettet for 2023 og resten av planperioden.

Beløp i 1000 kroner	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplanperiode		
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Udisponert disposisjonsfond 1.1	59 403	87 154	81 316	64 814	61 129	77 322
Bruk(+)/avsetning(-)	-27 751	5 838	16 502	3 685	-16 193	-18 339
Udisponert disposisjonsfond 31.12	87 154	81 316	64 814	61 129	77 322	95 661
Udisponerte fondsmidler i % av dr.innt.	4,31 %	4,27 %	3,13 %	2,95 %	3,73 %	4,62 %

Tabell: Udisponerte disposisjonsfond.

Handlingsregelen i økonomireglementet sier at kommunen skal til enhver tid ha et udisponert disposisjonsfond på minst 4 % av brutto driftsinntekter som buffer ved et eventuelt driftsunderskudd. Beholdningen av udisponerte fondsmidler i årene 2024 og 2025 er ikke tilfredsstillende, og handlingsregelen er ikke fulgt.

Dekning av tidligere års merforbruk

Ved regnskapsmessig merforbruk (underskudd) som ikke kan dekkes inn av disposisjonsfond må merforbruket dekkes inn i kommende budsjetter. Elverum kommune har ikke merforbruk fra tidligere år som skal dekkes inn i 2024 og økonomiplanperioden.

Bevilgningsoversikt drift – netto

Budsjettforskriftenes bevilgninger drift – netto spesifiserer linjen «Sum bevilgninger drift, netto» fra budsjettskjema bevilgningsoversikt - drift på de enkelte tjenesteområdene. Tabellen nedenfor viser netto bevilgninger til sektorer og staber.

Bevilgningsoversikt - Drift netto (§ 5-4.2) (beløp i 1000 kr)	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplanperiode		
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Kommunedirektør inkl. Samf.utviklingsstaben	24 207	24 226	23 560	22 997	23 008	23 023
Sektor for teknikk og miljø	49 291	57 048	58 244	53 919	50 148	50 148
Eiendomsstab	97 536	110 168	78 659	76 003	74 929	73 784
Sektor for utdanning	301 606	322 852	344 375	342 738	340 964	338 086
Sektor for barnehage	159 770	176 076	187 690	185 603	181 203	180 203
NAV Elverum	60 756	61 255	77 164	76 903	76 998	77 093
Sektor for kultur	40 685	41 733	44 691	45 291	43 471	43 471
Sektor for helse, mestring og omsorg	605 073	560 182	627 009	620 942	617 147	617 347
Personalstaben	11 281	13 811	15 092	14 998	14 998	14 998
Service- og IKT-staben	26 180	29 003	30 058	31 762	30 845	31 652
Økonomistaben	17 831	19 945	19 843	19 743	19 743	19 743
Felles/finans/vann og avløp	14 388	-33 122	4 289	6 154	6 521	6 835
SUM	1 408 605	1 383 177	1 510 674	1 497 053	1 479 975	1 476 383

Tabell: Bevilgning drift – netto fordelt på sektor og stab.

Tabellen over viser økonomiske bevilgninger til sektorer og staber i årsbudsjett for 2024 og planperioden 2025-2027. Tidligere var bevilgninger fordelt på tjenesteområder som gikk på tvers av sektorer og staber. Med tjenesteområder menes grupper av tjenester kommunen yter til forskjellige målgrupper i samfunnet.

Alle tjenesteområder har egne **virksomhetsplaner** (se under). I virksomhetsplanene beskrives hvilke tjenester som inngår, målgrupper for tjenestene, mål for tjenesteproduksjonen, hvordan tjenesteproduksjonen er organisert og planlagt utviklingsarbeid i budsjettåret. Noen sektorer produserer på få tjenesteområder, andre sektorer og staber bidrar med tjenester på mange forskjellige tjenesteområder.

Tabellen nedenfor viser tjenesteområder som de enkelte sektorer og staber bidrar med tjenester på.

Tjenesteområde	Kommune- direktør	Teknikk og miljø-	Eiendom	Skole	Barnehage	Helse, mestring og omsorg	NAV	Kultur	Personal	Service- og IKT	Økonomi	Felles/finans/ vann og avløp
Politisk styring	x							x		x		
Administrasjon	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Barnehage			x		x			x	x			
Skole			x	x				x	x	x		
Barnevern			x	x		x		x	x			
Helse	x	x	x			x		x	x			
Pleie og omsorg			x			x		x	x	x		
Sosial - tjenestebistand			x	x		x	x	x	x	x		
Sosial - økonomisk bistand			x	x			x					
Kultur- og religiøse formål	x		x			x		x				
Teknisk forvaltning		x						x	x			
Teknisk drift		x	x					x	x			x
Næringsutvikling	x	x					x	x				

Tabell: Tjenesteområder hvor sektorer og staber bidrar med tjenester.

Bevilgningsoversikt – investering

Budsjettforskriftenes bevilgningsoversikt - investering viser summen av planlagte investeringer og utlån, og hvordan disse planlegges finansiert.

Bevilgningsoversikt - Investering (§ 5-5.1) (beløp i 1000 kr)	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplanperiode		
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Investeringsutgifter						
Investeringer i varige driftsmidler	81 890	202 334	93 412	85 632	66 127	62 427
Tilskudd til andres investeringer	2 468					
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	4 567	4 839	4 973	4 973	4 973	4 973
Utlån av egne midler						
Avdrag på lån						
Sum investeringsutgifter	88 925	207 173	98 385	90 605	71 100	67 400
Investeringsinntekter						
Kompensasjon for merverdiavgift	-8 240	-32 027	-12 502	-11 086	-7 185	-6 445
Tilskudd fra andre	-9 184	-13 254	-14 125	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-5 705	-185	0	-455	-325	-350
Salg av finansielle anleggsmidler						
Utdeling fra selskaper	-692					
Mottatte avdrag på utlån av egne midler						
Bruk av lån	-58 711	-149 472	-66 785	-74 090	-58 616	-55 631
Sum investeringsinntekter	-82 533	-194 938	-93 412	-85 631	-66 126	-62 426
Videreutlån						
Videreutlån (Startlån)	80 167	35 000	55 000	55 000	55 000	55 000
Bruk av lån til videreutlån	-80 167	0	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Avdrag på lån til videreutlån	30 541	28 300	23 748	24 710	25 661	26 664
Mottatte avdrag på videreutlån	-60 851	-43 300	-43 000	-43 000	-43 000	-43 000
Netto utgifter videreutlån	-30 310	20 000	15 748	16 710	17 661	18 664
Overføring fra drift og netto avsetninger						
Overføring fra drift	-5 291	-9 839	0	-4 973	-4 973	-4 973
Avsetninger til bundet investeringsfond	30 310					
Bruk av bundet investeringsfond (Startlån)	-1 101	-22 395	-15 748	-16 710	-17 661	-18 664
Bruk av ubundet investeringsfond			-4 973	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp						
Dekning av tidligere års udekket beløp						
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	23 917	-32 234	-20 721	-21 683	-22 634	-23 637
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0	0	0

Tabell: Bevilgningsoversikt – investering.

Investeringer i varige driftsmidler, aksjer og andeler er spesifisert og kommentert i bevilgning til investeringer - prosjekter.

Bevilgningsoversikt investeringer – prosjekter

I Handlings- og økonomiplanperioden 2024 -2027 planlegges investeringer i varige driftsmidler som vist i tabellen under. De investeringsprosjekter som er vist nederst i tabellen under (se tekstforklaring i tabell), er investeringsprosjekter som kan realiseres uten å påføre kommunen økt belastning i form av kapitalkostnader (renter og avdrag) eller økte driftskostnader. Dette forklares med at dette er prosjekter som enten har gebyrfinansiering, har egen inntjening i form av leieinntekter, statlige tilskudd og/eller særskilte fond for formålet.

Bevilgningsoversikt - Investering (§ 5-5.1)	Budsjet	Økonomiplanperiode			
		2024	2025	2026	2027
(beløp i 1000 kr)					
1 TEKMIL - Gate,veg og park	700	7 500	7 500	6 500	
2 TEKMIL - Rehabilitering av bruer	100	100	100	100	
3 TEKMIL - Gatelys styring	1 400	-	-	-	
4 TEKMIL - Styringssystem el-billadere teknil	800	-	-	-	
5 TEKMIL - Utbedring Gammelbrua	2 700	-	-	-	
6 TEKMIL - Tyngre kjøretøy	-	2 500	2 700	2 500	
7 TEKMIL - Eiendomsinnrep	200	200	200	200	
8 TEKMIL - Gatelysinvesteringer	2 000	2 000	-	-	
9 TEKMIL - Gang- og sykkelveger	2 000	4 000	4 000	2 000	
10 TEKMIL - Avgiftparkering investering	-	1 600	-	-	
11 EIENDOM - Elverum kapell - oppgradering og tilbygg	1 631	-	-	-	
12 EIENDOM - ENØK tiltak	-	12 512	12 512	12 512	
13 EIENDOM - Bolig til vanskeligstilte Vestsivegen	15 299	805	-	-	
14 EIENDOM - Ydalirtunet 12 leiligheter	24 868	-	-	-	
15 EIENDOM - Vestad skole	-	10 000	-	-	
16 EIENDOM - Hanstad skole	5 000	-	-	-	
17 HMO - Barnevern fagsystem	350	-	-	-	
18 HMO - Ny traktor - vedsentralen	500	-	-	-	
19 KULTUR - Biler - jevn utskiftning	0	5 000	5 000	4 500	
20 KULTUR - Meråpent bibliotek	1 000	-	-	-	
21 HMO - Signalanlegg Sætre sykehjem	-	3 100	-	-	
22 HMO - Signalanlegg Jotuntoppen omsorgsbolig	-	2 200	-	-	
23 SERVICE IKT - Investering IKT	2 850	2 850	2 850	2 850	
24 SERVICE IKT - Investering VFT	1 265	1 265	1 265	1 265	
25 SERVICE-IKT Skyløsning for Unit ERP og Unit FP&A	750	-	-	-	
26 TEKMIL -Vann og avløp	30 000	30 000	30 000	30 000	
Sum investeringer i varige driftsmidler	93 413	85 632	66 127	62 427	

Tabell: Brutto investeringskostnader fordelt på prosjekter i Elverum kommune som er prioritert for perioden 2024 -2027.

Det hefter varierende grad av usikkerhet ved tallene, da det er knyttet forutsetninger til disse, samt at prosjektene er i forskjellig fase; skisse-, forprosjekt- eller hovedprosjektfase. Til fradrag på brutto investeringstall kommer MVA-kompensasjon og på enkelte av prosjektene statlige investeringstilskudd. Se forklaring i teksten i tabellen under.

Kommentarer til investeringsprosjektene:

1. TEKMIL - Gate, veg, park

Årlig bevilgninger på nivå med tidligere år er redusert i 2024, men tatt inn igjen fra 2025 og ut planperioden. Samlepost for oppgradering av gater/veger, nye bil/gang- og sykkelveger i byområdet, faste gate dekker, veg installasjoner/sideanlegg, investeringer tilknyttet park/grøntanlegg og trafiksikkerhetstiltak.

Prosjektfase: Samlepost for oppgradering av gater/veger, nye kjøre-/GS-veger i byområdet, faste gatedekker, veginstallasjoner/sideanlegg, investeringer tilknyttet park/grøntanlegg, TS tiltak i tråd med trafiksikkerhetsplan.

Kommentar: Tiltakene knytter seg til oppgraderinger av eksisterende veg og G/S-veger, etablering av mindre nye G/S-veger og trafiksikkerhetstiltak, samt fornyelse av grøntanlegg og parkmessige tiltak.

2024: Cirka kr 700 000 er øremerket kommunens andel av Innlandet Fylkeskommunes prosjekt for oppgradering av Storgata fra kirka og sørover (vestre del, eksklusive beplantning).

Tiltak i forhold til trafiksikkerhet følger av vedtatt trafiksikkerhetsplan pkt. 2.8 med tilhørende kartlagte trafikkfarlige punkter. Tiltak vil bli fordelt over perioden i henhold til plan. Parkmessige tiltak for å opprettholde standard hjemlet i attraktivitet og folkehelse.

Totalrammen er senket i forhold til tidligere år da større investeringstiltak knyttet til bygging av nye G/S-veger er skilt ut i egne prosjekter.

Konsekvenser ved å gjøre investeringen: Opprettholde minstestandarder og beholde vegkapital, redusere driftskostnader, sikre fremkommelighet og trafiksikkerhet på eget gatenett, økt andel sykkelbruk, gjennomføre ønskede grønt/park tiltak. Nå satte trafiksikkerhets- og klimamål.

Konsekvenser ved ikke å gjøre investeringen: 1: Kostnader flyttes over på drift 2: Realkapitalen forringes, 3: Standard/kvalitet reduseres, 4: Trafiksikkerhet reduseres 5: trivsel og attraktivitet reduseres

Samlet bevilgning for investeringsprosjektet: 0,7 mill kr i 2024, 22,2 mill kr i perioden

2. TEKMIL - Rehabilitering av bruer

Nødvendige tiltak, bl.a. reparasjon- og oppgraderingsarbeider for å ivareta sikkerhet ved kommunale bruer.

Prosjektfase: Nødvendige tiltak for å ivareta sikkerhet ved kommunale bruer.

Konsekvenser ved å gjøre investeringen: Opprettholde minstestandarder, redusere driftskostnader, sikre fremkommelighet og trafiksikkerhet på egne bruer, unngå restriksjoner/brustenging.

Konsekvenser ved ikke å gjøre investeringen: Redusert fremkommelighet, ansvar ved skade som følge av manglende utbedringer og krav, restriksjoner og i verste fall stenging

Samlet bevilgning for investeringsprosjektet: 0,1 million kr i 2024, 0,4 million kr i perioden

3. TEKMIL - Gatelys styring

Prosjektfase: Dagens løsning for gatelystyring [Datek] faller ut når 2G nettet blir koblet ut. Deler av nåværende Datekstyring må da skiftes ut for å opprettholde styringsfunksjonalitet.

Kommentar: I forbindelse med at alt av strømforbruk skulle måles, ble datekstyring lagt inn som leverandør av lysstyringssystem. Datek lysstyringssystem bortfaller når 2G nettet fra Telenor blir koblet ut (2025).

Konsekvenser ved å gjøre investeringen: Fortsatt muligheter for lysstyring, inn og utkobling etter ønsker og behov og kan justere av og på syklus.

Konsekvenser ved ikke å gjøre investeringen: Bortfall av styringsfunksjonalitet på gatelys.

4. TEKMIL - Styringssystem el-billadere

Prosjektfase: Pr. i dag svak betalingsordning for styring/lading av el-billadere på offentlige plasser som gjør at det kan lades gratis.

Kommentar: Investere i ny betalings- og styringsplattform for el-billader på offentlige plasser, samt utskifting av ladere. Fjerne mulighet for gratis lading.

Konsekvenser ved å gjøre investeringen: Sikret betaling og rett pris for den strøm som faktisk forbrukes.

Konsekvenser ved ikke å gjøre investeringen: ingen betaling for bruk av strøm på natt og dag.

5. TEKMIL - Utbedring Gammelbrua

Prosjektfase: I henhold til pålagt bruinspeksjon blir det påpekt mangler både for trafiksikkerhet, vedlikehold og bæreevne på bruer som driftes og vedlikeholdes av Elverum kommune.

Kommentar: Inspeksjon utført i 2022 avdekket stort behov for utskifting av brudekke på Gammelbrua. Råte og spiker som stikker opp av dekke på grunn av slitasje. Vegetasjon på brukar må også fjernes og tas i samme prosjekt.

Konsekvenser ved å gjøre investeringen: Ivareta kapital. Tilfredsstillende krav til sikkerhet for myke trafikanter og overholde krav til bæreevne.

Konsekvenser ved ikke å gjøre investeringen: Manglende sikkerhet for myke trafikanter og eget personell ved drift.

6. TEKMIL - Tyngre kjøretøy

Utskifting av anleggsmaskiner i teknisk drift som brukes både i drift og på investeringsprosjekter. Nødvendig for å opprettholde kapasitet, produktivitet og driftssikkerhet

Prosjektfase: Utskifting av anleggsmaskiner som brukes både i drift og på investeringsprosjekter

Konsekvenser ved å gjøre investeringen: Nødvendig for å opprettholde kapasitet, produktivitet og driftssikkerhet

Konsekvenser ved ikke å gjøre investeringen: Økte vedlikeholdskostnader, dårlig produktivitet og driftssikkerhet.

Samlet bevilgning for investeringsprosjektet: 2,7 millioner kr i 2024, 10,4 millioner kr i perioden

7. TEKMIL - Eiendomsinngrep

Årlig bevilgning på nivå med tidligere år. Midler som brukes til å løse løpende behov for innløsning av tomtegrunn for gjennomføring av mindre veganlegg og lignende.

Prosjektfase: Oppstående gjennom året

Kommentar: Gjentakende, flerårig

Konsekvenser ved å gjøre investeringen: Dette er midler som brukes til løpende behov for innløsning av tomtegrunn m.v. for gjennomføring av mindre veganlegg, m.v. Anslag.

Konsekvenser ved ikke å gjøre investeringen: Urasjonell saksbehandling, plunder og heft, svak gjennomføringsevne

Samlet bevilgning for investeringsprosjektet: Flerårig, løpende

8. TEKMIL - Gatelysinvesteringer

Slutføring av gatelysoppgraderingen. Utskifting av gamle armaturer til nye med LED blir ferdigstilt i 2023. Deretter bør det avsettes 2 millioner kroner årlig i 2024 og 2025 til å slutføre arbeidene knyttet til å oppgradere ledningsanlegg og master til tidsriktig standard (koordinert med andre pågående gravearbeider fra ELVIA, fiberleverandører osv. i de forskjellige områdene).

Prosjektfase: Primært sanering av stolper og luftstrekker der Elvia har prosjekter eller der vegeier oppgraderer vegen.

Kommentar: 2 årig i denne omgang

Konsekvenser ved å gjøre investeringen: Teknisk nødvendige utbedringer som det er lønnsomt å samordne med andre entreprenørers arbeid

Konsekvenser ved ikke å gjøre investeringen: Høyere investeringskostnader da det ikke er noen å dele kostnadene med

Samlet bevilgning for investeringsprosjektet: 4 millioner kroner.

9. TEKMIL - Gang- og sykkelveger

Prosjektfase: Etablering av nye G/S-veger i tråd med pågående reguleringsarbeid og tidligere utredninger

Kommentar: Jf trafikksikkerhetsplan, reguleringsvedtak og arbeidet med vegsystem Hanstad.

Rekkefølge vil bli i takt med reguleringsarbeid; gjelder strekningene:

- G/S-veg langs Henrik Ibsensveg del en, fra Herik Wergelandsveg til Bureiservegen.
- G/S-veg langs Henrik Ibsensveg del to, fra Bureiservegen til enden av vegen.
- G/S-veg langs Johan Falkbergetsveg pluss noen kryssutbedringer ved Skole/barnehage.

Konsekvenser ved å gjøre investeringen: Øke trafikksikkerheten for gående/syklende, få ryddet opp i flere av de trafikale utfordringene ved på Hanstad. Vil også medføre utbedring av dekke i Henrik Ibsensveg.

Konsekvenser ved ikke å gjøre investeringen: Fortsatt uheldige trafikkforhold for spesielt myke trafikanter/skolebarn.

Samlet bevilgning for investeringsprosjektet: 6 millioner kroner, 18 millioner kroner i perioden

10. TEKMIL - Avgiftsparkering – investering

8 nye parkeringsautomater i forbindelse med Avgiftsparkering.

11. EIENDOM - Oppgradering/tilbygg Elverum kapell

Prosjektfase: Bygging

Kommentar: Det er avtalt at prosjektet skal være ferdigstilt desember 2023. Det kan oppstå forsinkelser fordi det har vært mye råteskader i kapellet som måtte utbedres før utbygging av tilbygget kunne starte. Investeringsbehovet i 2024 er kontraktsfestet garantibeløp som skal utbetales etter ett-års befaringsperiode.

Konsekvenser ved å gjøre investeringen:

Ingen endring fra tidligere.

Konsekvenser ved ikke å gjøre investeringen:

Ingen endring fra tidligere.

Samlet bevilgning for investeringsprosjektet:

Iht. KS-vedtak 033/23 er samlet prosjektramme 14,86 millioner kroner. Prisjustert for 2024 utgjør prosjektrammen 14,991 millioner kroner.

12. EIENDOM - ENØK-tiltak

Prosjektfase: Planleggingsfase

Kommentar: Dette er et samlet ENØK-tiltak som omfatter utskifting av utfaset belysning og erstatning av 15 gamle ineffektive ventilasjonsanlegg med lav gjenvinningsgrad.

Lovendring om utfasing av kvikksølvholdige lyskilder trådte i kraft i 2023, og etter 1. september 2023 selges ikke vanlige lysstoffrør, kompaktlysrør og halogenlamper i Norge.

Lampene erstattes med LED-teknologi som har lengre levetid og bruker mindre energi.

En del gamle ventilasjonsanlegg går fortsatt både uten og med liten grad av gjenvinning. Det anbefales å utfase/erstatte 15 av disse anleggene med nye anlegg som har stor grad av gjenvinning av varmen.

I kalkylen for innsparing ligger en estimert strømpris på 1,20 kr/kWh som gir en årlig beregnet innsparing på cirka 2,7 millioner kroner når investeringen er gjennomført.

Konsekvenser ved å gjøre investeringen: Det opprettholdes tilstrekkelig med lys i kommunale formålsbygg slik at tjenesteytere kan bruke lokalene som forutsatt innenfor gjeldende nye lovkrav. LED-belysning gir også en besparelse med tanke på strømforbruk. I tillegg gir nye ventilasjonsanlegg med varme gjenvinning en energibesparelse samtidig som vi har mulighet til å optimalisere og forbedre innklimaet. Prosjektet bidrar til å oppfylle mål i klima- og energiplanen med redusert utslipp.

Konsekvenser ved ikke å gjøre investeringen: Det vil på sikt bli mørkt i byggene da vi ikke får kjøpt lyskilder til eksisterende lamper. Det vil føre til stengte lokaler. Ventilasjonsanlegg med liten eller ingen grad av varme gjenvinning er dårlig økonomi med tanke på unødig energiforbruk.

Samlet bevilgning for investeringsprosjektet 37,535 millioner kroner. Prosjektet gir en årlig innsparing knyttet til strømforbruk, som beløper seg til cirka 1,9 millioner kroner for utskifting av belysning og 0,8 millioner kroner for nye ventilasjonsanlegg med varmegjenvinning.

13. EIENDOM - Boliger til vanskeligstilte Vestsidevegen

Prosjektfase: Reguleringsplan er vedtatt med formålet Offentlig tjenesteyting i stedet for bolig. Dette gir rett til momskompensasjon. Anbudskonkurranse ble gjennomført høsten 2023 og det er inngått kontrakt med totalentreprenør. Dette innebærer at prosjektet kan ferdigstilles i løpet av 2024, men det må avsettes beløp som utbetales til entreprenør etter 1-års garantiperiode.

Kommentar: Prosjektet er beregnet med 6 boenheter på ca. 230 m² bruksareal (ca. 30 m² pr enhet pluss en bod på 30 m², 2 stykk tekniske rom og felles søppelskur). Tjenestemottakere som ikke har et sted å sove og oppholde seg det neste døgnet har krav på et midlertidig botilbud. Årsaken til behovet og om situasjonen har vart over tid, er uten betydning for retten til tjenesten. Tjenestemottakere som bor hos venner, bekjente eller familie kan også ha krav på midlertidig botilbud. Det stilles ikke krav om at tjenestemottaker først må ha forsøkt å finne et botilbud selv. Det midlertidige botilbudet som

benyttes må være kvalitetsmessig forsvarlig ut fra den enkelte tjenestemottakers behov. Tjenestemottaker skal sikres en selvstendig tilværelse med mulighet til å opprettholde relasjoner og sosialt nettverk, delta i alminnelige daglige aktiviteter, og kunne være i eller forsøke å finne seg arbeid. NAV-kontoret må vurdere om det midlertidige botilbudet er egnet til å ivareta disse behovene. Det midlertidige botilbudet må ha en forsvarlig standard. Det skal normalt være god tilgang til bad og toalett, mulighet for matlaging og vask av tøy. Tjenestemottaker skal ha rett til privatliv og kunne motta besøk. Hvis tjenestemottaker er utestengt fra å benytte egen enhet eller eget rom store deler av døgnet, fyller ikke tilbudet kravene som stilles til midlertidig botilbud. Det er nå lagt inn kr 200 000,- for hvitevarer og hyllesystem i isolert bod, samt kr 350 000,- for offentlige gebyrer (byggesaksgebyr og tilknytningsavgift, høy sats). NAV må sikre at det midlertidige botilbudet i seg selv og for den enkelte er forsvarlig også der NAV benytter et tilbud i en annen kommune.

Konsekvenser ved å gjøre investeringen: NAV kan ivareta lovpålagt oppgave, hvor det tilbys et tilrettelagt botilbud. Når prosjektet er gjennomført kan kommunen selge boligen i Grønlivegen 14, som opprinnelig ble anskaffet til formålet Bofelleskap for mindreårige flyktninger.

Konsekvenser ved ikke å gjøre investeringen: Med dagens løsning i Grønlivegen 14 har brukerne eget soverom, men deler kjøkken, bad og oppholds/fellesrom. Kommunens erfaring er at fellesarealer ikke er en god løsning, fordi dette ofte medfører konflikter mellom brukerne.

For at kommunen skal oppfylle lovpålagte tjenester må det være tilgang til en bolig for akuttovernatting. Botilbudet kan ikke basere seg på campingplasser eller hotell. Bostedsløse har rett på bistand til å komme seg inn i en varig bolig. Bedre egnethet på det midlertidige botilbudet vil muliggjøre bedre oppfølging av bostedsløse og raskere overgang til en varig bosituasjon.

Samlet bevilgning for investeringsprosjektet:

Tidligere forbrukt kr. 828 636,-. Kommende bevilgninger kr 16 103 762,-.

Sum investeringsprosjekt totalt kr. 16 932 398,-.

14. EIENDOM - 12 boenheter for yngre med nedsatt funksjonsevne

Prosjektfase: Bygging

Kommentar: Byggestarten i 2023 ble forsinket, og innebærer at det forventes å omsette cirka 54 millioner i 2023. Dette innebærer et redusert budsjettbehov i 2023 på 17 millioner kroner, som medfører at opprinnelig budsjett for 2024 må økes tilsvarende. Prosjektet er planlagt ferdigstilt i løpet av april 2024.

Konsekvenser ved å gjøre investeringen: Kommunen får tilgang til 12 boenheter med personalbase og fellesarealer for brukere med funksjonsnedsettelse.

Samlet bevilgning for investeringsprosjektet: Prosjektet er vedtatt med en samlet budsjetttramme på 78,7 millioner i KS-sak 127/22

15. EIENDOM – Vestad skole

Kommentar: Vedtatt endringsforslag i formannskap og kommunestyret.

16. EIENDOM – Hanstad skole

Kommentar: Vedtatt endringsforslag i formannskap og kommunestyret.

17. HMO - Barnevern fagsystem

Prosjektfase: Barnevernet fagsystem må byttes ut da eksisterende system ikke utvikles videre. Anbudsprosess avsluttes primo november 2023, og systemet implementeres i 2024.

Kommentar: Fremdriften, og betalingsplan er ikke avklart. Investeringssum fra 2023 videreføres til 2024 med kr 350 000.

Konsekvenser ved å gjøre investeringen:

Oppfyller krav i barnevernreformen, både med brukermedvirkning, sikkerhet, rapportering og oppfølging fra Statsforvalter. Nåværende system vil ikke utvikles videre, og fyller ikke krav i lovverk fremover og er ikke kompatibelt med KS-plattform som de nye fagsystemene.

Konsekvenser ved ikke å gjøre investeringen: Eksisterende system utvikles ikke videre, og tjenesten må rapportere manuelt, har ikke tilgang til de digitale løsningene som er etablert for barnevern og samarbeid med sentrale myndigheter

18. HMO - Traktor Vedsentralen

Kommentar: Traktoren på Vedsentralen er fra 2004 og nærmer seg 10 000 driftstimer med den usikkerheten det medfører.

Konsekvenser ved å gjøre investeringen: Sikrer en god og effektiv daglig drift av Vedsentralen.

Konsekvenser ved ikke å gjøre investeringen: En traktor på Vedsentralen er en elementær brikke i den daglige driften ettersom den benyttes til både opplasting av langved og ferdigprodukter, samt logistikkhåndtering på lagertomt. Driftstans på traktor vil føre til umiddelbar drift stans på Vedsentralen.

19. KULTUR - Biler – jevn utskifting

Prosjektfase: Rullering i henhold til økonomiplan

Kommentar: Årlig bevilgning jamfør gjeldende økonomiplan

Konsekvenser ved å gjøre investeringen: Opprettholder drift i kommunens tjenester

Konsekvenser ved ikke å gjøre investeringen: Høyere risiko for driftstans ute i tjenester. Økte vedlikeholdskostnader. Vil ikke klare å oppnå klimamålene.

20. KULTUR - Meråpent bibliotek

Prosjektfase: Anbud og anskaffelse

Nasjonal bibliotekstrategi 2020-2023 fremhever meråpen bibliotek som et tiltak for å gjøre bibliotekene åpnere og mer tilgjengelige og som et eksempel på en "ny driftsform" Biblioteket i Elverum kan tilpasses en meråpen løsning som gir en bedre tilgjengelighet for kommunens innbyggere.

Konsekvenser ved å gjøre investeringen:

Elverum bibliotek blir mer tilgjengelig for kommunens innbyggere og driften i Elverum bibliotek vil da være på linje med godt over halvparten av alle bibliotek i Norge.

Konsekvenser ved ikke å gjøre investeringen:

Biblioteket vil da opprettholde dagens driftsform med sine begrensninger i forhold til tilgjengelighet.

Samlet bevilgning for investeringsprosjektet: Det er ikke tidligere bevilget midler til formålet

21. HMO - Utskifting signalanlegg Sætre

Prosjektfase: Sætre sykehjem har behov for å bytte ut signalanlegget, da det begynner å bli vanskelig å skaffe deler ved behov for reparasjon. Prosjektet er utsatt til 2025, men det kan dukke opp behov for utskifting tidligere. Estimert på elektrikerarbeid er med i kalkylen.

Kommentar: Det er helt nødvendig med et velfungerende sykesignalanlegg på sykehjemmene. Både for at pasientene skal kunne varsle når de trenger hjelp, men også for at de ansatte skal kunne be om assistanse når de trenger det og særlig i akutte situasjoner.

Moderne signalanlegg gir mulighet for velferdsteknologiske løsninger som for eksempel posisjonering, digitalt tilsyn og sporing. Dette kan gi pasienten større bevegelsesfrihet uten at ansatt er like tett på hele tiden, og det gir ansatte mulighet for å ha oversikt i avdelingen på en bedre måte enn i dag. All bruk av velferdsteknologi følger regler om personvern og samtykke.

Konsekvenser ved å gjøre investeringen: Et godt fungerende signalanlegg bidrar til å opprettholde et trygt og helsefremmende arbeidsmiljø. Digitale tilsyn vil også kunne heve søvnkvaliteten til pasientene, ettersom tilsyn kan foretas uten å forstyrre fysisk. Varsel når pasient er på vei opp av sengen kan også sikre raskere hjelp, og på den måten forebygge fall og evt. uro hos pasienten.

Konsekvenser ved ikke å gjøre investeringen: Når eksisterende anlegg ikke lengre kan repareres, vil pasienter miste mulighet til å kunne varsle ved behov for hjelp, og ansatte vil ikke kunne varsle om behov for hjelp i krevende/akutte situasjoner. Det gir høyere risiko for skade på pasient og ansatt. Manglende signalanlegg vil medføre økt behov for tilsyn og derved høyere bemanning.

Samlet bevilgning for investeringsprosjektet: Samlet investeringsbehov er estimert til 3,1 millioner kroner, og gir en gjennomsnittlig årlig økt driftsvirkning på cirka 550.000 kroner.

22. HMO- Signalanlegg Jotuntoppen

Jotuntoppen bo- og omsorgssenter har heldøgntjenester til personer med kognitiv svikt og demenssykdom. Beboere i omsorgsboligen har i dag trykksalarm, men det er få som er i stand til å benytte seg av denne. Ved å installere signalanlegg med moderne velferdsteknologi som muliggjør anonymisert digitalt tilsyn med automatisk alarmering i kritiske situasjoner, vil beboere kunne bo lengre i omsorgsboligen og utsette eller unngå behov for institusjonsplass. Signalanlegg vil bidra til økt pasientsikkerhet, for eksempel redusert risiko for fall. Signalanlegg vil også ivareta ansattes behov for et forsvarlig arbeidsmiljø ved å kunne tilkalle hjelp i krevende situasjoner. Installering av signalanlegg er estimert til å koste 2,2 millioner kroner, og vil innføres i 2025.

Konsekvenser ved å gjøre investeringen: Signalanlegg på Jotuntoppen vil bidra til at beboere kan bo lengre på Jotuntoppen og utsette eller unngå innleggelse på sykehjem. Pasientsikkerhet økes, og ansattes arbeidsmiljø sikres gjennom at de kan varsle kollega ved behov for akutt hjelp, samt gi bedre ressursutnyttelse.

Konsekvenser ved ikke å gjøre investeringen: Brukerne på Jotuntoppen heldøgns omsorg vil på et tidligere stadium være i behov av overføring til sykehjem (en mer ressurskrevende tjeneste).

Samlet bevilgning for investeringsprosjektet: Samlet investeringsbehov er estimert til 3,1 millioner kroner, og gir en gjennomsnittlig årlig økt driftsvirkning på cirka 550 000 kroner.

23. SERVICE IKT - Investering IKT

Prosjektfase: Formålet med investeringen er oppdatering av IKT-infrastruktur og driftssystemer for støtte i tjenesteproduksjonen og til utførelse av effektiv drift, samt å fortsette arbeidet med å etablere en robust og pålitelig digital infrastruktur med fokus på digital sikkerhet og beredskap. Videre skal investeringen bidra til økt kompetanse i bruk av digitale verktøy og innen digital sikkerhet, samt bidrar til økt og effektiv samhandling som igjen vil være et tiltak for reduksjon av klimagassutslipp.

Konsekvenser ved å gjøre investeringen: Effektivisering av driftsrutiner og arbeidsprosesser. Forbedret digital sikkerhet. Bidra til miljømessig bærekraft

Konsekvenser ved ikke å gjøre investeringen: Ineffektive IKT-verktøy og arbeidsprosesser. Mindre mulighet til å iverksette digitaliseringstiltak. Redusert mulighet til å ivareta digital sikkerhet på en forsvarlig måte.

Samlet bevilgning for investeringsprosjektet: Totalt kr 2 850 000

24. SERVICE IKT - IT investeringer – velferdsteknologi

Prosjektfase: Investeringen skal benyttes til innføring av nye velferdsteknologiske løsninger som skal bidra til økt trygghet, sikkerhet, sosial deltakelse, mobilitet og fysisk og kulturell aktivitet for brukere av helse- og omsorgstjenester. Tiltaket skal også bidra til å forbedre tilgjengelighet, ressursutnyttelse og kvalitet på tjenestene.

Konsekvenser ved å gjøre investeringen: Forbedret tilgjengelighet, ressursutnyttelse og kvalitet på tjenestetilbudet innenfor helse og omsorg.

Konsekvenser ved ikke å gjøre investeringen: Økt behov for personalressurser og dermed økte utgifter for å kunne opprettholde kvalitet i tjenestetilbud på grunn av forestående demografiutfordringer (flere eldre)

Samlet bevilgning for investeringsprosjektet: Totalt kr 1 265 000.

25. ØKONOMI - Skyløsning økonomisystem

Support og vedlikehold på økonomisystemene vil opphøre ved utgangen av 2024. Ved overgang til skyløsninger vil alle eksisterende kostnader opphøre. Nye budsjettpriser fra leverandør tilsier en økning i årlige kostnader. Kostnader til egen drift av servere mv vil på sikt bli redusert. Hvor mye egne kostnader vil reduseres, må utredes.

26. TEKMI - Infrastruktur vann og avløp

Løpende investeringer i tråd med vedtatt Hovedplan vann og avløp og handlingsplan for perioden 2024-27.

Prosjektfase: I samsvar med Hovedplan vann og avløp, og forslag til handlingsplan vann og avløp 2024-2027. Selvkost; finanskostnader dekkes 100 % av inntekter og fond. Investeringsbeløp er å forstå inklusiv merverdiavgift.

Økonomisk oversikt – drift

Økonomisk oversikt etter art-drift (§ 5-6)	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplanperiode			
	Tall i 1000 kroner	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsinntekter							
Rammetilskudd	-729 105	-744 576	-806 957	-817 728	-821 067	-824 430	
Inntekts- og formuesskatt	-670 807	-631 701	-685 497	-691 183	-693 458	-696 121	
Eiendomsskatt	-90 022	-91 038	-96 480	-97 680	-97 680	-97 680	
Andre skatteinntekter	-3 423	-401	-401	-401	-401	-401	
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-49 776	-53 140	-73 397	-59 097	-49 359	-41 511	
Overføringer og tilskudd fra andre	-261 670	-153 805	-175 979	-174 000	-173 183	-172 319	
Brukerbetalinger	-68 247	-64 574	-63 696	-61 496	-61 496	-61 496	
Salgs- og leieinntekter	-148 484	-164 276	-169 837	-172 916	-175 816	-176 316	
Sum driftsinntekter	-2 021	-1 903	-2 072	-2 074	-2 072	-2 070	
	534	511	244	501	460	274	
Driftsutgifter							
Lønnsutgifter	991 117	942 365	1 042 097	1 039 677	1 036 188	1 033 441	
Sosiale utgifter	262 247	265 551	276 012	275 832	275 227	274 546	
Kjøp av varer og tjenester	494 125	447 192	487 991	478 473	467 478	466 856	
Overføringer og tilskudd til andre	139 516	110 724	114 087	111 482	111 577	111 672	
Avskrivninger	121 251	126 560	126 226	126 047	126 956	122 697	
Sum driftsutgifter	2 008 256	1 892 392	2 046 413	2 031 511	2 017 426	2 009 212	
Brutto driftsresultat	-13 278	-11 119	-25 831	-42 990	-55 034	-61 062	
Finansinntekter/Finansutgifter							
Renteinntekter	-20 325	-23 049	-27 240	-26 730	-26 194	-25 638	
Utbytter	-13 266	-33 000	-23 000	-13 000	-13 000	-13 000	
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	-	-	-	-	-	
Renteutgifter	57 757	107 179	131 812	118 913	109 536	105 204	
Avdrag på lån	83 839	84 774	88 680	88 919	90 655	94 054	
Netto finansutgifter	108 004	135 904	170 252	168 102	160 997	160 620	
Motpost avskrivninger	-121 251	-126 560	-126 226	-126 047	-126 956	-122 697	
Netto driftsresultat	-26 524	-1 775	18 195	-935	-20 993	-23 139	
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:							
Overføring til investering	5 291	9 839	0	4 973	4 973	4 973	
Avsetninger til bundne driftsfond	16 051	401	2 358	2 358	2 358	2 358	
Bruk av bundne driftsfond	-22 569	-2 627	-4 051	-2 711	-2 531	-2 531	
Avsetninger til disposisjonsfond	27 751	0	0	1 173	16 193	18 339	
Bruk av disposisjonsfond	0	-5 838	-16 502	-4 858	0	0	
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0	
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	26 524	1 775	-18 195	935	20 993	23 139	
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0	

Tabell: Økonomisk oversikt etter art-drift.

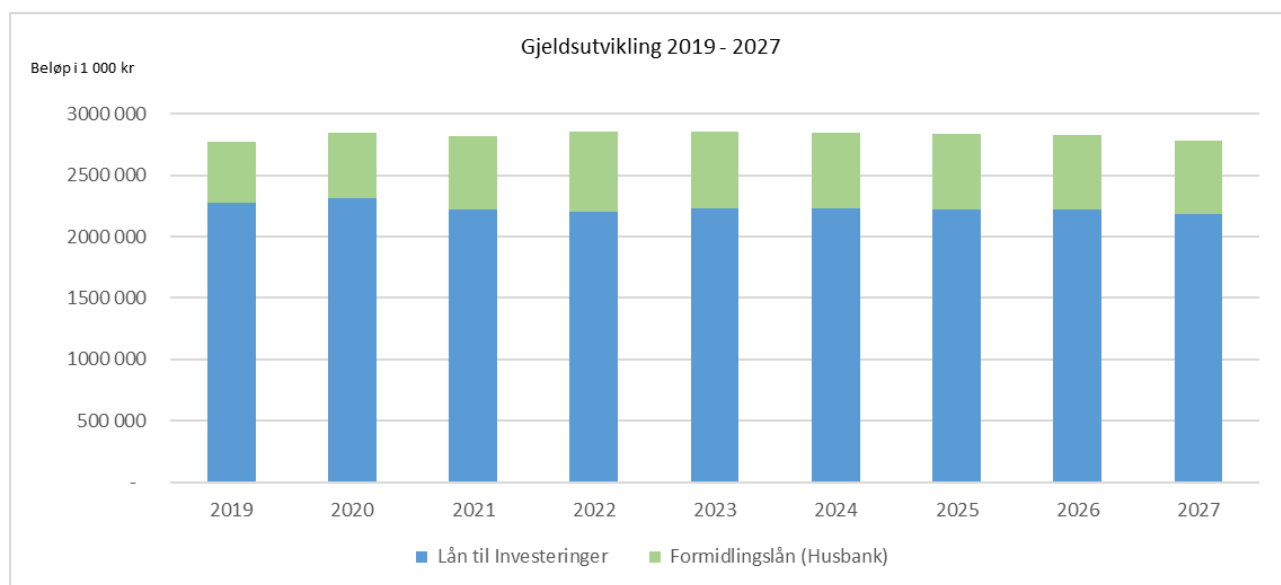
Oversikt over gjeld og andre vesentlige forpliktelser

Nivået og utviklingen i kommunens samlede gjeld påvirker kommunens økonomiske handlingsrom. Kommunen skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig risiko, og for å sikre at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.

I gjeldende økonomiplan er det innarbeidet konsekvensen av nye låneopptak som følge av alle planlagte investeringer. Avdrag på gjeld er innarbeidet i henhold til minimumsnivået som kommuneloven og forskrift setter til avdrag på lån. I praksis betyr dette at kommunen betaler ned gjelden i samme takt som den gjenstående økonomiske levetiden på kommunens eiendommer, anleggsmidler, transportmidler og utstyr tilsier.

Gjeld pr 31.12	Beløp i 1 000 kroner	2023	2024	2025	2026	2027
Lån til investeringer pr 31.12		2 233 466	2 227 997	2 217 544	2 219 162	2 180 679
Lån til viderefremidling (Husbanken) pr 31.12		625 085	621 335	615 626	608 965	601 301
Sum gjeld 31.12		2 858 551	2 849 332	2 833 170	2 828 127	2 781 980

Tabell: Gjeld pr. 31.12 i de enkelte årene i planperioden.

Graf: Samlet gjeldsutvikling for Elverum kommune - perioden 2019 - 2027.

DEL 3 – VIRKSOMHETSPLAN 2024

Innledning

Virksomhetsplan og årsbudsjett forklarer hovedtrekkene i tjenesteproduksjonen som er planlagt på de forskjellige tjenesteområder i Elverum kommune i 2024. Virksomhetsplanen forklarer med ord og tabeller/figurer hva som skal gjøres. Årsbudsjettet (se kapitlet over) redegjør for de økonomiske rammene for denne virksomheten.

Virksomhetsplanen tar utgangspunkt i:

1. tiltak som er beskrevet i Handlingsplanen (fireårs-perspektiv). Handlingsplanen i sin tur baserer seg på mål og strategier i det overordnede planverket (kommuneplanen og de strategiske planene).
2. føringer for tjenesteproduksjon, myndighetsforvaltning og samfunnsutvikling som er nødvendig å håndtere i ettårsperspektiv, og som ikke er redegjort for i planverket – altså utfordringer som kommer til undervegs.
3. føringer som er kommet fram gjennom arbeidsprosess og foreslåtte prioriteringer fra folkevalgte (kommunestyrekomiteene), administrasjonen (sektorer og staber), tillitsvalgte, verneombud m.fl., og som drøftes på kommunestyrets strategikonferanse.

I kapittel under redegjøres det for virksomhetsplan for 2024 per tjenesteområde. For oversiktens skyld redegjøres det i dette kapitlet også kort for relevante forhold som kommunens styring, ledelse og kontroll, delegering, lederkontrakter og ledelsesfora, egenkontroll, eksternkontroll, årshjul for styring, styringsplattformen, planverket, målhierarki og planhierarki, organisering av virksomheten, personaloversikt og overordnede styringsmål.

Styring – ledelse – kontroll

Kommunen styres i tråd med overordnet planverk og i henhold til lover og forskrifter, regler og rutiner fra overordnet myndighet. Kommunen må ha et tilfredsstillende system for:

- **styring** (sette mål, sørge for tilstrekkelige planer og ha nødvendige rutiner for oppfølging) – godkjennes av de folkevalgte politikere i formannskap og kommunestyre og utvikles i prosesser og samråd mellom kommunens faglige ledere og medarbeidere og de folkevalgte.
- **ledelse** (ta imot styringssignaler, organisere ressursene, målrettet virksomheten, gjennomføre og rapportere) – utføres i hovedsak av den kommunale administrasjon under kommunedirektørens ledelse.
- **kontroll** (dette utgjøres av kommunens egenkontroll og ekstern kontroll gjennom tilsyn).

«Handlings- og økonomiplan 2024-2027 – Virksomhetsplan og årsbudsjett 2024» er en vesentlig del av dokumentasjonen for styrings-, ledelses- og kontrollarbeidet i kommunen. [Se ytterligere omtale på kommunens hjemmeside.](#)

Delegering

Kommunestyret er kommunens øverste myndighet og treffer vedtak på kommunens vegne så langt ikke annet følger av lov eller delegeringsvedtak. For å lette og sikre den daglige driften av kommunen har kommunestyret delegert sin myndighet så langt det er lovlig adgang, til formannskapet, andre folkevalgte organer og til administrasjonen ved kommunedirektøren. Delegeringsreglementet er vedtatt av kommunestyret i sak 144/20 den 16. desember 2020. [Se delegeringsreglement kommunens hjemmeside her.](#)

Lederkontrakter og ledelsesfora

Kommunedirektøren ivaretar ledelse og administrasjon av kommunens samlede virksomhet. Elverum kommunes virksomhet er organisert i seks sektorer og fem staber – [se ytterligere omtale på kommunens hjemmeside her.](#) Lederne for disse sektorene og stabene danner sammen med kommunedirektøren og assisterende kommunedirektør kommunedirektørens ledergruppe. For å gjennomføre den årlige virksomheten (virksomhetsplan og årsbudsjett vedtatt av kommunestyret – dette dokumentet) fordeler kommunedirektøren ansvar til sektorsjefene og stabssjefene. Denne ansvarsfordelingen er formalisert gjennom en årlig lederkontrakt. For å styrke hele

kommunens evne til å nå målene innenfor tilgjengelige ressursrammer, og styrke ledergjernen, har organisasjonen flere ledelsesfora – faste og temporære. Slike fora er: ukentlige ledergruppemøter, kvartalsvise ledermøter i “laget rundt barn unge og deres familier”, resultatutviklingsdialog i tilknytning til tertialrapportering og månedsrapportering, medarbeidersamtaler, ledertrening og lederutvikling.

Egenkontroll

Kommunen har egenkontroll av virksomheten i henhold til lover og forskrifter. Dette gjøres for å sikre lovlig og forsvarlig anvendelse av felleskapets midler, redusere risiko for styringssvikt, feil og mangler, sikre åpenhet og forhindre mislighold. I praksis sikres dette særlig gjennom systematisk revisjon av virksomheten, årlig regnskapsrevisjon og periodiske forvaltningsrevisjoner, internkontroll og kvalitetssikring av tjenesteproduksjonen.

Ekstern kontroll

Kommunens virksomhet er underlagt ekstern kontroll. Dette ivaretar i særlig grad Statsforvalteren gjennom tilsyn av utvalgte virksomhetsområder.

Årshjul for styring

Kommunens årshjul for styring på overordnet nivå viser viktige milepæler i styringsarbeidet gjennom året. Her vises samspillet mellom folkevalgt styring og administrativ ledelse og gjennomføring.

Styringsplattformen

Kommunen har egen styringsplattform som er grunnlag for styrings- og ledelsesarbeidet.

Planverket

Elverum kommune har planverk i henhold til egen planstrategi (jfr. plan- og bygningsloven). Planverket er styringsgrunnlaget for den samlede virksomheten i kommunen. Planstrategi og planverket er beskrevet og finnes på kommunens hjemmeside.

Tjenesteproduksjonen på hver enkelt tjeneste innenfor tjenesteområdene (se under) foregår i henhold til mål og rammer. For de enkelte funksjonene med tilhørende tjenester er målene i virksomhetsplanen vist som indikatorer. Disse indikatorene tar utgangspunkt i de strategiske planenes mål på de forskjellige samfunnsområdene.

Målhierarki og planhierarki

De overordnede planene (kommuneplanen og temaplaner/sectorplaner (strategiske planer)) har overordnede og langsiktige mål. Gjennom planarbeidet skal den røde tråden styrkes fra langsiktige og overordnede mål og strategier til den daglige tjenesteproduksjonen. Se mer om dette i planstrategien her.

Organisering av virksomheten

Politisk organisering

Kommunens organisering av det politiske arbeidet viser hvordan de folkevalgte representantene og representanter oppnevnt av de folkevalgte, er fordelt i styrer, komitéer, råd og utvalg. Kommunens politiske organisering er vist og omtalt her. Det er egne reglementer for de politiske organer i Elverum kommune – her.

Administrativ organisering

Kommunens administrative organisering viser kommuneorganisasjonens organisering under kommunedirektørens ledelse. Dette er beskrevet på kommunens hjemmeside her.

Bemanningsplaner

Oversikten nedenfor viser omfanget av personalressurser som ligger i kommunens bemanningsplaner i tjenesteproduksjon pr 1. januar hvor effekten av salderingstiltak er innarbeidet.

Sektorer og staber	Antall årsverk	
	31.08.2023	01.01.2024
Kommunedirektørens kontor og Samfunnsutviklingsstaben	7,5	7,5
Sektor for teknikk og miljø	54,5	54,5
Eiendomsstaben	83,8	80,0
Sektor for skole (inkl. PPT, BOI/ELS, kulturskole)	441,4	439,8
Sektor for barnehage	137,4	135,6
Sektor for helse, mestring og omsorg	640,5	664,4
NAV Elverum	25,0	24,0
Sektor for kultur	32,8	31,8
Personalstaben	5,5	5,5
Service- og IKT-staben	27,2	27,2
Økonomistaben	23,4	22,6
Sum	1 479,0	1 492,9

Tabell: Bemanning i Elverum kommune fordelt på sektorer og staber per 31.08.2023 og per 01.01.2024.

Oversikten over viser bemanningsplaner per 31.08.23 og 01.01.2024 (hvor alle salderingstiltak er innarbeidet). I sum viser dette at bemanningen målt i antall årsverk går noe opp for kommunen samlet fra utgangen av 2. tertial 2023 til planlagt bemanning per 01.01.2024.

Sektor helse, mestring og omsorg har den største økningen i årsverk. Dette skyldes økt bemanning i flere deler av tjenesten på grunn av økte behov hos nye og eksisterende brukere. Institusjonstjenesten øker med 2 korttidsplasser for å bedre kunne ta imot utskrivningsklare pasienter fra spesialisthelsetjenesten. Jfr. for øvrig forklaringer som er gitt under kapitlet om grunnlagsendringer over.

Eiendomsstaben har redusert bemanning på 2 årsverk som følge av naturlig avgang knyttet til prosjektledelse og boligforvaltning. Redusert bemanning knyttet til salderingstiltak innenfor sektorene skole og barnehage utgjør i sum 1,8 årsverk.

Reduksjon i 1,6 årsverk for skole skyldes bortfall av stilling ved naturlig avgang. Reduksjon i bemanning knyttet til salderingstiltak er ikke lagt inn da det først blir effektivt 1.8.2024.

Overordnede styringsmål - indikatorer

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede plan. Et langsiktig mål i kommuneplanen er at «Elverum skal være et godt og sunt sted å leve, med aktive, glade og friske innbyggere». Som beskrevet over har kommunen et planverk i et hierarki med kommuneplanen øverst (som grunnlag). Avledet av kommuneplanen følger temaplaner for å sikre tilstrekkelig styringsgrunnlag (nødvendig detaljering) for den samlede og mangfoldige virksomheten. På grunnlag av dette planverket og den årlig rullerende Handlings- og økonomiplanen, er det tatt ut noen overordnede styringsmål (indikatorer) som gjelder for hvert år for hele den kommunale virksomheten (se målekortet under). Spesifikke mål (indikatorer) på årsbasis for tjenesteproduksjonen kommer i tillegg (se virksomhetsplanen for hvert tjenestemråde).

OVERORDNEDE STYRINGSMÅL FOR HELE ORGANISASJONEN						
DIMENSJONER MED INDIKATORER	Resultat	Mål				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Samfunnsdimensjonen						
Innbyggertall ved årsslutt	21 568	21 593	21 849	21 949	22 049	22 149
Økonomidimensjonen						
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter (mål er 2,0 %).	1,31%	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %
Udisponerte disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	4,31%	4 %	4 %	4 %	4 %	4 %
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	108%	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Egenfinansiering av investeringsporteføljen ekskl. VARF	17,5%	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %
Organisasjonsdimensjonen						
Sykefraværprosent	9,7	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
Medarbeidertilfredshet – 10 faktorer (basert på svar fra medarbeidere der den enkelte svarer på en skala fra 1–5 (1=svært uenig og 5=svært enig). Tallene viser det samlede gjennomsnitt for kommunens medarbeidere. Undersøkelsen gjennomføres annen hvert år.						
1: Indre motivasjon – oppleves oppgavene som en drivkraft og som spennende og stimulerende.	4,3	Måles ikke	4,3	Måles ikke	4,3	Måles ikke
2: Mestringstro – tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer.	4,4	Måles ikke	4,4	Måles ikke	4,4	Måles ikke
3: Autonomi – opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig.	4,3	Måles ikke	4,3	Måles ikke	4,3	Måles ikke
4: Bruk av kompetanse – brukt egen jobbrelevant kompetanse på en god måte.	4,3	Måles ikke	4,3	Måles ikke	4,3	Måles ikke
5: Mestringsorientert ledelse – ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg best mulig i forhold til egne forutsetninger.	4,0	Måles ikke	4,0	Måles ikke	4,0	Måles ikke
6: Rolleklarhet – forventningene til jobben som skal utføres er tydelig definert og kommunisert.	4,4	Måles ikke	4,4	Måles ikke	4,4	Måles ikke
7: Relevant kompetanseutvikling – best mulig rustet til å utføre sine oppgaver med høy kvalitet.	3,7	Måles ikke	3,8	Måles ikke	3,8	Måles ikke
8: Flexibilitetsvilje – fleksibel på jobb og tilpasse sin måte å jobbe på til nye behov og krav.	4,5	Måles ikke	4,5	Måles ikke	4,5	Måles ikke
9: Mestringsklima – motiveres av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode.	4,2	Måles ikke	4,1	Måles ikke	4,1	Måles ikke
10: Prososial motivasjon – nyttig og verdifullt for andre.	4,7	Måles ikke	4,7	Måles ikke	4,7	Måles ikke
Tjenestekvalitetsdimensjonen						
Tjenestene skal være innenfor lov og forskrift – jfr. kontroll v/tilsyn fra Statsforvalteren.	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

Tabell: Overordnede styringsindikatorer – resultater og mål for utvalgte indikatorer som gjelder for Elverum kommune.

Virksomhetsplan per tjenesteområde

Innledning

I det følgende vises virksomhetsplanen for kommunen strukturert per **tjenesteområde** med tilhørende **funksjoner og tjenester**. Virksomhetsplanen viser hvilke tjenester kommunen produserer, rammene og målene for tjenesteproduksjonen, utviklingsambisjoner med videre. I Elverum kommune er tjenestene fordelt på disse tjenesteområdene:

- Politisk styring
- Administrasjon
- Barnehage
- Skole
- Barnevern
- Helse – forebygging og behandling
- Pleie og omsorg
- Sosial – tjenestebistand
- Sosial – økonomisk bistand
- Kultur og religiøse formål
- Teknisk forvaltning
- Teknisk drift
- Næringsutvikling
- Fellesfunksjoner

Virksomhetsplanen per tjenesteområde gir oversikt over det vesentlige av den kommunale virksomheten. Planen viser hvordan kommunens ressurser prioriteres basert på folkevalgtes styring av ressursbruken, og skal gi innbyggere og omverden mulighet til innsyn i hvordan kommunens ressurser anvendes til tjenesteproduksjon, myndighetsforvaltning og samfunnsutvikling. Ressursbruken på tjenesteområdene er samtidig fordelt ut på rammer til sektorer og staber, slik at kommunedirektøren har grunnlag for utformingen av lederkontraktene og oppfølging av rammestyringen. Kommunens virksomhet er per 2024 organisert i seks sektorer som ivaretar kommunens rolle som tjenesteprodusent, forvaltningsmyndighet og samfunnsutvikler. I tillegg er virksomheten organisert med fem staber som primært ivaretar støttefunksjoner for sektorene. Enkelte funksjoner/tjenester blir ivaretatt i hel- eller deleide selskaper/virksomheter og interkommunale virksomheter (avfallshåndtering, brann og redning samt revisjon).

Kommunens overordnede planverk er i henhold til planstrategien fordelt på seks samfunnsområder (jfr. nærmere beskrivelse i Handlingsplan 2024-2027 over). Virksomhetsplan per tjenesteområde er det nivået i planverket som **beskriver kommende års tjenesteproduksjon** innenfor rammen av det vedtatte budsjett, og danner grunnlag for tertialrapporter og årsmelding. Dette betyr at tiltak som er beskrevet i Handlingsplanen (se over) er beskrevet mer detaljert på hvert tjenesteområde.

Redegjørelsen for neste års (2024) tjenesteproduksjon innenfor tjenesteområdene har følgende underkapitler:

- **Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet** – kort beskrivelse av hvilke type tjenester kommunen produserer og yter overfor innbyggerne.
- **Målgrupper for tjenestene** – redegjørelse for hvilke målgrupper som er mottaker av de aktuelle tjenestene.
- **Utvikling i nøkkeltall** – viser utvikling i viktige nøkkeltall innenfor tjenesteområdet.
- **Mål for tjenesteproduksjonen – målekort 2024** – målekort med indikatorer for tjenesteproduksjonen (jfr. mål og planhierarki). Indikatorene i målekortet i virksomhetsplanen er basert på de mål og indikatorer som finnes i kommunens planverk eller fra andre føringer for den enkelte funksjon og tjeneste. Indikatorene gjør det mulig å følge utvikling over tid og vise om målene nås.
- **Organisering av tjenesteproduksjon** – kort om hvem som har ansvar for at de aktuelle tjenestene på tjenesteområdet blir produsert og levert.

- **Planlagt utviklingsarbeid i 2024** – utviklingsarbeidet som planlegges gjennomført for å forbedre eksisterende tjenester og eventuelt utvikle nye.

Målene for tjenesteproduksjonen vises som nevnt i et målekort med indikatorer på hvert tjenesteområde. Under vises tabell som viser hvilke planer som er grunnlag for indikatorerne i hvert målekort på det enkelte tjenesteområde.

Plan	Tjenesteområde											
	Administrasjon	Barnehage	Skole	Barnevern	Helse	Pleie og omsorg	Sosial - tjenestebistand	Sosial – økonomisk bistand	Kultur og religiøse formål	Teknikk forvaltning	Teknisk drift	Næringsutvikling
Kommuneplanens samfunnsdel	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Klima og energi i Elverum – 2020 - 2024	X		X						X	X	X	X
Byplan 2030	X	X	X						X	X	X	X
Trafikksikkerhet i Elverum – 2021 - 2025	X	X	X							X	X	X
Hovedplan vann og avløp – 2015 - 2024	X										X	
Attraktivitet for Elverum – 2021 - 2026	X	X	X				X	X	X	X	X	X
Internasjonalt arbeid i Elverum – 2018 - 2021	X	X	X						X	X		X
Oppvekst i Elverum 2023-2027	X	X	X	X	X	X	X	X	X			
Integrering i Elverum – 2015 - 2019	X	X	X	X	X		X	X	X		X	X
Folkehelsearbeid i Elverum – 2019 - 2023	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Helse og omsorg i Elverum - 2023 - 2027	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	
NAV Innlandet							X	X				
Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv i Elverum – 2023 - 2027	X	X	X		X		X		X		X	
Veteraner i Elverum – 2019 - 2023	X				X		X	X				

Tabell: Kommunalt planverk med mål og strategier som ligger til grunn for underordnede mål (indikatorer) som er satt opp i målekortet for de enkelte tjenesteområdene. Tabellen viser hvilke tjenesteområder (kryss) med tjenester som bidrar til å oppfylle mål i de aktuelle planene.

Politisk styring

Funksjon 100 – Politisk styring – inneholder tjenestene:

- kommunestyre og formannskap
- ungdomsråd
- kommunestyrekomiteene
- andre politiske utvalg
- valgavvikling

Tjenestene innenfor tjenesteområdet omhandler særlig det arbeid som gjøres i kommunens styrende organer, av folkevalgte representanter i kommunestyre, formannskap, komitéer, råd og utvalg. I tjenestenes økonomiske ramme inngår med det godtgjørelse til folkevalgte og utgifter som følger med møteavvikling. Utgifter til interkommunale og regionale politiske råd og samarbeidstiltak inngår, likeledes utgifter i kommunen knyttet til forberedelse og avvikling av kommune-, fylkeskommune- og stortingsvalg.

Funksjon 110 – Kontroll og revisjon – inneholder tjenestene:

- kontrollutvalg
- revisjon

Tjenestene omfatter arbeidet i kommunens kontrollutvalg etter kommunelovens kapittel 23 og revisjon etter kommunelovens kapittel 24. Møtegodtgjørelser og andre utgifter til møteavvikling i kontrollutvalget, kontrollutvalgssekretariatet og utgifter til regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon inngår.

Administrasjon

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Funksjon 120 Administrasjon inneholder tjenestene:

- administrativ ledelse: ledere som har økonomiske og administrative fullmakter. Ledere på avdelingsnivå henføres til respektive tjenestefunksjon.
- stab/støttetjenester: Stab/støttetjenester knyttet til oppfølging og styring av hele kommunen. Dette omfatter blant annet alle oppgaver knyttet til økonomiforvaltning, personalforvaltning (HR), kommunejurist, utvikling av lokalsamfunn og deler av attraktivitetsarbeidet.
- fellesfunksjoner: Kommunikasjon og servicefunksjoner, felles journalføring, post og arkivfunksjon, felles lønns- og regnskapsfunksjon, fakturering og innfordring, felles IKT-drift for hele kommunen, lærlingeordning, personvern/-sikkerhet, internkontroll og beredskap.
- fellesutgifter: Kantine, kaffemaskiner, sekretariat for politisk ledelse, bedriftshelsetjeneste for kommunens ansatte, overordnet HMS-arbeid, kontingent til KS, frikjøp av hovedtillitsvalgte, utgifter knyttet til innføring og administrasjon av eiendomsskatt.

Funksjon 121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen inneholder tjenesten:

- utgifter knyttet til forvaltning og forsikring av kommunens bygg og eiendom.

Funksjon 130 Administrasjonslokaler inneholder tjenesten:

- utgifter til drift og vedlikehold av administrasjonslokaler.

Målgrupper for tjenestene

Felles for de administrative tjenestene er at målgruppene i hovedsak er organisasjonsinterne. De administrative tjenestene skal lede, administrere, støtte og legge til rette for tjenesteproduksjonen som utøves i sektorene overfor kommunens innbyggere, slik at tjenesteproduksjonens mål nås.

Utvikling i nøkkeltall

Kr/m ² /år	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vedlikehold	87	122	115	70	58	58	91

Tabell: Utviklingen i gjennomført vedlikehold av kommunens formålsbygg i perioden 2016-2022 – Kr/m²/år.

Vedlikeholdet av kommunale formålsbygg er underfinansiert, og innebærer at vedlikeholdsetterslepet øker i omfang fra år til år. Kartlagt/estimert vedlikeholdsetterslep utgjorde i 2022/2023 cirka 360 millioner kroner. For å sikre et oppdatert og reelt fakta- og beslutningsgrunnlag er det nå behov for å gjennomføre en ny tilstandsregistrering/-analyse for kommunens formålsbygg og anlegg. Dette forutsetter imidlertid kjøp av tjenester fra eksterne med nødvendig kompetanse på alle tekniske fag. Uavhengig av dette må det i gjennomsnitt gjennomføres vedlikehold for minimum 170 kr/m² per år for å unngå ytterligere etterslep. Dette innebærer at årlig vedlikeholdsbudsjett for 2024 bør økes med cirka 15 millioner kroner.

Mål for tjenesteproduksjon - målekort 2024

Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2022	Mål 2023	Mål 2024
120: Økonomi.			
Tilfreds med økonomiske rapporter for å ha god økonomistyring fra Agresso (skala fra 1–6, 6 er høyest).	4,6	Måles ikke	4,8
Opplever Økonomistaben som serviceinnstilt og fleksibel (skala fra 1–6, 6 er høyest).	4,6	Måles ikke	4,8
Forbehold i revisjonsberetning for kommuneregnskapet.	0	0	0

Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2022	Mål 2023	Mål 2024
120: Personal.			
Tilfreds med faglige råd i arbeidsgiver- og personalspørsmål (skala fra 1–6, 6 er høyest).	4,9	4,7	4,8
Opplever Personalstaben som serviceinnstilt og fleksibel (skala fra 1–6, 6 er høyest).	4,7	4,7	4,8
120: Service- og IKT.			
Dagens inngående og utgående post, mottatt av Dokumentasjonscenteret før kl 12.00, journalført og lagt ut på postlista samme dag. (Indikator = måloppnåelse innen tidsfrist hverdager)	96%	98%	96%
Andel utgående dokumenter ekspedert digitalt fra kommunenes felles saksbehandlingssystem	81%	80%	80%
Kommunikasjon og service: Vi skal være førstevalget for informasjon om Elverum kommune, og foretrukket valg uavhengig av kanalvalg – om det er besøk, på telefon eller digitalt (se indikatorer).			
Svarprosent inngående samtaler til sentralbord	91%	93%	91%
120: IKT-drift			
Opplever responstid ved kontakt med IKT-brukerstøtte som tilfredsstillende (skala fra 1–6, 6 er høyest).	5,0	4,9	4,9
Opplever IKT-drift som serviceinnstilte (skala fra 1–6, 6 er høyest).	5,1	4,9	4,9
Oppetid for nettverksinfrastruktur, måles 24/7 (unntatt planlagt nedetid)	99,9%	99,4%	99,4%
Oppetid for servere, målt i tiden 07.00 – 23.00, 24/7 (unntatt planlagt nedetid)	99,9%	99,4%	99,4%
Andel husstander med tilbud om høyhastighetsbredbånd i ikke-kommersielle områder i kommunen	74%	85%	85%
120: Personvern, internkontroll og beredskap.			
Ledere har tilstrekkelig kunnskap til å ivareta personvern og informasjonssikkerhet for brukere, innbyggere og medarbeidere (skala fra 1–6, 6 er høyest).	4,45	4,9	4,9
Gjennomføring av årlig internkontroll for et utvalg av systemer skal sikre at kommunen følger de grunnleggende personvernprinsippene i henhold til personopplysningsloven.	100%	100%	100%
Minimum en skrivebordsøvelse i kommunens kriseledelse per år.	100 %	100 %	100 %
Minimum en praktisk orientert beredskapsøvelse per år knyttet til aktuelle IKT-hendelser som kommunikasjonsbortfall, strømutfall og/eller dataangrep, inkludert gjennomretting til normal situasjon (test av backup/restore-rutiner)	100 %	100 %	100 %
Gjennomføre årlige beredskapsdager	100 %	100 %	100 %
Årlig oppdatere beredskapsdokumenter – ROS-analyse, beredskapsplaner, tiltakskort	75 %	100 %	100 %
121/130: Eiendomsfunksjoner.			
Opplevelse av driftsteknikers evne til å løse avtalte oppgaver i henhold til gjeldende driftsplan (skala fra 1–6, 6 er høyest).	4,6	4,5	4,5
Opplevelse av renholders evne til å løse avtalte oppgaver i henhold til gjeldende renholdsplan (skala fra 1–6, 6 er høyest).	4,8	4,5	4,5
Opplevelse av responsen på dine henvendelser til eiendomsstaben (eiendomssjef, enhetsledere, avdelingsledere og teamledere) (skala fra 1–6, 6 er høyest).	3,9	4,5	4,5
Opplevelse av utførelsen av vedlikehold i henhold til vedtatt vedlikeholdsplan (skala fra 1–6, 6 er høyest).	3,9	4,5	4,5
Opplevelse av at byggeprosjekt er utført i henhold til inngått oppdragsavtale (skala fra 1–6, 6 er høyest).	3,9	4,5	4,5
Opplevelse av Eiendomsstabens samlede leveranser (skala fra 1–6, 6 er høyest).	3,9	4,5	4,5
Renholdskostnad – kroner per m ² bruttoareal (sum eide og leide bygg)	215	<200	<205
Økonomi i byggeprosjekter innenfor årlig vedtatt investeringsbudsjett	100 %	100 %	100 %
Redusert kostnad i byggeprosjekter sammenlignet med Norsk Prisbok, ref. Bygg21			20 %
Framdrift på byggeprosjekter i henhold til entreprisekontrakter.	99 %	100 %	100 %
Korrigerte brutto driftsutgifter til vedlikeholds aktiviteter i eiendomsforvaltningen – kroner per m ²	91	>170	>170
Samlet arealer for administrasjonslokaler i m ² per innbygger	0,6	<0,6	<0,6

Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2022	Mål 2023	Mål 2024
Utrangert bygningsmasse/-arealer avhendes fortløpende for å unngå unødige kostnader til tomgangsdrift	Ikke målt	100 %	100 %
Kildesortering av næringsavfall - levert restavfall reduseres sammenlignet med referanseåret 2022			>20 %

Organisering av arbeidet

Tjenestene innen tjenesteområdet Administrasjon produseres særlig i stabene i Elverum kommune – se omtale under.

Økonomistaben

Økonomistaben er organisert med enhetene:

- Budsjett og økonomistyring
- Regnskap og innfordring av kommunale krav
- Lønn

Økonomistaben har ansvaret for kommunens regnskap, økonomifunksjoner, støttetjenester til sektorer og staber og tre stiftelser. I tillegg yter staben økonomitjenester gjennom økonomistyringssystemet til følgende virksomheter med kommunalt eierskap, basert på inntektsgivende tjenesteavtaler:

- Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS.
- Elverum kirkelige fellesråd
- Elverum menighetsråd.
- Terningen Arena Idrett og Kultur AS.
- Terningen Arena Idrett og Kultur Drift AS.
- Elverum Energi AS.
- Sør-Østerdalsregionen interkommunalt politisk råd
- 3 stiftelser i Elverum kommune

Målet med leveranse av tjenester til denne næringsvirksomheten hvor kommunen selv er en betydelig eier, er todelt. For det første å sikre virksomhetene rimelige tjenesteleveranser gjennom stordriftsfordeler og et tilnærmet selvkostprinsipp i tjenesteavtalene. For det andre å bygge et større og mer kompetanserikt fellesskap innenfor økonomiområdet, og ut fra størrelse innenfor økonomistaben bli mindre sårbare ved ferie og fravær.

Økonomistaben har ansvar for å bistå sektorer og staber i arbeid med innkjøp. Dette er alt fra enkeltkjøp, rammeavtaler og større anskaffelser innen bygg og anlegg. Kommunen har innkjøpssamarbeid med kommunene Hamar, Ringsaker, Stange og Løten. Innkjøpssamarbeidet fungerer som et utvidet fagmiljø med 7 andre innkjøpsrådgivere. I tillegg har kommunen avtale med Abakus AS for gjennomføring av anbudsprosesser.

Bemanningsplanene for økonomistaben er på 22,6 årsverk i 2024.

Personalstaben

Personalstaben produserer støttetjenester på to hovedområder: Staben ivaretar og videreutvikler den overordnede arbeidsgiverstrategien og er en faglig støtte for kommunens ledere på personalfunksjonene.

Personalstaben bidrar til oppfølging og videreutvikling av organisasjonen gjennom å;

- utarbeide, oppdatere og følge opp kommunens system for personalforvaltning. I dette ligger alle reglementer og prosedyrer fra ansettelse til opphør av arbeidsforhold. Det omfatter også oppfølging og tilrettelegging av IA-arbeid og sykefraværsoppfølging. Alle dokumenter er digitalt tilgjengelige via kommunens kvalitetssystem på intranett.
- drive organisasjons – og ledelsesutvikling. Dette skjer gjennom ulike kompetansehevede tiltak, både individuelt og i grupper.
- bidra med kontinuerlig forbedring av arbeidsprosessene i tjenesteproduksjonen.

- være administrativt ansvarlig for tillitsvalgtordningen, vernetjenesten og lærlingeordningen.
- Personalsjef er delegert myndighet til særforhandlinger knyttet til lønns- og arbeidsforhold
- Personalstaben organiserer og legger til rette for lokale lønnsforhandlinger hvor kommunedirektøren er forhandlingsleder. Personalsjef og medarbeider i staben utgjør sammen med kommunedirektøren arbeidsgivers forhandlingsutvalg under årlige lokale lønnsforhandlinger.

Personalstaben har 5,5 årsverk per høsten 2023.

Service- og IKT-staben

Service- og IKT staben er ansvarlig for og driver intern og eksternt tjenesteproduksjon organisert i følgende enheter:

- IKT-drift som drifter/leverer tjenester til kommunale og interkommunale selskaper.
- kommunikasjon og service.
- arkiv og digitalt dokumentasjonssenter.

I tillegg yter staben tjenester gjennom:

- boligsosialt team
- felles prosjekter som «Bolig for alle» og «Velferdsteknologi»
- personvernombud som ivaretar kommunens plikter og innbyggerens rettigheter vedrørende innsamling og behandling av personopplysninger.

Service- og IKT-staben har 27,2 årsverk per høsten 2023.

Eiendomsstaben

Eiendomsstabens tjenesteproduksjon foregår i regi av enhetene:

- utleie
- vedlikehold
- drift
- renhold
- byggeprosjekter

Hver enhet har sin enhetsleder, under samlet ledelse av eiendomssjef. Tjenesteproduksjonen er særlig å:

- forvalte kommunens eiendomsportefølje med tilhørende FDV-dokumentasjon (FDV = forvaltning, drift og vedlikehold). Det innebærer å ivareta kommunens eierinteresser og forpliktelser, herunder verdibevaring, forsikring av kommunal eiendom, innleie- og festeavtaler samt forvaltning av interne og eksterne utleieavtaler.
- gjennomføre og styrke tilstandsbasert vedlikehold av eiendomsmassen (formålsbygg og boliger) for å redusere etterslep.
- gjennomføre forsvarlig og kostnadseffektivt renhold og løpende drift.
- bidra til energiøkonomisering i byggene gjennom fysiske og organisatoriske tiltak.
- utføre saksbehandling i henhold til lovverk knyttet til enhetenes ansvarsområder.
- gjennomføre investeringsprosjekter i henhold til årsplan med fokus på bærekraftige kvaliteter, framdrift og økonomi.
- avhende overflødig eiendom, bygg og anlegg (EBA) i henhold til vedtak, samt erverve eiendom i henhold til gjeldende reguleringsplaner.

Eiendomsstaben har 83,8 årsverk per høsten 2023.

Planlagt utviklingsarbeid

Utviklingsarbeid i Økonomistaben i 2024

- Videreføre arbeidet med digitalisering, automatisere og effektivisere av arbeidsprosesser. Målet er å flytte arbeidsressurser fra manuelle oppgaver til kontrolloppgaver for å sikre kvalitet i arbeidsflyt og prosesser.

Utviklingsarbeid i Personalstaben i 2024

- Personalsjef i tillegg til 4 av 5 medarbeidere er nå sertifisert i bruk av NeoPi3 (personlighetsprofil). Verktøyet benyttes i lederutvikling og er også tatt i bruk for å komplettere rekrutteringsprosessen ved ansettelse av nye ledere og andre nøkkelpersoner/stillinger i kap5. En ansettelse vurderes da ut ifra flere kilder som strukturert intervju, personlighetsprofil og erfaringsbakgrunn. Dette for i størst mulig grad å sikre rett person på rett plass.
- Fokus på å etablere og utvikle rutiner for gode analyser og statistikk innen HR området. Her trenger vi å tilegne avdelingen mer kompetanse for analyse.
- HMS: I 2024 vil vi fortsatt å ha fokus på å bistå de etablerte HMS-utvalg ute i de ulike sektorer og staber, samt å forenkle HMS-systemet/-oppgavene i den hensikt å revitalisere arbeid omkring helse, miljø og sikkerhet.

I henhold til kommunens klima- og energiplan delmål 8.3 vil personalstaben sammen med sektor for kultur, som organiserer biladministrasjonen i kommunen, utvikle og sikre gode rutiner for bruk av kollektivtransport eller tjenestebiler som foretrukket reisemiddel for å redusere klimagassutslipp ved alle tjenestereiser.

Utviklingsarbeid i Service- og IKT staben i 2024

- Videreføre oppdatering av infrastruktur og driftssystemer for støtte i tjenesteproduksjonen og til utførelse av effektiv drift. Utnytte skybaserte løsninger der dette er hensiktsmessig.
- Fortsette arbeidet med å etablere en robust og pålitelig digital infrastruktur med fokus på digital sikkerhet og beredskap, samt bidra til økt kompetanse innen digital sikkerhet i organisasjonen.
- Innføre funksjonalitet i Microsoft Teams for økt samhandling og som et tiltak for reduksjon av klimagassutslipp og effektivisering av kommunens møtevirksomhet i form av reduserte behov for reise-/transportvirksomhet.
- Etablere avtaler for bærekraftig livssyklusbehandling av IKT-produkter gjennom gjenbruk og resirkulering.
- Oppgradere kommunens felles sakssystem for å skape bedre tilgjengelighet og enklere bruk, samt bedre mulighet for samhandling og ytterligere automatisering av arbeidsprosesser.
- Innføre metoder og løsninger for effektiv opplæring basert på verktøy som sikrer organisasjonens ansatte nødvendige kompetanse for å kunne utføre sine oppgaver forsvarlig og i henhold til krav til stillingen og som bidrar til bedre og mer effektiv utnyttelse av kommunens IKT-løsninger. Arbeidet gjennomføres i tett samarbeid med personalstaben.
- Innføre nytt modulbasert kvalitetssystem bygget på en moderne skybasert plattform slik at kommunen skal kunne etterleve og dokumentere krav i regelverk og standarder.
- Etablere lavterskel veiledningstilbud for innbyggere som ikke mestrer den digitale hverdag, eller som mangler IKT-utstyr for å kunne ta i bruk offentlige digitale tjenester («Dijihjelpen»).
- Videreføre prosesser med henblikk på automatisering av oppgaver og tjenester knyttet til datafangst, registrering og arkivering fra ulike kilder.
- Innføre en ny publiserings-/hjemmesideløsning med et moderne design og tidsriktig profil og som gir gode muligheter for integrasjon med kommunens øvrige applikasjonsportefølje og bedre muligheter for samhandling med kommunens innbyggere.
- Benytte mellomåret til å utarbeide en helhetlig plan og dokumentasjon for valggjennomføring, herunder forbedre detaljplaner og rutiner.

- Videreføre prosjekt utbygging av høyhastighetsbredbånd i hele kommunen. Mål om 100 prosent dekning i løpet av 2025.
- Velferdsteknologisk plattform med velferdsteknologiske produkter og responsløsning er integrerte løsninger i dagens helse- og omsorgstjeneste i hjemmebasert omsorg og institusjon. Service- og IKT-staben skal aktivt bidra med å integrere ytterligere velferdsteknologiske produkter og løsninger som et bidrag til økt mestring, trygghet og kvalitet i tjenesten, samt bidra med at det etableres en driftsmodell som støttefunksjon til utførende tjeneste.

Utviklingsarbeid i Eiendomsstaben i 2024

- Utredning av sensorteknologi med mål om å optimalisere eiendomsdriften.
- Utprøve bruk av renholdsroboter i korridorer og store åpne flater.
- Kartlegge arealbruk i alle formålsbygg med mål om å bedre arealeffektiviteten ytterligere.
- Utprøving av droner og robotdrevne løsninger til bruk i byggdriften.
- Videreføre det kontinuerlige forbedringsarbeidet med LEAN-konseptet for å sikre effektiv ressursbruk og samarbeid både internt i staben og mellom sektorene i kommunen.
- Oppdatere kvalitetssystemet med manglende prosedyrer og rutiner.

Barnehage

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Funksjon 201 – Barnehage – inneholder tjenestene:

- kommunal barnehagedrift
- tilskudd til privat barnehagedrift
- lokal barnehagemyndighet

Funksjon 211 – Styrket tilbud til førskolebarn - inneholder tjenestene:

- styrket spesialpedagogisk opplæring til førskolebarn med særskilte behov
- tiltak for to-språklige barn
- ekstra assistanse og tilsyn/omsorg

Funksjon 221 – Barnehagelokaler og skyss - inneholder tjenestene:

- utgifter til drift og vedlikehold av barnehagelokaler og utanlegg. Skyss av barn som har vedtak om dette.

Målgrupper for tjenestene

Målgruppe for tjenestene er alle barn i førskolealder i Elverum kommune.

Utvikling i nøkkeltall

Målgruppe/demografi	Utvikling siste fire år				Prognose for planperiode			
	2020	2021	2022	2023*	2024	2025	2026	2027
Innbyggere 0-1 år	358	386	384	359	387	385	383	381
Innbyggere 2-5 år	888	851	842	819	840	834	827	821
Sum barn i målgruppen	1 246	1 237	1 226	1 178	1 227	1 219	1 210	1202

* Faktiske tall med utgangspunkt i bosatte barn pr. oktober + svangerskap med termin november og desember. Viser negativt avvik fra prognose. Uten tilflytting av barn i alderen 2-5 år i planperioden er det ikke grunnlag for en utvikling i tråd med prognosen.

Nøkkeltall	Utvikling siste fire år			
	2020	2021	2022	2023
Antall barn i barnehage (kommunale og private)	1 014	1 005	997	982
Antall barn i barnehage (private)	530	514	507	519
Antall barn i barnehage (kommunale)	484	491	490	463
Barn per barnehagelærer (i kommunale barnehager)	12,6	12,4	12,7	12,66
Barn per ansatt (kommunale barnehager)	5,6	5,8	5,8	5,8
Pedagogandel (kommunale barnehager i Elverum)	44,7%	47 %	46 %	47 %
Andel barn med plass i barnehage av alle barn i Elverum 1-5 år	93,3%	94,9 %	96,3 %	96,6%
Antall timer vedtak etter §31 Spesialpedagogisk hjelp*			25 282	10 587
Antall timer vedtak etter §§37-38*			25 620	24 972

* Vedtak fattes for hele barnehageår. Det skjer endringer underveis i året, da søknader behandles fortløpende. Endringer rapporteres i tertialrapporteringen, da dette påvirker ressursbehov i kommunale barnehager og refusjon til private barnehager.

Mål for tjenesteproduksjonen – målekort 2024

På tjenesteområdet barnehage skilles det mellom strukturkvalitet, prosesskvalitet og resultatkvalitet. Strukturkvalitet beskriver ytre forutsetninger. Prosesskvalitet beskriver kvaliteter i det pedagogiske

arbeidet. Resultat kvalitet beskriver det vi ønsker å oppnå med det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Det er etablert samarbeid med universitet- og høyskolesektor for å utvikle indikatorer for prosesskvalitet og resultat kvalitet som kan følges over tid. Arbeidet ble noe forsinket på grunn av arbeid med strategisk plan, men fortsetter gjennom 2024. Utdanningsdirektoratets nasjonale brukerundersøkelse benyttes for å sammenlikne opplevd kvalitet i våre barnehager med andre.

Indikatorer på tjenestekvalitet (Strukturkvalitet)	Resultat 2023	Mål 2023	Mål 2024
Antall barn pr. pedagog skal være i henhold til norm	12,66	>14	>14
Antall barn pr. ansatt skal være i henhold til norm	5,89	>6	>6
Indikator på tjenestekvalitet (Prosesskvalitet)***	Resultat 2023	Mål 2023	Mål 2024
Antall gjennomførte utviklingsarbeid (systemsaker) i samarbeid med Pedagogisk innsatsteam eller pedagogisk-psykologisk tjeneste.	15		30
Ute- og innemiljø	4.1	Gjennomføres hvert 2. år	=/< landssnitt
Relasjon mellom barn og voksen	4.5		=/< landssnitt
Barns trivsel	4.8		=/< landssnitt
Informasjon	4.3		=/< landssnitt
Barnets utvikling	4.7		=/< landssnitt
Medvirkning	4.2		=/< landssnitt
Henting og levering	4.4		=/< landssnitt
Tilvenning og skolestart	4.5		=/< landssnitt
Tilfredshet	4.4		=/< landssnitt
Indikator på tjenestekvalitet (Resultat kvalitet)***	Resultat 2023		Mål 2023
Andel barnehagebarn som snakker norsk før skolestart	Ikke målt	Ikke måltall	100 %
Andel elever som har vedtak om spesialundervisning 1.klasse	Ikke målt		2-5 %

*** Utdanningsdirektoratets landsomfattende brukerundersøkelse

Organisering av tjenesteproduksjonen

Barnehage tilbudet i Elverum kommune er organisert gjennom seks kommunale barnehager samt sju private barnehager. De kommunale tjenestene innen tjenesteområdet produseres av Sektor for barnehage med sine organisatoriske enheter. [Se mer om barnehagene her.](#)

Barnehage	Antall barn pr. 15.12.2023	0-2 år	3-5 år
Terningen	130	37	93
Sorenkrivergården	70	32	38
Solkroken	39	15	24
Søbakken	41	13	28
Stavåsbakken	63	21	42
Ydalir	120	48	72
Sum	463	166	297

Planlagt utviklingsarbeid

Utviklingsarbeid i 2024 innenfor tjenesteområdet Barnehage vil i særlig grad være:

- Tiltak og utviklingsarbeid som bidrar til å realisere mål i strategisk plan: Oppvekst i Elverum 2023-2027.
- Fortsette arbeidet med tidlig innsats og tverrfaglig samhandling. Utvikle og implementere en felles samhandlingsmodell for tidlig identifisering og oppfølging av utsatte barn i Elverum. Arbeidet skal bidra til å realisere nullvisjon mot vold og seksuelle overgrep og innfri lovverkets forventninger til tverrfaglig samarbeid.
- Digitalisering i barnehage. Økt digital kompetanse og bedre effektivitet ved bruk av digitale løsninger og ulike digitaliseringstiltak ønsker vi skal føre til effektivisering og gevinst, spesielt innenfor tverrfaglig samarbeid og administrative oppgaver.
- Oppvekstreformen: Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkludering fortsetter. Vi gjennomfører kompetansetiltak internt i Elverumsbarnehagene og gjennom samarbeid i Sør-Østerdalsregionen. Vi jobber videre med organisering av det spesialpedagogiske tilbudet i våre barnehager. Dette er en oppfølging av Meld. St. 6. Satsingen på kompetanse omfatter hele laget rundt barna, og skal bidra til at den spesialpedagogiske hjelpen er tett på de barna som har behov for det.
- Utvikle barnehagetilbudet for barn med autismespekterforstyrrelser.
- Søke deltakelse og erfaringsdeling gjennom etablerte internasjonale utviklingsprosjekter.

Skole

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Funksjon 202 Grunnskole inneholder tjenestene:

- vanlig grunnskoleopplæring.
- spesialpedagogiske tiltak – enkeltvedtak med bakgrunn i sakkyndig tilråding fra pedagogisk - psykologisk tjeneste (PPT).
- PPT (pedagogisk-psykologisk tjeneste) i grunnskolen. PPT bistår skole med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å legge opplæringen bedre til rette for elever med spesielle behov.
- logopedtjenesten i grunnskolen.

Funksjon 213 Voksenopplæring inneholder tjenestene:

- grunnskoleopplæring for voksne.
- spesialundervisning for voksne – enkeltvedtak med bakgrunn i sakkyndig tilråding fra PPT.
- opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.
- Introduksjonskurs for deltakere på introduksjonsprogrammet. Inneholder bl.a. foreldreveiledningskurs og livsmestring i et nytt land.

Funksjon 215 Skolefritidstilbud inneholder tjenesten:

- skolefritidsordninger (SFO).

Funksjon 222 Skolelokaler inneholder tjenesten:

- utgifter til drift og vedlikehold av skolelokaler og uteanlegg – tjenesten omfatter lokaler til opplæring i grunnskolen, voksenopplæring og kulturskole samt tilhørende uteanlegg.

Funksjon 223 Skoleskyss inneholder tjenesten:

- skyss mellom hjem og skole

Funksjon 383 Musikk og kulturskole inneholder tjenesten

- drift av kulturskolen

Målgrupper for tjenestene

Tjenestene innenfor tjenesteområdet skole gis til målgruppene slik:

- Grunnskole-tjenesten til alle barn og unge i Elverum i alderen 6 – 16 år.
- Skolefritidstilbudet for barn på 1.-4. trinn i grunnskolen samt på 5.-7. trinn for barn med spesielle behov.
- Voksne med rettigheter i henhold til introduksjonsloven, integreringsloven og voksenopplæringsloven og opplæringsloven.
- PPT tilrettelegging for elever med spesielle behov.

Utvikling i nøkkeltall

Målgruppe/demografi	Utvikling siste fire år				Prognose for planperiode			
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Antall innbyggere 6-15 år (1.7 år t-1)	2 462	2 440	2 419	2 396	2 373	2 349	2 326	2 289

Mål for tjenesteproduksjonen – målekort

Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2022/2023	Mål 2023	Mål 2024
202: Grunnskole.			
Nasjonale prøver 5. trinn: Leseferdighet – andel elever på nivå 1	21,8 %	<20%	<20%
Nasjonale prøver 5. trinn: Regneferdighet – andel elever på nivå 1	29 %	<20%	<20%
Nasjonale prøver 5. trinn: Engelsk – andel elever på nivå 1	28,2 %	<20%	<20%
Nasjonale prøver 8. trinn: Leseferdighet – andel elever på nivå 1 og 2	27,4 %	<20%	<20%
Nasjonale prøver 8. trinn: Regneferdighet – andel elever på nivå 1 og 2	30 %	<20%	<20%
Nasjonale prøver 8. trinn: Engelsk – andel elever på nivå 1 og 2	28,8 %	<20%	<20%
Grunnskolepoeng sammenlignet med nasjonalt snitt	+0,8	≥0	≥0
Andel elever med under 35 grunnskolepoeng	18,2%	<20%	<20%
Andelen elever 1.-4. trinn som får spesialundervisning i henhold til § 5.1	5,65 %	4,5 %	4,5%
Andelen elever 5.-7. trinn som får spesialundervisning i henhold til § 5.1	8,11 %	8,5 %	8,5%
Andelen elever 8.-10. trinn som får spesialundervisning i henhold til § 5.1	8,22 %	9,5 %	9,5%
Mobbing 7. trinn, Elevundersøkelsen	10,6%	0 %	0%
Mobbing 10. trinn, Elevundersøkelsen	6,6 %	0 %	0%
Trivsel 7. trinn, Elevundersøkelsen	4,1	4,5	4,5
Trivsel 10. trinn, Elevundersøkelsen	4,2	4,5	4,5
383: Kulturskolen.			
Andel elever som deltar på tilrettelagte tilbud	8,4	10%	10%
Antall produksjoner som formidles digitalt	3	5	5
213: Voksenopplæring.			
Andel elever som oppnår Norskprøven A2 Nivå (muntlig)	85%	90%	90%
Andel elever som fullfører grunnskole for voksne	67 %	100 %	100%

Organisering av tjenesteproduksjonen

Tjenestene innen tjenesteområdet produseres av sektor for skole med organisering som vist under. [Se mer om skolene her.](#)

Tjenesteproduksjonen foregår i følgende enheter:

- Elverum ungdomsskole
- Hanstad skole
- Frydenlund skole
- Sjøbakken skole
- Vestad skole, inneholder også forsterket enhet for elever med sammensatte hjelpebehov.
- Lillemoen skole
- Hernes skole
- Sørskogbygda skole
- Ydalir skole
- InnPed, skole for ungdom henvist av Sykehuset Innlandet med beliggenhet på Sanderud. Skolen er finansiert av fylkeskommunen med Elverum kommune som arbeidsgiver.
- Kulturskolen
- Elverum læringscenter: Grunnskole for voksne med spesialundervisning, Norsk og samfunnskunnskap, Introduksjonskurs for elever med introduksjonsprogram.
- Pedagogisk psykologisk tjeneste
- Logopedtjenesten

Planlagt utviklingsarbeid

Utviklingsarbeid i 2024 innenfor tjenesteområdet skole vil i særlig grad være:

- Videreføre *Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis*. Det er et statlig initiert kompetanseløft, som skal ha regional og lokal forankring. For skolen gjøres dette i det som kalles DeKomp som er et samarbeid mellom skoleeier, skoleledere og lærere, og universitet- og høyskolesektoren. Samarbeidet skal ta utgangspunkt i skolens behov for å utvikle kompetanse til alle sine ansatte. I Elverum vil samarbeidet ha fokus på lesing som inkluderende aktivitet, strategisk ledelse og anerkjennende praksis. Det skjer i samarbeid med regionen, Læringsmiljøsenderet ved Universitetet i Stavanger og Høgskolen i Innlandet.
- Prosjekt KOKS (Kompetanseheving i kroppsøving i Sør-Østerdal) i samarbeid med Høgskolen i Innlandet, skal ha fokus på kompetanseheving hos kroppsøvingslærere. Prosjektet favner alle grunnskolene i regionen og har også en forskningsdel.
- Implementere BTI-modellen med handlingsveileder og stafettlogg for tverrsektorielt samarbeid, samt tekniske løsninger for flyt mellom fagsystemer og stafettlogg.
- Implementere ny opplæringslov og forskrift som gjelder fra 1.8.2024.
- Implementere *Strategisk plan for oppvekst 2023-27*.
- Digitalisere administrasjon, tilstedeværelsesregistrering og kommunikasjon i SFO.

Kulturskolen skal videreutvikle skolen som kompetansesenter i kommunen slik det beskrives i skolens rammeplan; *Mangfold og fordypning*, med følgende fokusområder:

- Satse på breddetilbud – de yngste elevene i alder 5 – 8 år, slik at kjernetilbudene har tilstrekkelig tilfang av nye elever.
- Arbeide med å etablere fordypningsprogram regionalt.
- Videreutvikle «Dig It All». Digital utvikling- både som støtte for faglig utvikling, og som verktøy for formidling. Målet er at kulturskolens kompetanse og ressurser skal komme flere mennesker i Elverum til gode.
- Ansatte på kulturskolen vil delta på sertifiseringskurset i Mangfoldledelse via SEEMA og Norsk kulturskoleråd.

Elverum læringscenter skal:

- Sammen med enhet for bosetting og introduksjon følge opp Kunnskapsdepartementets handlingsplan (2021-2024) «Frihet fra negativ sosial kontroll og æresrelatert vold». Målet er å implementere noen av kunnskapsdepartementet mål i handlingsplanen.
- Videreføre arbeid med ny *Læreplan i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere*, samt fagfornyelsen med vekt på tverrfaglig arbeid.

Barnevern

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Funksjon 244 Barnevernstjeneste inneholder tjenesten:

- grunnleggende saksbehandling innenfor barnevernet samlet, inkludert innkjøp av nødvendige tjenester.

Funksjon 251 Barneverntiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet inneholder tjenesten:

- **Funksjon 252** tiltak til barn og familier i hjemmet.

Barneverntiltak når barnet er plassert av barnevernet inneholder tjenesten:

- drift av tiltak for barn der omsorgen er overtatt av barnevernet; fosterhjem, institusjoner eller andre tiltak under barnevernet. Skal drifte spesialiserte hjelpetiltak som tidligere var driftet av staten.

Funksjon 285 Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde inneholder tjenesten:

- bosetting, drift og underhold av enslige mindreårige flyktninger i bofelleskap, i vertsfamilier og i hybler med oppfølging. Driftes i sektor for skole.

Målgrupper for tjenestene

- Barn som har behov for bistand i familien for ikke å oppleve videre omsorgssvikt.
- Barn som etter barneverntjenesteloven har behov for nytt bosted/familie.
- Enslige mindreårige flyktninger.

Utvikling i nøkkeltall

Målgruppe/demografi	Utvikling siste fire år				Prognose for planperiode			
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Antall barn i befolkningen 0 – 17 år	4 295	4 266	4 202	4173	4 107	4 059	4 010	3 992

Nøkkeltall	Utvikling siste fire år			
	2019	2020	2021	2022
Aktivitet				
Prosentandel barn med melding i forhold til innbyggere 0-17 år	5,4%	5,6%	5,5%	5,4 %
Antall nye bekymringsmeldinger til barnevernet	263	441	387	378
Antall henlagte undersøkelsessaker	-	163	97	47
Prosentandel barn med undersøking i forhold til innbyggere 0-17 år	5,2 %	5,2 %	5,1 %	5,1 %
Prosentandel barn med barnevernstiltak i forhold til innbyggere 0-22 år	3,1 %	3,1%	3,2 %	3,2 %
Antall undersøkelses saker som avsluttes:				
- Innen 3 måneder	162	231	137	152
- I løpet av 3-6 måneder	12	45	23	32
- Mer enn 6 måneder	1	1	1	4
Undersøkinger med saksbehandlingstid innen 3 måneder	93,0 %	92 %	93%	92 %
Antall saker barneverntjenesten gjør vedtak om tiltak	51 %	57%	55 %	40 %
Antall barn med barnevernstiltak i løpet av året	144	141	142	145
Antall barn med akuttvedtak per 1000 i barnebefolkningen	2,1	2,0	2,0	1,9
Andel av fosterhjemstiltak i familie og nære nettverk	30,1 %	17 %	17 %	20 %

Mål for tjenesteproduksjonen – målekort

Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2022	Mål 2023	Mål 2024
251: Barneverntiltak i familien			
Andel henlagte undersøkelsessaker med oppfølging fra andre enheter i kommunen	72 %	80 %	80 %
Andel familier som blir anbefalt hjelpetiltak, men som ikke ønsker hjelpetiltak fra barnevernet	23 %	25 %	25 %
Barn med frivillige hjelpetiltak som skal ha utarbeidet tiltaksplan som evalueres	57 %	100 %	100 %
252: Barneverntiltak utenfor familien.			
Andel lovpålagte tilsyn i fosterhjem	73 %	100 %	100 %
Oppfølging av fosterhjem i tråd med lovkrav slik at fosterhjemmene opplever at de er i stand til å ivareta omsorgsoppgaven	72 %	100 %	100 %
Barn som er i fosterhjem skal ha oppfølgingsplan for ettervern innen fylte 18 år	85 %	100 %	100 %
285: Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde			
Antall enslige mindreårige flykninger som bosettes	8	7	3
Antall enslige mindreårige i utdanning eller arbeid etter fylte 20 år	100 %	100 %	100 %

Organisering av tjenesteproduksjonen

Barneverntjenestene er organisert i sektor for helse, mestring og omsorg, og er delt inn i undersøkelses-, tiltaks- og omsorgsteam som har oppfølging i fosterhjem og øvrige tiltak. Barneverntjenesten har også fire stillinger som utgjør et miljøterapeutisk team som arbeider med tiltak i hjemmene.

Tjenesten for enslige mindreårige flykninger er organisert i enhet for bosetting og introduksjon i sektor for skole. Tjenesten omfatter bosetting, drift og underhold av enslige mindreårige flykninger i bofelleskap, vertsfamilier og hybler med oppfølging.

Planlagt utviklingsarbeid

Utviklingsarbeid i 2024 innenfor tjenesteområdet Barnevern vil i særlig grad være:

- Utvikle og ta i bruk nytt fagsystem.
- Fortsette å utvikle det tverrfaglig samarbeidet i kommunen for å forbedre forebyggende arbeid, for å redusere saker til omsorgsovertagelse.
- Sikre økt bruk av fosterhjems plasseringer i barnets slekt og nære nettverk.
- Utvikle og forbedre prosedyrer, rutiner og systematisk arbeid for å sikre bedre styring og kontroll.
- Utvikle tilbud om tiltak i kommunen i henhold til ny barnevernslov - barnevernreformen.
- Videreutvikle barnevernstjenestens arbeid for å imøtekomme krav om helhetlig ansvar og oppfølging av fosterhjem.
- Styrke og utvikle samarbeidet med forebyggende enhet.
- Styrke tilbudet om spesialiserte hjelpetiltak til utsatte barn og unge.

Helse – forebygging og behandling

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Funksjon 231 – Aktivitetstilbud barn og unge inneholder tjenesten:

- Ungdommens hus – et tilbud for alle i alder 10-20 år, her inngår gruppeaktiviteter, ferieklubb, åpen hall i høst- og vinterferie, Ungdommens kulturmønstring og andre enkeltarrangementer. Fritt fram har gratis utlån av sports- og fritidsutstyr. Musikkverkstedet har tilbud for målgruppa 10 til 25 år.

Funksjon 232 – Helsestasjons- og skolehelsetjeneste inneholder tjenestene:

- jordmortjenesten, helsestasjon 0-5 år, helsestasjon for flyktninger, smittevern og utenlandsvaksinering.
- skolehelsetjeneste – for barn 6-18 år med tilstedetid på alle grunnskoler samt videregående skole.
- psykisk helsearbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten.
- helsestasjon for gutter og helsestasjon for ungdom i alder 13 – 20 år.
- Helsestasjon for ungdom og helsestasjon for gutter alder 13 – 24 år (Folkehøgskolen og Høgskolen i Innlandet).
- vaksine av studentgrupper (Folkehøgskolen og Høgskolen i Innlandet).

Funksjon 233 – Annet forebyggende helsearbeid inneholder tjenestene:

- miljørettet helsevern – interkommunal tjeneste i Sør-Østerdal.
- samfunnsmedisinske tjenester og smittevern – tjeneste med kommuneoverleger.
- folkehelsekoordinator – koordinering av tverrsektorielle tiltak og tjenester for folkehelse.
- frisklivssentralen – forebyggende helsearbeid til utsatte grupper (jfr. folkehelseprofilen for kommunen).
- tilskudd til private og interkommunale tiltak.

Funksjon 234 – Aktiviserings- og servicetjenester til eldre og personer med funksjonsnedsettelse mv. inneholder tjenestene:

- transporttjenester for eldre og yrkes- og utviklingshemmede til og fra dagaktiviteter/dagopphold.
- aktivitet og kulturaktiviteter for funksjonshemmede – Sundsvoll aktivitetssenter.
- støttekontakter – fritidsaktiviteter med bistand.

Funksjon 241 – Diagnose, behandling, habilitering og rehabilitering inneholder tjenestene:

- kommunens avtaler med fastleger.
- interkommunal legevakt.
- LIS-1 (turnuslege).
- leger på sykehjem og helsestasjon.
- fysioterapitjeneste – kommunalt ansatte og tilskudd til drift av private fysioterapitjenester.
- kommunepsykologer.
- kommunal logopedtjeneste.

Målgrupper for tjenestene

Målgruppe for tjenestene er innbyggere i Elverum og personer som oppholder seg i kommunen som har rett til de aktuelle tjenestene. Tjenestene gis i samsvar med lov og forskrift og særskilt vedtak, og gjelder mer spesifikt:

- Jordmortjenester og barselomsorg til alle gravide.
- Helsetjenester til barn og ungdom fra 0 – 20 år.
- Nyankomne flyktninger – helseprogram.
- Foreldre med behov for veiledning i foreldrerollen.

- Innbygger med behov for fastlege- og fysioterapi tjenester.
- Personer i alle aldre med akutt skade eller sykdom.
- Yrkes- og utviklingshemmede med behov for støttekontakt, aktivitet og fritid med bistand.
- Pasienter på sykehjemmene som trenger legetilsyn.
- Barn og ungdom fra 10 – 20 år - aktivitetstilbud.

Utvikling i nøkkeltall

Målgruppe/demografi	Utvikling siste fire år				Planperiode			
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Innbyggere 0 – 105 år	21 254	21 292	21 435	20 531	21 592	21 618	21 646	21 678
Antall innbyggere 0 - 17 år	4 295	4 266	4 202	4 173	4 107	4 059	4 010	3 992

Nøkkeltall	Utvikling siste to år	
	2021	2022
Aktivitet		
Konsultasjoner interkommunal legevakt	9 291	9 499
Telefonhenvendelser interkommunal legevakt	28 383	17 615
Avtale private og kommunale fysioterapeuter - årsverk pr 10.000 innbygger	9,8	10,6
Avtale (fastleger) leger pr 10.000 innbyggere	9,8	10,4
Antall nyfødte med hjemme-besøk av helsesykepleier innen 10 dager etter fødsel	179	154
Antall nyfødte med hjemmebesøk av jordmor innen 3 døgn etter fødsel	24	10
7. trinn totalscore Trivsel – elevundersøkelsen, skala 0-5 hvor 5 er best	4,4	4,1
7. trinn totalscore % som opplever mobbing på skole – elevundersøkelsen	7,2	10,6

*reduksjon i telefonhenvendelser interkommunal legevakt skyldes at vi i 2022 kun teller innkomne telefonhenvendelser.

Mål for tjenesteproduksjonen – målekort

Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2022	Mål 2023	Mål 2024
231 – Aktivitetstilbud barn og unge.			
Åpne dager på Ungdommens hus	271	220	220
Antall besøk Ungdommens hus	12 257	10 000	10 000
Ferieklubb, totalt antall deltagere på aktiviteter	1 550	400	400
232 – Forebygging – helsestasjons- og skolehelsetjeneste.			
Antall gruppetiltak/ veiledning / informasjon i skolehelsetjenesten gruppenivå (skole)	119	138	138
Antall gruppetiltak utover fastlagt program helsestasjon 0-5 år	2	2	2
Gjennomførte målretta brukerundersøkelser som viser effekt av igangsatte tiltak	4	3	3
Andel 4 årskontroller gjennomført i barnehager	95 %	95 %	95 %
233 – Annet forebyggende helsearbeid.			
Andel av tilsynsobjektene skal ha regelmessige tilsyn hvert år	0 %	25 %	25 %
Stedlig tilsyn i alle 5 kommuner minst en gang pr halvår (antall tilsyn)	7	10	10
Andel av gravide, samt de som har født i løpet av siste 6 måneder som deltar i fysisk aktivitet ved Frisklivssentralen.	44 %	20 %	20 %
Antall individuelle samtaler på Frisklivssentralen per måned	10	20	20
Brukertilfredshet – Forebyggende tjenester – barn 0-5 år (skala 1-6)	Ikke målt	5,3	5,3
234 – Aktivisering og servicetjenester overfor eldre og funksjonshemmede.			
Antall personer med nedsatt funksjonsevne som mottar aktivitetstilbud på dagsenter.	16	18	18

Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2022	Mål 2023	Mål 2024
241 – Diagnose, behandling, re-/habilitering.			
Antall klagesaker som medfører åpning av tilsynssak på legevakt	3	< 5	< 5

Organisering av tjenesteproduksjonen

Tjenestene innen tjenesteområdet produseres i følgende sektorer:

- **Sektor Helse, mestring og omsorg som** ivaretar tjenesteproduksjonen for de aller fleste tjenestene på tjenesteområdet.
- **Sektor for kultur** ivaretar aktivitetstilbud – barn og unge, og transporttjenesten til og fra dagaktiviteter.

Planlagt utviklingsarbeid

Utviklingsarbeid i 2024 innenfor tjenesteområdet Helse – forebygging og behandling vil i særlig grad være:

- Videreføre og videreutvikle Frisklivssentralens tilbud i henhold til kommunens handlingsplan for “Leve hele livet”, strategiplan for folkehelsearbeid og Helsedirektoratets “Veileder for kommunale frisklivssentraler”.
- Utvikle arbeidsrettede aktiviteter tilrettelagt for personer med nedsatt funksjonsevne.
- Fortsette arbeidet med tidlig innsats og tverrfaglig samhandling. Hensikt er å styrke tverrfaglig samarbeid og samhandling for å bedre kommunens samlede tjenestetilbud til barn og unge i aldersgruppen 0-24 år. Etablere samhandlingsmodell for tverrfaglig samhandling mellom sektorene gjennom innføring av BTI-modellen (bedre tverrfaglig innsats), og tjenestetilbudet på tvers av forebyggende tjenester og barneverntjenesten.
- Utarbeide langsiktig plan for å beholde og rekruttere fastleger i Elverum kommune. Utarbeide seniorplan for fastleger som nærmer seg pensjonsalder.

Pleie og omsorg

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Funksjon 253 Helse- og omsorgstjenester i institusjon inneholder tjenestene:

- pleie og omsorg i institusjon – omfatter også langtids-, rehabiliterings- og andre korttids- og avlastningsopphold.
- drift av kjøkken.
- dagopphold og aktivitet.

Funksjon 254 Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende inneholder tjenestene:

- hjemmetjenester – herunder helsehjelp, rus og psykisk helsetjeneste, matutkjøring, trygghetsalarm, avlastning utenfor institusjon, omsorgslønn, opplæring, lavterskel tjenester for rus og psykisk helse, heldøgns bemannet omsorgsbolig.
- hjemmehjelp – praktisk bistand – daglige gjøremål og opplæring.
- brukerstyrt personlig assistanse (BPA).
- fysio- og ergoterapitjenester.
- formidling av tekniske hjelpemidler fra NAV i tillegg til at kommunen har eget lager for korttidsutlån.

Funksjon 256 Øyeblikkelig hjelp døgntilbud inneholder tjenesten:

- akutthjelp helse- og omsorgstjenesten

Funksjon 261 Institusjonslokaler inneholder tjenesten:

- utgifter til drift og vedlikehold av institusjonslokaler

Målgrupper for tjenestene

Målgrupper for helse- og omsorgstjenestene er innbyggere i Elverum, som i henhold til enkeltvedtak og i samsvar med lov og forskrift har rett til en eller flere av de aktuelle tjenestene. Målgruppen for helse- og omsorgstjenestene er personer i alle aldre med akutt skade eller sykdom, personer med kronisk sykdom eller funksjonssvikt og personer med pleie- og omsorgsbehov som de selv ikke kan mestre. Tjenestene gis i hjemmet, i bofellesskap, omsorgsbolig og institusjon.

Utvikling i nøkkeltall

Målgruppe/demografi	Utvikling siste fire år				Planperiode (middel vekst)			
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Innbyggere 67 - 79 år	2 766	2 810	2 945	3 001	3 034	3 048	3 037	2 998
Innbyggere 80 - 89 år	831	847	484	885	948	1 016	1 110	1 187
Innbyggere 90 år +	198	202	209	219	204	195	189	188

Nøkkeltall	Utvikling siste tre år		
	2020	2021	2022
Totalt antall tjenestemottakere med vedtak på helse – og omsorgstjenester per 31.12.	1 129	1 307	1 331
Totalt antall vedtakstimer/uke i hjemmebaserte tjenester per 31.12.	9 941	9 387	8 940
Antall mottakere av hjemmebaserte tjenester per 31.12.	982	952	970
Antall mottakere av helsehjelp (hjemmesykepleie) per 31.12.	514	518	516

Nøkkeltall	Utvikling siste tre år		
	2020	2021	2022
Antall mottakere av praktisk bistand, daglige gjøremål (hjemmehjelp) per 31.12.	207	219	197
Antall mottakere av praktisk bistand, opplæring per 31.12.	81	79	86
Antall mottakere av praktisk bistand, brukerstyrt personlig assistanse	28	34	35
Antall mottakere avlastning utenfor institusjon per 31.12.	13	18	13
Antall mottakere av rus- og psykisk helsetjeneste (ekskl. poliklinisk) per	113	153	126
Antall mottakere rus- og psykisk helse, poliklinisk oppfølging per 31.12.	169	153	155
Antall institusjonsplasser per 31.12.	177	169	173
Antall omsorgsbolig med heldøgnsbemanning per 31.12. (eldre)	24	24	24
Beleggsprosent langtidsplass institusjon	93,4 %	94 %	95,1 %
Beleggsprosent korttidsplass institusjon	62,2%	71,6 %	89,7 %
Antall hele plasser dagaktivitet hjemmeboende personer med demens (1 plass = 5 dager/uke)	-	15,6	15,2
Antall mottakere dagaktivitet for hjemmeboende personer med demens	55	64	55
Antall mottakere av hjemmebaserte tjenester som har velferdsteknologiske tiltak (tiltakene digitalt tilsyn og lokaliseringsteknologi)	24	20	17
Antall plasser i skjermet enhet for personer med demens	39	35	35

Mål for tjenesteproduksjonen – målekort

Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2022	Mål 2023	Mål 2024
Indikatorer felles for tjenesteområdet			
Overordnet internrevisjon – gjennomført	Nei	Ja	Ja
Lokal internrevisjon pr. avdeling – gjennomført (30 avdelinger)	18 av 29	29 av 29	30 av 30
Andel saker med fristbrudd etter forvaltningsloven	3 %	0 %	0 %
Indikatorer for helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende (funksjon 254)			
Antall mottakere av hjemmebaserte tjenester som har velferdsteknologiske tiltak (digitalt tilsyn og lokaliseringsteknologi)	18	75	50
Andel brukere som er ernæringskartlagt i hjemmebaserte tjenester i henhold til prosedyre	90 %	100 %	100 %
Andel nye tjenestemottakere og de som er i risikogruppe i bofellesskap med gjennomført ernæringskartlegging	100 %	100 %	100 %
Andel tjenestemottakere i bofellesskap som har fått tilbud om brukersamtale 1 gang per år	100 %	100 %	100 %
Antall dager ventetid på poliklinisk oppfølging, psykisk helsetjeneste	34	30	30
Indikatorer for helse- og omsorgstjenester i institusjon (funksjon 253)			
Andel pasienter institusjon med ernæringskartlegging utført i henhold til prosedyre	100 %	100 %	100 %
Andel pårørende institusjon (langtidsopphold) som har fått tilbud om deltagelse på individuelle møter	100 %	100 %	100 %
Andel pasienter med utført fallkartlegging	97 %	100 %	100 %
Antall plasser i skjermet enhet for personer med demens	35 plasser	35 plasser	35 plasser

Brukerundersøkelser tjenesteområde pleie og omsorg (Gjennomføres i hovedsak annet hvert år)	Resultat 2022	Mål 2023	Mål 2024
Brukerundersøkelse sykehjem (forenklet underundersøkelse, skala 1-2 og «vet ikke», 2 er best). «Resultat for brukere (totalvurdering).»	1,9	Måles ikke	1,9
Pårørendeundersøkelse sykehjem (skala 1-6, 6 er best). «Resultat for brukerne – pårørende (totalvurdering).»	Feil undersøkelse sendt ut	Måles ikke	5,0

Brukerundersøkelse hjemmebaserte tjenester (forenklet, skala 1-2 og «vet ikke», 2 er best. «Alt i alt, jeg er fornøyd med den hjemmesykepleien jeg får.»	Måles ikke	2,0	Måles ikke
Brukerundersøkelse dagsenter/aktivitet bruker (skala 1-2 og «vet ikke», 2 er best)	Ny	2,0	Måles ikke
Pårørendeundersøkelser tjenester til personer med nedsatt funksjonsevne (skala 1-6, 6 er best). «Alt i alt, jeg er fornøyd med den tjeneste som bruker får»	Måles ikke	5,0	5
Brukerundersøkelse matombringning hjemmeboende (skala 1-6, hvor 6 er best). «Alt i alt hvor fornøyd er du med tjenesten.»	5,6	Måles ikke	5
Brukerundersøkelse ergo- og fysioterapitjenesten (skala 1-6, hvor 6 er best). «Alt i alt hvor fornøyd er du med tjenesten.»	4,9	Måles ikke	5

Organisering av tjenesteproduksjonen

Helse- og omsorgstjenestene produseres i sektor for helse, mestring og omsorg – fordelt slik:

- Moen sykehjem (37 plasser), Sætre sykehjem (24 plasser), Jotunhaugen sykehjem (24 plasser), Lyngholtet sykehjem (20 plasser) og Elverum helsehus (70 plasser inkl. KAD).
- Hjemmebaserte tjenester fordelt på følgende avdelinger: Nord, Sør og Jotuntoppen bo- og omsorgssenter heldøgnsomsorg (24 leiligheter).
- Psykisk helse og rustjeneste, helsehjelp, praktisk bistand til innbyggere i eget hjem, og støtte til pårørende, samt døgntjenester ved bofellesskapene Øvre Sandbakken, Sandbakken og Leiret.
- Aktivitetstilbud for eldre ytes i tilknytning til følgende lokaler: Moen sykehjem og Jotuntoppen omsorgssenter.
- Tjenester til personer med nedsatt funksjonsevne gis i følgende bofellesskap: Loken, Svartholtet (interkommunalt), Sandmoen, Grøndalsbakken, Grønliveien, Søndre Nyborg og Jotunhaugen. Vestly gir helsehjelp til barn og unge og avlastning til foreldre og foresatte med barn og unge med hjelpebehov. Søndre Nyborg bofellesskap gir også hjemmebaserte tjenester til målgruppen.
- Lavterskeltilbud for personer med rusproblemer tilbys på Annekset i samarbeid med frivillige organisasjoner.
- Transporttjenesten har ansvar for transport av personer til og fra ulike dagaktiviteter.
- Hjelpemiddellageret som formidler tekniske hjelpemidler fra NAV hjelpemiddelsentral, og kommunalt lager for korttidsutlån.

Planlagt utviklingsarbeid

Utviklingsarbeid i 2024 innenfor tjenesteområdet Pleie og omsorg vil i særlig grad være:

- Kontinuerlig forbedring: Fortsette forbedringsarbeidet gjennom LEAN, kontinuerlig forbedring og utvikling av en varig forbedringskultur – lærende organisasjon.
- Læringsnettverket *Gode pasientforløp* avsluttes november 2023. Hjemmetjenesten og institusjonstjenesten forsetter dette forbedringsarbeidet sammen med sykehuset.
- Prosjektdeltakelsen i forbedringsnettverket *Rett tiltak til rett tid* er gjennomført og avsluttet i 2023. Fokus videre vil være å opprettholde og videreutvikle det arbeidet som ble gjort på de tre fokusområdene som ble valgt i forbindelse med prosjektet; Informasjon, pårørendearbeid og kompetanse. Arbeidet med å bidra til et demensvennlig samfunn i Elverum fortsetter.
- Fortsette arbeide med å innføre forhåndssamtaler - både i hjemmetjenesten og institusjonstjenesten.
- Kommunens helse- og omsorgstjenester ønsker og trenger et tettere samarbeid med frivilligheten. Gjennom å etablere en fast samarbeidsarena mellom tjenestene og de frivillige, vil det bli enklere å oppnå samskaping og samhandling mellom kommunen og de ulike lag og foreninger.
- Følge opp reformen "Leve hele livet", med føringer i Meld. St. 24 "Felleskap og meistring – Bu trygt heime".

- Fortsette arbeidet med å innføre velferdsteknologi som en del av helse- og omsorgstjenesten. Fokus i perioden vil være å ta i bruk digitale medisindispensere hos brukere som ønsker dette, og som kan dra nytte av en slik dispenser.
- Utvikle aktivitetstilbudet til mennesker med rusrelaterte problemer. Knytte mer virksomhet mot ungdom for å sikre overgangene mellom skolenivåer og utdanning/arbeid og dermed redusere risikoen for etablering av skadelig rusatferd. Utvikle samskapingsarenaer med brukerråd og Recovery skole. Kontinuerlig forbedringsarbeid med utgangspunkt i brukernes erfaringer.
- Elverum kommune deltar i Helsedirektoratets prosjekt “Spredning av digital hjemmeoppfølging”. Denne prosjektdeltagelsen er et samarbeid mellom kommuner i Nord-Gudbrandsdalen, Valdres og Østerdalen. Fokus er å implementere bruken av tilgjengelige digitale verktøy, for å styrke tjenestetilbudet til innbyggere som har behov for langvarig oppfølging. Elverums deltagelse tar utgangspunkt i oppfølging av brukere av rus og psykisk helsetjeneste ved hjelp av digitale verktøy. Målet er å utvikle digitale verktøy for å nå flere brukere og flere tjenester.
- Etablere og utvikle prosedyrer og rutiner for å sikre korrekt, rasjonell og effektiv bruk av kommunens personellressurser ved bruk av turnus og ressursstyringsverktøyet GAT.

Sosial – tjenestebistand

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Funksjon 242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid inneholder tjenesten:

- sosial rådgivning og veiledning.
- administrasjon og støttefunksjoner på bosettings- og introduksjonsordningen.
- skjenkekontroll.
- gjeldsrådgivning.
- Nok Elverum – Senter mot incest og seksuelle overgrep.
- Interkommunalt krisesenter.
- Boligsosial rådgivning og veiledning.

Funksjon 243 Tilbud til personer med rusproblemer inneholder tjenesten:

- Tjenester for personer med rusproblemer– hjemmetjenester og ruskonsulent.

Funksjon 265 Kommunalt disponerte boliger inneholder tjenestene:

- kommunale utleieboliger og tilvisningsboliger i privat eie, for vanskeligstilte.
- omsorgsboliger.
- bofellesskap.
- bolig-/eiendomsforvaltning.

Funksjon 273 Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi inneholder tjenesten:

- tilrettelagt arbeid.
- varig tilrettelagt arbeid (VTA). Kommunen gir tilskudd til Tunet Elverum AS.

Målgrupper for tjenestene

- Personer som trenger råd, veiledning, midlertidig bolig, gjeldsrådgiving og økonomisk bistand.
- Personer med rusutfordringer.
- Personer som har behov for omsorgsboliger, bolig i -og utenfor bofellesskap som trenger heldøgnsoppfølging og øvrige vanskeligstilte som trenger kommunal bolig.
- Personer med nedsatt funksjonsnivå mellom 18 og 67 år som har vedtak og behov for jobb eller jobbaktivitet i henhold til helse – og omsorgstjenesteloven.

Utvikling i nøkkeltall

Kommunalt eide boliger					
2018	2019	2020	2021	2022	2023
447	446	444	435	435	428

Tabell: Utviklingen i antall kommunale boliger til utleie i Elverum

Elverum kommune hadde 428 kommunalt eide boliger per 31. august 2023. Utviklingen i antall boliger gjenspeiler at det er gode rutiner for oppfølging av utleiekontrakter med tilhørende behovsvurdering knyttet til boligsøknader. I tillegg jobbes det målrettet med å avhende uhenksommessige boliger, blant annet i forbindelse med ordningen fra leie til eie, hvor kommunens startlånordning er et økonomisk virkemiddel. Boliger med uforholdsmessige store vedlikeholdsbehov må som regel avhendes da det ikke er økonomisk dekning for å sette disse i stand, uavhengig av om boligene er hensiktsmessig utformet og har hensiktsmessig beliggenhet.

Kr/m ² /år	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vedlikehold	87	122	115	70	58	58	51

Tabell: Utviklingen i gjennomført vedlikehold av kommunens boligportefølje i perioden 2016-2022 – målt i Kr/m²/år.

Vedlikeholdet av kommunale boliger er underfinansiert, og innebærer at vedlikeholdsetterslepet øker i omfang fra år til år. I øyeblikket utgjør kartlagt vedlikeholdsetterslep cirka 30 millioner kroner. For å unngå ytterligere etterslep må det i gjennomsnitt gjennomføres vedlikehold for minimum 170 kr/m² per år. Dette innebærer at vedlikeholdsbudsjettet bør økes med 3,5 millioner kroner fra 2024.

Søknader om kommunal bolig og omsorgsbolig (antall) *				Avslag på søknad om kommunal bolig (antall)			
2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
174	187	150	212	42	43	33	28 ¹

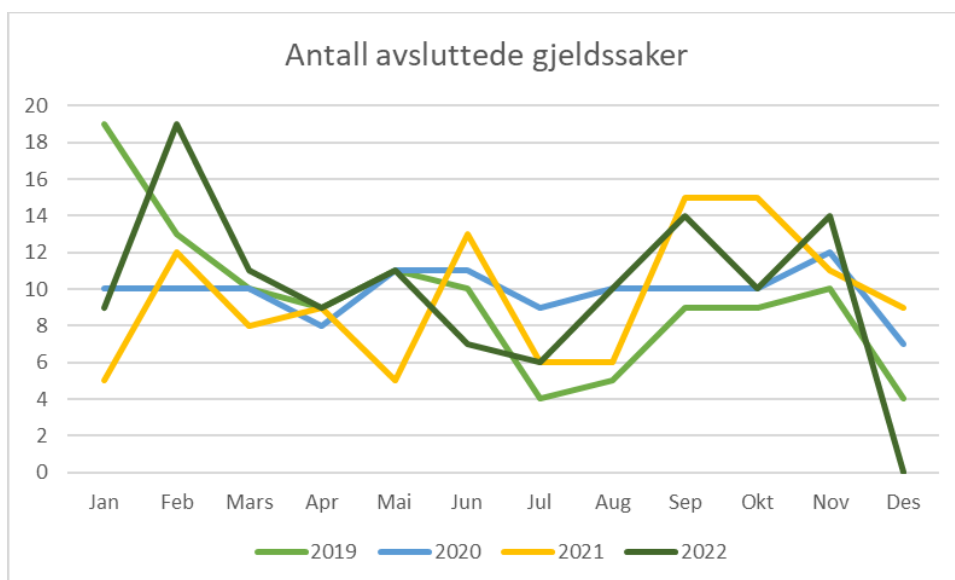
Tabell: Antall søknader på kommunale boliger og omsorgsboliger samt antall avslag på søknader. * Inkludert søknader om forlengelse av leieforholdet. ¹ I tillegg er det 25 søkere som ikke har tatt imot tilbudet eller trukket søknaden.

Søkere til omsorgsbolig tiltenkt demente har vært stabil. Det er noe ventetid på overgang til institusjonsplass, som derved medfører noe ventetid på ledig bolig for hjemmeboende med demens. Det vil være større behov for boliger tilpasset målgruppen fremover mot 2030.

Leietakere med rus og psykiske lidelser er i perioder utfordrende å følge opp i boligen, og det mangler hensiktsmessige boliger til denne gruppen. Flere mangler basisferdigheter i å bo, økonomi og ta vare på en bolig.

	Jan	Feb	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Des
2019	19	13	10	9	11	10	4	5	9	9	10	4
2020	10	10	10	8	11	11	9	10	10	10	12	7
2021	5	12	8	9	5	13	6	6	15	15	11	9
2022	9	19	11	9	11	7	6	10	14	10	14	0

Tabell: Økonomisk rådgivning - antall avsluttede gjeldssaker fra 2019 til 2022.

Kommunen kontrollerer alle salgs- og skjenkesteder i kommunen for å påse at omsetning av alkohol til enhver tid skjer i henhold til regelverket. Et sted med bevilling skal kontrolleres minst en gang i året. Antallet kontroller totalt

hvert år skal være tre ganger antallet bevillinger i kommunen. Utover dette er kontrollvirksomheten målstyrt. Dette betyr at kontrollene fordeles ut fra risikoforhold ved det enkelte salgs- og skjenkestedet. På steder der det er fare for avvik, gjennomføres det flere kontroller enn steder der risikoen for brudd er liten.

	Faste skjenkebevillinger				Salgsbevillinger		
	Skjenkesteder	Kontroller	Avvik		Salgssteder	Kontroller	Avvik
2018	24	112	0		16	79	0
2019	24	101	3		16	55	4
2020	23	111	7		20	57	5
2021	21	85	0		19	55	0
2022	20	86	2		19	44	0
2023 (mars)	20	31	0		19	9	0

Tabell: Faste skjenkebevillinger, salgsbevillinger, kontroller og avvik i Elverum - 2018 – 2023.

Kommunen skal sikre tilrettelagt arbeid og aktivitet

Ansvarsreformen for personer med utviklingshemming ble gjennomført for 20 år siden. Mennesker med utviklingshemming skal ha mulighet til å leve og bo selvstendig, og ha en aktiv og meningsfull tilværelse i fellesskap med andre. Til tross for at det har blitt flere plasser med varig tilrettelagt arbeid de senere årene, beskrives det i Stortingsmelding nr. 45 «Frihet og likeverd» (2012-2013) at det bare i begrenset omfang har bidratt til økt arbeidsdeltakelse for personer med utviklingshemming. Kommunale dagtilbud utgjør det viktigste aktivitetstilbudet for personer med utviklingshemming. Regjeringens jobbstrategi har som mål å øke arbeidsdeltakelsen for personer med nedsatt funksjonsevne. Det legges vekt på å ta i bruk virkemidler innrettet mot integrering i ordinært arbeidsliv gjennom utvikling av ulike oppfølgings- og tilretteleggingsordninger.

Slik det beskrives i de nasjonale utfordringene, har også Elverum kommune utfordringer med å øke arbeidsdeltakelsen for personer med utviklingshemming. Det kommunale dagtilbudet utgjør det viktigste aktivitetstilbudet i vår kommune. Det er behov for variasjon og mangfold i tilrettelagt arbeid og dagaktivitetstilbud for å gi mennesker med utviklingshemming en aktiv og meningsfull tilværelse.

Tilrettelagt arbeid gis både på Askeladden og Vedsentralen, i tillegg til andre arbeidsplasser i privat næringsliv. Kommunen har avtale med Tunet AS om 34 tilrettelagte varige arbeidsplasser.

Mål for tjenesteproduksjonen – målekort

Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2022	Mål 2023	Mål 2024
242: Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid. Indikatorer på tjenestekvalitet.			
Antall avsluttede gjeldsrådgivningssaker per måned	10	10	10
Andel gjeldsrådgivningssaker som fører til avtale	71%	85%	85%
Andel flyktninger som følges opp av minoritetsveileder og som skal være i arbeidsrettede tiltak eller utdanning	90%	90%	90%
Andel av helt nye brukere som søker, og som har mottatt, sosialhjelp, skal være kartlagt. Måles hvert tertial	62%	90%	85%
Andel av søknad om sosialhjelp som er digitale	44%	70%	70%
Andel av ungdommer under 25 år som er i målgruppen skal henvises til aktivitet for sosialhjelp	73%	90%	90%
243: Tilbud til personer med rusproblemer. Indikatorer på tjenestekvalitet.			
Andel av de som følges opp av ruskonsulent skal være i behandling på institusjon, LAR, kriminalomsorgen eller annet	73%	60%	30 %
265: Kommunalt disponerte boliger			
Gjennomsnittlig botid for brukere i midlertidig bolig (måles i antall dager).	22	<30	<30
Minimum driftskostnader til vedlikehold av boliger per år – kr per m ²	51	170	170
273: Kommunale sysselsettingstiltak			
Antall personer med utviklingshemming eller lignende bistandsbehov som får mulighet til deltagelse i arbeid, livslang læring og karriereutvikling via Askeladden eller Vedsentralen per år.	30	35	35

Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2022	Mål 2023	Mål 2024
242: Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid. Indikatorer på tjenestekvalitet.			
Antall deltakere på arbeidstrening/arbeidsmarkedstiltak i Jobbsentralen per uke.	3	6	6

Organisering av tjenesteproduksjonen

Tjenestene innen tjenesteområdet produseres i flere sektorer og staber som følger:

- **NAV Elverum** ivaretar tjenestene sosial rådgiving og veiledning, støttefunksjoner ved bosetting og introduksjonsordningen, gjeldsrådgiving samt tjenestene midlertidige boliger.
- **Sektor for skole v/enheten Bosetting og introduksjon** ivaretar funksjonen råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid med tilhørende tjenester mot flyktninger i introduksjonsperioden.
- **Sektor for helse, mestring og omsorg** ivaretar tjenesten tilrettelagt arbeid på Askeladden tekstilverksted. Dette er et tilbud med tilrettelagt arbeid for yrkeshemmede som faller utenfor ordinært og annet tilrettelagt arbeid. Tjenesten er spesielt rettet mot utviklingshemmede.
- **Sektor for helse, mestring og omsorg** ivaretar lavterskeltilbud for personer med rusproblemer som gis på Annekset i samarbeid med frivillige organisasjoner.
- **Sektor for kultur** ivaretar tjenesten tilrettelagt arbeid på Jobbsentralen.
- **Elverum kommuneskoger** produserer tjenesten kommunale sysselsettingstiltak på «Vedsentralen.»
- **Eiendomsstaben** bidrar med gjennomføring av investeringer, forvaltning, drift og vedlikehold på tjenesten kommunalt disponerte boliger.
- **NOK-** senter mot incest og seksuelle overgrep. Dette er et krisesenter for de som har vært utsatt for seksuelle overgrep.
- **Service- og IKT staben** med Boligsosialt team har ansvar for Husbankens virkemidler startlån og bostøtte, og skal sammen med enheter/avdelinger finne løsninger for vanskeligstilte på boligmarkedet. Boligsosialt team har ansvar for tildeling av kommunale utleieboliger og samarbeider med Tjenestekontoret i tildeling av omsorgsboliger. Elverum kommune deltar i Statsforvalterens program «Bolig for velferd Innlandet».
- **Service- og IKT staben** har også ansvar for oppfølging og kontroll i henhold til vedtatte alkoholpolitiske retningslinjer.

Planlagt utviklingsarbeid

Utviklingsarbeid i 2024 innenfor tjenesteområdet vil i særlig grad være:

- Utrede ombygging av publikumsmottak og samtalerom NAV, jf. sikkerhetsgjennomgang og ROS-analyse.
- Indikator - *Andel av helt nye brukere som søker, og som har mottatt, sosialhjelp, skal være kartlagt.* Sikres gjennom økt bruk av teamarbeid på tvers av avdelinger og statlig/kommunale tjenester for å øke samhandlingen om kartlegging av brukers/familiens behov
- Indikator - *Andel av søknad om sosialhjelp som er digitale:* Det er behov for å øke den digitale kompetansen generelt hos våre brukere, men spesielt for de med minoritetsbakgrunn. ELS/BOI sammen med NAV skal arbeide videre med utvikling av dette for målgruppene, gjennom gruppebasert eller individuell veiledning.
- Forbedret samhandling mellom Eiendomsstaben, Økonomistaben, boligsosialt team, psykiske helsetjenester, barnevernstjenesten og NAV vedrørende rutiner/boligflytprosedyre ved boligtildeling for økt kontroll på boevne (forsikring, brann med mer), økonomi, boveiledning, BOFA (bo og oppfølgingsavtale), for å forhindre utkastelser/bostedløshet.
- Implementere nye lovkrav i boligsosiallov og utvikle strategier for tilfredsstillelse av de nye lovkravene.
- Fortsette arbeidet med tidlig innsats og tverrfaglig samhandling. Hensikt er å styrke tverrfaglig samarbeid og samhandling for å bedre kommunens samlede tjenestetilbud til barn og unge i

aldersgruppen 0-24 år. Etablere samhandlingsmodell for tverrfaglig samhandling mellom sektorene gjennom innføring av BTI-modellen (bedre tverrfaglig innsats), hvor følgende står i fokus:

- Vi identifiserer behov for innsats
 - Vi kommer i posisjon for innsats
 - Vi gir rett og sammenhengende oppfølging
 - Avdekkingskompetanse
 - Samtalekompetanse
 - Samhandlingskompetanse
- Kartlegge, systematisere og bekjentgjøre kommunens ulike tilbud for bruk i veiledning for våre målgrupper, gjennom møtepunkter for informasjonsdeling og økt samhandling
 - Å øke antall tilrettelagte arbeidsplasser, slik at kommunen er i stand til å møte framtidige behov. Arbeidsoppgavene knyttet til disse arbeidsplassene, må være varierte og oppleves som meningsfulle, slik at de kan tilpasses den enkeltes funksjonsnivå og ønsker.
 - Innføre digital løsning for kommunale utleieboliger med hensikt å lette prosessen med å søke og tildele kommunale utleieboliger, samt følge opp beboere og skaffe datagrunnlag. Løsningen er også tenkt benyttet til tilvisningsavtaler og private utleieboliger for flyktninger. Løsningen forutsettes integrert med eiendomsstabens FDV-verktøy til forvaltning av boligene.
 - Utvikle SLT-samarbeidet for økt forebyggende arbeid (SLT = Samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak).

Sosial – økonomisk bistand

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Funksjon 275 Introduksjonsordningen inneholder tjenesten:

- mottak, bosetting, boveiledning og introduksjonsprogrammet for flyktninger.

Funksjon 276 Kvalifiseringsordningen inneholder tjenesten:

- Kvalifiseringsprogrammet (KVP).

Funksjon 281 Ytelse til livsopphold inneholder tjenestene:

- økonomisk sosialhjelp.
- økonomisk sosialhjelp for flyktninger i 5 års perioden.

Funksjon 283 Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig inneholder tjenesten:

- videreformidling av Husbankens virkemidler startlån og bostøtte.

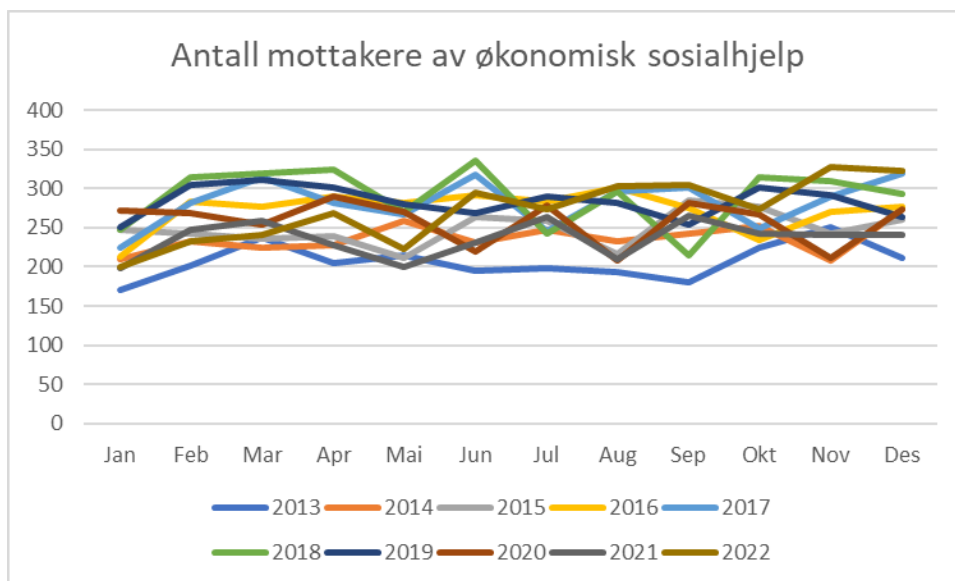
Målgrupper for tjenestene

- Flyktninger som bosettes i Elverum kommune og som deltar i introduksjonsprogrammet.
- Personer som deltar i kvalifiseringsprogrammet i regi av NAV.
- Personer som trenger råd, veiledning, midlertidig bolig og økonomisk bistand til livsopphold.
- Innbyggere med lav inntekt og høye bostgifter som kan søke om bostøtte for å sikre et egnet bosted.
- Vanskeligstilte på boligmarkedet med langvarige boligfinansieringsproblemer som kan skaffe seg en egnet bolig og beholde den ved hjelp av startlån fra kommunen.
- Personer som ikke selv eller ved hjelp av andre former for offentlig boligbistand greier å skaffe seg egnet bolig, herunder personer som har behov for boliger med særlig tilpasning på grunn av alder, bevegelses- eller utviklingshemning kan tildeles kommunale bolig.

Utvikling i nøkkeltall

År	Måned											
	JAN	FEB	MAR	APR	MAI	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DES
2013	170	201	238	204	214	195	198	193	180	224	251	211
2014	210	233	224	227	259	231	248	233	242	252	208	274
2015	247	243	236	239	211	264	259	217	285	276	243	260
2016	213	283	277	290	281	291	283	301	275	234	271	277
2017	225	281	315	281	267	317	245	297	301	249	290	320
2018	248	314	319	324	271	336	243	296	214	314	310	293
2019	251	304	311	302	280	269	289	282	254	302	292	264
2020	272	269	254	290	270	220	278	208	281	267	211	274
2021	199	248	259	228	200	231	264	210	265	243	241	241
2022	200	232	241	268	223	295	273	303	304	273	327	323

Tabell: Antall mottakere av økonomisk sosialhjelp i Elverum fra 2013 til 2022. Tallene uttrykker hovedpersonene (de som står som søker). Bak hver hovedperson (søker) er det ofte flere familiemedlemmer som vil påvirke økonomisk stønad som utbetales.

Startlån i Elverum	2019	2020	2021	2022
Antall husstander	70	75	73	49
Andel barnefamilier	42,9%	54%	49,3%	69%
Beløp startlån	73,0 mill. kr	84,5 mill. kr	91,8 mill. kr	74,7 mill. kr
Gjennomsnittlig startlån	1,0 mill. kr	1,1 mill. kr	1,25 mill. kr	1,5 mill. kr
Gjennomsnittlig kjøpesum	1,2 mill. kr	1,7 mill. kr	1,8 mill. kr	1,7 mill. kr

Tabell: Nøkkeltall for startlånordningen i Elverum – 2019 – 2022.

Årstall	2018	2019	2020	2021	2022
Antall på introduksjonsprogram	90	77	50	30	70
Antall bosatte i 5-årsperioden (herunder familiegjenforente eller	262	273	239	165	245
Antall bosatte per år	24	32	19	20	111
Antall elever på Elverum Læringscenter	199	165	130	110	150

Tabell: Nøkkeltall for Bosetting og introduksjon og Elverum læringscenter – 2018 – 2022.

Mål for tjenesteproduksjonen – målekort

Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2022	Mål 2023	Mål 2024
275: Introduksjonsordningen			
Andel flyktninger som starter på utdanning eller jobb etter avsluttet program. Grunnskole for voksne er inkludert	50%	50%	50%
Andel flyktninger som starter på utdanning eller jobb fem år etter bosetting (ferdig med integreringsfase).	82%	90%	80%
Andel av flyktninger som ved utgangen av 5 års perioden skal være økonomiske selvhjulpne eller kun ha supplerende sosialhjelp. Måles årlig.	75%	70%	75%
Andel deltakere som hadde deltidsjobb ved siden av introduksjonsprogrammet.	8%	20%	20%
Andel deltakere som hadde betalt arbeid som en del av introduksjonsprogrammet	6%	10%	10%
276: Kvalifiseringsprogrammet (KVP)			
Andel deltagere som avslutter i KVP og som skal gå over i arbeid eller utdanning	77%	70%	75%
Andel av deltagerne i KVP via NAV som kan skal være i arbeidsrettede tiltak eller utdanning	97%	90%	95%
281: Ytelse til livsopphold.			
Andel av de som avsluttes i aktivitet for sosialhjelp som skal ha kommet over i jobb, utdanning eller statlige/kommunale tiltak	83%	80%	80%
283: Boligformål			

Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2022	Mål 2023	Mål 2024
Antall husstander fra kommunal leid til egen eid bolig per år	5	6	6
Startlån – andel barnefamilier som får hjelp til egen bolig av totalt brukte startlånsmidler	70%	60%	60%

Organisering av tjenesteproduksjonen

Tjenestene innen tjenesteområdet produseres i flere sektorer og staber som følger:

- **NAV Elverum** - Sosialavdelingen ivaretar førstelinjetjenesten, og har ansvar for mottaket hvor det blant annet gis råd og veiledning for både statlige og kommunale tjenester/stønader. Videre har avdelingen ansvar for økonomisk sosialhjelp og aktivitetsplikten. Markedsavdelingen ved NAV har ansvar for sykefraværsoppfølging, oppfølging av arbeidsledige og jobber aktivt ut mot arbeidsmarkedet for å skaffe arbeid og/eller tiltaksplasser. Denne avdelingen har også ansvar for IPS (jobbspesialister) for Sør-Østerdal som samarbeider tett med DPS og psykisk helse i kommunene, og det Nasjonale senter for veteransaker. Oppfølgingsavdelingen ved NAV har ansvar for brukere med nedsatt arbeidsevne og har ansvar for å følge opp brukere med arbeidsavklaringspenger og kvalifiseringsprogrammet (KVP). Avdelingen jobber også med uføresaker og varige tilrettelagte arbeidsplasser. NAV har etablert et tverrfaglig team for ungdom, som har et særlig ansvar for å følge opp ungdommer som er uten jobb eller har droppet ut av videregående skole.
- **Sektor for skole v/enheten bosetting og introduksjon** produserer tjenestene vedrørende bosetting og oppfølging av flyktninger i integreringsperioden på fem år. Bosetting og introduksjon, Elverum Læringscenter og NAV har et felles ansvar for gjennomføring av introduksjonsprogrammet. Dette er hjemlet i en tre-parts samarbeidsavtale med ansvarsfordeling og flytskjema. Introduksjonsprogrammet er både en rettighet og en plikt og innebærer en full arbeidsuke på 37,5 timer. For de med kollektiv beskyttelse er det kun en rettighet. Alle kommunens sektorer og staber har med sine forskjellige tjenesteleveranser medansvar for kvalifisering og integrering av bosatte flyktninger – jfr. den strategiske planen for integrering.
- **Boligsosialt team** – Disponering og videreformidling av startlån. Oppfølging, råd og veiledning av låntakere. Råd og veiledning for søkere til Husbankens bostøtteordning. Plikt til å gi individuelt tilpasset bistand til vanskeligstilte på boligmarkedet i henhold til ny boligsosial lov.

Planlagt utviklingsarbeid

Utviklingsarbeid i 2024 innenfor tjenesteområdet vil i særlig grad være:

- Indikator - *Andel deltakere som hadde deltidsjobb ved siden av introduksjonsprogrammet: Økt fokus på arbeidsretting i samarbeidet mellom NAV, Bosetting og introduksjon og Elverum læringscenter.*
- Indikator - *Andel av de som avsluttes i aktivitet for sosialhjelp som skal ha kommet over i jobb, utdanning eller statlige/kommunale tiltak: Kjøp av tjenesten i Tunet evalueres halvårlig og kjøpet opprettholdes hvis det gir ønsket effekt.*
- Indikator – Startlån – andel barnefamilier som får hjelp til egen bolig av totalt brukte startlånsmidler: Videreføre dialog med lokale banker om startlånordningen til kunder som får avslag på ordinære boliglån, og vurdere etableringstilskudd for å styrke økonomien for flere barnefamilier slik at de kan få startlån – «Eie først».
- Revidere kommunal forskrift for tildeling av kommunal bolig på bakgrunn av ny boligsosial lov og forskrift.
- Indikator - *Andel deltagere som avslutter i KVP og som skal gå over i arbeid eller utdanning: Styrke KVP-tilbudet ved å styrke bemanningen i tilbudet*
- Videreutvikle tverrfaglig samarbeid for mottak, bosetting og integrering av flyktninger. Herunder sikre planlegging, koordinering, oppfølging og evaluering av arbeidet under og etter integreringsperioden.

Kultur og religiøse formål

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Funksjon 370 Bibliotek inneholder tjenesten:

- bibliotek.

Funksjon 373 Kino inneholder tjenesten:

- kinovirksomhet inkludert kiosk og billettkontor.

Funksjon 375 Museer inneholder tjenesten:

- kommunens tilskudd til Anno Museum i henhold til innbyggerantall.

Funksjon 377 Kunstformidling inneholder tjenesten:

- tilskudd til kunstnerisk virksomhet på profesjonelt nivå, og til formidling av slik virksomhet. Her ligger blant annet tilskudd til kulturpris, Festspillene i Elverum og Elverum kunstforening. Inkludert er også forvaltning, utvikling og formidling av kommunens kunstsamling.

Funksjon 380 Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg inneholder tjenesten:

- tilskudd til idrettsforeninger og støtte til idrettsarrangementer. Veiledning og saksbehandling knyttet til spillemidler, samt rådgivning innen anleggsutvikling og tilrettelegging for rekreasjon og aktivitet.

Funksjon 381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg inneholder tjenesten:

- utgifter til drift og vedlikehold av kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg. Terningen Arena Idrettspark inngår i tjenesten.

Funksjon 385 Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg inneholder tjenestene:

- utgifter og inntekter knyttet til kulturaktiviteter, herunder også kulturhuset.
- tilskudd til lag og foreninger, samfunnshus, grendehus og andre driftstilskudd.
- Husleie Terningen Arena idrettshall og kultur (TAIK).
- Den kulturelle spaserstokken.

Funksjon 386 Kommunale kulturbygg inneholder tjenesten:

- utgifter til drift og vedlikehold av kulturbygg, herunder kino, kulturskole og bibliotek.

Funksjon 390 Den norske kirke inneholder tjenestene:

- kommunens overføringer til Kirkelig fellelsråd.
- Utgifter til vedlikehold av kirkebygg.

Målgrupper for tjenestene

- Alle innbyggere i Elverum kommune, studenter, soldater og alle turister og besøkende. Kulturaktiviteter som tilbys i bibliotek, kino, museer og idrettsanlegg er åpent for alle og lett tilgjengelig.
- Idrettslag, frivillige lag og foreninger og øvrige samarbeidspartnere gjennom kommunal støtte til virksomheten, som brukere av kommunale bygg og anlegg med mer.
- De som sokner til den norske kirke og øvrige livssynsorganisasjoner. Elverum kommunes ansvar er avgrenset til tilskuddet til Den norske kirke og til de øvrige livssynsorganisasjoner.

Utvikling i nøkkeltall

	Utvikling siste fire år				Prognose planperiode			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Målgruppe/demografi								
Innbyggere	21 123	21 191	21 254	21 292	21 435	21 531	21 592	21 618
Antall innbyggere 10-25 år	4 302	4 255	4 218	4 182	4 188	4 177	4 163	4 111
Antall barn i befolkningen 0-18 år	4 587	4 580	4 550	4 527	4 492	4 433	4 395	4 328

Utvikling siste år				
	2019	2020	2021	2022
Ungdommens hus				
Antall oppmøter 10- 25 år på fritidstilbud	10 122	5 292	6 546	12 257
Antall enheter/ kommunale fritidsklubber	2	1	1	1
Årsverk ungdommens hus	3	3	3	3
Tiltakene Åpen hall og Ferieklubb	3	3	3	3
Bibliotek.				
Utlån per innbygger	3	2,3	2,2	2,3
Utlån av bøker/media for barn	28 705	22 778	22 455	25 034
Antall besøkende per år	78 800	43 400	47 037	57 025
Totalt antall arrangementer	118	21	28	100
Antall arrangementer for barn/unge	47	5	3	52
Kino.				
Antall besøkende på kino – barn	6 520	3 543	5 910	4 595
Antall besøkende på kino – fra 11 år og oppover	36 024	15 349	23 820	30 724
Kunstformidling.				
Antall besøkende på kulturarrangementer for voksne	4 978	1 494	2 856	3 415
Antall besøkende på kulturarrangementer for barn	5 570	1 921	1 836	3 444
Idrett.				
Antall veiledninger for søknad på spillemidler	80			80
Antall stormøter med informasjon til idrettsråd, samfunnshus	3	2	2	1
Antall styremøter i Elverum Idrettsråd	10	10	10	11
Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg				
Totalt antall brukere Svømmehallen	73 246	40 174	47 407	55 728
Svømmehallen – antall besøkende på fellesbad	14 940	9898	10 264	11 191

Mål for tjenesteproduksjonen – målekort

Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2022	Mål 2023	Mål 2024
370: Bibliotek.			
Utlån per innbygger	2,3	2,8	2,8
Utlån av bøker/media for barn	25 034	30 000	30 000
Antall besøkende per år (telles automatisk i døra)	57 025	80 000	80 000
Totalt antall arrangementer	100	60	60
Antall arrangementer for barn/unge	52	25	25
373: Kino			
Antall besøkende på kino – barn	4 595	5 000	6 000
Antall besøkende på kino – fra 11 år og oppover	30 724	40 000	39 000
385 Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg			
Antall besøkende på kulturarrangementer for voksne	3 415	5 000	5 000
Antall besøkende på kulturarrangementer for barn	3 444	5 000	5 000
380: Idrett			
Antall veiledninger for søknad på spillemidler		80	80
Antall stor møter med informasjon til idrettsråd, samfunnshus og grendehus (Års -og halvårsmøter).	2	3	3
Antall styremøter i Elverum Idrettsråd		10	10
381: Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg			
Antall besøkende per år i Elverumshallen	300 000	300 000	300 000
Totalt antall brukere Svømmehallen	47 407	75 000	75 000
Svømmehallen – antall besøkende på fellesbad	10 264	15 000	15 000

Organisering av tjenesteproduksjonen

Tjenester innenfor tjenesteområdet produseres i hovedsak innenfor sektor for kultur i regi av enhetene:

- Idrettshaller og servicetjenester – I tillegg til drift av egne anlegg er driftsorganisasjonen til Elverumshallen leid inn av Terningen Arena Idrett og Kultur (TAIK) for å håndtere daglig drift av idrettshallen på Terningen Arena.
- Kino og Kulturhus.
- Bibliotek og Ungdommens hus.

Tjenestene som hører under religiøse formål produseres av Den norske kirke og livssynsorganisasjonene, kun med medfinansiering gjennom tilskudd fra kommunen. Tjenestene innenfor funksjon 380 Idrett produseres fra Samfunnsutviklingsstaben.

Planlagt utviklingsarbeid

- Videreutvikle kommunens felles bookingsystem for alle kommunens utleielokaler og idrettsanlegg.
- Biblioteket jobber for innføring av meråpent bibliotek. Dette vil gi et bedre tilbud til våre innbyggere da biblioteket blir tilgjengelig før og etter bemannet åpningstid, noe som fører til flere fornøyde lånere.
- Videreutvikle studentkino for høyskolestudenter til også å gjelde elever fra videregående skole.

Teknisk forvaltning

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Funksjon 301 Plansaksbehandling inneholder tjenesten:

- arealplanlegging.

Funksjon 302 Byggesaksbehandling og eierseksjonering inneholder tjenestene:

- byggesaksbehandling og tilsyn.
- saksbehandling etter lov om eierseksjoner.
- saksbehandling av utslippstillatelse etter forurensningsloven.

Funksjon 303 Kart og oppmåling inneholder tjenesten:

- kart- og oppmålingsvirksomhet.

Funksjon 329 Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling inneholder tjenestene:

- veterinærvakt.
- landbruksforvaltning.

Funksjon 360 Naturforvaltning og friluftsliv inneholder tjenestene:

- fiske- og viltforvaltning.
- natur- og miljøforvaltning.
- forurensning- og klimasaker.

Målgrupper for tjenestene

De vanligste målgruppene for tjenestene etter særlovgivningen er:

- utbyggere (private og profesjonelle aktører).
- aktører i landbruket.
- grunneiere/eiendomsbesittere.
- næringsdrivende innen bygg og anlegg.

Mål for tjenesteproduksjonen – målekort

Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2022	Mål 2023	Mål 2024
Antall saker omgjort av Statsforvalter på grunn av saksbehandlingsfeil	0	0	0
301: Plansaksbehandling			
Andel 1 gangs behandling max 12 uker etter mottatt komplett planmateriale	100 %	100%	100 %
Andel planer registrert i planbasen innen 8 dager etter planvedtak	60 %	100%	100 %
302: Byggesaksbehandling og eierseksjonering			
Andel gjennomførte tilsyn i % av gitte ferdigattester (eventuelt brukstillatelse) på nye boligbygg, næringsbygg, publikumsbygg og offentlige bygg	62 %	50 %	50 %
Andel overskridelser av saksbehandlingstid som medfører nedsettelse av gebyr	0,8 %	0 %	0 %
Andel «3-ukerssaker» ferdigbehandlet innen 16 dager (Saker som etter lov skal avgjøres innen 3 uker)	75,7 %	75 %	75 %
Andel «3-ukerssaker» ferdigbehandlet innen 3 uker	94,1 %	90 %	90 %
Matrikkelføring, andel saker innenfor 5-dagers fristen	93 %	90 %	90 %
303: Kart og oppmåling			
Andel plassering av tiltak innen 5 dager	100 %	100 %	100 %
Andel eksisterende eiendommer i eiendomsbasen	96,4 %	98 %	98 %
Andel oversittelse av frist etter forskrift, Matrikkelloven § 18 3 (16 uker)	0 %	0 %	0 %

Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2022	Mål 2023	Mål 2024
329: Landbruksforvaltning			
Andel ferdigbehandlede lovsaker innen 8 uker	85 %	80 %	80 %
Saksbehandle alle tilskudds saker innen fastsatte frister	-	100 %	100 %
Gjennomføre tilsyn og oppfølging av private avløpsanlegg med meldt avvik	66%	100 %	100 %
Gjennomføre kontroll av tilskudd til jord- og skogbrukstiltak innen fastsatte frister og antall.	99%	100 %	100 %
NY: Kontrollere om skogeier gjennomfører foryngelsestiltak for å sikre tilfredsstillende foryngelse innen tre år etter hogst. Jf. Bærekraftforskriften og Landbruksdirektoratets årlige kontrolliste. (jf KEP delmål 4.1)	-	-	100 %
NY: Gjennomføre informasjonsmøte og fagopplegg som øker kunnskapen i næringa om effekten på klimagassutslipp ved redusert jordarbeiding, grøfting, kalking, fangvekster og tilførsel av organisk materiale mv. (Jf. KEP delmål 5.2)	-	-	2

Organisering av tjenesteproduksjonen

Tjenestene innen tjenesteområdet produseres av Sektor for teknikk og miljø med sine organisatoriske enheter:

- Enhet for Geodata
- Enhet for Byggesak
- Enhet for Arealplan
- Enhet for Landbruk og miljø

Planlagt utviklingsarbeid

- Ferdigstille revisjon av kommuneplanens arealdel.
- Ferdigstille oppgraderingen av Rådhusplassen.
- Initiere oppstart av utviklingen av en areal- og transportstrategi (ATP) for Elverum i fellesskap med Innlandet fylkeskommune, Statens vegvesen og næringslivet i tråd med Mjøsby samarbeidet, handlingsplanen tiltak H4.
- Øke oppmerksomheten på klimaledelse i tjenesteområdet, jf. klima- og energiplan delmål 8.2.
- Fortsette utvikling og effektivisering av kommunale tjenester gjennom bruk av GIS og geodata, og digital transformasjon.
- Tilpasse aktiviteten til et redusert økonomisk handlingsrom.

Teknisk drift

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Funksjon 330 Samferdsel og transporttiltak inneholder tjenesten:

- parkeringsordningen, drift og administrasjon.

Funksjon 332 Kommunale veier inneholder tjenesten:

- drift og vedlikehold av kommunale veger inkludert sideanlegg, gatelys samt andre tiltak/konstruksjoner for kjørende og tiltak/konstruksjoner for å ivareta miljø og trygghet for mye trafikanter, herunder planlegging, prosjektering, forvaltning og administrasjon.

Funksjon 335 Rekreasjon i tettsted inneholder tjenesten:

- opparbeidelse, drift og vedlikehold av offentlige plasser og torg, parker/grøntanlegg og turveier i bebygde strøk og utvalgte friområder, samt offentlige toaletter.

Funksjon 339 Beredskap mot branner og andre ulykker inneholder tjenestene:

- Feiervesen.
- Brannvesen
- Oljevernberedskap.
- Andre tiltak som skal forebygge brann, samt brann og eksplosjonsartede ulykker. Brann- og redningsvesenet forvaltes av Midt-Hedmark Brann og Redningsvesen IKS (MHBR).

Funksjon 340 Produksjon av vann inneholder tjenesten:

- vanninntak, filtrering og rensing.

Funksjon 345 Distribusjon av vann inneholder tjenestene:

- pumpestasjoner, trykkbasseng og ledningsnett.
- gebyrinntekter for vannforsyning.

Funksjon 350 Avløpsrensing inneholder tjenesten:

- renseanlegg og utløp.

Funksjon 353 Avløpsnett og innsamling av avløpsvann inneholder tjenestene:

- pumpestasjoner og ledningsnett.
- gebyrinntekter for avløpstjenester.

Funksjon 355 Innsamling, gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall inneholder tjenesten:

- overvåke og følge opp nedlagt avfallsplass på Hornmoen etter krav fra Fylkesmannen. (Gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall som forvaltes av SØIR Husholdning AS).

Målgrupper for tjenestene

Målgruppen for tjenestene er alle kommunens innbyggere, alle VA-abonnenter, alle brukere av kommunale veger, kommunal parkering, og kommunale parker og plasser, næringsaktører i bygg- og anleggsbransjen.

Mål for tjenesteproduksjonen – målekort

Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2022	Mål 2023	Mål 2024
332 og 335: Kommunale veier, miljø- og trafikksikkerhetstiltak og rekreasjon i tettsted			
NY: Antall avvik som fører til sanksjoner på brøytekontrakt	-	-	< 5
Antall definerte trafikkarfarlige punkter ref Trafikksikkerhetsplan	13	12	10
%-andel av antall km veger, gang- og sykkelveier med tilfredsstillende belysning med tanke barn og unges sikkerhet (oppgradering til LED belysning, 100 % i 2025)	65 %	75 %	90%
340, 345, 350, 353 – Produksjon og distribusjon av vann, avløpsnett, avløpsrensing og innsamling av avløpsvann			
Kommunale kloakkrenseanlegg, avvik fra krav	0	0	0
Ingen skal være uten vann i mer enn 6 timer	100 %	100 %	100 %
Avvik fra drikkevannsforskriftene	0	0	0
Folkehelsebarometeret; God drikkevannsforsyning - Elverum signifikant bedre enn landet som helhet	-	JA	JA
NY: Overløp fra avløpspumpestasjonene til sårbar resipient	-	-	0

Organisering av tjenesteproduksjonen

Tjenestene innen tjenestemrådet Teknisk drift produseres av Sektor for teknikk og miljø med sine organisatoriske enheter:

- Enhet for Veg, park og anlegg.
- Enhet for Vann og avløp.

og av de interkommunale selskapene:

- Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS (MHBR IKS).
- Sør-Østerdal Interkommunale Renovasjon IKS (SØIR IKS).

Planlagt utviklingsarbeid

- Slutføre revisjon av Hovedplan for vann og avløp
- Gjennomføre utskifting av ledningsnett i henhold til Hovedplan for vann- og avløp.
- Videreutvikle rutiner, prosedyrer, datafangst og tiltak relatert til trafikksikkerhetsarbeid i tråd med føringer gitt i strategisk plan: «*Trafikksikkerhet i Elverum – 2021 – 2025*».
- Øke oppmerksomheten på klimaledelse i tjenestemrådet, jf. klima- og energiplan delmål 8.2.
- Utarbeide utskiftingsplan for bedre sopeutstyr/rengjøringsutstyr for veger og gater for å forbedre luftkvaliteten.
- Videreføre arbeidet for opplag/behandling av avløpsslam produsert ved kommunens renseanlegg hos Nedre Romerike Avløpsselskap IKS. (Jf Klima- og energiplan delmål 7 strategi 8.)
- Videreutvikle løsning knyttet til varsel fra Statsforvalteren om nitrogenrensing av avløp.
- Øke oppmerksomheten mot digital transformasjon
- Tilpasse aktiviteten til et redusert økonomisk handlingsrom (funksjon 332 og 335)

Forslag til Handlingsplan vann og avløp 2024 – 2027

Handlingsplanen legger opp til utvidelse av forsyningsområdet i tråd med *Hovedplan vann og avløp 2015-2024*. Ellers utgjør investeringer i rehabiliteringsprosjekter majoriteten av prosjektomfanget. Investeringene retter seg mot måloppnåelse for *Hovedplan vann og avløp*, samt enkelte av målsettingene i *Klima- og energiplan* og *Folkehelseplan*. Det er planlagt for vedtak av ny hovedplan VA for perioden 2025 – 2034 medio 2024. For å imøtekomme pålegg fra Statsforvalteren må det foretas en ombygging ved Elverum renseanlegg i perioden. Handlingsplanen fra 2025 – 2027 kan bli endret i tråd med ny hovedplan VA 2025 – 2035.

Tiltak/prosjekter	Tiltak 2024	Tiltak 2025	Tiltak 2026	Tiltak 2027	Kommentar	Kostnads anslag – millioner 2023-kr
	Millioner 2023-kr					
Ledningsnett						
Prosjektene ny vannledning over Glomma, sør for renseanlegget	1,0				Oppstart av arbeid vil bli på bakgrunn av ROS ny hovedplan VA, totalentreprise.	1,0
Ny vannledning Rådhusplassen	4,0				Utskifting av gammelt støpejern fra 1905 i forbindelse med oppgradering av Rådhusplassen	4,0
Starte prosjektering av vannledning ved Gml. Trysilveg 22 til X Ydalirvegen	0,5				Denne vannledning må legges om fordi den ligger under et hus. Hva kostnaden blir er avhengig av forutgående prosjektering med kartlegging av utfordringsbildet. Totalentreprise	0,5
Sanere (separere) gammelt avløp fellesledning (AF) og overvann Søbakken	4,0	6,0			For å redusere belastningen på renseanlegget må vi få fjernet en del fremmedvann.	10,0
Sanering av VA i Konvallvegen/Tusenfryd	3,0	3,0	2,0		Dette prosjektet henger sammen med det nevnt ovenfor og utføres i egen regi, både prosjektering og utførelse	8,0
Kryssing av Trondheimsvegen/ Elgvegen/ Mårvegen	1,0				Oppstart av arbeid vil bli på bakgrunn av ROS ny hovedplan VA, totalentreprise.	1,0
Utvidelse av forsyningsområdet Strandbygda	6,0	5,0			Voldmogrenda samt Sundsvoll	11,0
Overvannstiltak / fremmedvann	5,0	5,0	5,0	5,0	Ved økte kostnader på strøm har vi startet et prosjekt på å finne fremmedvann som enkelt kan fjernes fra det kommunale nettet. Reduksjon av pumpekostnader ved at vannet ikke unødvendig pumpes	20,0
Tiltak Stavåsdammen	0,3	1,5				1,8
Renseanlegg avløp						
Utvidelse av garasjeanlegg ved Elverum Renseanlegg Ombygging av containerrom, samt nye containere. Ny sentrifuge.	2,0	6,0	4,0		Eksisterende garasje bygges om/rehabiliteres for å etterkomme økt plassbehov til biler/utstyr/containere. Økt transportlengde på råslam fra renseanlegget, medfører at vi må kjøre større lass. Containerrommet utvides med plass til større containere. Etter pålegg fra Statsforvalteren Det må investeres i en sentrifuge til for å ta bort sårbarhet	12,0

Tiltak/prosjekter	Tiltak 2024	Tiltak 2025	Tiltak 2026	Tiltak 2027	Kommentar	Kostnads anslag – millioner 2023-kr
	Millioner 2023-kr					
Videreutvikle løsning knyttet til varsel fra Statsforvalteren om nitrogenrensing av avløp	1,0				Finne svar på omfang, kapasiteter, metode, kostnader m.m.	1,0
Pumpestasjoner avløp						
Prosjektere ny p.st. 113 ved Gamlebruplassen	1,0				Sårbart anlegg som må erstattes. Totalkostnad kjennet etter forutgående prosjektering	1,0
Vannbehandling						
Prosjektere nytt høydebasseng i Hernes	0,5				Forutgående prosjektering. Nødvendig tiltak for å sikre vannforsyningen.	0,5
Nytt tak på Festningen høydebasseng	0,7					0,7
Ikke fordelt pr 2023		3,5	19,0	25,0		
SUM [millioner kr]	30,0	30,0	30,0	30,0	2025-2027 er foreløpig tall i påvente av ny Hovedplan i 2024	

Tabell: Planlagte investeringsprosjekter innenfor vann og avløp 2024 – 2027.

Næringsutvikling

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Funksjon 320 Kommunal næringsvirksomhet inneholder tjenestene:

- Overføringer fra Elverum kommuneskoger.
- Inntekter knyttet til konsesjonsavgift på kraftutbygging i Glomma.

Funksjon 325 tilrettelegging og bistand for næringslivet inneholder tjenestene:

- Tilrettelegging og bistand for næringslivet
- Tilskudd til andre med kommersielle formål blant annet næringsfond og konsesjonsavgifter som er bundet

Målgrupper for tjenestene

- Næringsutøvere og næringsutviklere i Elverum, og virksomheter/initiativ som er aktuelle for etablering i Elverum via enkelttiltak og forskjellige fellesprosjekter for næringslivet.
- Definerede målgrupper som er aktuelle som tilflyttere til Elverum.
- Definerede målgrupper av aktuelle besøkende til Elverum og omkringliggende region (reiselivet).

Mål for tjenesteproduksjonen – målekort

325: Tilrettelegging og bistand for næringslivet Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2021	Resultat 2022	Mål 2023	Mål 2024
Antall gjennomførte eksterne arrangementer/møter	35	35	30	25
Antall gjennomførte systematiske bedriftsbesøk	34	31	40	30
Antall konkrete næringsutviklingsinitiativ/prosjekter i arbeid	14	15	15	15
Telemarksforsknings indeks for bostedsattraktivitet	79	90	100	100
Telemarksforsknings indeks for næringsattraktivitet	302	283	200	200
Kommune-NM – i regi av NHO		148	140	140
Antall gründere i oppfølging*	43		30	30
Antall Innovasjon/FOU prosjekter i Elverum**	14		10	10
Kommunebarometeret – Rangering i Kommunal Rapport***	81	68	73	75

*= Antall gründere og etablerere som henvender seg for oppfølging i løpet av året.

**= Antall innovasjons- og forskningsprosjekter som foregår i Elverum. Dette omfatter antall inkubatorer i Klosser Innovasjon, prosjekter med støtte fra Forskningsrådet (både Skattefunn-ordningen og større forskningsprosjekter der privat næringsliv i Elverum er partner), Regionalt forskningsfond eller andre fylkeskommunale ordninger samt aktører som har fått innovasjonsstøtte fra Innovasjon Norge.

***= Plasseringen i Kommunebarometeret for 2023 er resultat tall. Kommunebarometeret offentliggjøres i august hvert år. Resultatene for hvert år baserer seg på nøkkeltall fra foregående kalenderår.

Arbeidsplassvekst: Ved utgangen av 2021 var det 10173 arbeidsplasser i Elverum, i 2022 var tallet økt til 10289. På slutten av 2022 var det 5262 arbeidsplasser i privat sektor i Elverum mens det var 5027 arbeidsplasser i offentlig sektor. En høy andel offentlige arbeidsplasser bidrar til stabilitet i nedgangstider, men demper samtidig vekstmulighetene i høykonjunkturer. Det er et mål å øke andelen private arbeidsplasser.

Både Elverum Vekst sin strategi, og Elverum kommunes strategiske plan for attraktivitet har mål knyttet til Telemarksforskningsindeks for bosteds- og næringsattraktivitet. Dette skal måles over en 10 års periode, og målet er å være minimum på plass 150 på næringslivsindeksen i 2030 og minimum på plass 100 på bostedsindeksen. Status per 2022 (for perioden 2013 – 2022) for Elverum er: Telemarksforsknings indeks for bostedsattraktivitet: 90. Telemarksforsknings indeks for næringsattraktivitet: 283.

Organisering av tjenesteproduksjonen

Tjenestene innen tjenesteområdet Næringsutvikling produseres i regi av Samfunnsutviklingsstaben direkte, men mest ved at brorparten av ressursene kanaliseres inn i det heleide kommunale selskapet Elverum Vekst AS. Selskapet er kompetansebase for medarbeiderne og morselskap for selskapene Elverum Tomteselskap AS, Elverum Kommunale Industribygg AS og Elverum Kommunale Industribygg Utvikling. Formålet er å arbeide samlet og koordinert innenfor attraktivitetsperspektivet for Elverum.

Tjenester som ytes i regi av kommunens Sektor for teknikk og miljø bidrar også i betydelig grad til næringsutvikling og tilrettelegging for næringslivet – i særlig grad gjelder dette tjenester som areal- og reguleringsplanlegging, byggesaksbehandling og landbruksforvaltningen – se omtale under tjenesteområdene Tekniske tjenester og Teknisk forvaltning.

I tillegg bevilges innenfor tjenesteområdets budsjett bidrag til noen utvalgte virksomheter i kommunen som yter tjenester som bidrar til kommunens attraktivitet, herunder næringsattraktivitet. Dette er slik som forsvarskoordinator, Østerdalen sivilt-militært samarbeid, HelseInn, Visit Innlandet AS, Turistinformasjonen, Klima- og energisamarbeid i Sør-Østerdal, kommunens deltakelse i forskningsprogrammet Zero Emission Neighbourhood (Ydalir-piloten), medlemskap i OsloRegionens Europakontor, bidrag til filmfestivalen Movies on War, Finnskogen Natur- og kulturpark.

Kommuneskogen drives som eget kommunalt foretak.

Planlagt utviklingsarbeid

Tjenesteproduksjonen innenfor dette tjenesteområdet er i sin karakter helt og holdent utviklingsarbeid for å bidra til å skape attraktivitet for Elverum som bosted, som sted for næringsutøvelse og sted å besøke. I det følgende listes imidlertid noen arbeidsområder som prioriteres i 2024 for å utvikle attraktivitetsarbeidet for Elverum herunder næringsutviklingen:

- Videreutvikle det samlede attraktivitetsarbeidet for Elverum ved å koordinere og samarbeide enda bedre mellom de aktører i kommunen som bidrar til næringsattraktivitet, bostedsattraktivitet og besøksattraktivitet. I særlig grad vil dette for 2024 dreie seg om å operasjonalisere den strategiske planen for Attraktivitet for Elverum – 2021-2026, som ble vedtatt i kommunestyret i september 2021, i et samarbeid mellom kommunens driftsorganisasjon, folkevalgte organer og kommunens selskap Elverum Vekst AS.

Felles/finans/vann og avløp

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Funksjon 170 Årets premieavvik inneholder:

- Beregnet premieavvik og arbeidsgiveravgift av premieavviket (98,8 millioner i inntekter)

Funksjon 171 Amortisering av tidligere års premieavvik inneholder:

- Resultat føring av premieavviket fra tidligere år (41,9 millioner i utgifter)

Funksjon 172 Pensjon inneholder:

- AFP - Avtalefestet pensjon (6,3 millioner i utgifter)

Funksjon 173 Premiefond inneholder:

- Bruk av premiefond

Funksjon 180 Diverse fellesutgifter inneholder:

- 74,6 millioner kroner i reguleringspremier (pensjon)
- 26,8 millioner kroner i lønnsreserve for lønnsoppgjør 2024.
- 8 millioner kroner i reduserte utgifter og inntekter som følge av vakante stillinger og sykkelønnsrefusjoner på sektorer hvor det ikke leies inn ressurser.

Beløpene over fordeles ut på tjenester (sektor og staber) gjennom året når nivå på reguleringspremie, lønnsoppgjør og områder med vakante stillinger og sykkelønnsrefusjoner blir kjent.

Funksjon 340 og 345 - Produksjon og distribusjon av vann inneholder:

- Selvkostområdet for vann – se vedlegg med selvkostkalkyle for 2024.

Funksjon 345 og 353 - Innsamling og rensing av avløp inneholder:

- Selvkostområdet for avløp – se vedlegg med selvkostkalkyle for 2024.

Funksjon 840 Rammetilskudd og øvrige generelle statstilskudd inneholder:

- Midler fra Husbanken for kompensasjon av blant annet renteutgifter for tidligere års investeringer

Beredskap

Som alle andre kommuner har Elverum kommune beredskapsansvar for å kunne håndtere uønskede hendelser som måtte oppstå i lokalsamfunnet. Dette beredskapsansvaret er særlig regulert i henhold til Sivilbeskyttelsesloven med tilhørende forskrifter og veiledere.

En beredskapssituasjon er gjeldende i det kommunens ledelse finner det nødvendig å innkalle kriseledelsen på grunn av en oppstått situasjon/utfordring som vurderes som uhensiktsmessig eller umulig å håndtere som en del av den ordinære og daglige drift i kommuneorganisasjonen.

Kommunen har forberedt seg på mulige uønskede hendelser som må håndteres ved særlig å:

- Gjennomføre risiko- og sårbarhetsanalyser for mulige uønskede hendelser.
- Utarbeide planverk for å forebygge uønskede hendelser.
- Utarbeide planverk for å håndtere uønskede hendelser.
- Øve på håndtering av uønskede hendelser.
- Bygge kompetanse for å håndtere spesifikke roller og ansvar i beredskapssituasjoner.

P.t er det for Elverum kommune særskilt vurdert og analysert 12 mulige uønskede hendelser. Disse er vurdert i form av en relativt omfattende risiko- og sårbarhetsanalyse. Denne analysen er redegjort for og kommunestyregodkjent i egen sak per desember 2021. På grunnlag av denne analysen er det utformet planverk i 3 grupper som vist i tabellen under.

Gruppe 1 - Grunnleggende dokumentasjon	ROS-analyse uønskede hendelser – samlet rapport + 12 analyser
	Handlingsplan – forebyggende tiltak
	Kompetanseplan for beredskap
	Hovedberedskapsplan med plan for kriseledelsen og ressursoversikt
Gruppe 2 - Delplaner for håndtering av spesifikke beredskapshendelser	▪ Skogbrann
	▪ Brann i institusjon
	▪ Forurensing av drikkevann
	▪ Atomulykke
	▪ Smittevern – pandemi/epidemisk smitteutbrudd – mennesker.
	▪ Bortfall av elektronisk kommunikasjonsnett – EKOM.
	▪ Svikt i vannforsyning.
	▪ Uvær med svikt i strømforsyning m.m.
	▪ Flom
	▪ Pågående livstruende vold – skole (PLIVO)
	▪ Hendelse ved stort arrangement (PLIVO)
	▪ Vegulykke
Gruppe 3 – delplaner for håndtering av utfordringer/forpliktelser generelt ved beredskaps-hendelser	▪ Helse- og sosialberedskap
	▪ Kontinuitetsplan ved beredskapshendelser
	▪ Psykososial oppfølging - kriser og hendelser.
	▪ Evakuering
	▪ Krisekommunikasjon

Tabell: Elverum kommunes dokumentasjon per 2024 i form av analyser og planverk for å håndtere beredskapshendelser/uønskede hendelser.

For å håndtere beredskapssituasjoner kan kommunen organisere opp en beredskapsorganisasjon ledet av kriseledelsen. Elverum kommune har årlig beredskapsdager i januar for å vedlikeholde roller og ansvar i beredskapsarbeidet. For å holde roller og ansvar vedlike skjer kompetansebygging i henhold til egen plan, i dette arbeidet inngår også øvelser. Kommunen har et eget beredskapsråd.

DEL 4 – Vedlegg

Betalingsregulativ 2024

Alle beløp som er merverdiavgiftspliktige er i regulativet oppgitt inklusiv merverdiavgift. Mva kolonnen viser om det er merverdiavgift på beløpet og med hvilken sats. I noen tilfeller må merverdiavgiftsplikten vurderes særskilt.

Ved manglende betaling av kommunale tjenester skal kommunedirektøren iverksette innføring av krav i henhold til god inkassoskikk. Leveranse av tjenester skal som hovedregel opphøre ved manglende betaling av to eller flere terminer.

	Mva	2024	2023
LEIE AV ELVERUMSHALLEN			
A Turneringer/arrangementer			
Messehallen/turn + 2 garderober/dusj (pr time à 60 min)	0 %	350	330
Idrettshallen + 2 garderober/dusj (pr time à 60 min)	0 %	620	590
Idrettshallen + alle garderober/dusj (pr time à 60 min)	0 %	680	645
Bomberom + garderober/dusj (pr time à 60 min)	0 %	230	220
Vestibyle	0 %	220	210
B Idrettshallen			
Arrangementer uten inntektsgivende aktivitet pr døgn (driftsteknikertjenester faktureres i tillegg)	0 %	8 410	8 060
Idrettsarrangementer med egen avtale			
Arrangement med inntektsgivende aktivitet pr døgn (tilsyn/driftstekniker faktureres i tillegg)	0 %	15 750	15 100
Egne avtaler ved større enkeltarrangementer			
Tilsyn/bistand av driftstekniker per påbegynt time*	0 %	760	720
Utleie av personell til eksterne anlegg utenfor ordinær arbeidstid*	0 %	900	900
* Mva plikt må vurderes ut fra om leien anses som ledd i kunstnerisk og ikke kommersiell aktivitet			
Leie av utstyr			
Scene-elementer med ben pr element for inntil 2 uker	0 %	210	200
C Trening			
Elverumshallen pr treningstime à 60 min	0 %	420	395
Messehallen pr treningstime à 60 min	0 %	310	290
Utleie av bomberom pr treningstime à 60 min	0 %	190	175
Aktiviteter for barn og unge under 19 år gis 40 % rabatt			
Avgift for bruk av klister per time	0 %	100	90
Klisterbruk utenom klisterdager faktureres realkost pr klistervask, minimum	0 %	1 500	1 500
D Kamper - 25 % av spilleinntekten			
Minimumsleie	0 %	1 150	1 100
Kretskamper	0 %	680	650
E Garderobeutleie (hver seksjon har 1 eller 2 garderober + 1 dusj)			
Garderobe en seksjon per time	0 %	220	210
Garderobe to seksjoner per time	0 %	330	310

		Mva	2024	2023
	Garderober tre seksjoner per time	0 %	470	450
	Leie av lagerrom - egen avtale			
F	Leie av Ydalir idrettshall			
	Turneringer / arrangementer	0 %	680	650
	Treningstime à 60 min inkl. garderobetid	0 %	420	410
	Tilsyn driftspersonell/renhold etter avtale	0 %	760	720
	Aktiviteter for barn og unge under 19 år gis 40 % rabatt på treningstimer			
	Ved utleie som ikke omfattes av dette regulativ gjelder prisregulativet for Elverumshallen			
G	Leie av Ydalir skole - spesialrom		2024	2023
	Kjøkken/SFO (pr time à 60 min)	0 %	890	850
	Amfi (pr time à 60 min)	0 %	630	600
	Musikkrom (pr time à 60 min)	0 %	630	600
	Teknikk og design rom (pr time à 60 min)	0 %	630	600
	Sløyd (pr time à 60 min)	0 %	630	600

		Mva	2024	2023
	UTLEIE AV SKOLELOKALER			
1	Skolens lokaler kan lånes ut utenom skoletid dersom ikke skolen selv har behov for lokalene.			
	Rektor har det daglige ansvaret for tilsyn med skoleanlegget og utlån/utleie av skoleanlegg. Arrangementer i skolens egen regi, eller i regi av skolens rådsorganer. Idretts- og kulturaktiviteter der utlån/-leie avtales for de enkelte tilfelle. Voksenopplæringskurs arrangert av kommunen eller av godkjent studieorganisasjon. Lag og foreninger med aktivitet i kroppsøvningsanlegg rettet mot barn og unge er gratis på hverdager frem til kl. 21.00. Bruk av svømmebasseng er gebyrbelagt for alle eksterne brukere. For arrangementer av inntektsbringende karakter betales leie etter satsene i reglementets punkt 5. Brukeren betaler for ekstra renhold som måtte bli nødvendig på grunn av utvidet bruk, også i de tilfelle det ikke betales leie. Søknad sendes den enkelte skole etter kunngjøring på kommunens hjemmeside før skoleferien. Brukes skolens kroppsøvningsutstyr så som baller, apparater og matter, betales en avgift pr time for dette. Øvrige vilkår fremgår i egen avtale.			
2	Bruk av kroppsøvningsutstyr pr halvår	0 %	460	440
3	Overnatting pr person pr overnattingsdøgn	0 %	160	150
4	Uttak av strøm til campingvogn o.l. pr døgn pr uttak	0 %	140	130
5	Utleieprisen for de forskjellige rom fastsettes slik: (Minimumsleie = 1 time)			
	Gymnastikksal m/garderobe og dusj	0 %	410	390
	Svømmebasseng m/garderobe og dusj	0 %	410	390
	Klasserom	0 %	240	230
	Øvrige rom	0 %	280	260
6	Utleie av skolen til store arrangementer rettet mot barn og unge, eksempelvis Elverumsturneringen og håndballturneringen. Pris pr skole pr utleie.	0 %	12 450	11 930
	LEIE FOR DE ENKELTE ROM I KOMMUNEHUSET FOLKVANG			

		Mva	2024	2023
	Utleie skjer ved at forespørsel bekreftes med underskrevet avtale. Utleie som krever ekstra renhold på kvelder og i helger, belastes leietaker i tillegg til leiekostnadene. Elverum - Aulaen på Folkvang leies kun ut til kulturformål, konserter, forestillinger og annet. Leie for det enkelte rom er fastsatt slik:			
A	Elverum - Aulaen			
	Dagtid 8:00 - 15:30 pr gang	0 %	2 150	2 060
	Kveld 15:30 - 24:00 pr gang	0 %	2 410	2 310
	Fredag kveld, lørdag, søndag og helligdager	0 %	4 440	4 250
	Øving Aulaen alle dager	0 %	660	630
	Timepris dagtid	0 %	350	330
B	Leiret - Store Auditoriet			
	Dagtid 8:00 - 15:30 pr gang	0 %	2 070	1 980
	Kveld 15:30 - 24:00 pr gang	0 %	2 410	2 310
	Fredag kveld, lørdag, søndag og helligdager	0 %	4 440	4 250
	Timepris dagtid	0 %	350	330
C	Møterom: Sørskogbygda 1.etg. G213, Nordskogbygda 1. etg. H201 + Hernes 2.etg H301			
	Dagtid 8:00 - 15:30 pr gang	0 %	800	760
	Kveld 15:30 - 24:00 pr gang	0 %	800	760
	Fredag kveld, lørdag, søndag og helligdager	0 %	1 550	1 480
	BETALING FOR LEIE AV LOKALER I UNGDOMMENS HUS			
	Frivillige lag, grupper eller organisasjoner med en klar barne- og ungdomsprofil: Gratis bruk av lokalene til sin virksomhet på dager uten ordinær drift. Forutsetninger for gratis bruk er: At arrangementet er lukket (for lagets medlemmer), og at ikke bruk av utstyr medfører kostnader, samt at lokalene ryddes etter bruk.			
	Bursdager, seremonier, jubileer etc.	0 %	1 800	1 770
	Større arrangementer som cuper, turneringer, mønstringer. Tilgang til hele huset unntatt øvingsrom	0 %	5 200	4 980
A	Utleie av lokaler til andre brukergrupper (kort varighet, kveld eller dag)			
	Kafé	0 %	900	890
	Storsal	0 %	1 800	1 720
	Øvingsrom pr. mnd. i helger	0 %	2 400	2 400
	Øvingsrom pr. ukedag/kveld	0 %	630	630
B	Fritid med Bistand			
	Egenandel transport pr. tur fritidsaktiviteter internt i Elverum	0 %	120	110
	Egenandel transport pr. tur fritidaktiviteter til nabokommuner	0 %	170	160

		Mva	2024	2023
	LEIE FOR DE ENKELTE ROM I RÅDHUSET			
A	Festsalen			
	Dagtid man -torsdag 8:00 - 24:00 pr gang Inkl. renhold	0 %	4 910	4 700
	Fredag kveld, lørdag, søndag og helligdager	0 %	5 570	5 340
	Festsalen - kommersielle leietakere, alle dager			
	Alle dager frem til kl. 02:00 Inkl. renhold	0 %	10 990	10 530
B	Rådhusfoajéen, alle dager.			
	Alle dager, inkl. renhold	0 %	4 060	3 890
C	Kommunestyresalen			
	Dagtid 8:00 - 15:30 pr gang inkl. renhold	0 %	2 740	2 620
	Kveld 15:30 - 24:00 pr gang inkl. renhold	0 %	2 740	2 620
	Fredag kveld, lørdag, søndag og helligdager inkl. renhold	0 %	3 440	3 290
D	Formannskapssalen			
	Dagtid 8:00 - 15:30 pr gang	0 %	2 290	2 190
	Kveld 15:30 - 24:00 pr gang	0 %	2 290	2 190
	Fredag kveld, lørdag, søndag og helligdager	0 %	2 960	2 830
E	Grupperommet			
	Dagtid 8:00 - 15:30 pr gang inkl. renhold	0 %	1 560	1 490
	Kveld 15:30 - 24:00 pr gang inkl. renhold	0 %	1 560	1 490
	Fredag kveld, lørdag, søndag og helligdager inkl. renhold	0 %	2 270	2 170
F	Peisestua			
	Dagtid 8:00 - 15:30 pr gang inkl. renhold	0 %	1 560	1 490
	Kveld 15:30 - 24:00 pr gang inkl. renhold	0 %	1 560	1 490
	Fredag kveld, lørdag, søndag og helligdager Inkl renhold	0 %	2 270	2 170
G	Restaurant Elvarheim			
	Leie uten kjøkken (kun utleie etter kl 15. hverdager) inkl. renhold	0 %	4 120	3 950
	Leie med kjøkken (kun utleie etter kl 15. hverdager) inkl. renhold	0 %	5 570	5 340
H	Kantine Folkvang			
	Leie uten kjøkken (kun utleie etter kl 15. hverdager) inkl. renhold	0 %	4 120	3 950
	Leie med kjøkken (kun utleie etter kl 15. hverdager) inkl. renhold	0 %	5 570	5 340
	LEIE FOR DE ENKELTE ROM PÅ HELSEHUSET			
	Utleie skjer ved at forespørsel bekreftes med underskrevet avtale. Utleie som krever ekstra renhold på kvelder og i helger, belastes leietaker i tillegg til leiekostnadene. Leie for det enkelte rom er fastsatt slik:			
A	Helsehuset - Auditoriet (Semmelweis) - kapasitet: 180			
	Dagtid 8:00 - 15:30 per gang	0 %	2 050	1 960
	Kveld 15:30 - 24:00 per gang	0 %	2 380	2 280
	Fredag kveld, lørdag, søndag og helligdager	0 %	4 400	4 210
	Timepris dagtid	0 %	340	320
B	Kantine Helsehuset			
	Leie uten kjøkken (kun utleie etter kl 15:30 hverdager) inkl. renhold	0 %	4 080	3 910

		Mva	2024	2023
	VEILEDENDE Utleiepriser ved Kulturhuset i Elverum			
	<p>Kultursjefen har fullmakt til å godkjenne særskilte avtaler for hele Kultursektorens ansvarsområde. Det kan omfatte avtaler med leietakere/arrangører som f.eks. Festspillene i Elverum og lignende.</p> <p>Ledsagerbevis gir innehaveren adgang til arrangementer med en ledsager mot å betale kun for seg selv. Eksterne arrangører må forespørres om å akseptere ledsagerbevisordningen. Kultursektoren står også for utleie av Festsalen og Rådhusfoajéen.</p> <p>Kulturhuset leies ikke ut til kurs/konferanser etter kl 16:00</p>			
A	Storstua - lokale leietagere/foreninger			
	Dagtid 8:00 - 15:30	0 %	3 660	3 500
	Kveld 15:30 - 21:00	0 %	7 310	7 000
	Utleie Storstua fra kl 21:00	0 %	4 180	4 000
	Fredag kveld, lørdag, søndag og helligdager	0 %	12 520	12 000
	Storstua - kommersielle leietakere alle dager			
	Alle dager	0 %	15 650	15 000
	Dobbeltforestillinger	0 %	20 860	20 000
B	Veslestua - lokale leietagere/foreninger			
	Dagtid 8:00 - 15:30	0 %	2 610	2 500
	Kveldstid 15:30 - 21:00	0 %	4 180	4 000
	Veslestua - kommersielle leietakere			
	Alle dager	0 %	7 310	7 000
C	Avgift for billettsystem - billettavgift			
	Bruk av husets billettsystem er obligatorisk. Kurs og konferanser er unntatt.			
	Billettavgift pr solgt billett	0 %	32	30
	Provisjon av billettinntekter etter at husleie og billettavgift er trukket fra brutto inntekt: (Lokale barne- og ungdomsaktiviteter der alle deltagere er under 18 år er fritatt for provisjon)			
	Lokale leietagere/foreninger	0 %	6 %	6 %
	Kommersielle leietagere	0 %	7 %	7 %
D	Utleie av teknikere			
	Lokale leietagere: Hverdager kl 09:00 - 24:00 pr påbegynt time	0 %	760	720
	Lokale leietagere: Helger pr påbegynt time	0 %	890	850
	Kommersielle leietagere hverdager og helg pr. påbegynt time*	0 %	940	900
	Utleie av personell eksterne anlegg utenom ordinær arbeidstid*	0 %	900	900
	* Mva plikt må vurderes ut fra om leien anses som ledd i kunstnerisk og ikke kommersiell aktivitet			
E	Utleie utstyr			
	Teknisk utstyr fra Kulturhuset leies ikke ut.			
	UTLEIE AV RÅDHUSPLASSEN		2024	2023

	Mva	2024	2023
Leie pr. dag inkl. strøm (1. april - 31. okt.)	0 %	1 090	1040
Små arrangement stands etc.		0	
Leie pr. arrangement inkl. strøm og snømåking/strøing (1. nov - 31. mars)	0 %	11 360	10890
Leie pr. dag inkl. forbruksstrøm (uten snømåking/strøing 1. nov - 31. mars)	0 %	1 090	1040
UTLEIE AV MUSIKKPAVILJONGEN			
Musikkpaviljong etter nærmere avtale		Gratis	Gratis

	Mva	2024	2023
BILLETTPRISER VED ELVERUM KINO (ved kjøp på nett påløper formidlingsavgift)			
Vedtatt av kommunedirektøren etter fullmakt. Prisene inkluderer kultur moms med gjeldende sats.			
A Barneforestillinger før kl. 17:00			
Pr person uansett alder	12 %	115	110
Pr person uansett alder - 3D forestillinger	12 %	125	110
B Ungdom/voksenforestillinger - Alle forestillinger			
Pr person	12 %	140	135
Pr person - 3D forestillinger	12 %	140	135
C Rabattordninger			
Honnørbillett voksen forestilling.	12 %	125	115
Studenter høyskole og vernepliktige alle forestillinger	12 %	125	115
ELVERUM BIBLIOTEK		2024	2023
Erstatning for tapte og ødelagt bøker/lydbøker	0 %	650	650
Erstatning for tapt og ødelagte filmer	0 %	430	430
Erstatning for tapt og ødelagt pc spill	0 %	450	450
Erstatning for tapt og ødelagte tidsskrifter	0 %	130	130
Kopiering av vitnemål med rett kopi bekreftelse	25 %	15	13
Kopiering i sort/hvit format A4	25 %	5	6
Kopiering i sort/hvitt format A3	25 %	10	11
Kopiering i farge format A4	25 %	7	10
Kopiering i farge format A3	25 %	15	18
Erstatning for tapt lånekort	0 %	55	53
Gebyr for 1. gangs varsel om innlevering	0 %	75	70
Gebyr for 2. gangs varsel om innlevering	0 %	160	155
Scanning pr. sending	25 %	7	8,75
Utskrift fra PC pr side	25 %	5	6,25
BILLETTPRISER VED ELVERUM SVØMMEHALL			
A Svømmehallen			
Voksenbillett	0 %	95	95

		Mva	2024	2023
	Førstegangstjeneste/student	0 %	76	76
	Barnebillett	0 %	45	40
	Klippekort, voksne	0 %	950	950
	Klippekort, barn	0 %	450	400
	Klippekort, honnør	0 %	760	760
	Årskort, voksne	0 %	2 565	2 565
	Årskort, barn	0 %	1215	1 080
B	Klubber/Idrettslag, stevner			
	Svømmestevne på helgedag (Tilsyn utover hallens ordinære åpningstid, og eventuelle driftsteknikertjenester faktureres i tillegg)	0 %	4 680	4 480
	Svømmestevne på hverdager (Tilsyn utover hallens ordinære åpningstid, og eventuelle driftsteknikertjenester faktureres i tillegg)	0 %	1 170	1 120
	Klubber/Idrettslag, trening			
	Hele bassenget pr time	0 %	455	430
	Baneleie pr time	0 %	160	150
C	Ordinær utleie			
	Hele bassenget pr time	0 %	1 100	1 020
	Bare trimrommet	0 %	170	160
	Tillegg for tilsyn/badevakt pr påbegynt time	0 %	760	720
	Når hele bassenget leies kan trimrom benyttes uten tillegg.			
D	Garderober i underetasje			
	1 garderobe / 1 dusj pr time	0 %	210	200
	2 garderober / 1 dusj pr time	0 %	270	250
	3 garderober / 2 dusj pr time	0 %	300	280
	4 garderober / 2 dusj pr time	0 %	330	310
	Ved utleie av garderoberne utenom badets åpningstider faktureres tillegg for tilsyn pr time	0 %	760	720

A	Betaling av faktura på Servicekontoret	Mva	2024	2023
	Betaling med kontanter/kort	0 %	48	46
B	Kjøp av andre offentlige dokumenter. Kopipris pr side			
	Sort/hvit format A4	25 %	5	6
	Sort/hvit format A3	25 %	10	11
	Farge format A4	25 %	8	10
	Farge format A3	25 %	15	18
	ALKOHOLLOVEN: SALGS- OG SKJENKEBEVILLINGER		2024	2023
A	Kunnskapsprøve - salgsbevilling pr gang	0 %	400	400
B	Kunnskapsprøve - skjenkebevilling pr gang	0 %	400	400
C	Etablerer prøve for serveringsvirksomhet	0 %	400	400

D	Søknad om ambulerende bevilling pr. gang	0 %	420	400
E	Søknad om skjenkebevilling for enkeltanledning	0 %	1 280	1 220
F	Gebyr for ikke levert salgsoppgave fra bevillingshaver - pr arrangement	0 %	1 280	1 220
	Gebyr per omsatt vareliter alkoholholdig drikke følger satsene i forskrift om omsetning av alkoholholdig drikke § 6-2. Avgiftene blir regulert hvert år av Helse- og omsorgsdepartementet			
A	Minimumsgebyr per omsatt vareliter skjenket alkohol pr år. Der beregning etter gjeldende litersatser ikke overstiger kr 1500 pr år er minstesats kr 2 440	0 %	2 440	2 310
B	Minimumsgebyr per omsatt vareliter skjenket alkohol pr år. Der beregning etter gjeldende litersatser ikke overstiger kr 2500 pr år er minstesats kr 3 590	0 %	3 590	3 410
C	Minimumsgebyr per omsatt vareliter skjenket alkohol pr år. Der beregning etter gjeldende litersatser ikke overstiger minstesats regulert i hht. Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv. § 6-2 gjelder minstesats for bevillingsgebyr. Gebyrsatser følger årlig regulering fra Helse- og omsorgsdepartementet.	0 %	5 800	5 500
	Minimum bevillingsgebyr for salg av alkohol. Gebyrsats følger årlig regulering fra Helse- og omsorgsdepartementet.			
A	Tilsynsavgift ihht tobakkskadeloven § 10 - fast salg	0 %	3 320	3 180
B	Tilsynsavgift ihht tobakkskadeloven § 10 - midlertidig salg	0 %	1 420	1 360

	SKOLE			
--	--------------	--	--	--

		mva	2024	2023
	BETALING FOR OPPHOLD I SKOLEFRITIDSORDNING (SFO)			
	Betalingssetser for opphold i SFO fra 01.08 (Betaling innkreves over 11 måneder)			
A	Heldagplass pr mnd (inntil 30 timer pr. uke)	0 %	3 460	3 310
	Heldagplass pr. mnd (inntil 30 timer pr. uke) 1. klasse	0 %	2 080	1 986
	Matpenger pr. mnd (hel plass)	0 %	170	160
B	Delt plass pr mnd (15 timer pr. uke)	0 %	2 800	2 680
	Delt plass pr mnd (15 timer pr. uke) 1. klasse			
	Dagplass. Betaling for enkeltdager med forbehold om ledig plass.	0 %	390	370
C	Leksehjelptilbud: Det gis fratrukk i betalingssetsen ut fra antall timer leksehjelp som gis i SFO-tiden. Fratrukk pr time.	0 %	128	122
D	Søskemoderasjon ytes slik: For barn nr. 2 eller flere: 20% Rekkefølgen avgjøres av barnets alder hvor det eldste barnet er barn nummer 1.			
E	Foreldrebetaling skal maksimalt utgjøre 6% av den samlede person- og kapitalinntekten i husholdningen for et barn på 1. - 4. trinn.			
	Gratis SFO for elever med særlige behov på 5-7 trinn.			
	SEMESTERAVGIFT FOR ELEVER I DEN KOMMUNALE KULTURSKOLE			
	Med virkning fra 01.08 fastsettes semesteravgiften slik:			
A	Semesteravgift for eneundervisning	0 %	2 240	2 140

		mva	2024	2023
	Søskenermoderasjon gis dersom en elev går på flere tilbud i kulturskolen og dersom barn fra samme familie går i kulturskolen; 30%. Gjeldende fra 01.08.			
B	Semesteravgift for undervisning i gruppe	0 %	1 680	1 610
C	Instrumentleie pr. år	0 %	540	510
D	Note/Kopieringsavgift pr år	0 %	240	230
E	Materiell visuelle fag pr år	0 %	740	700
F	DUO (et kontingent-tillegg når en foresatt har undervisning sammen med elev)	0 %	890	850
G	Voksenkurs - gruppe	0 %	2 600	2 490
H	Brasstastick, Orkester	0 %	890	850
I	Rekrutteringspakke - egenandel per korps per sesong/år	0 %	5 730	5 490
	NORSKOPPLÆRING FOR ELEVER VED ELVERUM LÆRINGSSENTER UTEN RETT TIL GRATIS OPPLÆRING			
	Det fastsettes kursavgift for elevene slik:			
	Kursavgift for 3 måneder	0 %	12 830	12 300

BARNEHAGE				
------------------	--	--	--	--

		Mva	2024	2023
	BETALING FOR OPPHOLD I BARNEHAGE			
	Elverum kommune praktiserer ordningen med reduksjon av foreldrebetaling for lavinntektsfamilier og gratis kjernetid i henhold til nasjonale føringer. Matpenger er unntatt fra reduksjon i foreldrebetaling og gratis kjernetid. Satsene for 2024 gjelder fra 01.08.2024.			
A	Elverum kommune tilbyr: 100%, 80%, 70%, 60% og 50% plass.			
	100% plass		2 000	3 000
	80% plass		1 800	2 700
	70% plass	0 %	1 600	2 400
	60% plass	0 %	1 400	2 100
	50% plass	0 %	1200	1 800
	Dagplass - betaling for enkeltdager	0 %	310	310
	Gebyr for henting av barn etter åpningstid; pr. påbegynt halvtime	0 %	720	685
	Matpenger pr mnd.	0 %	350	330
B	Søskenermoderasjon ytes slik: For barn nr. 2: 30 % For barn nr. 3: 100% Matpenger er unntatt fra søskenermoderasjonen			

		Mva	2024	2023
	BETALING FOR UTENLANDSVAKSINERING			
	Egenbetaling for utenlandsvaksinasjon er fastsatt slik: Selve vaksinen og vaksinemateriell betales av den enkelte. Denne prisen varierer for de ulike vaksinene. Vaksinasjonsprogrammet mot enkelte sykdommer, krever vaksinasjon i flere omganger. Barn under 12 år, betaler kun for selve vaksinen og medgått materiell.			
	Vaksinasjon pr gang (fra fylte 12 år)	0 %	360	340
	Pris ved senere besøk ang. samme reiseprogram	0 %	230	220
	Familie - gjelder personer i samme husstand med hjemmeboende barn opp til 18 år.	0 %	620	590
	Studenter / honnør / barn	0 %	290	270
	Egenandel ikke møtt til time	0 %	350	330
	Enkel kontakt /resept/e-resept	0 %	90	80
1	BETALING FOR SERVERING AV MIDDAG	Mva	2024	2023
	Prisene forutsetter at det tegnes abonnementsavtale for minimum en måned ad gangen. Kommunedirektøren, eller den han bemyndiger, gis fullmakt til å avvike denne prisen i spesielle tilfelle etter vurdering av helse- og /eller sosial status. Prisen for servering av middag til eldre og utføre fastsettes slik:			
	Utkjøring av middag med dessert ekskl. mva.	0 %	114	109
	Utkjøring av middag uten dessert	0 %	96	92
	Middag med dessert kjøpt i kantine/institusjon	25 %	163	155
	Middag uten dessert kjøpt i kantine/institusjon	25 %	135	129
	Lunsj servert på dagopphold	0 %	64	61
2	BETALING FOR HELSE- OG OMSORGSTJENESTER I HJEMMET			
	I medhold av forskrift FOR-2011-12-16-1349 om egenandel i kommunale helse- og omsorgstjenester som fastsetter betalingssetser for hjemmehjelp dvs. praktisk bistand og opplæring i hjemmet:			
	Abonnementsordning for tjenester som ytes over lang tid			
	*) Vederlag for praktisk bistand for personer med nettoinntekt før særfradrag under 2G settes til det tillatte i henhold til forskrift om egenandeler for kommunale helse- og omsorgstjenester.			
	Månedssavgift ved inntekt 0 G - 2 G (inntil 237 240)	0 %	230*)	215*)
	Månedssavgift ved inntekt 2 G - 3 G (inntil 237 241 - 355 860)	0 %	932	893
	Månedssavgift ved inntekt 3 G - 4 G (inntil 355 861 - 474 480)	0 %	2 224	2 132
	Månedssavgift ved inntekt 4 G - 5 G (inntil 474 481 - 593 100)	0 %	3 620	3470
	Månedssavgift ved inntekt over 5 G (over 593 101)	0 %	4 206	4 032

	Mva	2024	2023
De som er innlemmet i abonnementsordningen, men som ikke får hjelp under ferieavviklingen, fritas for månedsavgift i en måned. Brukere av hjemmetjenester skal ikke betale høyere vederlag enn det kommunens utgifter til vedkommende tjeneste utgjør pr måned (selvkost). De som er innlemmet i abonnementsordningen, skal dermed betale en lavere sats enn månedsavgiften, dersom antall timer vedkommende har fått hjelp er så lavt at kommunens kostnader, ved å gi hjelpen, ikke overstiger den månedsavgift brukeren skulle ha betalt etter sin netto inntekt.			
Betalingssatsen uten abonnementsordning			
Kommunens kostnad pr time (selvkost) for hjemmehjelp, boveileder o.l.	0 %	580	556
Kommunedirektøren, eller den han bemyndiger, gis fullmakt til å avvike denne prisen i spesielle tilfeller etter vurdering av helse- og /eller sosial status. Det betales ikke egenandel for hjemmesykepleie.			
3 VEDERLAG FOR OPPHOLD I INSTITUSJON			
Vederlag for opphold i institusjon er regulert i forskrift fra Helse- og omsorgsdepartementet - forskrift om egenandel i kommunale helse- og omsorgstjenester FOR-2011-12-16-1349 nr. 1349. I medhold av forskriften § 3 og 4 er følgende maksimalsatser for egenandel i institusjon vedtatt:			
Korttidsopphold			
Korttidsopphold pr døgn. Kost og losji, medisiner o.l, samt nødvendig hjelp, er inkludert i satsen *)	0 %	193	185
Korttidsopphold, dag- eller nattopphold *)			
For dagopphold uten lunsj eller nattopphold*)	0 %	110	105
*) Satsene følger de til enhver tid fastsatte maksimalsatser i forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 4. Reiseutgifter til/ fra korttidsopphold er ikke inkludert i betalingssatsen, og må derfor dekkes av den enkelte. Avlastningstiltak for personer og familier, som har et særdeles tyngende omsorgsarbeid, er gratis. Personer på avlastningstiltak har også gratis kost og losji, men utgifter til medisiner, medisinsk forbruksmaterieil, hygieneartikler, vask og reparasjon av privat tøy og egenandel for bruk av tjeneste, dekkes ikke.			

		Mva	2024	2023
	Langtidsopphold			
	<p>Kommunen fastsetter oppholdsutgiftene ved den enkelte institusjon i eget vedtak. Den fastsatte egenandel skal ikke overstige de reelle utgiftene, og skal beregnes på følgende måte:</p> <p>Av inntekter inntil folketrygdens grunnbeløp, fratrukket et fribeløp, kan det kreves betalt 75 prosent årlig. Fribeholdets størrelse følger av Helse- og omsorgsdepartementets forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 3 andre ledd.</p> <p>Betalingen skal begrenses slik at enhver har i behold til eget bruk minst 25% av folketrygdens grunnbeløp i tillegg til fordelingen av fribeholdet. Av inntekter utover folketrygdens grunnbeløp betales inntil 85%.</p> <p>Kommunen gir fradrag for boutgifter i egen bolig ved tildeling av fast plass i sykehjem:</p> <p>Leiligheter: Inntil kr. 3 450,- mot dokumentert betaling av husleie.</p> <p>Enebolig: Inntil kr. 2 050,- mot at det fremvises dokumentasjon på betalt strøm, kommunale avgifter og boligforsikring. Dersom beboer har hjemmeboende ektefelle, eller mindreårige barn eller delvis forsørger barn over 18 år, halveres beløpene. Det foreslås høyere fradrag for leiligheter enn eneboliger, da leilighetsbeboere gjennom sin husleie har høyere boutgifter. Reiseutgifter til/ fra langtidsopphold er ikke inkludert i betalingsberegningen og må betales av den enkelte.</p>			
	Jotuntoppen bo- og omsorgssenter			
	Mat pr måned, 4 måltider i døgnet	0 %	4 630	4 430
	HJELPEMIDLER			
	Utkjøring av hjelpemidler, korttidsutlån	0 %	215	206
4	TRYGGHETSALARMER			
	Abonnementsgebyr pr. måned på trygghetsalarm stasjonær.	0 %	343	330
	Abonnementsgebyr pr. måned på mobil trygghetsalarm.	0 %	396	381
	Abonnementsgebyr pr. måned for ekstra smykke tilknyttet trygghetsalarm stasjonær.	0 %	94	90
	Egenandel ved tap av alarmsmykke stasjonær trygghetsalarm	0 %	346	331
	Egenandel ved tap av mobil trygghetsalarm	0 %	1 144	1 096
5	BETALING FOR BEHANDLING HOS KOMMUNALT ANSATTE FYSIOTERAPEUTER			
	Betalingssetser for behandling hos kommunalt ansatte fysioterapeuter er regulert i forskrift, fra Helse- og omsorgsdepartementet, om stønad til dekning av utgifter til fysioterapi. FOR-2019-05-23-890. Kommunen vil til enhver tid følge betalingssetsene i forskriften.			
	Leie av treningssal Friskliv. Betaling pr økt / lån.	0 %	416	400

		Mva	2024	2023
	BETALINGSREGULATIV FOR BEHANDLING AV SAKER ETTER JORD- OG KONSESJONSLOVEN			
1	Gebyr for behandling av saker etter jord- og konsesjonsloven fastsettes ved forskrift av Landbruks- og Matdepartementet. Gebyr merket med *) kan endres av departementet etter at kommunestyret har fattet vedtak.			
1	Delingssaker etter jordloven *)			
1.1 *)	Gebyr for delingssaker som behandles etter jordloven, i henhold til gebyrsats fastsatt av Landbruks- og matdepartementet (kan forandres i løpet av gebyråret).	0 %	2 000	2 000
1.2 *)	Gebyr for saker som behandles etter konsesjonsloven. Gebyrsats fastsatt av Landbruks- og matdepartementet. Tinglysningsgebyr kommer i tillegg (kan forandres i løpet av gebyråret).	0 %	5 000	5 000
2	Gebyr forkonsesjon av mindre areal Anvendes ved overføring av landbruksarealer mellom eiendommer hvor arealet ikke endrer formål som følge av overføringen. Tinglysningsgebyret og ev. oppretting av matrikkelenhet kommer i tillegg.			
2.1	Areal fra 0-5 daa - konsesjon	0 %	1 050	1 000
2.2	Areal fra 5,1 - 20 daa - konsesjon	0 %	2 930	2 800
3	FELLINGSavgift VILTFORVALTNING.			
	Hjemmelsgrunnlag "Lov om jakt og fangst av vilt" §40 og vedtak i viltfaglig utvalg VU-021/20 *): «Viltfaglig utvalg vedtar å øke fellingsavgiftene for henholdsvis elg og hjort slik at de økes årlig i tråd med de statlig fastsatte maksimalsatsene. Satsene avrundes ned til nærmeste krone.» Satsene vedtas <u>etter</u> kommunestyrets møte.			
3.1	Søknader ihenhold til Forskrift om hold av vilt i fangenskap m.v. jamfør rundskriv 1/99	0 %	2 990	2 860
3.2	Fellingsavgift hjortevilt.			
	Voksen elg	0 %	*)	580
	Elg kalv	0 %	*)	340
	Voksen hjort	0 %	*)	450
	Hjort kalv	0 %	*)	270
3.3	Timepris (Kommer til anvendelse ved gjennomføring av avtalte oppdrag.)	0 %	1 030	987
	MILJØSERTIFISERING, JF "MILJØFYRTÅRN" ORDNINGEN *)			
	Gebyret angir kostnaden ved en gjennomsnittlig sertifisering. Ved komplekse søknader kan gebyret øke. For sertifisering av bedrifter utenfor Elverum kommune tilkommer kjøregodtgjørelse ihht. Statens satser. *) Grunnet ny organisering av Miljøsertifiseringsordningen fra 2023 kan gebyrene bli endret			
1	Ny sertifisering av bedrift, inkl. mva. Ved økt kompleksitet kan gebyret bli høyere.	25 %	6 688	6 400
	Tillegg for bedrifter med 4 eller flere bransjekrav	25 %	675	638
2	Resertifisering av bedrift, inkl. mva. Ved økt kompleksitet kan gebyret bli høyere.	25 %	5 575	5 338
	Tillegg for bedrifter med 4 eller flere bransjekrav	25 %	675	638

		Mva	2024	2023
	BETALINGSREGULATIV FOR KARTKOPIER OG ANDRE KOPIERINGSTJENESTER			
1	Normalt uttak av kopier for saksorientering er gratis. Kopieringsoppdrag utover dette dekkes etter timepris, pluss papiromkostninger. Timepris:	25 %	1 291	1 238
2	Diverse bestemmelser			
2.1	Det skal ikke tas betaling for kart som skal følge delingssøknad, byggesøknad, søknad om utslippstillatelse eller andre søknader. Andre offentlige etater, skoler og ideelle organisasjoner betaler ikke for enkeltkopier på papir i A3 eller A4. For større format kan det avtales spesialpriser.			
2.2	Utskrift av kommuneplan	25 %	646	619
2.3	Utskrift av reguleringsplan med bestemmelser	25 %	584	559
3	Selvbetjeningsløsninger			
	Andre kart og eiendomsinformasjon selges kun via selvbetjente nettportaler som administreres av eksterne forhandlere (Se våre hjemmesider under kjøp/salg av eiendom). Prisene går fram av produktkatalogen til forhandler. Prisene inkluderer påslag til leverandør og mva. Pris på digitale kartdata er regulert gjennom Geovekstsamarbeidet.			

		mva	2024	2023
	REGULATIV FOR ARBEID ETTER MATRIKKEL- OG SEKSJONERINGSLOVEN			
	Lovhjemmel: Matrikkeloven § 32, forskriftenes §16 og Lov om eierseksjoner §15. Tinglysingsgebyr fastsettes ved statsbudsjettet og kommer i tillegg.			
1.1	Oppretting av matrikkelenhet			
1.1.1	Oppretting av grunneiendom og festegrunn			
	areal fra 0 - 500 m ²	0 %	10 000	10 000
	areal fra 501m ² - 2000 m ²	0 %	25 000	29 500
	pluss pr. påbegynt daa mellom 2 daa - 20 daa	0 %	2 400	2 400
	For arealer over 20 daa betales etter medgått tid. Minstepris	0 %	68 200	72 700
	For landbrukseiendommer og grunn til allmenntillegte formål betales etter medgått tid. Minstepris	0 %	10 000	15 000
	Ved samtidig oppmåling av minimum 6 tilgrensede tomter som er rekvirert av samme rekvirent, gis 20 % reduksjon av gebyret. For punktfeste der merking og måling i marken er unødvendig, betales etter pkt. 1.2. Ved ommatrikulering av arealer der målebrev er med koordinater regnes 50% av 1.1.1			
1.1.2	Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn			
	Arealklasser følger 1.1.1. Gebyr 50% av 1.1.1.			
	For areal over 20 daa betales etter medgått tid. Minstepris:	0 %	36 350	36 350

		mva	2024	2023
1.1.3	Oppmåling av uteareal på eierseksjon			
	Arealklasser og gebyr følger 1.1.1.			
1.1.4	Oppretting av anleggseiendom			
	Gebyr for oppretting av anleggseiendom;			
	areal fra 0 - 2000 m ³	0 %	25 000	29 500
	areal fra 2001 m ³ -, økning pr. påbegynt 1000 m ³	0 %	2 400	2 400
1.1.5	Registrering av jordsameie			
	Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid.			
1.2	Oppretting av matrikkelenhet			
	Matrikkelføring uten fullført oppmålingsforretning. I tillegg vil det komme tilleggsgebyr for å utføre oppmålingsforretning. Viser til 1.1.1, 1.1.2, 1.1.4 og 1.1.5.	0 %	5 000	5 000
1.2.1	Avbrutt oppmålingsforretning eller matrikulering			
	Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises, ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold eller av andre grunner ikke kan fullføres, settes til 1/3 av gebyrsatsene etter 1.1 og 1.2.			
1.3	Grensejustering			
1.3.1	Grunneiendom, festegrund og jordsameie			
	Ved gebyr for grensejustering kan arealet for involverte eiendommer justeres med inntil 5% av eiendommens areal (maksimalgrensen er satt til 500 m ²). En eiendom kan imidlertid ikke avgi areal som i sum overstiger 20% av eiendommens areal før justeringen.			
	areal fra 0 - 250 m ²	0 %	7 000	7 000
	areal fra 251 m ² - 500 m ²	0 %	10 500	10 500
1.3.2	Anleggseiendom			
	For anleggseiendom kan volumet justeres med inntil 5% av anleggseiendommens volum, men den maksimale grensen settes til 1000 m ³ .			
	volum fra 0 - 250 m ³	0 %	18 000	18 000
	volum fra 251 - 1000 m ³	0 %	20 000	20 000
1.4	Arealoverføring			
1.4.1	Grunneiendom, festegrund og jordsameie			
	Ved arealoverføring skal oppmålingsforretning og tinglysing gjennomføres. Arealoverføring utløser dokumentavgift. Dette gjelder ikke arealoverføring til veg- og jernbaneformål.			
	areal 0 - 500 m ²	0 %	10 000	10 000
	areal fra 501 m ² - 1000 m ²	0 %	25 000	29 500
	areal fra 1001 m ² -, økning pr påbegynt 500 m ²	0 %	2 400	2 400
1.4.2	Anleggseiendom			
	For anleggseiendom kan volum som skal overføres fra en matrikkelenhet til en annen ikke være registrert på en tredje matrikkelenhet. Volum kan kun overføres til en matrikkelenhet dersom vilkårene for sammenføring er til stede. Matrikkelenheten skal utgjøre et sammenhengende volum.			
	volum fra 0 - 250 m ³	0 %	20 000	20 000

		mva	2024	2023
	volum fra 251 - 500 m ³	0 %	25 000	25 000
	volum fra 501 m ³ -, økning pr påbegynt 500 m ³ .	0 %	2 400	2 400
1.5	Klarlegging av eksisterende grensepunkt der grensen tidligere er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning			
	For inntil to punkt	0 %	3 000	3 000
	For hvert nytt punkt	0 %	800	800
1.6	Klarlegging av eksisterende grensepunkt der grensen ikke tidligere er koordinatbestemt, eller klarlegging av rettigheter			
	For inntil to punkt	0 %	6 000	6 000
	For hvert nytt punkt	0 %	1 200	1 200
	Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid.			
1.7	Privat grenseavtale			
	For inntil 2 punkter	0 %	5 500	5 500
	For hvert nytt punkt	0 %	900	900
	Billigste alternativ for rekvirent velges.			
	Alternativt kan gebyr fastsettes etter medgått tid (minimum 3 timer).			
1.8	Timepris			
	Timepris for arbeider etter matrikkelloven	0 %	1 100	1100
1.9	Urimelig gebyr			
	Hvis gebyret anses å bli klart urimelig i forhold til det arbeid og de kostnader som kommunen har hatt med saken, kan kommunedirektøren på eget initiativ eller etter søknad fastsette annet gebyr enn det som framgår av regulativet.			
1.10	Betalingsbetingelser			
	Gebyret beregnes etter de satser som gjelder på rekvisisjonstidspunktet. Gebyret kreves inn etterskuddsvis, men før tinglysning.			
1.11	Forandringer i grunnlaget for matrikkelføring i saken			
	Gjør rekvirenten under sakens gang forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, opprettholdes likevel gebyret.			
1.12	Kostnader for innhenting av relevante opplysninger			
	Kostnader utenom det som er nevnt over, som kommunen påføres i forbindelse med innhenting av relevante opplysninger i forbindelse med oppmålingsforretning, viderefaktureres til rekvirenten.			
1.13	Utstedelse av matrikkelbrev. Jf matrikkelforskriften § 16.4			
	Matrikkelbrev inntil 10 sider	0 %	175	175
	Matrikkelbrev over 10 sider	0 %	350	350
	GEBYRREGULATIV FOR SEKSJONERING AV EIENDOMMER.		2 024	2023
	Lovhjemmel: Lov om eierseksjoner § 15.			
1	Generelt			
	Regulativet skal dekke utgifter til kontroll av at vilkårene for seksjonering er til stede, herunder kontroll av tegninger og eventuell befarings. Tinglysning av seksjonsbegjæringen kommer i tillegg.			
2	Oppretting av eierseksjoner, Inntil 2 seksjoner:	0 %	6 200	6200

		mva	2024	2023
	Fra og med 3. seksjon:	0 %	550	550
3	Reseksjonering, endring av eierseksjoner i seksjonert sameie:	0 %	6 200	6200
4	Befaring			
	Hvis det i forbindelse med seksjonering/reseksjonering er nødvendig med befaring, betales det i tillegg pr. time:	0 %	1 100	1100
	Eventuelt gebyr for oppmåling av utearealer kommer i tillegg			
5	Sletting/oppheving av seksjonert sameie	0 %	1 150	1100
6	Betalingsbestemmelser			
	Innbetaling skal skje innen frist fastsatt av kommunen. Blir seksjoneringstillatelse ikke gitt skal tinglysningsgebyret og halvparten av gebyret for seksjonering betales tilbake.			
7	Gebyr for oppmåling av uteareal på eierseksjon kommer i tillegg til pkt 2. og 3.			
	Se gebyrregulativ for matrikkelloven pkt. 1.1.3.			
	OPPDRA FOR TJENESTER UTFØRT AV EGET FORETAK			
	Oppdrag og tjenester utført av eget foretak, org. nr. 952857991			
1	Plassering av tiltak og beliggenhetskontroll, timepris inklusive instrumentleie. Timepris:	25 %	2375	2375

		Mva	2024	2023
	BETALINGSREGULATIV FOR BEHANDLING AV BYGGE- OG DELINGSSAKER M.M.			
	Gebyr for behandling av bygge- og delingssaker fastsettes iht. pbl § 33-1. Tid til nødvendig tilsyn og ulovlighetsoppfølging inngår. Eventuell tvangsmulkt og overtredelsesgebyr behandles særskilt.			
	Gebyr beregnes etter de satser som gjelder på det tidspunkt kommunen har mottatt en behandlingsdyktig søknad, og betales til kommunekassa etter regningsoppgave fra kommunen.			
	Hvis gebyret anses å bli klart urimelig i forholdt til det arbeid eller de kostnader som kommunen har hatt med saken, kan kommunedirektøren på eget initiativ eller etter søknad fastsette annet gebyr enn det som framgår av regulativet.			
	Alle arealer regnes som bruksareal (BRA) iht. NS 3940 hvor overbygd areal inngår.			
1	Nybygg og hovedombygging av boliger og fritidsboliger inkl. tilhørende garasje i samme bygning (tillatelse til tiltak)			
A	For søknader som inneholder én boenhet:	0 %	29 320	28 110
B	For søknader som inneholder mer enn en selvstendig boenhet, betales pr. boenhet f.o.m. boenhet nr. 2 t.o.m. nr. 20:	0 %	14 680	14 070
C	For søknader som inneholder mer enn en selvstendig boenhet, betales ved flere enn 20 boenheter f.o.m. nr. 21:	0 %	7 370	7 060
D	For søknad om ny boenhet, som tilbygg eller påbygg til eksisterende bygg, eller ved bruksendring av del av eksisterende bygg, betales pr. boenhet:	0 %	14 680	14 070

		Mva	2024	2023
E	For søknader om tilbygg eller påbygg som ikke inneholder ny boenhet betales etter satsene i kapittel 2.			
F	Sammenføyning fra tomannsbolig til enebolig	0 %	8 370	8 020
G	Andre sammenføyninger av boenhet i boligbygg, pr. boenhet som bringes til opphør	0 %	8 370	8 020
2	Andre kategorier nybygg samt tilbygg, påbygg, underbygging, hovedombygging, betales etter bruksareal.			
A.1	Grunnbeløp – til og med 15 m ²	0 %	6 043	5 793
A.2	16 – 200 m ² - pr m ²	0 %	148	141
A.3	201 – 600 m ² - pr m ²	0 %	108	103
A.4	alt over 600 m ² - pr m ²	0 %	55	52
B	Bruksendring: Ved bruksendring betales 50 % av satsene i 2 A.			
C	Driftsbygninger i landbruket, uisolerte lagerbygg og haller av duk eller folie med bruksareal inntil 1000 m2 betales etter satsene i 2A (1-4), men maksimum kr. 20.000,-			
D	Driftsbygninger i landbruket, uisolerte lagerbygg og haller av duk eller folie med bruksareal over 1000 m2 betales etter satsene i 2A (1-4), men maksimum kr. 25.000,-			
3	Arealuavhengige tiltak			
A	På bolig-, fritids- og landbrukseiendom: Endring av tillatelse, tak over inngangsparti, veranda, vindfang, forstøtningsmur, støyskjerm, brønn, dam og basseng, midlertidig tiltak, fasadeendring, riving, bygningsteknisk installasjon (separat installasjon eksklusiv ildsted/skorstein), tilknytning til offentlig nett, tankanlegg, gjerde, terrenginngrep, P-plasser og uisolerte vinterhager.	0 %	3 940	3 770
B	På annen eiendom enn bolig-, fritids- og landbrukseiendom: Endring av tillatelse, tak over inngangsparti, veranda, vindfang, forstøtningsmurer, støyskjerm, brønn, dam og basseng, midlertidig tiltak, fasadeendring, riving, bygningsteknisk installasjon (separat installasjon eksklusiv ildsted/skorstein), tilknytning til offentlig nett, lednings- og kabelanlegg, tankanlegg, gjerde, terrenginngrep og p-plasser.	0 %	7 840	7 510
C	Igangsettingstillatelse etter rammetillatelse, pr.stk	0 %	5 440	5 210
D	Skorstein og ildsteder: oppføring, rehabilitering av skorstein	0 %	1 239	1 187
E	Skilt og reklame, oppføring av enkeltskilt inntil 2 stk. (ved mer enn 2 skilt og skiltplaner for bygninger betales etter satsene i 3 F)	0 %	3 410	3 260
F	Skiltplaner, ID-mast, pylon/totem	0 %	7 300	6 990
4	Dispensasjoner			
A	Administrativ avgjørelse (fullt gebyr uavhengig av utfall)	0 %	7 300	6 990
B	Politisk avgjørelse (fullt gebyr uavhengig av utfall)	0 %	15 120	14 490
5	Fradeling/arealoverføring (I tillegg kommer egne gebyrer knyttet til ev. kart- og oppmålingsforretning).			
A	For behandling av søknad om deling av eiendom i regulert område betales	0 %	6 100	5 840
B	For hver ytterligere parsell i samme søknad betales	0 %	3 120	2 990
C	For behandling av søknad om deling av eiendom utenfor regulert område betales	0 %	6 100	8 380

		Mva	2024	2023
D	For hver ytterligere parsell i samme søknad betales	0 %	4 470	4 280
6	For behandling av utslippssøknader			
A	Inntil 15 pe	0 %	6 820	6 530
B	15-50 pe	0 %	33 280	31 900
C	Over 50 pe	0 %	69 870	66 980
7	Behandling av søknader som ikke kommer til utførelse:			
A	For ferdigbehandlede søknader som ikke kommer til utførelse betales 75 % av satsene for gjeldende behandling, unntatt dispensasjonsgebyret som betales fullt ut, se punkt 4.			
B	Ved avslag betales 75% av satsene for gjeldende behandling, unntatt dispensasjonsgebyret som betales fullt ut, se punkt 4.			
C	Dersom søker velger å trekke saken før den er ferdigbehandlet, faktureres gebyret ut fra hvor langt i prosessen behandlingen har kommet. Ferdigbehandlet søknad settes til 75 % av ordinært gebyr. Prosesstart regnes fra mottakskontroll er gjennomført.			
D	Ved pålegg om søknad for ulovlig igangsatt byggearbeid eller arbeid igangsatt uten tillatelse, betales 100 % tillegg av satsene ovenfor pga merarbeid.			
E	Fornyelse av tidligere godkjent byggesøknad og reviderte søknader som krever ny behandling belastes med 50 % av gjeldende behandling hvis søknad mottas innen ett år etter utløp av byggefrist.			
F	Dersom et avslag medfører at en revidert søknad mottas innen 3 måneder fra vedtaksdato og denne søknaden blir godkjent, betales et redusert gebyr tilsvarende 50 % av fullt gebyr.			
G	Merarbeid der arbeid ikke dekkes av regulativet faktureres med kr. 1066,- pr time. Dette gjelder også besvarelse av forespørslersom medfører en sammenstilling av informasjon.			
8	Behandling av søknad om godkjenning av foretak og ansvarsrett, også ved sanitærmeldinger			
A	Lokal godkjenning	0 %	6 090	5 830
B	Gjentatt søknad om lokal godkjenning som samsvarer med tidligere godkjenning	0 %	2 120	2 030
C	Personlig godkjenning (selvbyggere)	0 %	2 287	2 192
D	Søknad om ansvarsrett (der det ikke er gitt lokal eller personlig godkjenning)	0 %	1 144	1 096
E	Endring av ansvarshavende	0 %	2 460	2 350
F	Behandling av sanitærmeldinger der søker ikke har sentral godkjenning	0 %	4 390	4 200
9	Andre gebyrer			
A	Søknad om midlertidig brukstillatelse (skal brukes kun unntaksvis, se pbl. § 21-10, 3. ledd)	0 %	4 880	4 670
B	Ferdigattest som rekvireres innen fastsatt frist i midlertidig brukstillatelse belastes ikke med gebyr. Hvis ikke settes gebyret til:	0 %	3030	2 900
C	Anmodning om tilleggsopplysninger pga. søknad ikke komplett og behandlingsdyktig, pr. gang	0 %	1 340	1 280
D	Gjennomgang som fører til retur av søknad fordi den ikke inneholder den minimumsdokumentasjonen som kreves i forskriften.	0 %	1 672	1 603

		Mva	2024	2023
BETALINGSREGULATIV FOR BEHANDLING AV PLANSAKER				
Private planforslag - Plan- og bygningsloven (PBL) kapittel 12				
Med hjemmel i forskrift til plan- og bygningsloven § 2-1 kreves det at alle forslag til reguleringsplaner konstrueres og leveres på digital form før planforslaget tas opp til 1. gangs behandling. Digital arealplan skal være i henhold til nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister. Gebyret skal ikke overstige kommunens nødvendige kostnader på sektoren. Dersom planprosessen avsluttes etter oppstartsmøte og før forslag legges ut til offentlig ettersyn, skal det beregnes 50 % av fullt gebyr.				
Hvis gebyret anses å bli klart urimelig i forholdt til det arbeid og de kostnader som kommunen har hatt med saken, kan kommunedirektøren på eget initiativ eller etter søknad fastsette annet gebyr enn det som framgår av regulativet.				
A	Planprogram	0 %	21 460	20 570
B	Reguleringsplaner (gebyr for oppstartsmøte og eventuelt konsekvensutredning tilkommer)		0	0
	Planareal inntil 10 daa	0 %	91 790	88 000
	Planareal inntil 20 daa	0 %	102 220	98 000
	Over 20 daa tillegg pr. påbegynt 10 daa	0 %	9 180	8 800
	Innenfor kommunedelplan for Leiret	0 %	167 930	161 000
	Maksimalgebyr, for reguleringsplaner	0 %	203 390	195 000
	Mindre reguleringsendringer, med delegert vedtak, fast pris:	0 %	26 080	25 000
	Mindre reguleringsendringer, vedtak i formannskap, fast pris:	0 %	45 900	44 000
C	<u>Tilleggsgebyr</u> Når kommunen må utføre digitalisering av plankart og tilpasning av format for innlegging i GIS-database betales gebyr etter brukte timeverk.			
	Minstegebyr pr. planforslag	0 %	9 650	9 250
	Timepris	0 %	1 160	1 110
D	<u>Konsekvensutredninger</u> Hvor planmyndigheten er godkjenningmyndighet for søkers konsekvensutredninger, jfr. Forskrift om konsekvensutredninger, betales gebyr etter brukte timeverk og utgifter kommunen måtte ha hatt til sakkyndig bistand.			
	Minstegebyr pr. planforslag	0 %	29 680	28 450
	Timepris	0 %	1 160	1 110
E	Oppstartsmøte plansak, full planprosess	0 %	11 150	10 690
	Oppstartsmøte plansak, mindre endring.	0 %	7 720	7 400
F	Foreleggelse av planspørsmål (PBL §12-8) Framleggelse med politisk forhåndsvurdering	0 %	14 200	13 610
G	Oppheve plan, privat initiativ	0 %	33 210	31 840
VEI, PARK OG ANLEGG			2024	2023
1	LEIE AV TORGPASSER			
	Torgplassene er på 25 m2(liten) eller 50 m2 (stor)			

		Mva	2024	2023
1.1.	Salg fra fast plass pr. år, uten strøm	0 %	4 410	4 220
1.2	Salg fra fast plass pr. år med strøm, 1 uttak 16A	0 %	7 500	6 650
1.3	Salg fra stor plass pr. år uten strøm	0 %	5 780	0
1.4	Salg fra stor plass pr. år med strøm, 1 uttak 16A	0 %	9 750	0
1.5	Ekstra strøm uttak pr. år, 1 uttak 16A	0 %	3 600	0
1.6	Salg fra liten plass pr. dag uten strøm	0 %	650	0
1.7	Salg fra liten plass pr. dag med strøm, 1 uttak 16A	0 %	730	0
1.8	Salg fra stor plass pr. dag uten strøm	0 %	850	0
1.8	Salg fra stor plass pr. dag med strøm, 1 uttak 16A	0 %	950	0
1.8	Ekstra strøm uttak pr. dag, 1 uttak 16A	0 %	100	0
2	LEIE AV KOMMUNAL P-PLASS, GATEGRUNN, TORG ELLER PARK			
	Kommunedirektøren kan inngå avtale om reduksjon av gebyr dersom gebyret blir urimelig høyt. All bruk/leie skal være forhåndsavtalt			
2.1	Folkvangtomta og Torget sør. Pris pr. dag.	0 %	6 620	6 340
2.2	Kommunal gategrunn, Elvarheimparken, på betingelse av ingen framleie			
	Der skiltplan er påkrevd, pris pr. dag og stenging av gate inntil 3 gatekvartal	0 %	1 772	1 698
	Der skiltplan er påkrevd, pris pr. dag og stenging av gate over 3 gatekvartal	0 %	2 870	2 750
	Bistand for utarbeidelse av skiltplaner, inntil 3 gatekvartal.	0 %	1 715	1 644
	Bistand for utarbeidelse av skiltplaner, over 3 gatekvartal.	0 %	2 870	2 750
	Uten vegstenging, intet gebyr. Evt. skader belastes søker.			
2.3	Det er utarbeidet særskilt avtale for Grundsetmarten, Elverumsdagene, oktoberfestival og julegateåpning med omfattende trafikktiltak og leiebehov. Evt skader faktureres separat.	0 %	60 630	58 130
3	PARKERINGSavgift OG -GEBYR			
	Elektrisk og hydrogendrevet kjøretøy betaler samme avgift som øvrige kjøretøy der avgiftsparkering ellers gjelder. Hvis man parkerer på offentlig parkeringsplass med tidsbegrenset parkering, må urskive brukes. Står man på ladeplass, må lading pågå for å unngå kontroll sanksjon og maksimal ladetid er 4 timer. Deretter må kjøretøyet flyttes.			
3.1	Parkeringsavgift langtid pr dag.	25 %	50	36
3.2	Parkeringsavgift langtid pr time	25 %	23	15
3.3	Bruk av ladeplasser pr time (hele døgnet, lading inkludert)	25 %	23	15
3.4	Jf. "Forskrift om offentlig parkeringsgebyr"; gjelder overtredelser av bestemmelser om stans og parkering av motorvogn eller tilhenger til motorvogn på veg åpen for alminnelig ferdsel, jf. trafikkreglene § 1. Gebyr fastsatt av Samferdelsdepartementet	0 %	900	900
3.5	Jf "Forskrift om vilkårsarkering (parkeringsforskriften)". Gebyr fastsatt av Samferdelsdepartementet. Ved overtredelse av vilkårene for parkering ilegges en kontroll sanksjon (gebyr) på: For andre overtredelser, herunder brudd på dokumentasjonsplikt for tidsbegrenset gratisarkering og kontroll sanksjon for dette, henvises det til forskriftens § 36.	0 %	660	660

		Mva	2024	2023
4	PARKERING, ABONNEMENTSKORT			
	Abonnementskort for parkering på offentlige avgiftsbelagte langtids P-plasser. Kortet er elektronisk og er knyttet til kjøretøyets reg.nr.			
4.1	Avgift pr år	25 %	7 225	5 513
4.2	Avgift pr mnd	25 %	731	556
5	FRIKJØP AV PARKERINGSPLASSER			
	Jfr. vedtekt til PBL §69 nr. 4, stadfestet 05.11.1984.	0 %	166 870	159 990
6	GRAVING I KOMMUNALE VEGER OG GATER			
6.1	Behandling av gravesøknader, inkl. befarig, tilsyn og kontroll, pr.søknad:	0 %	6 810	6 520
6.2	Dersom veg-/grøfte-areal ikke er istandsatt i henhold til avtale innenfor fristen, påløper et ekstra gebyr pr. m ² . Gebyret gjelder også dersom graving er igangsatt uten godkjent gravetillatelse.	0 %	740	700
6.3	Dobbelt gebyr når graving er igangsatt uten godkjent gravetillatelse.			
6.4	Gebyr for behandling av tiltak uten graving:			
	-på kommunalt trafikkareal som krever arbeidsvarsling og skiltplan:	0 %	1 680	1 607
6.5	Dobbelt gebyr når graving er igangsatt uten godkjent gravetillatelse.			
7	HÅNDHEVING AV POLITIVEDTEKTENE			
	Jf Politivedtektenes § 28a. Vedtektenes § 6, § 12, § 13, § 15, § 16, § 17, § 19, § 20 håndheves av Elverum kommune med hjemmel i forskrift av 19. juni 2012 nr. 600 om Kommunal håndheving av politivedtekter. Elverum kommune illegger ved overtredelser av disse bestemmelsene overtredelsesgebyr som fastsatt i forskriftens §6.			

		Mva	2024	2023
	VANN- OG AVLØPSGEBYR			
	Vedtatt av Elverum kommunestyre hjemmel i lokal forskrift om vann- og avløpsgebyrer vedtatt 04. oktober 2023. Kommunestyret vedtar årlig nytt gebyrregulativ i forbindelse med budsjettbehandlingen.			
	Tilknytningsgebyr er et engangsgebyr som skal betales for tilknytning til kommunalt vann- og/eller avløpsanlegg. Gebyret skal betales for: Tilknytningsgebyr er et engangsgebyr som skal betales for tilknytning til kommunalt vann- og/eller avløpsanlegg. Gebyret skal betales for: a) Ny tilknytning av eiendom. b) Eiendom som kommunen krever tilknyttet. c) Eiendom med tilknytning som ikke er godkjent. For boligeiendom skal tilknytningsgebyr utgjøre et fast beløp per boenhet. Nærings- og kombinasjonseiendom skal betale tilknytningsgebyr i kategorier avhengig av utvendig diameter på inntaksledningen. Tilknytningsgebyret skal være betalt før tilknytning.			

	Mva	2024	2023
<p>Årsgebyr for vannforsyning og avløpshåndtering er todelt:</p> <p>Abonnementsgebyr: Et fast årlig gebyr for kommunens vann- og avløpstjenester. Inntektene fra gebyret skal fortrinnsvis dekke tjenestenes forventede faste kostnader. I 2024 forventes disse å utgjøre ca. 15 % for vann og 15 % for avløp.</p> <p>Forbruksgebyr Fastsettes etter faktisk målt vannforbruk. For eiendom hvor vannmåler ikke er installert beregnes det et stipulert forbruk lik eiendommens bruksareal multiplisert med en faktor på 1,2 m³/m². For fritidsbolig skal faktoren være 0,6 m³/m². Bruksareal beregnes etter NS-3940. Vann og avløpsgebyrene beregnes etter prinsippet vannmengde inn er lik vannmengde ut.</p>			
<p>Differensiert abonnementsgebyr: Abonnementsgebyret er differensiert ut fra brukskategorier:</p> <p>a) Bolig- og fritidseiendom: per boenhet.</p> <p>b) Nærings- og kombinasjonseiendom: etter fastsatte kategorier som gjenspeiler vannforsyningskapasiteten til den enkelte eiendom.</p>			
<p>Vannmåleravlesning: Abonnenter uten fjernavleste vannmålere skal lese av vannmåleren minst en gang i året, innen 31. desember, og levere resultatet til kommunen.</p>			
<p>Gebyrreduksjon i medhold av forbrukerkjøpslovens regler om prisavslag. Abonnenten har rett til reduksjon i gebyr ved feil eller mangel ved vannforsyningen i medhold av forbrukerkjøpslovens regler om prisavslag. Abonnenten har rett til redusert gebyr dersom ikke-varslet avbrudd i vannforsyningen varer i mer enn 24 timer. Vilkår for gebyrreduksjon er at mangelen skyldes forhold på kommunens side, for eksempel forurensing i vannkilde eller feil ved kommunalt anlegg. Krav om redusert gebyr må fremmes innen to måneder etter at forholdet oppsto, dersom ikke kommunen har fattet eget vedtak om gebyrreduksjon.</p>			
<p>GEBYRSATSER (alle satser er inklusiv merverdiavgift):</p>			
<p>1.1 Årlig abonnementsgebyr (kr/år) VANN:</p>			
Bolig- og fritidseiendom (per boenhet)	25%	628	
Annet enn bolig:			
Kategori 1 (0-300) m ³ (1 boenhet)	25%	628	
Kategori 2 (301-1000) m ³ (3 boenheter)	25%	1883	
Kategori 3 (1001-3000) m ³ (6 boenheter)	25%	3 765	
Kategori 4 (3001-6000) m ³ (12 boenheter)	25%	7 530	
Kategori 5 (6001-20000) m ³ (24 boenheter)	25%	15 060	
Kategori 6 (20001-50000) m ³ (50 boenheter)	25%	31 375	
Kategori 7 (50001-150000) m ³ (100 boenheter)	25%	62 750	
Kategori 8 (150001-500000) m ³ (150 boenheter)	25%	94 125	
Kategori 9 (500001-1000000) (300 boenheter)	25%	188 250	
Sprinkleranlegg etter målt forbruk			
<p>1.2 Årlig abonnementsgebyr (kr/år) AVLØP:</p>			
Bolig- og fritidseiendom (per boenhet)	25%	729	

	Mva	2024	2023
Annet enn bolig:			
Kategori 1 (0-300) m ³ (1 boenheter)	25 %	729	
Kategori 2 (301-1.000) m ³ (3 boenheter)	25 %	2 186	
Kategori 3 (1.001-3.000) m ³ (6 boenheter)	25 %	4 373	
Kategori 4 (3.001-6.000) m ³ (12 boenheter)	25 %	8 745	
Kategori 5 (6.001-20.000) m ³ (24 boenheter)	25 %	17 490	
Kategori 6 (20.001-50.000) m ³ (50 boenheter)	25 %	36 438	
Kategori 7 (50.001-150.000) m ³ (100 boenheter)	25 %	72 875	
Kategori 8 (150.001-500.000) m ³ (150 boenheter)	25 %	109 313	
Kategori 9 (500.001-1.000.000) m ³ (300 boenheter)	25 %	218 625	
Sprinkleranlegg etter målt forbruk			
2.1 Målt forbruk kr/m³ VANN			
Alle abonnenter	25 %	20,41	
2.2 Målt forbruk kr/m³ AVLØP			
Alle abonnenter	25 %	24,20	
3.1 Tilknytningsgebyr (kr) VANN			
Bolig- og fritidseiendom	25 %	10 000	
Annet enn bolig:			
Rørdimensjon 0 - 32 mm	25 %	10 000	
Rørdimensjon 32 – 40 mm	25 %	12 500	
Rørdimensjon 40 – 50 mm	25 %	15 000	
Rørdimensjon 50 – 63 mm	25 %	18 000	
Rørdimensjon 63 – 110 mm	25 %	21 500	
Rørdimensjon større enn 110 mm	25 %	25 000	
3.2 Tilknytningsgebyr (kr) AVLØP			
Bolig- og fritidseiendom	25 %	10 000	
Annet enn bolig:			
Rørdimensjon 0 - 32 mm	25 %	10 000	
Rørdimensjon 32 – 40 mm	25 %	12 500	
Rørdimensjon 40 – 50 mm	25 %	15 000	
Rørdimensjon 50 – 63 mm	25 %	18 000	
Rørdimensjon 63 – 110 mm	25 %	21 500	
Rørdimensjon større enn 110 mm	25 %	25 000	

	Mva	2024	2023
Gebyrreduksjon i årsgebyret i medhold av forbrukerkjøpslovens regler om prisavslag: Årsgebyret reduseres med 0,3% per påbegynte døgn utover det første døgnet.			
4 Vannmålerleie (kr/år)			
Per måler - Inntil 25 mm	25%	250	
Per måler - 25-50 mm	25%	350	
Per måler - Større enn 50 mm	25%	500	
Oppmøtegebyr for avlesning av vannmåler: Dersom abonnenten unnlater å foreta avlesning i tråd med lokal forskrift og kommunen må foreta avlesning: kr 1500 per gang per vannmåler			
Gebyr for avstengning og påsetting av vannforsyningen: Dersom kommunen foretar avstengning eller påsetting: kr 2000 per gang per eiendom.			
Forfallsdatoer for kommunale gebyrer: 20. mars, 20. juni, 20. september og 20. desember			
INNFORDRINGSGEBYR		2024	2023
*Omkostninger som påløper i forbindelse med innfordring av husleie, barnehage/SFO, pleie- og omsorgstjenester, kommunale eiendomsavgifter, diverse fakturering og plan- og byggesaker framgår i tabellen nedenfor. Gebyrer fastsettes ut fra det til enhver tid gjeldende rettsgebyr (R) eller inkassosats (IS) fastsatt i forskrift.			
Purregebyr (0,1 IS) av gjeldende inkassosats	0 %	*)	*)
Betalingsoppfordring (0,3 IS) av gjeldende inkassosats	0 %	*)	*)
Saker til forliksråd (1 R) av gjeldende rettsgebyr	0 %	*)	*)
Begjæring om utlegg (1,7 R) av gjeldende rettsgebyr	0 %	*)	*)
Forsinkelsesrenter beregnes i henhold til lov om forsinket betaling.			
Med virkning fra 01.01.24 fastsettes følgende betalingsregulativ i Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS.		2024	2023
A Leie av bil og mannskap			
Leie av utrykningskjøretøy pr. time (ihht. KS satser)	25 %	856	770
Mannskap pr. time pr. stk (ihht. KS satser)	25 %	1 251	1 124
Fritatt for merverdiavgift ved utrykning.			
B Unødvige alarmer utover 1 grunnet manglende vedlikehold/ uaktsomhet.	25 %	10 056	10 056
Unødvige innbruddsalarmer utover 3 grunnet manglende vedlikehold/uaktsomhet.	25 %	1 031	1 031
C Kursavgift for kurs arrangert av brann- og feiervesenet fastsettes i forhold til det enkelte kurs. Fritatt for merverdiavgift.			
D Gebyr for behandling av søknad om fyrverkeri og tilsyn av utsalgssted.	0 %	3 915	3 725
FEIE-OG TILSYNSGEBYR		2024	2023
Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS (MHBR) innkrever feie- og tilsynsgebyrer på vegne av kommunen og representerer ved innfordring av kravene Elverum kommune hva gjelder bruk av legalpant i eiendommer.			
1 For vanlige røykpiper i bolig- og forretningsbygg inntil 3 etasjer, ekskl. kjeller og uinnredet loft pr. pipe (røykløp) pr. år.	25 %	670	650

		Mva	2024	2023
	Det foretas ikke feiing av piper (røykløp) dersom ildsted ikke er tilkoblet, eller i særskilte tilfeller, ildstedet (ene) er plombert av feiervesenet. NB! I disse tilfellene kan det søkes fritak for feie-/tilsynsgebyr.		0	0
2	For bygninger med flere etasjer enn nevnt under punkt 1 betales et tillegg pr. etasje pr. år på:	25 %	115	111
3	For større røykpiper betales for medgått tid etter sats per time på (ihht. KS satser):	25 %	1 251	1 124
4	Mannskap pr. time, fyrkjele feiing (iht. KS satser)	25 %	1 251	1 124
5	Gebyr for ferdigbefaring/trykkprøving/videofilming/fresing av skorstein og fjerning av kaiereir (iht. KS satser)	25 %	1 251	1 124
6a	Tilsyn/kontroll av vanlig fyringsanlegg, innenfor 1 times arbeid	25 %	1 868	1 813
6b	Tilsyn/kontroll som går over 1 time faktureres timepris på	25 %	934	750
6c	Dersom feier ved 2. gangs varsel møter "stengt dør2, ikke klargjort", faktureres det tilleggsgebyr for administrasjonskostnader	25 %	934	750
	Prisliste feiing av fritidsbolig		0	0
6d	Feiing av vanlig pipeløp på forespørsel faktureres timepris på	25 %	1 251	1 124
	RENOVASJONGEBYR		2024	2023
	Det fastsettes følgende gebyrsatser for Sør- Østerdal Interkommunale renovasjonsselskap IKS. Alle priser er eks. mva. Ved manuell betaling av fakturering/betalinger, vil det tilkomme et behandlingsgebyr på kr. 35,-. Sør-Østerdal Interkommunale Renovasjonsselskap IKS (SØIR) innkrever renovasjonsgebyrene på vegne av kommunen, og representerer ved innfordring av kravene Elverum kommune hva gjelder bruk av legalpant i eiendommer.			
A	Grunngebyr pr. år – husstander/husholdningsavfall	25 %	2 005	1 799
B	Volumgebyr pr år - tømming av restavfallsbeholder 1 gang pr mnd - ordinære husstander:			
	140 ltr. restavfall	25 %	1 819	1 633
	190 ltr. restavfall	25 %	3 025	2 715
	240 ltr. restavfall	25 %	3 874	3 476
	360 ltr. restavfall	25 %	5 840	5 241
	660 ltr. restavfall	25 %	10 759	9 658
	160 ltr. ekstrasekk (kjøpes i butikkene - 60 kr inkl mva)	25 %	65	60
C	Renovasjonsgebyr pr. år - forenklet renovasjonsordning (kun sekkrenovasjon) jfr retningslinjer for endring av abonnement: (spredtbygde områder, langprivat gårdsveg, liten avfallsproduksjon)			
	Årsgebyr forenklet ordning	25 %	1 889	1 695
D	Fradrag i ordinært renovasjonsgebyr pr. år som følge av hjemmekompostering/bruk av egen gjødselkjeller for bioavfall - jfr. retningslinjer for endring av abonnement.			
	Fradrag hjemmekompostering	25 %	-743	-666
E	Serviceabonnement pr. år - henting av avfall utover 3 meters-regelen.			
	3-10 meter	25 %	278	249
	11-20 meter	25 %	564	505
	over 20 meter - særskilt avtale			

		Mva	2024	2023
F	Gebyr pr år for renovasjon av hytter og fritidseiendommer			
	Kategori 0	25 %	3 380	3 034
	- hytter/fritidseiendommer i områder med høy standard og stor avfallsproduksjon (for eksempel Trysilfjellet)			
	Kategori 1	25 %	2 113	1 896
	- hytter/fritidseiendommer i regulerte hytteområder med tilrettelagt infrastruktur (veg, vann, avløp, elektrisitet).			
	Kategori 2	25 %	1 146	1 029
	- hytter/fritidseiendommer i eller i tilknytning til regulerte hytteområder. Omfatter også hytter som ligger inntil offentlig vei/privat vei og hvor det delvis er tilrettelagt infrastruktur. De fleste hytter hører inn under denne kategorien.			
	Kategori 3	25 %	460	413
	- omfatter hytter/koier med lav standard utenfor regulerte områder, uten vegforbindelse i rimelig nærhet.			
G	Bringeordning av sortert avfall til ministasjoner - papp/papir, glass og tekstiler			
	Ministasjoner		0	0
H	Bringeordning til gjenvinningsstasjoner - sorterte avfallsfraksjoner som papp/papir, treverk, metall, møbler, farlig avfall, hageavfall, kuldemøbler osv			
	Sortert avfall - Alle fraksjoner unntatt restavfall		0	0
	Restavfall pr inspiserbar sekk, inntil 140 liter, i klar plast med løst avfall (55 kr inkl. mva) inntil 3 sekker. Mer enn 3 sekker betales som 1/2 m ³	25 %	60	55
	Restavfall pr. 1/2 m ³ - 180 kr	25 %	200	180
	Kostnadene for håndtering av sortert avfall inngår i grunngebyret.			
I	Septikrenovasjon – Elverum kommune			
	For tømning av slamavskillere for eiendommer med fast bosetting betales pr. år for slamvolum opp til 6 m ³ og tømning hvert 2. år.	25 %	1 569	1 408
	For eiendommer med fast bosetting uten toalett og for fritidsbebyggelse betales pr. år for slamvolum opptil 6 m ³ og tømning hvert 4. år.	25 %	780	700
	Tilsyn og kontroll av private avløpsanlegg jfr. KS vedtak 008/19	0 %	305	270
	Festeavgift kirkegårdene			
	Festeavgift for graver ved kirkegårdene i Elverum	0 %	360	350

Selvkostkalkyler 2024

Elverum kommune beregner kommunale gebyrer i tråd med forskrift om beregning av selvkost.

Selvkost innebærer at ekstrakostnadene som kommunen påføres ved å produsere en bestemt tjeneste skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene.

En annen sentral begrensning i kommunens handlingsrom er at overskudd fra det enkelte år skal tilbakeføres til abonnentene eller brukerne i form av lavere gebyrer innen de neste fem årene.

Dette betyr at hvis kommunen har bokført et overskudd som er eldre enn fire år, må dette brukes til å redusere gebyrene i det kommende budsjettåret. Eksempelvis må et overskudd som stammer fra 2019 i sin helhet være disponert innen 2024.

Utfordringer med selvkostbudsjettet

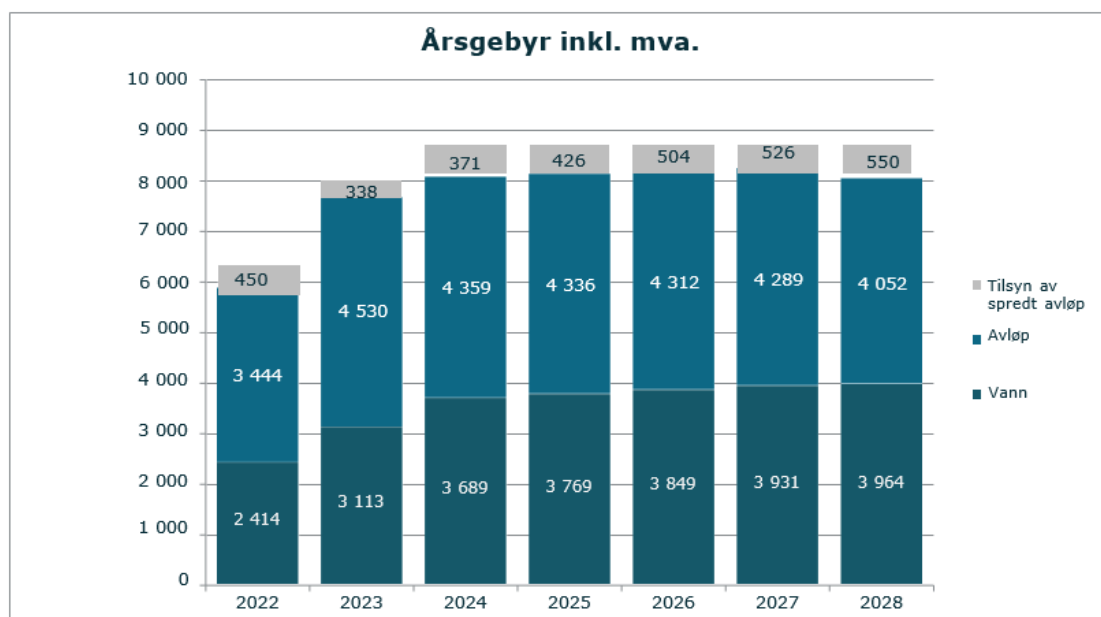
Det er en rekke faktorer som påvirker selvkostresultatet og som ligger utenfor kommunens kontroll. De viktigste faktorene er budsjettårets forventede kalkylerente (5-årig SWAP-rente + ½ %-poeng), kapasitetsbegrensninger ved gjennomføring av planlagte prosjekter, samt usikre utgifter og inntekter. I sum fører dette til at det er utfordrende å treffe med budsjettet.

Generelle forutsetninger

Kalkylerenten er anslått å bli 4,7 % i 2024. Budsjettet er utarbeidet den 11. oktober 2023. Tallene for 2022 viser endelig etterkalkyle, tallene for 2023 er prognostiserte verdier, mens tallene for 2024 til 2027 er budsjett-/økonomiplan. Ved behov for ytterligere grunnlagstall og beregningsmetoder henvises det til kommunens selvkostmodell Momentum Selvkost Kommune.

Gebyrutvikling for vann, avløp og tilsyn av spredt avløp

Fra 2023 til 2024 foreslås en samlet gebyrøkning på rundt 5,5 %, hvor vann øker mest i prosent med 18,5 %. Avløp reduseres med 3,8 %. I perioden 2022 til 2027 øker samlet gebyr med kr 2 439, fra kr 6 308 i 2022 til kr 8 747 i 2027. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig gebyrøkning på 6,8 %. Gebyreksemplene for vann og avløp er basert på et årlig vannforbruk på 150 kubikkmeter. Gebyrsatsene er inkl. mva.

Gebyrendring fra året før	2024	2025	2026	2027	2028
Vann	18,5 %	2,2 %	2,1 %	2,1 %	0,8 %
Avløp	-3,8 %	-0,5 %	-0,6 %	-0,5 %	-5,5 %
Tilsyn av spredt avløp	10,0 %	14,8 %	18,2 %	4,5 %	4,5 %
Samlet endring	5,5 %	1,3 %	1,6 %	0,9 %	-2,1 %

Elverum kommune benytter selvkostmodellen Momentum Selvkost Kommune til for- og etter kalkulasjon av kommunale gebyrer. Modellen benyttes for tiden av flere enn 300 norske kommuner og selskap.

Forslaget til gebyrsatser for 2024 er utarbeidet av Elverum kommune i samarbeid med Momentum Solutions AS som har mer enn 19 års erfaring med selvkostberegninger og -rådgivning og bred erfaring rundt alle problemstillinger knyttet til selvkost

Selvkostoppstilling Vann

Selvkostregnskap (1.000 kr)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
10*** Lønn	4 200	4 290	6 338	6 623	6 922	7 233	7 558
11*** Varer og tjenester	6 163	4 900	5 297	5 535	5 784	6 045	6 317
12*** Varer og tjenester	1 593	1 900	1 793	1 874	1 958	2 046	2 138
14*** Overføringsutgifter	1	0	0	0	0	0	0
15*** Finansutgifter mv. ekskl. 155 og 159	0	0	0	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	11 957	11 090	13 428	14 032	14 664	15 324	16 013
Direkte kalkulatoriske avskrivninger	7 586	7 729	8 019	8 362	8 673	8 968	8 913
Direkte kalkulatoriske rentekostnader	6 399	8 266	8 856	8 804	8 934	9 144	8 878
Sum kapitalkostnader	13 985	15 995	16 876	17 165	17 607	18 113	17 791
Indirekte kostnader (drift og kapital)	1 079	1 129	1 179	1 231	1 286	1 344	1 404
+/- Øvrige inntekter og kostnader	-557	-320	-417	-436	-455	-476	-497
Gebyrgrunnlag	26 465	27 893	31 066	31 994	33 102	34 305	34 711
Gebyrinntekter	20 896	27 770	32 886	33 777	34 691	35 636	36 135
Tilknytningsgebyr	482	450	500	500	500	500	500
Selvkostresultat	-5 087	327	2 320	2 284	2 089	1 831	1 924
Selvkost dekningsgrad i %	79,0 %	99,6 %	105,9 %	105,6 %	104,8 %	103,9 %	104,1 %
Selvkostfond/fremførbart underskudd (1.000 kr)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Selvkostfond 01.01	-4 050	-9 370	-9 454	-7 523	-5 527	-3 636	-1 924
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-5 087	327	2 320	2 284	2 089	1 831	1 924
-/+ Kalkulert rentekostnad/-inntekt selvkostfond	-233	-411	-389	-287	-198	-119	-41
Selvkostfond 31.12	-9 370	-9 454	-7 523	-5 527	-3 636	-1 924	-41

Selvkostoppstilling Avløp

Selvkostregnskap (1.000 kr)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
10*** Lønn	5 596	5 364	5 707	5 964	6 232	6 513	6 806
11*** Varer og tjenester	8 320	5 700	4 260	4 451	4 652	4 861	5 080
12*** Varer og tjenester	3 128	2 500	3 814	3 986	4 165	4 352	4 548
13*** Tjenester som erstatter kommunal egenp	4 037	4 200	4 550	4 755	4 969	5 192	5 426
14*** Overføringsutgifter	222	0	0	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	21 303	17 764	18 331	19 156	20 018	20 919	21 860
Direkte kalkulatoriske avskrivninger	8 205	8 493	8 641	8 934	9 252	9 273	8 755
Direkte kalkulatoriske rentekostnader	5 921	7 526	8 110	8 061	8 178	8 375	8 123
Sum kapitalkostnader	14 126	16 019	16 751	16 994	17 431	17 648	16 878
Indirekte kostnader (drift og kapital)	1 056	1 104	1 153	1 204	1 258	1 314	1 372
+/- Øvrige inntekter og kostnader	-177	-416	-166	-166	-166	-166	-166
Gebyrgrunnlag	36 308	34 471	36 069	37 188	38 540	39 714	39 944
Gebyrinntekter	29 961	38 428	37 026	37 255	37 473	37 705	36 018
Tilknytningsgebyr	863	800	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Selvkostresultat	-5 484	4 757	1 957	1 067	-67	-1 009	-2 926
Selvkost dekningsgrad i %	82,5 %	111,5 %	102,7 %	100,2 %	97,2 %	94,9 %	90,2 %
Selvkostfond/fremførbart underskudd (1.000 kr)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Selvkostfond 01.01	1 327	-4 207	468	2 493	3 696	3 791	2 926
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-5 484	4 757	1 957	1 067	-67	-1 009	-2 926
-/+ Kalkulert rentekostnad/-inntekt selvkostfond	-50	-82	68	136	162	144	63
Selvkostfond 31.12	-4 207	468	2 493	3 696	3 791	2 926	63

Selvkostoppstilling Tilsyn av spredt avløp

Selvkostregnskap (1.000 kr)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
10*** Lønn	437	456	527	551	575	601	628
11*** Varer og tjenester	20	20	35	37	38	40	42
12*** Varer og tjenester	109	25	26	27	29	30	31
14*** Overføringsutgifter	1	0	0	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	566	501	588	614	642	671	701
Indirekte kostnader (drift og kapital)	68	95	99	104	108	113	118
+/- Øvrige inntekter og kostnader	-1	0	0	0	0	0	0
Gebyrgrunnlag	634	596	687	718	751	784	820
Gebyrinntekter	669	503	554	636	751	784	820
Selvkostresultat	35	-93	-133	-82	0	-0	0
Selvkost dekningsgrad i %	105,6 %	84,4 %	80,6 %	88,5 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Selvkostfond/fremførbart underskudd (1.000 kr)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Selvkostfond 01.01	245	290	207	81	0	0	0
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	35	-93	-133	-82	0	0	0
-/+ Kalkulert rentekostnad/-inntekt selvkostfond	9	11	7	2	0	0	0
Selvkostfond 31.12	290	207	81	0	0	0	0

Selvkostoppstilling Private planer

Selvkostregnskap (1.000 kr)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
10*** Lønn	669	799	835	873	912	953	996
11*** Varer og tjenester	18	20	21	22	23	24	25
12*** Varer og tjenester	5	12	13	13	14	14	15
Direkte driftsutgifter	692	831	868	907	948	991	1 036
Indirekte kostnader (drift og kapital)	108	95	99	103	107	112	116
+/- Øvrige inntekter og kostnader	-55	0	0	0	0	0	0
Gebyrgrunnlag	745	926	967	1 010	1 055	1 103	1 152
Gebyrinntekter	556	400	967	1 010	1 055	1 102	1 152
Selvkostresultat	-189	-526	-0	-0	-0	-0	0
Selvkost dekningsgrad i %	74,7 %	43,2 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Selvkostfond/fremførbart underskudd (1.000 kr)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Selvkostfond 01.01	226	42	1	1	0	0	0
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-189	-42	-0	-0	-0	-0	0
-/+ Kalkulert rentekostnad/-inntekt selvkostfond	5	1	0	0	0	-0	0
Selvkostfond 31.12	42	1	1	0	0	-0	0

Selvkostoppstilling Byggesak

Selvkostregnskap (1.000 kr)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
10*** Lønn	4 272	4 505	3 952	4 129	4 315	4 509	4 712
11*** Varer og tjenester	433	431	450	470	491	513	537
12*** Varer og tjenester	52	67	70	73	77	80	84
14*** Overføringsutgifter	6	0	0	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	4 763	5 003	4 472	4 673	4 883	5 103	5 333
Direkte kalkulatoriske avskrivninger	29	0	0	0	0	0	0
Direkte kalkulatoriske rentekostnader	1	0	0	0	0	0	0
Sum kapitalkostnader	30	0	0	0	0	0	0
Indirekte kostnader (drift og kapital)	1 722	1 802	1 882	1 964	2 050	2 140	2 234
+/- Øvrige inntekter og kostnader	-210	0	0	0	0	0	0
Gebyrgrunnlag	6 305	6 804	6 354	6 637	6 933	7 243	7 567
Gebyrinntekter	6 105	4 700	4 700	6 637	6 933	7 243	7 567
Selvkostresultat	-200	-2 104	-1 654	0	0	0	0
Selvkost dekningsgrad i %	96,8 %	69,1 %	74,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Selvkostfond/fremførbart underskudd (1.000 kr)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Selvkostfond 01.01	2 393	2 274	225	0	0	0	0
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-200	-2 104	-1 654	0	0	0	0
-/+ Kalkulert rentekostnad/-inntekt selvkostfond	81	55	-28	0	0	0	0
Selvkostfond 31.12	2 274	225	-1 457	0	0	0	0

Selvkostoppstilling Oppmåling

Selvkostregnskap (1.000 kr)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
10*** Lønn	855	1 380	934	976	1 020	1 066	1 114
11*** Varer og tjenester	102	158	165	172	180	188	196
12*** Varer og tjenester	62	93	97	101	106	110	115
14*** Overføringsutgifter	4	0	0	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	1 023	1 630	1 195	1 249	1 305	1 364	1 425
Direkte kalkulatoriske avskrivninger	42	42	42	42	42	42	42
Direkte kalkulatoriske rentekostnader	8	15	14	11	9	7	5
Sum kapitalkostnader	50	57	56	53	51	49	47
Indirekte kostnader (drift og kapital)	310	325	339	354	369	385	401
+/- Øvrige inntekter og kostnader	-110	0	0	0	0	0	0
Gebyrgrunnlag	1 273	2 012	1 590	1 656	1 725	1 798	1 874
Gebyrinntekter	1 269	2 100	1 200	1 248	1 348	1 446	1 874
Selvkostresultat	-5	88	-390	-408	-377	-352	0
Selvkost dekningsgrad i %	99,6 %	104,4 %	75,5 %	75,4 %	78,1 %	80,4 %	100,0 %
Selvkostfond/fremførbart underskudd (1.000 kr)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Selvkostfond 01.01	1 218	1 257	1 403	1 069	700	345	0
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-5	88	-390	-408	-377	-352	0
-/+ Kalkulert rentekostnad/-inntekt selvkostfond	43	58	57	39	23	7	0
Selvkostfond 31.12	1 257	1 403	1 069	700	345	0	0

Tilskudd til organisasjoner, lag og foreninger

Organisasjoner, lag og foreninger	2023	2024
1. Festspillene i Elverum	1 100 000	1 100 000
2. Nysted - Elverum Kunstforening	32 000	32 000
3. Møteplassen 1 – Tilskudd fra Kultursektor	1 319 343	1 319 000
4. Møteplassen 2 - Treffpunktet, lavterskel psykisk helse fra HMO	722 551	723 000
5. Samfunnshus og grendehus - fellesutvalget	240 000	120 000
6. Driftsmidler til lag og foreninger via Musikkrådet	300 000	150 000
7. Tilskudd lag og foreninger via idrettsrådet	830 000	415 000
8. 17.mai	125 000	125 000
9. Glomdalsmuseet (i henhold til kommunens innbyggertall)	107 500	115 000
10. Anno Museum	200 000	0
11. Namibiaforeningen, internasjonalt infosenter	33 000	33 000
12. Grundsetmart'n	100 000	100 000
13. Frivillighet kultur - prosjektmidler etter søknad 2 ganger i året	100 000	0
14. Lokal musikk og kultur	200 000	0
15. Movies on War	150 000	150 000
16. Senter mot incest og seksuelle overgrep (NOK)	210 000	215 000
17. Elverum Frivilligsentral	481 640	493 000
18. Årets Elverumsing	15 000	15 000
19. Kulturprisen	30 000	30 000
20. Veterankorps/julekonsert	40 000	40 000
Sum	6 313 057	5 175 000

Kommentarer:

1. Festspillene i Elverum – etter avtale.
2. Elverum Kunstforening – etter avtale.
3. Møteplassen 1 - Vedtak om oppstart av Møteplassen, husleieavtale med eiendom og bidrag til dekning av husleie/drift.
4. Møteplassen 2 - Lavterskel dagtilbud psykisk helse Treffpunktet. Avtale med gjensidig oppsigelsestid på 12 måneder. Tilskudd for 2023 er et foreløpig anslag og vil bli korrigert med indeksen for desember når det er kjent.
5. Kommunal bevilgning til samfunnshus og grendehus. Halvert tilskudd i 2024.
6. Driftsmidler til lag og foreninger via Musikkrådet. Halvert tilskudd i 2024.
7. Tilskudd lag og foreninger via Idrettsrådet. Halvert tilskudd i 2024.
8. Kommunal bevilgning til 17. mai arrangement
9. Tilskudd – Glomdalsmuseet – etter avtale
10. Kommunal bevilgning til Anno Museum
11. Namibiaforeningen, internasjonalt infosenter
12. Utbetales av sektor for Kultur til Elverum sentrumsforening – kultur under Grundsetmart'n.
13. Kommunal bevilgning til frivillighet kultur - prosjektmidler etter søknad 2 ganger i året.
14. Kommunal bevilgning til lokal musikk og kultur.
15. Kommunal bevilgning til filmfestivalen Movies on War
16. Kommunalt tilskudd til NOK. Kommunal bevilgning er en betingelse for statlig tilskudd.
17. Kommunalt tilskudd til Elverum Frivilligsentral (tilskudd pluss justering i henhold til leiekontrakt).
18. Midler til pris for årets Elverumsing.
19. Midler til kulturpris
20. Tilskudd til Veterankorpsset som arrangerer gratis konsert 2. juledag i Terningen Arena.

Kontrollutvalg

Budsjett kontrollutvalget 2023	Regnskap pr.20.9.23	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Bilgodtgjøring, avgiftspliktig	0,00	1 000,00	0,00
Annen godtgjøring folkevalgte	36 724,00	45 000,00	50 000,00
Tapt arbeidsfortjeneste folkevalgte	8 287,00	3 000,00	15 000,00
Møtegodtgjørelse folkevalgte	22 797,00	50 000,00	42 000,00
Arbeidsgiveravgift	9 560,91	6 000,00	12 000,00
Abonnementer	2 625,00	3 000,00	3 000,00
Bevertning	2 217,84	3 000,00	3 000,00
Kurs og opplæring	8 570,33	35 000,00	40 000,00
skyss off.transp.m.	0,00	0,00	2 000,00
Sum politisk virksomhet	90 782,08	146 000,00	167 000,00
Regnskapsrevisjon	1 484 586,00	1 401 750,00	1 509 875,00
Forvaltningsrevisjon		420 000,00	470 000,00
Eierskapskontroll		78 750,00	88 125,00
Bestilte mindre undersøkelser		157 500,00	176 250,00
Annet (møter KU og KS)		78 750,00	88 125,00
Sekretariat, Konsek Øst IKS	467 430,00	455 000,00	482 000,00
SUM	2 042 798,08	2 737 750,00	2 981 375,00

Kommunestyresak 151/23

Utvalg	Saksnummer	Møtedato
Formannskapet	196/23	22.11.2023
Kommunestyret	151/23	14.12.2023

Dokumenter vedlagt saken:

Handlings- og økonomiplan 2024 - 2027 med årsbudsjett 2024 - Kommunedirektørens forslag til formannskapet

Referat fra drøftingsmøte med hovedtillitsvalgte 13.11.23

131123 - Innspill fra Utdanningsforbundet til drøftingsnotat - Handlings- og økonomiplan 2024-2027 med årsbudsjett 2024

Innspill fra Elverum kirkelige fellesråd - Budsjettbehov 2024 og konsekvenser for manglende rammetilskudd

Øvrige dokumenter i saken

Innspill fra Elverum kirkelige fellesråd - Budsjettbehov 2024 og konsekvenser for manglende rammetilskudd

Misvisende info rundt Søndre Elverum Idrettshall sin søknad i Handlings- og økonomiplan?

Innspill til drøftingsnotat til Handlings- og økonomiplan 2024 - 2027

KS-151/23 Vedtak:

1. Handlings- og økonomiplan for 2024-2027 med virksomhetsplan og årsbudsjett for 2024 vedtas i samsvar med formannskapets innstilling fra 22.11.23 med de endringer som fremkommer av AP, SP, SV sitt fremlagte budsjettforslag:

Nr	Driftsinntekter	2024	2025	2026	2027
I 1	Eiendomsskatt, kommersiell barnehage + tidl. Billakk.	-80	-80	-80	-80
I 2	Økt skatteinngang	-3 400	-6 400	-6 000	-6 000
I 3	Likebehandling av alle kjøretøy, parkeringsavgift	-200	-200	-200	-200
I 4	Avgiftsparkering i sentrum	2 100	2 400		
I 5	Eiendomsskatt - økte inntekter fremlagt i møtet	-1 770	-1 770	-1 770	-1 770

Nr	Driftsutgifter	2024	2025	2026	2027
U 1	Skole - samlokalisering	2 123	4 554	4 554	4 554
U 2	Kommunedirektør og Samfunnsutv. - Kontrollutvalg	400			
U 3	NAV - redusert sats økonomisk sosialhjelp	800	800	800	800
U 4	NAV - 1 årsverk nedbemanning	800	800	800	800
U 5	Kultur - lørdagsstengt bibliotek	28	28	28	28
U 6	Kultur - jobbsentralen	1 100	1 100		
U 7	HMO - Grip redusere aktivitet	470	470	470	470
U 8	HMO - rehabiliterende innsatsteam	725	725	725	725
U 9	Bajasprosjektet	100	100	100	100
U 10	Effektiviseringstiltak - Kom.dir. inkl. Samfunnsutv.		-200	-200	-200
U 11	Effektiviseringstiltak - Sektor for teknikk og miljø		-400	-400	-400
U 12	Effektiviseringstiltak - Eiendomsstaben		-700	-700	-700
U 13	Effektiviseringstiltak - Sektor for utdanning		-900	-900	-900
U 14	Effektiviseringstiltak - Sektor for barnehage		-300	-300	-300
U 15	Effektiviseringstiltak - Sektor for helse, mestring og omsorg		-1 200	-1 200	-1 200
U 16	Effektiviseringstiltak - Personalstaben		-100	-100	-100

U 17	Effektiviseringstiltak - Service og IKT-staben		-100	-100	-100
U 18	Effektiviseringstiltak - Økonomistaben		-100	-100	-100
U 19	Innsparing - bevertning formannskap, kommunestyre	-25	-25	-25	-25
U 20	Idrettsråd	415	415	415	415
U 21	Lag og foreninger, driftstilskudd	150	150	150	150
U 22	Renteutgifter	-296	-544		

Nr	Investeringer	2024	2025	2026	2027
Inv 1	Hanstad barneskole	5 000			
Inv 2	Vestad skole		10 000		
Inv 3	TEKMIL - Gang- og sykkelveger	-2 000			2 000
Inv 4	TEKMIL - Tyngre kjøretøy	-2 700			
Inv 5	TEKMIL - Avgiftsparkering	-1 600	1 600		

Nr	Driftskonsekvenser av investeringer	2024	2025	2026	2027
Inv 1	Hanstad barneskole	107	347	340	333
Inv 2	Vestad skole		214	695	680
Inv 3	TEKMIL - Gang- og sykkelveger	-43	-139	-136	-133
Inv 4	TEKMIL - Tyngre kjøretøy	42	-32	-327	-636
Inv 5	TEKMIL - Avgiftsparkering	-34	-86	3	3

- Driftsbudsjettet for 2024 fordeles som netto rammebevilgninger til sektorer og staber.
- Låneopptak for finansiering av investeringer i 2024 settes til kr 67 825 000.
- For 2024 søkes det om kr 20 000 000 i lån fra Husbanken for videreutlån (startlån). Rammen for startlån settes til kr 55 000 000, og finansieres med ordinære og ekstraordinære innbetalinger på utlån.
- Kommunedirektøren gis myndighet til å oppta lån innenfor den vedtatte låneramme, og til å godkjenne lånebetingelsene, låneform og låneinstitusjon.
- Betalingsregulativ for 2024 vedtas i samsvar med vedlegget i det fremlagte dokument (datert 31.10.2023).
- Tilskudd og overføringer til lag, foreninger og organisasjoner betinger at kommunen gis full innsynsrett i bruken av midlene, og gir kontrollutvalget adgang til å føre kontroll med hvordan midlene forvaltes.
- Kommunedirektøren gis fullmakt til å justere mellom budsjetttrammer i budsjettskjema for bevilgningsoversikt drift – netto ved overgang fra leasing og leieavtaler til kommunal lånefinansiering for kjøretøy, maskiner og utstyr.
- Kommunedirektøren gis fullmakt til å justere budsjetttrammer i budsjettskjema for bevilgningsoversikt drift – netto for kurante rutinemessige endring som for eksempel lønnsoppgjør eller andre mindre og ikke prinsipielle endringer.

Vedtatte verbalforslag:

- Vedtatt 082/23 Skolestruktur-innstilling fra Kommunestyrekomite for utdanning ble det bestilt en mulighetsstudie for utvidelse av Vestad skole til to-parallell. Med bakgrunn i vedtatt byggherrestrategi, ref KS-108/23, gis kommunedirektøren i oppdrag å gjennomføre en behovsvurdering med tilhørende mulighetsstudie, hvor alternative løsningsforslag utredes. Mulighetsstudiet med estimert prosjektkostnad fremmes til politisk behandling i løpet av 1.tertial 2024. I

saken skal også kostnader knyttet til nødvendige infrastrukturtiltak fremgå.

Kommunestyret har en klar forventning om at infrastruktur i området kan bygges ut på et senere tidspunkt.

2. Kommunestyret ber om at det innføres rapportering av økonomisk status for kommunen hver annen måned, i tillegg til eksisterende tertialrapportering. Rapporten skal være kortfattet og synliggjøre økonomisk status i sektorene, samt kjente utfordringer og eventuelle tiltak.

Tiltaket innføres for å gi politikerne en kontinuerlig løypemelding, slik at eventuelle nødvendige tiltak kan igangsettes tidlig.

Rapporten skal deles med hele kommunestyret, og en kort muntlig orientering gis formannskapet og kommunestyret i første møte etter at rapporten er omfordelt.

3. Kommunestyret ber om at det i forkant av strategikonferansen i 2024 gjennomføres et eiermøte med Elverum Energi med sikte på å komme til enighet om en utbytteplan for perioden 2025-2028.

4. Innbyggerinvolvering innenfor helse og velferd

Kommunestyret ønsker større brukermedvirkning innenfor helse og velferd, slik Helse og Omsorgstjeneste loven § 3-10 sier og ber derfor kommune direktøren presisere hva kommunen gjør.

Ref også strategisk plan for Helse og Omsorg 2023 – 2027 side 22 hvor det står «Elverum Kommune har system for kvalitetsutvikling, brukermedvirkning og kunnskapsbasert praksis».

5. Kommunestyret ber om at det legges til rette for at ungdomsrådet, eldrerådet og rådet for personer med funksjonsnedsettelse skal orientere om sitt arbeid for kommunestyret to ganger i året.

Kommunestyret ber om at kommunedirektøren innarbeider dette som en fast post i siste kommunestyremøte før behandling av budsjett og økonomiplan, og i forkant av kommunestyrets strategikonferanse.

6. Kommunestyret ber kommunedirektøren utrede om Elverum kommune bør bli med i det nasjonale rekrutteringsprosjektet "Menn i Helse". Dette som et ledd i arbeidet med å rekruttere flere menn inn i helse- og omsorgstjenester.

7. Kommunedirektøren bes om å fremlegge en sak til kommunestyret, hvor planlegging og forprosjektering for nye sykehjemsplasser igangsettes, for en 10-årsperiode fram i tid.

Videre skal det planlegges og forprosjekteres behovet for nye omsorgsboliger for tilsvarende tidsrom. Det forventes at komite for helse og omsorg er delaktig i prosessene.

8. Kommunestyret understreker viktigheten av samarbeidet med næringslivet og virkemiddelapparatet for å sikre videreutvikling av dagens næringsliv, og styrke innsatsen for etablering av framtidsetta arbeidsplasser i Elverum. Kommunestyret ber derfor om at det legges til rette for tett dialog og samhandling mellom Elverum Vekst og kommunestyrekomite for vekst og utvikling.

9. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å foreta en gjennomgang av gebyrreglementet, og komme tilbake til kommunestyret med en sak om dette. Det bør spesielt vurderes om frivillige og ideelle foreninger og organisasjoner, med samfunnsnyttige formål, kan gis redusert leie i enkelte situasjoner.

14.12.2023 Behandling i Kommunestyret

KS - møtebehandling:

Talldel:

Endringsforslag fra Venstre v/Martin Grønbekk Moen:

Handlings- og økonomiplan 2024-2027 med virksomhetsplan og årsbudsjett for 2024 vedtas i samsvar med formannskapetets innstilling med de endringer som fremkommer av Venstres fremlagte budsjettforslag.

Nr	Driftsinntekter	2024	2025	2026	2027
I 1	Skolene i øst samlokaliseres	-2 123	-4 554	-4 554	-4 554
I 2	Redusert skatteinntang	2 858	3 519	719	519
I 3	Økt utbytte Elverum Energi			-2 000	-1 000

Nr	Driftsutgifter	2024	2025	2026	2027
U 1	Solkroken barnehage legges ikke ned	1 265	3 035	4 035	5 035
U 2	Parkeringsavgift innføres ikke	2 100	4 500	4 500	4 500
U 3	Utrede konkurranseutsetning Tekmil	200			
U 4	Konkurranseutsettig Tekmil		-2 000	-2000	-2000

Nr	Investering	2024	2025	2026	2027
Inv 1	Avgiftsparkering innføres ikke				
Inv 2	Salg Kirkeby skole				
Inv 3	Salg Sørskogbygda skole				
Inv 4	Kutte investering tyngre kjøretøy				

Nr	Driftskonsekvenser av investeringer	2024	2025	2026	2027
Inv 1	Avgiftsparkering innføres ikke	-1 600			
Inv 2	Salg Kirkeby skole		-2 000		
Inv 3	Salg Sørskogbygda skole			2 000	
Inv 4	Kutte investering tyngre kjøretøy	-2 700	-2 500	-2 700	-2 500

Sum endringsforslag som påvirker netto driftsresultat		2024	2025	2026	2027
Endring i bruk/avsetning til disposisjonsfond		2 858	3 519	-1 281	-481

Endringsforslag fra Pensjonistpartiet v/Turid Olsen:

Handlings- og økonomiplan 2024-2027 med virksomhetsplan og årsbudsjett for 2024 vedtas i samsvar med formannskapetets innstilling med de endringer som fremkommer av Pensjonistpartiets fremlagte budsjettforslag.

Nr	Driftsinntekter	2024	2025	2026	2027
U 1	Kontrollutvalg	-200	-200	-200	-200
U 2	NAV - redusert sats økonomisk sosialhjelp	-200	-200	-200	-200
U 3	Møteplassen - indeksregulering	160	160	160	160
U 4	Redusert tilskudd Elverum vekst	-300	-300	-300	-300
U 5	Effektiviseringstiltak - Kom.dir. inkl Samfunnsutv		200	200	200
U 6	Effektiviseringstiltak - Sektor for teknikk og miljø		400	400	400
U 7	Effektiviseringstiltak - Eiendomsstaben		700	700	700
U 8	Effektiviseringstiltak - Sektor for utdanning		900	900	900

U 9	Effektiviseringstiltak - sektor for barnehage		300	300	300
U 10	Effektiviseringstiltak . Sektor for helse/mestr/omsorg		1 200	1 200	1 200
U 11	Effektiviseringstiltak - Personalstaben		100	100	100
U 12	Effektiviseringstiltak - Service og IKT-staben		100	100	100
U 13	Effektiviseringstiltak - Økonomistaben		100	100	100
U 14	Bemanningsreduksjon personal 50% stilling	-400	-400	-400	-400
U 15	Bemanningsreduksjon økonomi 50% stilling	-400	-400	-400	-400
U 16	Idrettsrådet	200	200	200	200
U 17	Generelle effektiviseringstiltak/digitalisering		-2 000	-2 000	-2 000

Nr	Driftsutgifter	2024	2025	2026	2027
I 1	Redusert skatteinntekt	5 500	5 500	5 500	5 500
I 2	Økte andre inntekter fra staten	-1 000	-1 000	-1 500	-1 500
I 3	Økt utbytte fra Elv Energi	-3 000	-6 000	-6 000	-6 000
I 4	Økt utbytte fra Kommuneskogen	-300	-300	-300	-300
I 5	Økt brukerbetaling	-100	-100	-100	-100
I 6	Reversert inntekt avgiftparkering	2 100	4 500	4 500	4 500
I 7	Eiendomsskatt bolig - reverseres	2 100	1 500	1 000	500
I 8	Eiendomsskatt næring - reverseres 0,5 promille	1 875	1 875	1 875	1 875

Nr	Investeringer	2024	2025	2026	2027
Inv 1	Avgiftparkering	-1 600			
Inv 2	Meråpent bibliotek	-1 000			
Inv 3	IKT VFT	-1 265			
Inv 4	Gatelysinvesteringer	-2 000	-2 000	2 000	2 000
Inv 5	ENØK tiltak		-5 000	-5 000	-5 000
Inv 6	Hanstad barneskole	-5 000		5 000	5 000
Inv 7	Vestad barneskole		-10 000	5 000	5 000

Nr	Driftskonsekvenser av investeringer	2024	2025	2026	2027
Inv 1	Avgiftparkering	-34	-120	-117	-114
Inv 2	Meråpent bibliotek	-21	-53	2	2
Inv 3	IKT VFT	-27	-95	-118	-114
Inv 4	Gatelysinvesteringer	-43	-126	-206	-119
Inv 5	ENØK tiltak		-107	-414	-817
Inv 6	Hanstad barneskole	-107	-347	-233	121
Inv 7	Vestad barneskole		-214	-588	-333

Sum endringsforslag som påvirker netto driftsresultat	2024	2025	2026	2027
Endring i bruk/avsetning til disposisjonsfond	5 802	8 773	4 161	3 960

Endringsforslag fra Fremskrittspartiet v/Dag Martin Bakken:

Handlings- og økonomiplan 2024-2027 med virksomhetsplan og årsbudsjett for 2024 vedtas i samsvar med formannskapetets innstilling med de endringer som fremkommer av Fremskrittspartiets fremlagte budsjettforslag.

Nr	Driftsinntekter	2024	2025	2026	2027
I 1	Eiendomsskatt, kommersiell BHG + tidl billakk (ELVIS)	80	80	80	80
I 2	Økt skatteinngang				
I 3	Avgiftparkering i sentrum	2 100	4 500	4 500	4 500

I 4	Eiendomsskatt - økes ikke til 4 promille (bolig/fritid)	2 100	2 100	210	210
I 5	Eiendomsskatt - økes ikke til 5,35 promille (næring)	3 750	3 750	3 750	3 750
I 6	Likebehandling alle kjøretøy (bet.reg pkt 3 a 126)	-200	-200	-200	-200
I 7	Eiendomsskatten reduseres		5 000	10 000	15 000
I 8	Tapt inntekt boliger		39 000	39 000	39 000

Nr	Driftsutgifter	2024	2025	2026	2027
U 1	Samlokalisering Skole	-2 123	-4 554	-4 554	-4 554
U 2	Kommunedirektør og Samfunnutv - Kontrollutvalg	-400			
U 3	Vedlikehold boliommassen		-2 000	-2 000	-2 000
U 4	Saldering nr 3 Øke red. av tilskudd til Elverum Vekst	-500	-500	-500	-500
U 5	Redusere 1 ÅV Landbrukskontoret	-200	-800	-800	-800
U 6	Redusere 4 ÅV boligforvaltning	-400	-3 200	-3 200	-3 200
U 7	Ikke ansette Ass Komm.dir (ass Rådm.)	-700	-1 400	-1 400	-1 400
U 8	Redusere 2 ÅV P/E	-800	-1 600	-1 600	-1 600
U 9	Redusere 4 ÅV i administrasjonen (øk, pers etc)	-1 600	-3 200	-3 200	-3 200
U 10	Legge ned Frydenlund		-2 416	-5 800	-5 800
U 11	Generell Strukturrendring/Effektiveringstiltak			-10 000	-10 000
U 12	Saldering nr 1: Redusert tilskudd Idrettsrådet		415	415	415
U 13	Saldering nr 27: Reduskjon tilskudd rehab samf og grendehus		120	120	120
U 14	saldering nr 28: Ikke halvere tilskudd Musikkrådet		150	150	150
U 15	Saldering nr 33: Tilskudd Møteplassen indeksreguleres		160	160	160

Nr	Investering	2024	2025	2026	2027
Inv 1	Ikke innføre Avgiftsparkering	-1 600			
Inv 2	Salg av størstedelen av boligmassen=> redusere gjeld	-900 000			
Inv 3	Tyngre kjøretøy	-2 700	-2 500	-2 700	-2 500
Inv 4	Salg av Frydenlund tomte ++			-35 000	
Inv 5	EIENDOM - Bet.løsningfor lading, Formålsbygg	1 655			

Nr	Driftskonsekvenser av investeringer	2024	2025	2026	2027
Inv 1	Ikke innføre Avgiftsparkering	-34	-120	-117	-114
Inv 2	Salg av størstedelen av boligmassen=> redusere gjeld		-40 500	-40 500	-40 500
Inv 3	Tyngre kjøretøy		-126	-256	-380
Inv 4	Salg av Frydenlund tomte ++			-100	-163
Inv 5	EIENDOM - Bet.løsningfor lading, Formålsbygg	34	120	117	114

Sum endringsforslag som påvirker netto driftsresultat		2024	2025	2026	2027
Endring i bruk/avsetning til disposisjonsfond		1 107	-5 221	-15 725	-10 912

Endringsforslag fra Høyre v/Yngve Sætre:

Handlings- og økonomiplan 2024-2027 med virksomhetsplan og årsbudsjett for 2024 vedtas i samsvar med formannskapetets innstilling med de endringer som fremkommer av Høyres fremlagte budsjettforslag.

Nr	Driftsinntekter	2024	2025	2026	2027
I 1	Eiendomsskatt, kommersiell barnehage + tidl. Billakk	80	80	80	80
I 2	Økt skatteinnngang	6 500	6 500	6 500	6 500
I 3	Eiendomsskatt næring - økes ikke	3 750	3 750	3 750	3 750

I 4	Eiendomsskatt bolig og fritid - økes ikke	2 100	2 100	2 100	2 100
I 5	Avgiftsparkering i sentrum - innføres ikke	2 100	4 500	4 500	4 500
I 6	Økt utbytte Elverum Energi		-7 500	-7 500	-7 500
I 7	Økt utbytte kommuneskogen	-500	-500	-500	-500

Nr	Driftsutgifter	2024	2025	2026	2027
U 1	14 Skole - samlokalisering	-2 123	-4 554	-4 554	-4 554
U 2	4 Kommunedirektør og Samfunnsutv. - Kontrollutvalg	-400			
U 3	23 NAV - redusert sats økonomisk sosialhjelp	-800	-800	-800	-800
U 4	24 NAV - 1 årsverk nedbemanning	-800	-800	-800	-800
U 5	32 Kultur - lørdagsstengt bibliotek	-28	-28	-28	-28
U 6	34 Kultur - jobbsentralen	-1 100	-1 100		
U 7	36 HMO - Grip redusere aktivitet	-470	-470	-470	-470
U 8	Effektiviseringstiltak - Kom.dir. inkl. Samfunnsutv.		200	200	200
U 9	Effektiviseringstiltak - Sektor for teknikk og miljø		400	400	400
U 10	Effektiviseringstiltak - Eiendomsstaben		700	700	700
U 11	Effektiviseringstiltak - Sektor for utdanning		900	900	900
U 12	Effektiviseringstiltak - Sektor for barnehage		300	300	300
U 13	Effektiviseringstiltak - Sektor for helse, mestring og omsorg		1 200	1 200	1 200
U 14	Effektiviseringstiltak - Personalstaben		100	100	100
U 15	Effektiviseringstiltak - Service og IKT - staben		100	100	100
U 16	Effektiviseringstiltak - Økonomistaben		100	100	100
U 17	Innsparing - bevertning formannskap, kommunestyre	25	25	25	25
U 18	Tilskudd idrettsrådet beholdes på dagens nivå	415	415	415	415
U 19	Tilskudd til Møteplassen KPI justeres	160	160	160	160
U 20	Tilskudd til Musikkrådet beholdes på dagens nivå	150	150	150	150
U 21	Rådhusplass oppgraderes ikke - frigjør 6,5 mill fra fond				
U 22	Drift av kommuneskogen outsources	-500	-1 000	-1 000	-1 000
U 23	Personal - bemanningsreduksjon 50% stilling (nr.6)	-400	-400	-400	-400
U 24	Økonomistaben - bemanningsreduksjon 100% (nr. 7)	-700	-700	-700	-700
U 25	Utrede konkurranseutsetting sektor teknikk og miljø	200			
U 26	Konkurranseutsetting sektor teknikk og miljø		-3 000	-3 000	-3 000
U 27	Skole - kutter ikke i undervisningsmateriell	600	600	600	600
U 28	Bemanningsreduksjon tjenestekontoret HMO	-725	-725	-725	-725

Nr	Investeringer	2024	2025	2026	2027
Inv 1	Hanstad barneskole	-5 000			
Inv 2	Vestad skole		-10 000		
Inv 3	9 TEKMIL - Gang- og sykkelveger	2 000			-2 000
Inv 4	6 TEKMIL - tyngre kjøretøy	2 700			
Inv 5	Rehabilitering Hanstad/Vestad barneskoler		11 000	12 000	7 000
Inv 6	Salg Kirkeby skole	- 2 000			
Inv 7	Salg av Sørskogbygda skole		-2 000		
Inv 8	Salg av Solkroken barnehage		-3 000		
Inv 9	Kutte investering av tyngre kjøretøy	-2 700	-2 500	-2 700	-2 500
Inv 10	Kutte investering avgiftsparkering	-1 600			
Inv 11	Kutte kjøp av ny traktor	-500			

Nr	Driftskonsekvenser av investeringer	2024	2025	2026	2027
----	-------------------------------------	------	------	------	------

Inv 1	Hanstad barneskole	-107	-347	-340	-333
Inv 2	Vestad skole		-214	-695	-680
Inv 3	9 TEKMIL - Gang- og sykkelveger	43	139	136	133
Inv 4	6 TEKMIL - tyngre kjøretøy	-42	32	327	636
Inv 5	Rehabilitering Hanstad/Vestad barneskoler			110	230
Inv 6	Salg Kirkeby skole		-200	-200	-200
Inv 7	Salg av Sørskogbygda skole			-200	-200
Inv 8	Salg av Solkroken barnehage			-300	-300
Inv 9	Kutte investering av tyngre kjøretøy		-270	-520	-790
Inv 10	Kutte investering avgiftsparkering		-160	-160	-160
Inv 11	Kutte kjøp av ny traktor		-50	-50	-50

Sum endringsforslag som påvirker netto driftsresultat	2024	2025	2026	2027
Endring i bruk/avsetning til disposisjonsfond	-7 428	367	89	-89

Endringsforslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet v/Magnus Stenseth:

Handlings- og økonomiplan 2024-2027 med virksomhetsplan og årsbudsjett for 2024 vedtas i samsvar med formannskapetets innstilling med de endringer som fremkommer av Arbeiderpartiets fremlagte budsjettforslag.

Nr	Driftsinntekter	2024	2025	2026	2027
I 1	Skatteinnteg	3 100	100	500	500
I 2	Likebehandling av alle kjøretøy, parkeringsavgift	-200	-200	-200	-200

Nr	Driftsutgifter	2024	2025	2026	2027
U 1	Idrettsråd	415	415	415	415
U 2	Lag og foreninger, driftstilskudd	150	150	150	150

Sum endringsforslag som påvirker netto driftsresultat	2024	2025	2026	2027
Endring i bruk/avsetning til disposisjonsfond	3 465	465	865	865

Endringsforslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet på bakgrunn av informasjon som ble fremlagt av kommunedirektør i møtet:

Handlings- og økonomiplan 2024-2027 med virksomhetsplan og årsbudsjett for 2024 vedtas i samsvar med formannskapetets innstilling med de endringer som fremkommer av kommunestyrets felles fremlagte budsjettforslag.

Nr	Driftsinntekter	2024	2025	2026	2027
I 1	Avgiftsparkering i sentrum	2 100	2 400	-	-
I 2	Eiendomsskatt - økte inntekter	-1 770	-1 770	-1 770	-1 770

Nr	Driftsutgifter	2024	2025	2026	2027
U 1	Renteutgifter	-296	-544	-	-

Nr	Investeringer	2024	2025	2026	2027
Inv 1	Avgiftsparkering	-1 600	1 600	-	-

Nr	Driftskonsekvenser av investeringer	2024	2025	2026	2027
Inv 1	Avgiftsparkering	-34	-86	3	3

Sum endringsforslag som påvirker netto driftsresultat	2024	2025	2026	2027
Endring i bruk/avsetning til disposisjonsfond	0	0	-1 767	-1 767

Avstemming talldel:

Endringsforslag fra Venstre falt med 33 mot 1 stemme (Martin Grønbekk Moen - V).

Endringsforslag fra Pensjonistpartiet falt med 29 mot 4 stemmer (Turid Olsen, Rune Marius Hermansen, Frank Gundersen - PP, Jan Arild Lindstad - INP).

Endringsforslag fra Fremskrittspartiet falt med 31 mot 3 stemmer (Dag Martin Bakken, Rune Rindalshold, Renate Barung - FrP).

Endringsforslag fra Høyre falt med 27 mot 7 stemmer (Yngve Sætre, Sølvi Amundsen Aas, Vigdis Osbak, Siv Lena Birkheim, Nils Richard Melby, Steinar Jensen, Audhild Køhl - H).

Endringsforslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vedtatt med 19 mot 15 stemmer (Yngve Sætre, Sølvi Amundsen Aas, Vigdis Osbak, Siv Lena Birkheim, Nils Richard Melby, Steinar Jensen, Audhild Køhl - H, Dag Martin Bakken, Rune Rindalshold, Renate Barung - FrP, Turid Olsen, Rune Marius Hermansen, Frank Gundersen - PP, Jan Arild Lindstad - INP, Martin Grønbekk Moen - V).

Felles endringsforslag fra gruppelederne enstemmig vedtatt.

Verbalforslag:

Verbalforslag om skogvern fra Sosialistisk Venstreparti v/Per Ivar Kvammen (SV):

Verden skal håndtere to store, sammenkoblede kriser samtidig: klimaendringer og tap av natur. Naturavtalen, vedtatt i Montreal i desember 2022, krever at minst 30 % av alle land- og havområder skal bevares og beskyttes mot skadelig menneskelig aktivitet. Klima- og miljødepartementet presiserte på USS-landsmøtet i april at områder for bevaring og vern skal omfatte alle typer natur og økosystemer, og at Norge mangler verneområder i lavlandet. Klimautvalget 2050, som la fram sin innstilling i oktober i år, skriver: «Spesielt for skog er det avsatt for lite arealer til tradisjonelt vern. Dette vernet må økes betraktelig for å ta vare på økosystemenes karbonlagre» (s. 120). På EcoForest sin skogkonferanse på Anno Norsk Skogmuseum i november varslet Miljødirektoratet to tiltak: «raskere gjennomføring av skogvernet» og «forbedre økologisk tilstand i skogvernområder».

I Elverum kommune er det i dag tolv naturreservater, vernet etter Naturmangfoldloven. Seks av reservatene omfatter vern av gammel skog. Elverum har rike forekomster av sandfurskog, en boreal, nordisk skogtype med et biomangfold som er sterkt truet, sett i europeisk sammenheng (NINA, 2024). Elverum har et spesielt ansvar for å verne denne naturtypen. I dag er det bare ett av reservatene i Elverum, Melåsmoen, som består av sandfurskog.

På denne bakgrunn ber Kommunestyret kommunedirektøren vurdere mulighetene for ytterligere vern av skog med store naturverdier, for eksempel sandfurskog. Vurderingene må gjelde kommunens egen skog, men også, i dialog med private skogeiere, vurderinger av mulighetene for ytterligere vern av privat skog. Kommunestyret ber om en tilbakemelding i løpet av 2024.

Avstemming:

Verbalforslag fra SV om skogvern falt med 26 mot 8 stemmer (Kate Langsethagen, Anna L. Ottosen, Kaltun Ahmed - AP, Gunhild F. Brevig - SP, Gjermund Gjestvang - MDG, Per Ivar Kvammen, Ingrid H.

Gabrielsen, Christina Beck Jørgensen - SV).

Felles verbalforslag fra AP, SV og SP vedr. Vestad skole v/Arnfinn Uthus (SP):

Vedtatt 082/23 Skolestruktur-innstilling fra Kommunestyrekomite for utdanning ble det bestilt en mulighetsstudie for utvidelse av Vestad skole til to-parallell.

Med bakgrunn i vedtatt byggherrestrategi, ref KS-108/23, gis kommunedirektøren i oppdrag å gjennomføre en behovsvurdering med tilhørende mulighetsstudie, hvor alternative løsningsforslag utredes.

Mulighetsstudiet med estimert prosjektkostnad fremmes til politisk behandling i løpet av 1.tertial 2024. I saken skal også kostnader knyttet til nødvendige infrastrukturiltak fremgå.

Kommunestyret har en klar forventning om at infrastruktur i området kan bygges ut på et senere tidspunkt.

Avstemming:

Verbalforslag fra AP, SV og SP vedr. Vestad skole vedtatt med 30 mot 4 stemmer (Jan Arild Lindstad - INP, Turid Olsen, Rune Marius Hermansen, Frank Gundersen - PP).

Felles verbalforslag fra AP, SP og SV vedr. Budsjettstyring v/Kate Langsethagen (AP):

Kommunestyret ber om at det innføres rapportering av økonomisk status for kommunen hver annen måned, i tillegg til eksisterende tertialrapportering. Rapporten skal være kortfattet og synliggjøre økonomisk status i sektorene, samt kjente utfordringer og eventuelle tiltak.

Tiltaket innføres for å gi politikerne en kontinuerlig løypemelding, slik at eventuelle nødvendige tiltak kan igangsettes tidlig.

Rapporten skal deles med hele kommunestyret, og en kort muntlig orientering gis formannskapet og kommunestyret i første møte etter at rapporten er omfordelt.

Avstemming:

Felles verbalforslag fra AP, SP og SV vedtatt med 33 mot 1 stemme (Rune Rindalsholt - FrP).

Felles verbalforslag fra AP, SP og SV vedr. utbytte fra Elverum Energi v/Pål Sundt Finstad(AP):

Kommunestyret ber om at det i forkant av strategikonferansen i 2024 gjennomføres et eiermøte med Elverum Energi med sikte på å komme til enighet om en utbytteplan for perioden 2025-2028.

Avstemming:

Felles verbalforslag fra AP, SP og SV enstemmig vedtatt.

Verbalforslag fra AP v/Tove Irene Paulsen (AP):

Kommunestyret gir råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom møte- og talerett i kommunestyremøter, og møter i andre folkevalgte organer.

Avstemming:

Verbalforslag fra AP falt med 23 mot 11 stemmer (Lillian Skjærvik, Magnus Stenseth, Kate Elisabeth Langsethagen, Tor Kristian Godlien, Kaltun Ahmed, Pål Sundt Finstad, Asadullah Mohammad Shafaq, Anna Linnea Ottosen, Bjørn Jarle Røberg Larsen, Inger Johanne Ensrud, Tove Irene Paulsen - AP).

Felles verbalforslag fra FrP og PP v/Turid Olsen (PP):

1: Innbyggerinvolvering innenfor helse og velferd

Kommunestyret ønsker større brukermedvirkning innenfor helse

og velferd, slik Helse og Omsorgstjeneste loven § 3-10 sier og ber derfor kommune direktøren presisere hva kommunen gjør.

Ref også strategisk plan for Helse og Omsorg 2023 – 2027 side 22 hvor det står «Elverum Kommune har system for kvalitetsutvikling, brukermedvirkning og kunnskapsbasert praksis».

Avstemming:

Verbalforslag fra FrP og PP enstemmig vedtatt.

Felles verbalforslag fra FrP og PP v/Turid Olsen (PP):

2: Gjennomgang med tanke på salg

Kommunestyret ber kommunedirektøren legge frem en sak som gjennomgår alle bygg, boliger og formålsbygg, med tanke på verdivurdering og potensiale for salg.

Avstemming:

Verbalforslag fra FrP og PP falt med 18 mot 16 stemmer (Yngve Sætre, Sølvi Amundsen Aas, Vigdis Osbak, Siv Lena Birkheim, Nils Richard Melby, Steinar Jensen, Audhild Køhl - H, Dag Martin Bakken, Rune Rindalshold, Renate Barung - FrP, Turid Olsen, Rune Marius Hermansen, Frank Gundersen - PP, Jan Arild Lindstad - INP, Martin Grønbekk Moen - V, Gjermund Gjestvang - MDG).

Verbalforslag fra FrP v/Rune Rindalsholt (FrP):

3: Vurdering av konkurranseutsetting

Kommunestyret ber kommunedirektøren vurdere konkurranseutsetting i stedet for å legge driften inn i kommunens avdelinger. Dette gjelder spesielt drift av institusjoner, teknisk/anlegg (VA, veg) etc. (Inv 3 og Inv 4)

Avstemming:

Verbalforslag nr. 3 fra FrP falt med 24 mot 10 stemmer (Yngve Sætre, Sølvi Amundsen Aas, Vigdis Osbak, Siv Lena Birkheim, Nils Richard Melby, Steinar Jensen, Audhild Køhl - H, Rune Rindalsholt, Dag Martin Bakken, Renate Barung - FrP).

4: Resultatmargin og gjeldsgrad

Elverum kommunes økonomireglement sier at «Nettodriftsresultat i % av brutto driftsinntekter» skal være 2 %. Kommunedirektøren har lagt fram et budsjett for 2024 med resultatgrad på - 0,71 %, 2025 - 0,01 %, 2026 0,85 % og 2027 0,94 %. Gjeldsgraden, «Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter» uten og medregne «Lån til videreformidling (Husbanken)» er i hele perioden høyere enn økonomireglementet tillater.

1: For å komme i gang med dette viktige omstillingsarbeidet ber kommunestyret kommunedirektøren om å legge fram et driftsbudsjett for 2025 med 1 % netto driftsresultat.

2: For å videre kunne oppnå trygge økonomiske rammer, slik at vi får handlingsrom og forutsigbarhet, ber kommunestyret kommunedirektøren legge fram en Handlings- og økonomiplan 2026– 2029 ihht økonomireglementet.

Avstemming:

Verbalforslag nr. 4 fra FrP falt med 23 mot 11 stemmer (Yngve Sætre, Sølvi Amundsen Aas, Vigdis Osbak, Siv Lena Birkheim, Nils Richard Melby, Steinar Jensen, Audhild Køhl - H, Rune Rindalsholt, Dag Martin Bakken, Renate Barung - FrP, Martin Grønbekk Moen - V).

Felles verbalforslag fra SV og SP vedr. involvering av råd v/Christina Beck Jørgensen(SV):

Kommunestyret ber om at det legges til rette for at ungdomsrådet, eldrerådet og rådet for personer med funksjonsnedsettelse skal orientere om sitt arbeid for kommunestyret to ganger i året. Kommunestyret ber om at kommunedirektøren innarbeider dette som en fast post i siste kommunestyremøte før behandling av budsjett og økonomiplan, og i forkant av kommunestyrets strategikonferanse.

Avstemming:

Felles verbalforslag fra SV og SP enstemmig vedtatt.

Verbalforslag fra MDG v/Gjermund Gjestvang (MDG):

«Gatebildene som sørger for liv i leiret og der vi har næringer som er avhengig av at dagens ordning får fortsette at disse gatene skånes for parkeringsavgift, og at dagens ordning beholdes. Dvs. Storgtata, St. Olavs Gate og Gamle Trysil veg. Vi kan heller ikke subsidiere El-biler og Hydrogenbiler på de stedene vi

har avgift i dag, her må parkeringsavgift gjelde for alle fra første minutt, ikke bare for noen. Torvet kan kommunen utnytte langt bedre med betaling for parkering. Dette må komme før flere gateløp».

Forslaget ble trukket i møtet av Gjermund Gjestvang (MDG).

Verbalforslag fra Høyre v/Steinar Jensen (H):

Kommunestyret ber kommunedirektøren utrede oppgradering og mer bruk av paviljongen i Elvarheimparken, og komme tilbake til kommunestyret med en sak om dette.

Avstemming:

Verbalforslag fra Høyre falt med 18 mot 15 stemmer (Yngve Sætre, Sølvi Amundsen Aas, Vigdis Osbak, Siv Lena Birkheim, Nils Richard Melby, Steinar Jensen, Audhild Køhl - H, Dag Martin Bakken, Rune Rindalsholdt, Renate Barung - FrP, Turid Olsen, Rune Marius Hermansen, Frank Gundersen - PP, Martin Grønbekk Moen - V, Jan Arild Lindstad - INP).

Felles verbalforslag fra Høyre, Pensjonistpartiet og Venstre v/Yngve Sætre (H):

Kommunestyret ber kommunedirektøren utrede om Elverum kommune bør bli med i det nasjonale rekrutteringsprosjektet "Menn i Helse". Dette som et ledd i arbeidet med å rekruttere flere menn inn i helse- og omsorgstjenester.

Avstemming:

Felles verbalforslag fra Høyre, Pensjonistpartiet og Venstre enstemmig vedtatt.

Felles verbalforslag fra Høyre og Venstre v/Yngve Sætre (H):

Kommunestyret ber kommunedirektøren utrede mulige kompensasjonsordninger for Sørskogbygda som bygdesenter etter skolenedleggelse, og komme tilbake til kommunestyret med en sak om dette.

Avstemming:

Felles verbalforslag fra Høyre og Venstre falt med 24 mot 9 stemmer (Yngve Sætre, Sølvi Amundsen Aas, Vigdis Osbak, Siv Lena Birkheim, Nils Richard Melby, Steinar Jensen, Audhild Køhl - H og Martin Grønbekk Moen - V, Jan Arild Lindstad - INP).

Felles verbalforslag fra AP, SP og SV vedr. sykehjemsplasser v/Tor Kristian Godlien (AP):

Kommunedirektøren bes om å fremlegge en sak til kommunestyret, hvor planlegging og forprosjektering for nye sykehjemsplasser igangsettes, for en 10-årsperiode fram i tid.

Videre skal det planlegges og forprosjekteres behovet for nye omsorgsboliger for tilsvarende tidsrom. Det forventes at komite for helse og omsorg er delaktig i prosessene.

Avstemming:

Felles verbalforslag fra AP, SP og SV enstemmig vedtatt.

Felles verbalforslag fra AP, SP og SV v/Anna L. Ottosen (AP):

Kommunestyret understreker viktigheten av samarbeidet med næringslivet og virkemiddelapparatet for å sikre videreutvikling av dagens næringsliv, og styrke innsatsen for etablering av framtidrette arbeidsplasser i Elverum. Kommunestyret ber derfor om at det legges til rette for tett dialog og samhandling mellom Elverum Vekst og kommunestyrekomite for vekst og utvikling.

Avstemming:

Felles verbalforslag fra AP, SP og SV enstemmig vedtatt.

Felles verbalforslag fra Høyre, Fremskrittspartiet, Pensjonistpartiet og Venstre v/Steinar Jensen (H):

Kommunestyret ber kommunedirektøren om å foreta en gjennomgang av gebyrreglementet, og komme tilbake til kommunestyret med en sak om dette. Det bør spesielt vurderes om frivillige og ideelle foreninger og organisasjoner, med samfunnsnyttige formål, kan gis redusert leie i enkelte situasjoner.

Avstemming:

Felles verbalforslag fra Høyre, Fremskrittspartiet, Pensjonistpartiet og Venstre enstemmig vedtatt.

FSK-196/23 Vedtak:

Formannskapetets innstilling til kommunestyret 14.12.2023:

1. Handlings- og økonomiplan for 2024–2027 med virksomhetsplan og årsbudsjett for 2024 vedtas i samsvar med det fremlagte dokument (kommunedirektørens innstilling til formannskapet), *med de endringer som fremkommer av AP, SP og SV sitt fremlagte budsjettforslag.*
2. Driftsbudsjettet for 2024 fordeles som netto rammebevilgninger til sektorer og staber.
3. Låneopptak for finansiering av investeringer i 2024 settes til kr 67 825 000.
4. For 2024 søkes det om kr 20 000 000 i lån fra Husbanken for videreutlån (startlån). Rammen for startlån settes til kr 55 000 000, og finansieres med ordinære og ekstraordinære innbetalinger på utlån.
5. Kommunedirektøren gis myndighet til å oppta lån innenfor den vedtatte låneramme, og til å godkjenne lånebetingelsene, låneform og låneinstitusjon.
6. Betalingsregulativ for 2024 vedtas i samsvar med vedlegget i det fremlagte dokument (datert 31.10.2023).
7. Tilskudd og overføringer til lag, foreninger og organisasjoner betinger at kommunen gis full innsynsrett i bruken av midlene, og gir kontrollutvalget adgang til å føre kontroll med hvordan midlene forvaltes.
8. Kommunedirektøren gis fullmakt til å justere mellom budsjetttrammer i budsjettskjema for bevilgningsoversikt drift – netto ved overgang fra leasing og leieavtaler til kommunal lånefinansiering for kjøretøy, maskiner og utstyr.
9. Kommunedirektøren gis fullmakt til å justere budsjetttrammer i budsjettskjema for bevilgningsoversikt drift – netto for kurante rutinemessige endring som for eksempel lønnsoppgjør eller andre mindre og ikke prinsipielle endringer.

Nr	Driftsinntekter	2024	2025	2026	2027
I 1	Eiendomsskatt, kommersiell barnehage + tidl. Billakk.	-80	-80	-80	-80
I 2	Økt skatteinngang	-6 500	-6 500	-6 500	-6 500

Nr	Driftsutgifter	2024	2025	2026	2027
U 1	14 Skole - samlokalisering	2 123	4 554	4 554	4 554
U 2	4 Kommunedirektør og Samfunnsutv. - Kontrollutvalg	400			
U 3	23 NAV - redusert sats økonomisk sosialhjelp	800	800	800	800
U 4	24 NAV - 1 årsverk nedbemanning	800	800	800	800
U 5	32 Kultur - lørdagsstengt bibliotek	28	28	28	28
U 6	34 Kultur - jobbsentralen	1 100	1 100		
U 7	36 HMO - Grip redusere aktivitet	470	470	470	470

U 8	38 HMO - rehabiliterende innsatsteam	725	725	725	725
U 9	Bajasprosjektet	100	100	100	100
U 10	Effektiviseringstiltak - Kom.dir. inkl. Samfunnsutv.		-200	-200	-200
U 11	Effektiviseringstiltak - Sektor for teknikk og miljø		-400	-400	-400
U 12	Effektiviseringstiltak - Eiendomsstaben		-700	-700	-700
U 13	Effektiviseringstiltak - Sektor for utdanning		-900	-900	-900
U 14	Effektiviseringstiltak - Sektor for barnehage		-300	-300	-300
U 15	Effektiviseringstiltak - Sektor for helse, mestring og omsorg		-1 200	-1 200	-1 200
U 16	Effektiviseringstiltak - Personalstaben		-100	-100	-100
U 17	Effektiviseringstiltak - Service og IKT-staben		-100	-100	-100
U 18	Effektiviseringstiltak - Økonomistaben		-100	-100	-100
U 19	Innsparing - bevertning formannskap, kommunestyre	-25	-25	-25	-25

Nr	Investeringer	2024	2025	2026	2027
Inv 1	Hanstad barneskole	5 000			
Inv 2	Vestad skole		10 000		
Inv 3	9 TEKMIL - Gang- og sykkelveger	-2 000			2 000
Inv 4	6 TEKMIL - tyngre kjøretøy	-2 700			

Nr	Driftskonsekvenser av investeringer	2024	2025	2026	2027
Inv 1	Hanstad barneskole	107	347	340	333
Inv 2	Vestad skole		214	695	680
Inv 3	9 TEKMIL - Gang- og sykkelveger	-43	-139	-136	-133
Inv 4	6 TEKMIL - tyngre kjøretøy	42	-32	-327	-636

Sum endringsforslag som påvirker netto driftsresultat	2024	2025	2026	2027
Endring i bruk/avsetning til disposisjonsfond	47	-1 638	-2 556	-2 884

22.11.2023 Behandling i Formannskapet

FSK - møtebehandling:

Endringsforslag fra Magnus Stenseth (AP) på vegne av AP, SP og SV:

Kommunedirektørens forslag til handlings- og økonomiplan med årsbudsjett for 2024 vedtas i samsvar med det fremlagte forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Nr	Driftsinntekter	2024	2025	2026	2027
I 1	Eiendomsskatt, kommersiell barnehage + tidl. Billakk.	-80	-80	-80	-80
I 2	Økt skatteinngang	-6 500	-6 500	-6 500	-6 500

Nr	Driftsutgifter	2024	2025	2026	2027
U 1	14 Skole - samlokalisering	2 123	4 554	4 554	4 554
U 2	4 Kommunedirektør og Samfunnsutv. - Kontrollutvalg	400			
U 3	23 NAV - redusert sats økonomisk sosialhjelp	800	800	800	800
U 4	24 NAV - 1 årsverk nedbemanning	800	800	800	800
U 5	32 Kultur - lørdagsstengt bibliotek	28	28	28	28
U 6	34 Kultur - jobbsentralen	1 100	1 100		

U 7	36 HMO - Grip redusere aktivitet	470	470	470	470
U 8	38 HMO - rehabiliterende innsatsteam	725	725	725	725
U 9	Bajasprosjektet	100	100	100	100
U 10	Effektiviseringstiltak - Kom.dir. inkl. Samfunnsutv.		-200	-200	-200
U 11	Effektiviseringstiltak - Sektor for teknikk og miljø		-400	-400	-400
U 12	Effektiviseringstiltak - Eiendomsstaben		-700	-700	-700
U 13	Effektiviseringstiltak - Sektor for utdanning		-900	-900	-900
U 14	Effektiviseringstiltak - Sektor for barnehage		-300	-300	-300
U 15	Effektiviseringstiltak - Sektor for helse, mestring og omsorg		-1 200	-1 200	-1 200
U 16	Effektiviseringstiltak - Personalstaben		-100	-100	-100
U 17	Effektiviseringstiltak - Service og IKT-staben		-100	-100	-100
U 18	Effektiviseringstiltak - Økonomistaben		-100	-100	-100
U 19	Innsparing - bevertning formannskap, kommunestyre	-25	-25	-25	-25

Nr	Investeringer	2024	2025	2026	2027
Inv 1	Hanstad barneskole	5 000			
Inv 2	Vestad skole		10 000		
Inv 3	9 TEKMIL - Gang- og sykkelveger	-2 000			2 000
Inv 4	6 TEKMIL - tyngre kjøretøy	-2 700			

Nr	Driftskonsekvenser av investeringer	2024	2025	2026	2027
Inv 1	Hanstad barneskole	107	347	340	333
Inv 2	Vestad skole		214	695	680
Inv 3	9 TEKMIL - Gang- og sykkelveger	-43	-139	-136	-133
Inv 4	6 TEKMIL - tyngre kjøretøy	42	-32	-327	-636

Sum endringsforslag som påvirker netto driftsresultat	2024	2025	2026	2027
Endring i bruk/avsetning til disposisjonsfond	47	-1 638	-2 556	-2 884

Endringsforslag fra Yngve Sætre (Høyre):

Kommunedirektørens forslag til handlings- og økonomiplan med årsbudsjett for 2024 vedtas i samsvar med det fremlagte forslaget fra Høyre.

Nr	Driftsinntekter	2024	2025	2026	2027
I 1	Eiendomsskatt næring - økes ikke	3 750	3 750	3 750	3 750
I 2	Eiendomsskatt bolig og fritid - økes ikke	2 100	2 100	2 100	2 100
I 3	Avgiftparkering i sentrum - innføres ikke	2 100	4 500	4 500	4 500
I 4	Økt utbytte Elverum Energi		-7 500	-7 500	-7 500
I 5	Økt utbytte kommuneskogen	-500	-500	-500	-500

Nr	Driftsutgifter	2024	2025	2026	2027
U 1	Tilskudd idrettsrådet beholdes på dagens nivå	415	415	415	415
U 2	Tilskudd til Møteplassen KPI justeres	160	160	160	160
U 3	Tilskudd til Musikkrådet beholdes på dagens nivå	150	150	150	150
U 4	Rådhusplassen oppgraderes ikke (frigjør midler fond)				
U 5	Drift av kommuneskogen outsources	-500	-1 000	-1 000	-1 000
U 6	Personal - bemanningsreduksjon 50% stilling (nr.6)	-400	-400	-400	-400
U 7	Økonomistaben - bemanningsreduksjon 100% (nr. 7)	-700	-700	-700	-700
U 8	Utrede konkurranseutsetting sektor teknikk og miljø	200			
U 9	Konkurranseutsetting sektor teknikk og miljø		-3 000	-3 000	-3 000

U 10	Støtte til Bajas	100	100	100	100
U 11	Skole - kutter ikke i undervisningsmateriell	600	600	600	600
U 12	Kutter ikke i rehabiliterende innsatsteam HMO	725	725	725	725
U 13	Bemanningsreduksjon tjenestekontoret HMO	-725	-725	-725	-725

Nr	Investeringer	2024	2025	2026	2027
Inv 1	Rehabilitering Hanstad skole			11 000	12 000
Inv 2	Salg kirkeby skole	-2 000			
Inv 3	Salg av Sørskogbygda skole		-2 000		
Inv 4	Salg av Solkroken barnehage		-3 000		
Inv 5	Kutte investering av tyngre kjøretøy	-2 700	-2 500	-2 700	-2 500
Inv 6	Kutte investering avgiftsparkering	-1 600			
Inv 7	Kutte kjøp av ny traktor	-500			

Nr	Driftskonsekvenser av investeringer	2024	2025	2026	2027
Inv 1	Rehabilitering Hanstad skole				110
Inv 2	Salg kirkeby skole		-200	-200	-200
Inv 3	Salg av Sørskogbygda skole			-200	-200
Inv 4	Salg av Solkroken barnehage			-300	-300
Inv 5	Kutte investering av tyngre kjøretøy		-270	-520	-790
Inv 6	Kutte investering avgiftsparkering		-160	-160	-160
Inv 7	Kutte kjøp av ny traktor		-50	-50	-50

Sum endringsforslag som påvirker netto driftsresultat	2024	2025	2026	2027
Endring i bruk/avsetning til disposisjonsfond	7 475	-2 005	-2 755	-2 915

Endringsforslag fra Turid Olsen (Pensjonistpartiet):

Kommunedirektørens framlagte forslag til handlings- og økonomiplan med årsbudsjett for 2024 vedtas i samsvar med Pensjonistpartiets forslag til endringer;

Nr	Driftsinntekter	2024	2025	2026	2027
I 1	Avgiftsparkering	2 100	4 500	4 500	4 500
I 2	Økt utbytte Elverum Energi	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
I 3	Eiendomsskatt bolig	2 100			
I 4	Eiendomsskatt næring	1 875	1 875	1 875	1 875
I 5	Økt inntekts- og formueskatt	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
I 6	Økt andre overføringer fra staten	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
I 7	Økt brukerbetaling	-100	-100	-100	-100

Nr	Driftsutgifter	2024	2025	2026	2027
U 1	Kontrollutvalg	200	200	200	200
U 2	Samlokalisering skole	2 123	4 554	4 554	4 554
U 3	Lørdagsstengt bibliotek	28	28	28	28
U 4	Møteplassen	160	160	160	160
U 5	Jobbsentralen	1 100	1 100	1 100	1 100
U 6	Redusert tilskudd Elverum vekst	-200	-200	-200	-200
U 7	Bemanningsreduksj personal 50% stilling	-400	-400	-400	-400
U 8	Bemanningsreduksjon økonomi 50% stilling	-400	-400	-400	-400
U 9	Reduserte renteutgifter	-50	-100	-100	-100
U 10	Reduserte avdrag	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000

Nr	Investeringer	2024	2025	2026	2027
Inv 1	Tyngre kjøretøy	-2 700	200		
Inv 2	Avgiftsparkering	-1 600			
Inv 3	Meråpent bibliotek	-1 000	1 000		
Inv 4	IKT VFT	-1 265			
Inv 5	Gatelysinvesteringer	-2 000		2 000	
Inv 6	ENØK tiltak		-4 000	-4 000	-4 000

Nr	Driftskonsekvenser av investeringer	2024	2025	2026	2027
Inv 1	Tyngre kjøretøy	-58	-274	-295	-285
Inv 2	Avgiftsparkering	-34	-120	-117	-114
Inv 3	Meråpent bibliotek	-21	-53	2	2
Inv 4	IKT VFT	-27	-95	-118	-114
Inv 5	Gatelysinvesteringer	-43	-83	-124	-4
Inv 6	ENØK tiltak	0	-86	-331	-654

Sum endringsforslag som påvirker netto driftsresultat	2024	2025	2026	2027
Endring i bruk/avsetning til disposisjonsfond	2 353	4 507	4 234	4 047

Endringsforslag fra Dag Martin Bakken (FrP):

Kommunedirektørens forslag til handlings- og økonomiplan med årsbudsjett for 2024 vedtas i samsvar med det fremlagte forslaget fra FrP:

Nr	Driftsinntekter	2024	2025	2026	2027
I 1	Saldering nr 5 - Avgiftsparkering i sentrum	2 100	4 500	4 500	4 500
I 2	Saldering nr 54 - Eiendomsskatt - økes ikke	2 100	2 100	2 100	2 100
I 3	Saldering nr 55 - Eiendomsskatt - økes ikke	3 750	3 750	3 750	3 750
I 4	Redusert husleie inntekt		39 000	39 000	39 000
I 5	Likebehandling alle kjøretøy (pkt 3 s 126 fjernes)	-200	-200	-200	-200

Nr	Driftsutgifter	2024	2025	2026	2027
U 1	Saldering nr 23 NAV - redusert sats øk. Sosialhjelp	800	800	800	800
U 2	Saldering nr 32 Lørdagsstengt bibliotk	28	28	28	28
U 3	Saldering nr 34 Jobbsentralen	1 100	1 100	1 100	1 100
U 4	Saldering nr 36 Grip redusere aktivitet	470	470	470	470
U 5	Vedlikehold boligmassen		-2 000	-2 000	-2 000
U 6	Redusere 4 ÅV vedr boligforvaltningen	-400	-2 400	-2 400	-2 400
U 7	Redusere 1 ÅV Landbrukskontoret	-200	-800	-800	-800
U 8	Redusere/ikke ansette ny ass rådmann	-700	-1 450	-1 450	-1 450
U 9	Redusert rentekostnad pga reduksjon gjeld				
U 10	Redusere 2 ÅV P/E	-800	-1 600	-1 600	-1 600
U 11	Redusere 4 ÅV (1 økonomi+Personal +++)	-1 600	-3 200	-3 200	-3 200
U 12	Reversere Rådhusplassen				
U 13	Reversere Bybadstue (redusere tilskudd til 200')				
U 14	Saldering nr 3 Redusert tilskudd Elv Vekst	-500	-500	-500	-500
U 15	Legge ned Frydenlund		-2 416	-5 800	-5 800
U 16	Generell Strukturrendring		-10 000	-10 000	-10 000

Nr	Investering	2024	2025	2026	2027
Inv 1	I10 - Avgiftsparkering	-1 600			

Inv 2	Salg av størstedelen av boligmassen => redusere gjeld	- 900 000			
Inv 3	16 Tyngre kjøretøy	-2 700	-2 500	-2 700	-2 500
Inv 4	Salg av Frydenlund med tomt			-35 000	

Nr	Driftskonsekvenser av investeringer	2024	2025	2026	2027
Inv 1	110 - Avgiftsparkering	-34	-120	-117	-114
Inv 2	Salg av størstedelen av boligmassen => redusere gjeld		-40 500	-40 500	-40 500
Inv 3	16 Tyngre kjøretøy		-125	-256	-380
Inv 4	Salg av Frydenlund med tomt			-100	-163

Sum endringsforslag som påvirker netto driftsresultat	2024	2025	2026	2027
Endring i bruk/avsetning til disposisjonsfond	5 914	-13 564	-17 175	-17 359

Korrigerings/ending fra kommunedirektør Kristian Trengereid:

Ved en inkurie var en del av teksten til gebyrregulativet side 126 falt ut i kommunedirektørens forslag til Handlings- og økonomiplan 2024-2027. Det gjelder beløpsangivelsen knyttet til pkt. 3.3 Parkeringsavgift langtid pr dag. Elektrisk og hydrogendrevet bil, og pkt. 3.4 Parkeringsavgift langtid pr. time. Elektrisk og hydrogendrevet bil.

Beløpene for 2024 skal være 50 % av beløpene i henholdsvis pkt 3.1 og 3.2. med bakgrunn i at dette er foreslått – jf. pkt. 3 i gebyrregulativet 'PARKERINGSavgift OG -GEBYR', samme side.

Riktig pristabell for disse punktene blir da slik:

		Mva	2024	2023
3.3	Parkeringsavgift langtid pr dag. Elektrisk og hydrogendrevet bil	25 %	25	0
3.4	Parkeringsavgift langtid pr. time. Elektrisk og hydrogendrevet bil	25 %	11,50	0

Avstemming:

Magnus Stenseths (AP) endringsforslag på vegne av AP, SP og SV: Vedtatt med 5 mot 4 stemmer (Yngve Sætre - H, Joakim Ekseth - H, Dag Martin Bakken - FrP og Turid Olsen - PP)

Yngve Sætres (H) endringsforslag: Falt med 7 mot 2 stemmer (Yngve Sætre - H og Joakim Ekseth - H)

Dag Martin Bakkens (FrP) endringsforslag: Falt med 8 mot 1 stemme (Dag Martin Bakken - FrP)

Turid Olsens (PP) endringsforslag: Falt med 8 mot 1 stemme (Turid Olsen - PP)

Kommunedirektørens innstilling

1. Handlings- og økonomiplan for 2024–2027 med virksomhetsplan og årsbudsjett for 2024 vedtas i samsvar med det fremlagte dokument (kommunedirektørens innstilling til formannskapet)
2. Driftsbudsjettet for 2024 fordeles som netto rammebevilgninger til sektorer og staber.
3. Låneopptak for finansiering av investeringer i 2024 settes til kr 67 825 000.
4. For 2023 søkes det om kr 20 000 000 i lån fra Husbanken for videreutlån (startlån). Rammen for startlån settes til kr 55 000 000, og finansieres med ordinære og ekstraordinære innbetalinger på

utlån.

5. Kommunedirektøren gis myndighet til å oppta lån innenfor den vedtatte låneramme, og til å godkjenne lånebetingelsene, låneform og låneinstitusjon.
6. Betalingsregulativ for 2024 vedtas i samsvar med vedlegget i det fremlagte dokument (datert 31.10.2023).
7. Tilskudd og overføringer til lag, foreninger og organisasjoner betinger at kommunen gis full innsynsrett i bruken av midlene, og gir kontrollutvalget adgang til å føre kontroll med hvordan midlene forvaltes.
8. Kommunedirektøren gis fullmakt til å justere mellom budsjетtrammer i budsjетtskjema for bevilgningsoversikt drift – netto ved overgang fra leasing og leieavtaler til kommunal lånefinansiering for kjøretøy, maskiner og utstyr.
9. Kommunedirektøren gis fullmakt til å justere budsjетtrammer i budsjетtskjema for bevilgningsoversikt drift – netto for kurante rutinemessige endring som for eksempel lønnsoppgjør eller andre mindre og ikke prinsipielle endringer.

Utredning

Kommuneloven med tilhørende forskrift setter krav til kommunens årsbudsjett og økonomiplan. Plan- og bygningsloven setter krav til handlingsdelen til kommuneplan. Formannskapet skal fremme sin innstilling til handlings- og økonomiplan med årsbudsjett til kommunestyret. Kommunedirektørens oppgave i forbindelse med dette arbeidet er å utarbeide forslag til tiltak som gjør at aktiviteten utføres i henhold til lover, forskrifter og er i samsvar med de økonomiske rammer som er tilgjengelig. I tillegg bør aktivitet rettes mot de mål som ligger i kommuneplanen.

Formannskapets innstilling til Handlings- og økonomiplan for 2024 – 2027 med virksomhetsplan og årsbudsjett for 2024 skal ligge til alminnelig ettersyn i 14 dager før kommunestyret får saken til behandling. Dette gjøres ved at dokumentet med formannskapets innstilling blir publisert på kommunens hjemmeside.

Elverum kommune skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. For å sikre kommunen økonomisk handleevne over tid er det i kommunens økonomireglement vedtatt økonomiske mål og handlingsregler. De økonomiske måltallene i dokumentet viser med tydelighet at det økonomiske handlingsrommet for kommunen er svært begrenset.

Økonomiske mål	Måltall	Budsjett		Økonomiplanperiode		
		2023	2024	2025	2026	2027
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	2,00 %	0,09 %	-0,71 %	-0,01 %	0,85 %	0,94 %
Udisponert disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	4,00 %	4,27 %	3,30 %	3,07 %	3,69 %	4,40 %
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter.	Maks. 100 %	115 %	106 %	105 %	106 %	104 %
Egenfinansiering av investeringsporteføljen ekskl. VARF.	20 %	5,7 %	7,2 %	11,1 %	12,9 %	15,0 %

Tabell: Økonomiske resultater og mål perioden 2023 – 2027.

Forslag til Handlings- og økonomiplan for 2024 – 2027 med årsbudsjett 2024 er i balanse, men netto driftsresultat er ikke tilfredsstillende.

	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplanperiode		
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Netto driftsresultat - tall i hele tusen	-26 524	-1 775	14 683	238	-17 535	-19 353
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	1,31 %	0,09 %	-0,71 %	-0,01 %	0,85 %	0,94 %
Mål i økonomireglementet 2 %	-40 431	-38 070	-41 377	-41 357	-41 277	-41 233
Avvik i forhold til økonomisk mål 2 %	-13 906	-36 295	-56 060	-41 595	-23 742	-21 880

Tabell: Netto driftsresultat.

Når det budsjetteres med netto driftsresultater under 2 % av brutto driftsinntekter bør kommunen ha udisponerte disposisjonsfond for å håndtere uforutsette hendelser og/eller svikt i budsjettforutsetningene. I tabellen nedenfor ser vi at kommunen har svært begrenset med udisponerte fondsmidler, noe som gjør at kommunens økonomiske handlingsrom for å håndtere utforutsette hendelser og/eller svikt i budsjettforutsetningene er svært begrenset. Kommunens driftsøkonomi er særdeles stram.

Avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond

Tabellen nedenfor viser midler som er avsatt og brukt til forskjellige formål vedtatt av kommunestyret.

(beløp i 1000 kr)	Budsjet 2023	Budsjet 2024	Økonomiplanperiode		
			2025	2026	2027
Bruk av disposisjonsfond – Rådhusplassen	- 5 000				
Bruk av disposisjonsfond – Revisjon av kommuneplanens areal-/samfunnsdel	- 650	- 1 308	-558		
Bruk av disposisjonsfond – saldering av årsbudsjett	-	- 11 682	- 4 300		
Avsetning til disposisjonsfond – Mindreforbruk i årsbudsjett	.			12 735	14 553
Netto avsetning/bruk av disposisjonsfond	- 5 838	-12 990	- 4 858	12 735	14 553

Tabell: Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond.

Kommunens langsiktige planlegging skal ha mål om en bærekraftig økonomisk utvikling som ivaretar nåtidens behov uten å stå i veien for at fremtidige generasjoner klarer å ivareta sine behov (generasjonsprinsippet). For å nå de økonomiske målene er det i økonomireglementet vedtatt 10 handlingsregler som skal følges. Den anstrengte økonomiske situasjonen gjør at forslaget til handlings- og økonomiplan fra kommunedirektøren ikke har klart å følge alle disse reglene. Nedenfor er de 10 handlingsreglene kommentert i forhold til om de er blitt fulgt opp i forslag til handlings- og økonomiplan.

1. Netto driftsresultat

Kommunen skal over tid budsjettere med netto driftsresultat på 2,0 % av brutto driftsinntekter. Det kan budsjetteres med et lavere netto driftsresultat når udisponerte disposisjonsfond er mer enn 4,0 % av brutto driftsinntekter i regnskapsåret før budsjettet vedtas for kommende år (budsjett år minus to år).

Kommentar: Netto driftsresultat er ikke tilfredsstillende, se kommentar over.

2. Avsetninger til fremtidige investeringer

Det skal over driftsbudsjettet avsettes et beløp som egenkapital i årets/fremtidige investeringer. Beløpet skal minimum tilsvare forventet utbytte/overføring til kommunen fra eierskap i selskaper.

Kommentar: Det er i år 2026 og 2027 avsatt midler til disposisjonsfond og i 2027 er fondet litt over 4 % av brutto driftsinntekter, midler utover dette nivået kan disponeres til å finansiere investeringer.

3. Disposisjonsfond

Kommunen skal til enhver tid ha et udisponert disposisjonsfond på minst 4,0 % av brutto driftsinntekter som buffer ved et eventuelt driftsunderskudd.

Kommentar: Gitt at det ikke blir merforbruk i regnskapet for 2023 vil disposisjonsfondet ved utgangen av 2027 være på 4,4 % av brutto driftsinntekter.

4. Lånegjeld

Kommunen skal ikke ha netto lånegjeld som overstiger 100 % av brutto driftsinntekter (alternativt: gjennomsnittet for norske kommuner) og samtidig ivareta generasjonsprinsippet.

Kommentar: Kommunens lånegjeld er svært høy og nye investeringer som medfører låneopptak bør begrenses i størst mulig grad.

5. Investeringer innenfor dagens handlingsrom

Drifts- og finansutgifter som følge av investeringer skal håndteres innenfor de økonomiske rammer som er tilgjengelig når vedtak om investering gjøres. Ingen investeringer skal finansieres med bakgrunn i forventede inntekter som følge av en forventet innbyggervest eller lignende.

Kommentar: De investeringer som er innarbeidet i forslag til økonomiplan er i all hovedsak pågående investeringsprosjekter og investeringer innen vann og avløp (selvkost). Årlige låneopptak er lavere enn årlige avdrag og samlet gjeld vil bli redusert i planperioden.

6. Langsiktig perspektiv

Kommunens økonomiplan for de fire neste årene skal ses i lys av det investerings- og driftsbehov kommunen vil ha i et perspektiv på minimum 8 år. Kommunedirektøren skal også legge frem en plan for store investeringer og vesentlige endringer i driftsbudsjettet for de neste ti år.

Kommentar: Korrekt framskriving av innbyggertall er svært viktig ved planlegging av kommunens investeringer i bygningsmasser på kort og lang sikt. Det er usikkerhet knyttet til befolkningsframskriving, bosetting av flyktninger har de senere årene vært hovedårsaken til vekst. Det er fortsatt uavklart hva som

skjer i prosessen med etablering av nytt storsykehus mv. Inntil denne prosessen er avklart må kommunen være forsiktig med å gjøre investeringer eller etablere nye og varige tjenestetilbud som påfører kommunens faste utgifter i et langt perspektiv. Strukturer innen barnehager og skoler, men også institusjoner i pleie- og omsorg, må tilpasses et fremtidig faglige behov og krav om rasjonell og effektiv drift.

7. **Ansvar og myndighet**

Kommunen skal ha ledere med selvstendig ansvar for og myndighet til å disponere tildelte driftsrammer.

Kommentar: Kommunedirektøren delegerer ansvar og myndighet til sektorsjefer som igjen kan delegerer sin myndighet en gang. Det gjennomføres fire årlige budsjettdialoger med sektor- og stabssjefer for å kontrollere at budsjettforutsetningene stemmer. Dersom det oppstår avvik, vil disse bli håndtert administrativt, men avvik som ikke kan håndteres administrativt meldes som egne saker eller gjennom tertialrapportering til kommunestyret.

8. **Utlån**

Det skal ikke foretas utlån av kommunale midler utover formidlingslån (startlån fra Husbanken). Maskiner, biler, instrumenter, hjelpemidler og liknende skal ikke lånes ut dersom utlånet ikke er en del av kommunens tjenester.

Kommentar: Rammen for Startlån er lagt opp til at utlånsrammen ikke skal øke. Rammen for utlån er satt til 55 millioner kroner, og finansieres med bruk av innbetalte avdrag, bruk av fond (tidligere års mottatte avdrag) og innlån fra Husbanken. Innlån fra Husbanken er noe lavere enn årlig avdrag, noe som gjør at netto lånegjeld vil reduseres noe i planperioden.

9. **Garantier**

Når kommunen gir garanti for noen andres økonomiske forpliktelser skal det i kommunens balanse avsettes midler tilsvarende den summen garantien innebærer. Dette for å sikre dekning dersom behovet for garanti utløses.

Kommentar: Saker om garantier håndteres som egne saker og er ikke en del av et budsjettvedtak.

10. **Budsjett rente og rentefond**

Kommunen skal budsjettere med en rente på 3,0 %. Avvik mellom budsjetterte renter og faktiske renter avsettes/brukes av kommunens rentefond.

Kommentar: Målet og hensikten med å budsjettere med en fast rente er å ha forutsigbare rentekostnader. På grunn av svak driftsøkonomi er ikke handlingsregelen fulgt, og det er ikke blitt avsatt midler på noe rentefond. Det er budsjettert med en gjennomsnittrente på 4,67 % i 2024. I 2023 var budsjettert gjennomsnittrente på 3,88 %.

Stresstest:

Kommunen er utsatt for rentesvingninger og en renteendring med 1 prosentpoeng på lån med flytende rente vil påføre kommunen mer- eller mindreutgifter på ca 18,0 millioner kroner i 2024.

Kommunens driftsøkonomi er anstrengt. Det å oppfylle økonomiske mål og handlingsregler er krevende. Det å skape en sunn driftsøkonomi forutsetter fokus på målene og handlingsreglene i økonomireglementet.

For å få budsjettbalanse i 2024 og planperioden er det foreslått konkrete salderingstiltak – se side 33 i utsendte forslag til handlings- og økonomiplan. Det er fra kommunedirektøren lagt inn 55 tiltak som bidrar til å komme i budsjettbalanse i planperioden, men i årene 2024 og 2025 er det bruk av disposisjonsfond på henholdsvis 13,0 og 4,9 millioner kroner. I 2024 er det også innarbeidet en engangsinntekt på 10 millioner kroner på et ekstraordinært utbytte fra Elverum Energi AS. For årene 2026 og 2027 er det budsjettert med avsetning til disposisjonsfond på henholdsvis 14,7 og 14,6 millioner kroner.

Ikke prioriterte tiltak er med som vedlegg til handlings- og økonomiplan. Årsaken til at nye drifts tiltakene ikke er prioritert er en svært anstrengt kommuneøkonomi, og gjennomføring av flere salderingstiltak vil etter kommunedirektørens syn få for store uønskede konsekvenser.

Bevilgning til **videreutlån (Startlån)** er økt fra 35 til 55 millioner kroner. Den totale utlånsrammen vil ikke skal øke. Rammen for utlån i 2024 og resten av planperioden finansieres med bruk av innbetalte avdrag, bruk av fond (tidligere års mottatte avdrag) og innlån fra Husbanken. Innlån fra Husbanken er noe lavere

enn årlig avdrag, noe som gjør at netto lånegjeld vil redusere noe i planperioden.

Det er feil i utsendte handlings- og økonomiplan (datert 31.10.2023). Feilene ligger i **budsjettskjema «Bevilgningsoversikt – investering»** (side 46), hvor det er feil beløp for avdrag på kommunens innlån til videreformidling. Feilen medfører en endring (reduksjon) i bruk av bundet investeringsfond for finansiering av videreutlån (Startlån). Ny oversikt er innarbeidet i vedlagte handlings- og økonomiplan (kommunedirektørens innstilling). Tabellen som viser gjeld pr 31.12 på side 56 er også korrigert som følge av forholdet over.

4. oktober 2023 vedtok kommunestyret **ny strategisk plan for helse og omsorg 2023 – 2027**. Som følge av planen er det innarbeidet noen endringer i virksomhetsplanene i dokumentets del 3 (side 57). Noen nøkkeltall, mål for tjenesteproduksjon – målekort og planlagt utviklingsarbeid på tjenesteområdene; Barnevern, Helse – forebygging og behandling og Pleie og omsorg er endret og/eller innarbeidet i vedlagte handlings- og økonomiplan.

Tilleggsinformasjon vedrørende henvendelse fra Søndre Elverum idrettshall AS:

Etter utsendelse av dokumentet har styreleder i Søndre Elverum idrettshall AS kontaktet administrasjonen og gitt uttrykk for av det er misvisende informasjon i beskrivelsen av ikke prioritert driftstiltak på side 139 i utsendte dokument. I teksten har administrasjonen skrevet tilskudd. I søknaden står det at de ønsker å få revidert husleieavtalen. Bakgrunnen for dette ligger i en vesentlig økning driftsutgifter vedrørende strøm, fyring og renter på restlån pluss den alminnelige prisstigning på alt forbruksmateriell.

Tilleggsinformasjon - Elverum kirkelige fellesråd:

I budsjettet for 2024 er det innarbeidet kr 9 536 000 i overføring til Elverum kirkelige fellesråd. Dette er en økning på kr 393 000 eller 4,3 % (kommunal deflator).

Elverum Kirkelige fellesråd sitt innspill til budsjettbehov 2024 og beskrivelse av konsekvenser for manglende overføringer er vedlagt saken.

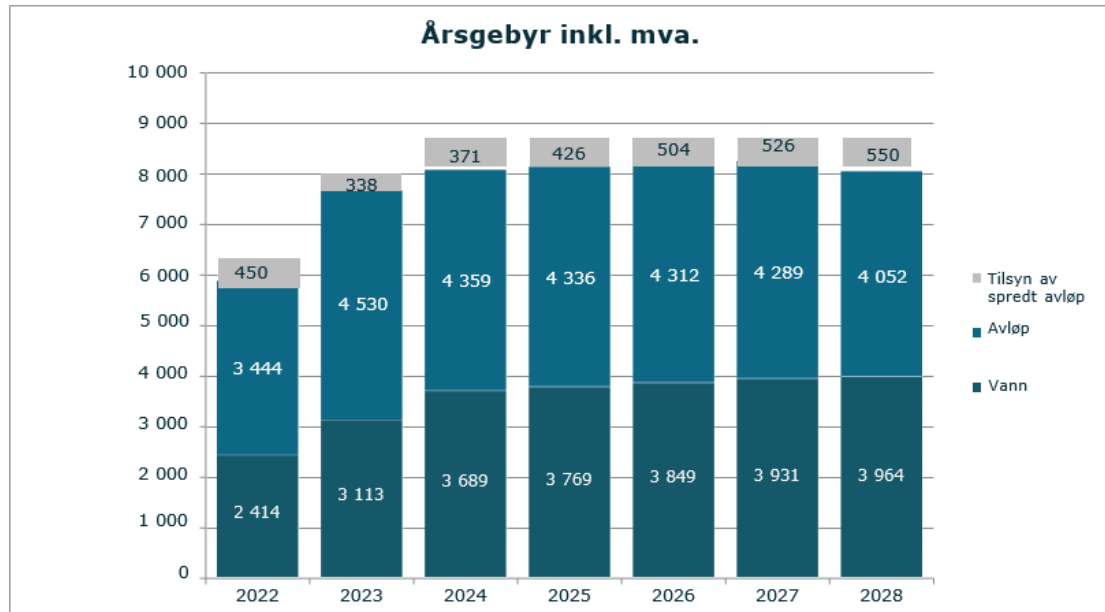
Drøftingsmøte med hovedtillitsvalgte ble gjennomført mandag 13. november. Referat og innspill er med som vedlegg til saken.

Betalingsregulativ

Gebyrer, som ikke er regulert av lov og forskrift, er prisjustert opp med lønns- og prisvekst i kommunal sektor (4,3 %). Avrundinger av beløp medfører at enkelte gebyrer får et avvik i forhold til 4,3 %.

Gebyrene innen **selvkostområder** beregnes i tråd med en egen veileder for selvkosttjenester. Inntekter fra disse områdene kan ikke brukes på andre områder, dersom inntektene overstiger utgiftene skal merinntekter avsettes til fond for bruk senere.

Fra 2023 til 2024 foreslås en samlet gebyrøkning på rundt 5,5 %, hvor vann øker mest i prosent med 18,5 %. Avløp reduseres med 3,8 %. I perioden 2022 til 2027 øker samlet gebyr med kr 2 439, fra kr 6 308 i 2022 til kr 8 747 i 2027. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig gebyrøkning på 6,8 %. Gebyreksemplene for vann og avløp er basert på et årlig vannforbruk på 150 kubikkmeter. Gebyrsatsene er inkl. mva.

Gebyreendring fra året før	2024	2025	2026	2027	2028
Vann	18,5 %	2,2 %	2,1 %	2,1 %	0,8 %
Avløp	-3,8 %	-0,5 %	-0,6 %	-0,5 %	-5,5 %
Tilsyn av spredt avløp	10,0 %	14,8 %	18,2 %	4,5 %	4,5 %
Samlet endring	5,5 %	1,3 %	1,6 %	0,9 %	-2,1 %